

428

R. 246 B
IO. BAPTISTAE 338

L A V R I

P E R V S I N I

URBANO VIII. PONT. MAX.
Ab intimo cubiculo.

POEMATA.

~~Allegia de ...~~
NO

ROMAE, Ex Typographia
Andreae Phei MDCXXIV.

Superiorum Permissu.
COPIA

A
3
488
25 26

256

R.2468
IO. BAPTISTAE BB

LAVRI
PERVSI NI

VRBANO VIII. PONT. MAX.
Ab intimo cubiculo.

POEMATA.

~~Adolegio de la Com...~~
NO

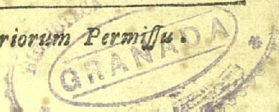

AN

ROMAE, Ex Typographia
Andreae Phœi MDCXXIV.

Superiorum Permissu.

A
3
3
488
25-26

7-3-2

TYPOGRAPHVS³
AMICO LECTORI.

Nnus agitur iam vigesimus, ex quo hæc Clariss. D. Io: Baptista Lauri Poëmata excudi cepere. Cum autè diuersis scripta temporibus, vt & formis edita, incerta dispersaque ferrentur; Viri longè doctissimi, & in Musarum castris exercitati, vt in vnum aliquandò colligerem, & Poëticum veluti Aesonem in mea officina Typographica recoquerè, grauissimi auctores tuere. Morem gestis, Lector; & quamque harum scriptonum nancisci potui, in Libellum coëgi, nec ei, qui confecerat, tamen inscripsi, quod in recuis Colonia Agrippina Epistolarum Centurijs, non nouo exemplo, nuperrimè factum vidimus. Nimirum valdè sum veritus coram Viri modestiam onerare, quippe qui nonnullos tam virginei pudoris esse non ignorem, vt omninò in publicam lucubrati-

*Imprimatur si videbitur Reuerendiss. P. Mag.
Sac. Pal. Apostolici.*

A. Episcopus Hieracen. Vicefg.

*Imprimatur. Fr. Vincentius Martinellus Mag.
& Soc. Reuerendiss. P. F. Nicolai Rodulphij
Ord. Præd. Sac. Pal. Apost. Mag.*

num lucem, velut in proscenium, ve-
nire non sustineant. Quare æquio-
re animo laturum existimavi, quod
Carmina ab ipso in totum, vt vide-
bantur, projecta, ab obliuionis pul-
uere excitari, & amœniorum lit-
terarum causam haudquaquam im-
probabili consilio iuuare contende-
rim. Nunc enim à Poëtis abhorren-
ti (tameſi SACRATISSIMI PRINCIPIS,
cuius agit in familia, prodigiosam in
suis liberalitatem silentio præterire
minus potuit) ad quæ nausearet, non
erant propinanda; neque ad seueram
Mineruam Parnassi ludens Chorus
allegandus. Fruere igitur; benigne
Lector, hoc Volumine tanquam tuo
nomini dicato, ac nos ama. Vale.

EX

EX LIBRO QUINTO
VARIORVM CARMINVM

BANDINI GUALFREDVGGII

PISTORIENSIS

è Societate Iesu.

AVRE, decus patrij Traſimeni,
Vrbisque vetuſte,
Cui decora aggeſſit fama decora
Patrum:

Dum colis eloquium numeris, &
lege ſoluta,

Et Latij cumulas nomina priſca nouis:

Dum Sophiam quærens, Nature arcana tueris,

Celſus & ingenio te vobis Aſtra ſuper

Nil vulgare tonas, nil eſt commune, quod audeſ;

Leta fauet meriti Dardana ROMA tuis.

Iam Peruſina vetus tibi plaudat gloria: plaudite

Ipſe tibi in medijs Rex Traſimenus aquis.

IOANNIS LVDOVICI
A REVIGLIASCO AVENIONEN.

ANAGRAMMA.

Ioannes Baptiſta Laurus

Tota laus Parnassi venit.

Dicite Io Muſe, pariterque occurrite; Tota

Nam laus Parnassi venit ab axe Poli.

A 3

Im-

INDEX
POEMATVM.

Siluarum Libri III.

*Titanopœcia siue de fabricatione
Calcis. Lib. I.*

*De Victoria S. Leonis Magni PP.
Primi aduersus Attilam. Lib. III.*

*Aegyptias, hoc est, Vita S. Mariæ
Aegyptiaca. Lib. III.*

Epigrammatum. Lib. I.

*1. Librum de Fabricatione Calcis
Io. Thomæ Giholi, Physica
Allegoria. pag. 110*

IO: BAPTISTAE LAVRI
PERVSI NI
VRBANO VIII.
Ab intimo cubiculo.

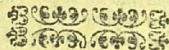
SILVARVM
LIBER PRIMVS.

AD AVGVSTAE VRBIS
Decemuiros, reliquosq; Magistratus
Perusinos.

Nimuerò agitis mecum, Patres,
pro imperio, qui hanc ODEN,
Laurentianæ illius concinnatam
exemplo, quam Illustrissimus D.
MAPHAEVS Cardinalis BAR-
BERINVS, nunc VRBANVS VIII. mira-
quadam felicitate contexit, minime comprin-
dam putatis; imò quia eiusdem Pontificis præ-
cipuam erga Cives nostros benevolentiam decla-
rat, in publicum omninò proferendam. Equi-
dem conseceram sub hos dies nihil minus cogi-
tans, quàm lucem, eo nimirum consilio, et nouo
argumento, etsi iam pridem feriatas à Musis,
Pindaricæ maiestati utcunq; viderer litasse.
Quando autem ita vultis, pareo non inuitus.
detur scilicet hoc Patrie, cui si quid denegem,
piaculum magnum fit: detur singulari in Prin-
cipem obseruantie meæ, qui rem bellicam inter
nostrates excitaui à puluere, nos etiam exemit

à vulgo. Porro legetis, opinor, æquè libenter
 CARMEN de Beato Petro Abbate gentili no-
 stro, aliquot ab hinc annis in Agelliano Rescu-
 lo, in quo ille primos hausit spiritus, à me lu-
 cubratum ad LVCERNAM, in quam Hym-
 num adiecinus; ut & ADVLATIONIS Ima-
 ginem in Aulicorum gratiam, cum primum
 citra fucum ac fumum Aulam iniuimus, effi-
 ctam. Quibus autem VOTIS atque OMINI-
 BVS profecuti olim fuerimus Illustriss. Caro-
 lum Pium, huc Perusia commigrantem, &
 baud omittendum censui. Erat enim tum In-
 sensatorum nostrorum Princeps, ac pauld ante
 quàm à Clemente VIII. vocaretur ad Purpu-
 ram Aegyptiadem meam non visus est asperna-
 ri, pro qua EVCHARISTICON Lombardel-
 lio scripsimus, acturi & vobis magnam gra-
 tiam, si tam multa post Metropindaricam can-
 tionem, vobis ulro obiecta, non ex ruatè admi-
 seritis, & ab obsequentissimo Ciuium hoc quasi
 poeticum acceptum sœnus publico (si fas est di-
 cere) Gymnasij vestri dono, licet Philosophiam
 aliquando profitentem agnorit, resignaueritis.
 Valete Romæ Kal. Decembris 1623.

De S. D. N.
 VRBANO VIII.
 Ode Metropindarica.

AD AVGVSTAM PERVSIAM.
 STROPHE I.

A VGVSTA Tellus Preside
 Felix Latino, cui triplici caput
 Serto præradiat, totus & vndique
 Libratur Orbis, sospitemque
 Se vocat, atque humili lambit vestigia lingua:
 Attoile vultus, nubilamque frontem
 Discute, & blando rutilans sereno
 Incede victrix, ac Parentis
 VRBANI decus inclytum,
 Et liberales in tuas laudes manus,
 Dulce adsonante barbito,
 Læta cane, adnumeraque fastis.

ANTISTROPHE I.

Ille incubantem tristibus
 Legum tendebis, rarus ad hospitas
 Dum Ciuis penetrat legifer insulas,
 Mercator & torpens honestis
 Haud vigilat lucris, inopumque; perambulat edes:
 Ad Martialis sustulit Theatri
 Pristinam lucem, patriosque ad enses:
 Quæcis excitatis incolarum
 Dextris atque animis, diem
 Vincat rubentem, prouocetque lampada
 Surgentis ore lucido
 Solis ab Athiopum cubili.

EPOD. I.

Haud clangor æris Martij, haud lituo trues
 Bellica vox adiuncta tubarum

Excivuit populi ad cædes fera corda *connumaciis*
 Natus vnus at Patris
 Aegrè furenti Tybridi imperantis ;
 Irata nuper qui rotare cornua
 Tentabat tumidus , ferox ;
 Vincula sed arcta Deus
 Iniecit domitor, rapidaeque coërcuit vndas .

STROPHE II.

Nvtus benigni Numinis,
 Cui casta parat Christiadam manus,
 Armatas cupiens reddere adores
 Tusceis, paratas & cohortes
 Fors quæcunq; ferat, cõscribere, Gryphidos Urbis
 Spontè euocauit militum manipulum,
 Sedulo addicens galeis ferendis
 Passim per Umbros; per Sabinos,
 Et per Flaminia plagam,
 Padusque septem brachijs quæ spumeus;
 Clemente viso nobilis,
 Fertur innocidue meatu.

ANTISTROPHE II.

O Patria ! antiquum decus
 En restitutum : Algebat in abdito
 Robur belligeræ Pallados , vnicus
 Respexit VRBANVS, vetustis
 Sub quo clarescet titulis Perusina propago .
 Debebat huic iam vortices refractos ,
 Et tuos tristi Thrasimene, fluctus ,
 Mole ingruentes , BARBERINI
 Pulsos ingenio ; sinus
 Qui Brachianos veterè purgavit situ ,
 Sæuis & vndis exitum
 Præbuit edomito in recessu .

EPOD. II.

Inde ab Lacu tractatus ad Tybrim suum :
 Conscitum clementior aura

Assila-

Afflauit Myrta ad pubis pia claustra Gallicanæ .
 Vota amica ciuium
 Neque hinc meorum consequuntur, imo
 Exprompta corde, carpit incolumis viam ,
 Se sifit Rhodanum ad truncem ,
 Officijsque frequens
 Henrici Magni alternum sibi nescit amorem .

STROPHE III.

Mactata sed eum victima
 Infanientis fulmine dexteræ ,
 Binas implacido funere Gallias ,
 Metuque funestauit atro ;
 Iam se rettulerat Tiberini ad litoris oram ,
 Adscitus à BVRGHESIO Hierarcha
 Cardines inter rosei Senatus ,
 Pulchrumque præstantis Mineræ
 Toti Aulæ specimen dedit :
 Mox iussus arces Felsinæ scepro graui .
 Rheni minoris accolas ,
 Imperio regere vnus æquo .

ANTISTROPHE III.

Ipsa illicò accurrit Polis
 Astræa , crebris cincta manipulis
 Virtutum : licet hanc Erigone sagax ,
 Ornata Cylleni trophæis ,
 Indiderit primo Pueri nascentis ab ortu .
 Sed semper hand se se exserunt latentes
 Pectoris dores ; latet in repositis
 Seges metallorum latèbris :
 Stellisque haud tenor omnibus
 Idem , nitorque maior obruit , Rota
 Dùm tranfuehit faciem vagam
 Aeternum radiantis Aethræ .

EPOD. III.

Quantum per artus gaudium exarsit tuos,
 Cum se ad aspectu ingessit amœno
 A 6 Turrib.

Turrib. Augustis? noua gaudia publicus recludit
 Rumor, ò Perusia.
 Petri ad beatam promouet Cathèdram
 Cordatus ordo Sanctiorum Principum:
 Vaticana silentia
 Sunt operata Deo,
 Christicolisq. datus Tuscus Pater vsq. regendis.

STROPHE IV.

Conscendit Aram maximam,
 Qua luce Christus se in Taburi iugo
 Offendit; Fideiq. obrutus hostis est.
 Inaugurato BARBERINO
 Solisist, sociæque agnouit stirpis alumnum.
 Hinc ægminatim pleetra grata Vatium
 Expedi cœtus, modioque pleno
 Laudes recenset, Præsidemque
 Sacrorum canit obuio
 Honore Thuris; sempla suffitu calent;
 Odæa plaudunt, & Polus
 Dulcisono strepitu remugit.

ANTISTROPHE IV.

His te sodalem iungito,
 Modosque Pyrrhi ducito nobiles. |
 Porro en Gryphiadum examina prodeunt,
 Spargunt coronas florulentas,
 Mellitique Apibus speciosa Altaria complent:
 Clypeis sinistra personant canoris,
 Macro vibratur, vacuosque ad ictus
 Respondet inductis cothurnis
 Iuuentus reuerens, leuem
 Meditata saltum; poplitemque duplicans
 Præeunte suaui tibia,
 Piccio ingeminat susurro.

EPOD. IV.

Salue ò supreme Præsulum; plenus Deo
 Romani Pæstoris ouile

Suscipe

Suscipe curandis? absissent rabida ora belluarû
 Prata lata floribus
 Quæcunq. lustres, vsque purpurascens:
 Vt excubanti non deerit vigil cohors;
 Sic ceu murus aheneus
 Stet Perusina phalanx;
 Et tua perpetuis custodiat otia castris.

PERVSA SERVATA.

*Sive D. Petri Abbatis cum Orbone Se-
 cundo Imperatore congressus.*

EPetra quondam qui dicitur imber in oēs
 Israëligenû latè fluxisse cohortes, (mor
 PETRE, tua è Petra ille idè mea, pluthu-
 Labra, atq; arentes, vena saliente, refundat
 Vbertim fauces; notos vt Musa relinquens
 Parnassi fontes, hoc gaudeat amne lauari;
 Ac me, qui tali spargo nunc pectora lympha,
 Illustri ditet cantu, dum tantula laudum
 Pars mihi tentatur, Præses venerande, tuarum;
 Quatenus Italici domitorem Regis Othonem
 Impulerit tua fama, altos deponere fasses,
 Militiaq. Ducem frænari Thybridis vnda:
 Iam post eiectos Itala tellure Tyrannos,
 Depulsumq. Patrem Romæ, Octaunumq. Leonè
 Suffestum Imperio; Latia decesserat Vrbe
 Magnus Otho, Rex Germanæ iustissimus oræ.
 Ducebatq. moras, partim suscepius Etruscis
 Hostitij; partim qua mollibus Vmbria cliuis
 Tollitur, atq. tuos generosa Perusia Colles
 Maiore exornat titulo, sceproq. potenti
 Plurima turmarum moderariæ Oppida donat.
 Rumor habet, pperare tuas, mea Patria, ad Atces
 Germanum Regem, sæuoq. hostiliter ense
 Vicinas populare domos, excindere fruges,
 Otruncare greges; metiri cuncta furore.
 Sunt iræ causæq. palam, quod foueris vna
 Arctius Albertum, prius Itala regna tenentem,
 Iuueris & pace; & bello magis omnibus vna.

Præ-

Præsidis hunc esse Patrē, qui limina Petri
 Polluat; huic etiam suffragia ferre colonos
 Spontē tuos, Ducis vlticri nec plaudere dextrā:
 Indoluit Matrona potens. Tristifidē fenestā,
 Dixit erit sanguis semp̄ fundendus in hostes?
 Semper ego aduersis obstantia pectora telis
 Heu cędenda; feram; nullus mihi brachia tandē
 Munierit gladiusq; ferox, clypeusq; timendus?
 Me egregie miseram! nec adhuc inficta cicatrix
 In plenum coisit Gothica de cuspidē, & alter
 Ensis adest ac Theonica de gente ruentes
 Carnifices. At n. lachrymis (vbi vis furit hostis)
 Haud dolor eximiet: Patris implorāda medela est
 Nempe cucullati; cui vertice Complorano
 Impetio frænanda sacro stant ardua templa,
 Haud ita quæ pridem collapsa, ea sacra dicauit
 Facionidæ Petro ipse Petrus, summiq; Tonantis
 Creditur orando fera spicula itura sub axem,
 Posse retorquere, ac iustos placare furores,
 Sic statuit: mouet agrā pedē declinua linquēs,
 Et Petri delubra subit. Subnixā columnis
 Illa bis vndenis lucent, à parte sinistra
 Proxima post primam, miracula æterna Columna
 Ostentat: cum forte Aedis restudo labaret,
 Ac dorsis firmanda foret constantibus, illam
 Dum laqueis arcē implicitā in sublimia tollūt,
 Franguntur funes, iam marmora flexa ruinam
 Intentant, ruitura super (miserabile visu)
 Corpora fabricorum. Sed adest sanctissimus vltro
 Præsul, & admoto fulcit subito vngue Columnā,
 Inque datam rediit sedem, muroq; cohaesit.
 Templā iniens Augusta parēs in tēpore Petrū
 Adspicit ante Aram, prona ceruice recurruum,
 Est propior, curuanq; genus Patri adhat, & infit.
 Nō puto te lateat. Patet, huc festina quid agros
 Attulerim gressus, & fletu pectora rumpam,
 Qui noris secreta Dei, trux imminet hostis,
 Ausonia de strage calens, in sanguine nostro
 Germanam rabiem satiare eruenus anhelans.
 Si potes auxiliū quidquam miseræ dare, si quid
 Præsidij ac cura mestæ indulgere Parenti,

Et

En mereor misera atq; Parens. Rumpentia sistit
 Flumina, & obijcibus cohibe. Sorbebitur vndis,
 Ni tua dextra iuuat. Solet & tua dextra tumentē
 Comprimerē, & vasti perfringere Thybridis irā,
 Pistrinum seu deiectum patet ire, receptis
 In gremium trabibus, quatiētibus humida saxa;
 Substruatq; recēs operam, seu margine dextro
 Ipse sedens, videas à læua fluminis ad te
 Aduentare Ratē, quam protinus orta fatiget
 Tempestas, nauasq; pareat demergere in amnem.
 Tu non Pistrinum, non iam defende Carinam,
 Sed Ciues defende tuos, & sedibus ipsis
 Excitram gladijs abduce furentibus Vrēem,
 Orabat Matrona potens. Solantia Petrus
 Verba adhibet. Pone ò lacrymas, atq; optima spera
 Magna parens, frangā ipse hostē longęq; penates
 Extra gentiles, primus læua ora cruore
 Explebo, te à supplicijs vt tuter apertis:
 Aut voto explebor, venientis vt ira tyranni
 Mitelcat, nobisq; obeant mandata Quirites,
 Quæ victor iusta imponet: nec me tamen istæ
 Obstant, nō magnanimi sūt crimina Othonis
 Quæ Satrapa accedens patrat, pius ille, fidelis
 Seruandæ & Fidei causa digressus ab oris
 Theuonicis, venit Italia detrudere regno
 Inuictos Dominos, vna est mihi vena pericli,
 Ne Athisij trahat Vrbe moras, tardetq; ruentis
 Militiæ audacem compescere voce furorem.
 Res ea nempe mihi incumbat, tu mœnibus altis
 Te refer, atq; animis meliora paucitibus adfer.
 Assurgunt; nox Augustæ Perusia rectis
 Redditur, ad Montis suprema cacumina Petrus
 Progreditur, tumuli ex alto vt prospicet euntem
 Cadibus intentam classem, videt omnia passim
 Demetere ense fero, magalia rustica fundo
 Vertete, & ad sedes Vulcanum vrere salignas.
 Nec mora, sollicito per & inuia, & obuia passim
 Defertur, clypeoq; Dei munitus abunde,
 Et duplici comite instructus, vento Alitis actz
 In morem, ad ripam Tyberis se sinit amœnam;
 Sic aduerſo rabidum conuersus in hostem.

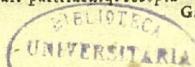
Quis

Quis furor (exclamat) quæ tanta infania ferri
 In locum villas, habitataq. segniter antea
 Simplici ab Agrestum turba? decet ire rebelles
 Ferro extinctum hostes, & qui contraria vestris
 Arma ferant armis, quid nos, gens nescia fraudû
 Hic rerum gerimus? Regi tunc scilicet omnes
 Fauimus Alberto, cum sceptrâ ferebat in omnes
 Vsq; Berengario à Patre, at nunc quando potèter
 Est pulsus Marte à vestro, & (sic credere dignû
 Causa stetit melior vobis, en ponimus vltro
 Seruitij alterius vinculum, vestrumq. subimus,
 Vosq; simul, magniq. decus veneramur Othonis.
 Dux iube, vt à cæde abstineat tua classis, & istuc
 Nollet, tuum reputa Dominum; clementia Regè
 Vt iuuuinet hæc etiam te ab Rege secundum.
 Postulat aqua senex, tamè vltima verba furentè
 Accendere magis. Nam non vellet esse secundus
 Ambitiosa fouens secum, atq. expertia mentis
 Consilia; adferribit demens felicitia Othonis
 Viribus acta suis, atq. inuidus vltima in illum.
 Supplicia exquirat, si fors ferat, incubat autem
 Pectore adhuc impressus amor plorantis Aludæ,
 Quæ tenebrosâ viâ Rex eximit Arce;
 Adiungit, sibi nuptum; ignarusq. fessellit
 Spem præconceptam pediturq. Equitûq. Magistrum.
 Namq. Berengarius, postquâ socialibus armis
 Collegam Regni Italici demisit ad Orcum
 Lotharium, vxorem nigris inlustrat Aludam
 Carceribus, ne quis dotalia pignora captans,
 Victori insidias consularer & arma Tyranno.
 Ergo Italæ Regem Albertum regionis adoptat.
 Cuius post maior natu frâuisissimus, asper,
 Et scelus sagulo testus, puerilibus vsq;
 A cunis, Petri sedem, castumq. tribunal
 (Adiutus studijs & iniquo ardore nocentum)
 Occupat, hinc retrò ruere ac sublapso referri
 Publica res Fidei; donec par nobile Romæ
 Sum morum Procerum, missis tacita arte tabellis
 Ex Alemannorum terris accessere Othonem
 Deckerunt; nec eunclatur: venit agmine magno
 Adfert or Fidei in Latium; certamina victor

Plura

Plura mouet, Patrem ac natû subito inde prelegat
 Diuersos, quos post paulo mors debita prelegat.
 Carcere ab obscuro formosam educit Aludam,
 Et secum radas iungit. Spes ilicet omnis
 Dactori dempta est, thalamo qui sultus auebat
 Illius, exinde in Regem furtim ipse coquebat
 Infelix odium; Regiq. haud sponte secundus,
 Sed Cælo has voluente vices, exarxerat ergò
 Extremas Petri ad voces, auresq. superbas,
 Ingeniumq. ferens. Debebas cautius, inquit,
 Cum Duce verba loqui, nec verba impune locutû
 Fax hodie spectet mea bello inuicta corona.
 Pergite pugnaoces focij, truculentius enses
 Stringite, & Angustus adspergite cedibus agros.
 Verba, vide, quanto steterint tibi, vane Sacerdos,
 Et Monachè imbellis, dixit, visq. phalanges
 Velle citò vndosû transmittere Thybridis aluè.
 Cõtinuo Pater ad Thybrim, Iubeo, accipe vires
 Cognatas finiuorum omnes, teq. altius effere,
 In sublime vndas tollens, murumq. potentem
 Fluctibus edifica vastis, qualem extulit olim,
 Quæ rubrum præfert Aegyptia lympha colorem.
 Hoc vallo, hoc stolidos munimine longius hostes
 Auerte. En nobis placidi clementia Othonis
 Fit propior, cumq. ipse voler tibi proximus esse
 Demittes fluctus, solumq. fereris ad aluè.
 Dum fatur, celsosq. oculos sustollit Olympo;
 Oraturus opem; videt æthere labier ardo
 Aligerum Puerum, roseum decus ardet in ore,
 Virgineisq. rubet labris, frons æqua capillum.
 Excipit, ast alia in gyrum captiua tenetur
 Collò Casaries, florens dat vincula fertum,
 Purpureo adstrictum loro, leuiore teguntur
 Tegmine, ab adsperso corpufcula candida lacte
 Fert dextra, & læua palmas canentis oliuæ.
 Ergo instat Volucrum labens, & vincula librans
 Penarum, Petro adfistit, qui dulcè tuendo,
 Dulcè renidendo, ramos felicitis Oliuæ
 Projicit in gremium; tû prospera cûcta precatus
 Confestim tenuem ex oculis vanescit in auram.
 Cor Senis exiuit partiturniq. recepta

Gaudia

Gaudia in adductos socios, dat cuiq. futuræ
Indicium Palmæ ramum, iam vicinus, inquit,
Vicinus, & proni Regem veneratur Olympi.

Interea propebat Otho de colle Subasi
Augustam versus: comitem fors se obtulit illi
Matura grauitate senex, Gryphonia ab Vrbe
Deducens generis seriem, qui multa ferebat
Cū Duce colloquia, & titulos narrabat honorū.
Vrbs quibus à prisca decoratur stirpe Noëmi;

Vt Gnatum fugiens, Latias penetrarit ad oras,
Collis & Augusti superarit culmina, & Vrbem
Condiderit sacram, quam quod largissima rerum
Copia, & omnigeno circumfluit amne Voluptas,
Dicta est extento Perusia nomine Graijs;

Post alijs quina est numero conclusa quaterno
Syllaba, quodq. habuit nomen iucundius ante,
Mox grauius factum est, ingēsq. Perusia dicta est,
Adiecere Vrbi partes, hinc nomen Achæum;
Inde ēt Aeneadū, Thrasimānæq. Hānibal au'ctor
Cladis, nec non Augustus, tum Sestius, & qui
Euertē Gothi, atq. iisdem struxere, futuram
Vsq. sub Imperio, nouit benè Lucius atrox;

Cum constantē animā truculento sustulit ense,
Cum Syrum Patrem Fabianus perculit, & cum
Herculeum Totylas Heroa peremit iniquus,
Viuere tunc tonum capite intra condita sacrum
Claustra Petrū, qui ex Oppidulo sit datus Agello
Sacrariq. Deo surgentia germina primæ
Indolis, & castos æqualiter egerit annos.

In Patrijs illum Laribus multa edere mira,
Instaurare Aedes Superū, lapsosq. ministros,
Et fractos membra ad vires reuocare priores,
Imperia vrgerē in fluctus, releuare puellas
Ventre laborantes, conferre potentibus escas,
Quantaq. nec solido numeret vox ex Adamanti,
Nec chalybe ex duro. Senior sic narrat Othoni.

Olli mirus amor Perusiuū ascendere montem,
Et Sanctum spectare Patrem, iā Thybridis vndis
Imminet, armatas circum videt esse cohortes,
Et vultu stupidas, gelidq. horrore pauentes.
Nam fluij chrystalla noui non vngula frangit

Cor-

Cornipedum, non impacta toto impete lamnæ,
Non gladij, non vmbro minax, non faua securis,
Germanus timidus, mutisq. superuenit Heros,
Incutatq. moras, qui segnes littore sicco
Cōstitierint; nec castra sibi sub Gryphidos Vrbs
Mœnibus ornarint. trepidi non hiscere quibāt,
Non inferre pedem: tandem torpentia damans
Agmina Otho, primus fluuiō se immisit aperto.
Agnouit præscripta liquor mandata. remisit
Actutum, faciemq. humilem prætulit, agger
Longè vndosus abiit, primūq. recessit in aluēū,
Intrantesq. acies admisit Thybris ouantes.

Rex audius cognosse Petrū, trās littora ternos
Cernit adesse Patres, Senior comes indicat vltro.
Iam ripæ propior Princeps, descendit in actam;
Augustumq. Patrem geminis complectitur vlnis,
Assaturq. palam. Te, quem mihi fama retexit
Egremium factis, & amicū mandibus astris,
Huc supplex adij, mihi qui graue numen Olympi
Conciliare velis; seruet dara roborā, & ensem
Tingendam eade illorum, qui sacra cruentant
Limina, nec purum Christi tutantur ouile.
Scis quid ego insinuem, tu siquid spiritus intus
Intonat, ede libens, me sic Germania lætum
Viderit, & Domino libabo in pluribus Aris.

Cui Petrus, Macte isto animo, fortissime Prin-
A Duce regnorū Regna oīa, cōcipe grates, (ceps,
Atq. has redde Deo, quo fuderis auspice fœdos
Normannos, Hannosq. feros, rigidosq. Bœmos,
Purgarisq. plagas Italas, aliumq. creati
Romulidum Patrem; quamquam deiectus, & atra
Occultus latebra damnatus Prætes, in altum
Se magis extulerit; non longius illud abibit
Tempus, cum Mitrā capiet quoq. tertius aureā,
Te prohibente quidē, tantumq. probante Leonē.

O qui terrarum motus, quæ signa minanti
Ardeunt Cœlo, quatieritq. in pectore mentem!
Iam video excussos motare cacumina montes,
Et cædi frangiq. solum; prodire fluenta,
Spirantesq. Notos; volitare per aëra nubes,
Et facibus rutilare nouis, magnosq. molares,

Mar-

Marmoraq; implueres, atq; imbres laxarique amplas
 Ventosafq; hyemes, hominumq; in veste cruentâ
 Confestim rubuisse Crucē, quę deinde sequatur;
 Et taceo, & lacrymis largę manantibus abdo.
 Nos vna tendamus iter, quia templa nitefcunt
 Principi Apostolico, per me instaurata, precesq;
 Iungamus: Puppim seruet Pater ipse relictam,
 Et nolit dubias longum fluitare per vndas.
 Sic ait, & Montes tēdunt properāter in altos.

AD LVCERNAM HYMNVS.

HEm nocturna cōmes, lumē cui tota laborat
 Stamina, cui Pallas dat pabula pinguis oliui.
 Qua sine terrificam mortalia pectora noctem
 Horrescūt, nec dulce vidēt, nec amabile quidquā
 Obscurique Lares tumulos, & fœda sepulchra
 Vetius exhibeant, nos æquem lumine cassis.
 Tu frāgis nebularū agmē, quod claustra Polorū
 Occupat, illustras spatia intercepta viarum;
 Nox rubet igne tuo, flammaramq; æmula Cali,
 Lunaris longę clarum iubar obruis Astri.
 Per te tutus iter multa de nocte Viator
 Carpit, si aëri sis fixa in vertice mali,
 Aut te celsa Phares lōginqua per æquora mittat;
 Nauifragum per te securus nauita pontum
 Findit, & adductis vehitur trans littora remis
 An fueris dux certa mihi, si arcana beatę
 Templa subire velim Sophiæ, Phæbumque ciere?
 Peruigiles impende operas, æquandaq; sceptris
 Otia nostra foue. Moris tu conscia nostri,
 Agnoscis parcom somni, & fortasse frequentes
 Excubias quæreris; cum te propiora fatigent
 Spicula, & assiduum doleant Ellychnia morsum.
 Hinc cernis, quāam cara mihi, quāam fida puteris
 Asclea. Pteridum post ludicra, sidera calcas
 Vsq; adeo cognata tibi. spatiaris Olympo
 Mecum vna, medijsq; faces scrutaris in Astris
 Fax ipsa ipsa Astrum. Subeam si concana terre;
 Quid mihi Vulcanus radiantes ingerat ignes?

Disci-

Discimus haud segnes squallētibus, obstita venis
 Ossa metallorum; Naturaq; abdita caussis
 Indeprensa suis, te trudemus auspice in auras.
 Sis felix radiata comes nec pectus amicum
 Desere. sic viuo tibi floreat angulus auro;
 Os melius, linguāq; vocem (nam flāma perennē
 Fota oleo emittit vocem) dignata deinceps
 Luce noua calami, celebraberis hospita lucis

ADVLATIONIS ICON.

Innatit ergo oculis etiamnum turbida vestris
 Caligo? prohibetq; meum dependere Numen,
 Et nomen? quod fumosis mihi robur in Aulis?
 Quas acies armare queam, quod militet agmen?
 Iuratū dextramque meā, patriumque Tribunal?
 Pone supercilium, cara mque agnosce Parentem;
 O septemgeminae grex consultissimus Urbis,
 Exerude ignauam noctem, lux impigra mentem
 Irriget, & nostrum solters circumspecte mundū,
 Me natura sagax, & rerum prouidus vsus
 Nascenti peperere Orbis; cum cœpit in vnum
 Turba coire rudis, profigitque ferarum
 Agmine, constructis se occlusit mœnibus vltro;
 Meque Deam coluit, per me Pax omnibus, a me
 Et cultus, vitæque tenor fluxere tradendæ.
 Exiit hinc pecudem; commercia comis iniuit,
 Sincerum eliciens arcana è pretore amorem
 Fortiter his, duro fuerant qui è stipite nati.
 Cernis ab auricula, executio cū tēpus vtrique
 Quā multæ glomerentur Apes? vt Tibia spargēs
 Dulce melos, frangat Ceruorum examen, & altę
 Sopiæ? exornetque Animal versatile pallam,
 Nēpe hominis quod imago decet, quodq; aère a-
 ufcitur, atq; albu præter, roseūq; colores (per
 Induit omniogenos, quarē insipice sedulus, cœp
 Ingenium, moresque mihi; tum collige, nostro
 Quiquid ab exemplo faciundum reris, vt Aulæ
 Ancipites venere animos, & vincula nectas,
 Vndent ora fauis, cupidus transmissa per aures
 Mella

Mella Hyblæa fluant, mētēsq; à rupe profectas,
 Monstrofoque maris, facili mitefcere coges
 Alloquio, certoque tibi se fœdere iungent.
 Scilicet Aonio non absque Amphione muros
 Thebarum extructos, aras memorauit Auorum;
 Et rigidæ immoto mansissent vertice Quercus,
 Nū Geticum sonuisset ebur. Mea frangere Pitho
 Corda potest, adamante sata; & cū flexilis in me
 Versus amoris, sūs animi explorare laborē, (Iac
 Quà vergat, quid pronus amet, quid uide oderit; il-
 Se meus insinuet, personamq; anxia in omnem
 Vertar, & occulto quouis me tramite sistam.

Indoleat, flebo; lætabitur, abdita rumpent
 Gaudia; vindicibus gladijs armabitur, ira
 Me quoque raptabit, ferroque yltore probabit
 Vel sociam Bellona suam; flagrabit amore,
 Meque suo Puer Idalius spectabit ab igne
 Exustam, laudabo manus, labra, ora; comasque.
 Tum siue ipse sui captus dicetur amore,

Ac laudet speciem ipse suam; & super astra feretur
 Iudicem, pulcher; frustra & se cōferet olli (donis.
 Phryx iuuenis; Narcissus, Hylas, Hyacinthus. A.
 Si meliora probans se vel sapientibus æquet;
 Dixerō, Socraticis illum maduisse fluentis,

Et Sophiæ assuetum dapibus, superasse Mineruā,
 Non aliter geritur quodcūque, vbi cūq; latentem
 Vt prensam faciem, memetque per omnia laxam
 Exempla. Ingenio sic versicolore notatur

Piscis, arenosa qui stans in margine ripæ,
 Instat lucentis speculi, quo cuncta consueant,
 Effugiam quamcumque bibit, sic vnda quiescens
 Nullo infesta luto, rerum simulacra refundit.

Quæ latē inciderint, qui pispique Magister aquosē
 Vtitur indicibus ventis, & quemque fauentem;
 Ad pelagus cursumq; adhibet, moderatur & alnū,
 Ceu consanguineum, reserauerit Aeolus Vtrem.

Artibus his ergo qui quisq; feliciter vsus,
 Qui sapiens lateri Domini regnantis adhaeret;
 Conscendens animorum arcus, Auleq; triūphās
 Imperio stitulis, amplotque augebere censu,
 Et tua venturi surgent ad facta Nepotes.

AD

AD CAROLVM EMANVELEM

Pium de Sabaudia Card. creatum.

PROPEMPTICON.

E Ia agedū croceos Lauro redimita capillos
 Largius assueto mentem perfsua sereno,
 Psallētē seriēs plestro chelisi; Et age Cleio,
 Seu Cæli te claustra tenent, & musica Siren
 Dulcisonis vastum metiris raptibus Asem;
 Seu Nemore Aonio, latēq; sonantibus antris
 Abdita, centenos in carmina combibis amnes;
 Remigio alarum celeres inuēcta per auras,
 Augusto succede Polo, Perusiaq; Iustans
 Mēnia, Lætitiam choreis tota Vrbe vacantem;
 Accersē, & caussas vbi noris, tu quoq; cantu
 Ingentem dic Musa PIVM, qui sidere dextro
 E Phæto tēta Thyrenam missus in Vrhem,
 Gressum Romuleas prope molitur ad arces,
 Purpureo meriti donandus honore Galeri.
 Quod si impar oneri, meliora in tempora differet,
 Et grauiorē paras intexere facta cothurno;
 Nunc saltem, leniore lyra, de posse referre,
 Sollicitos qua vrgētē abitus in regna Quirini,
 Est mea sollicitis affata Perusia dicitis.

Nāq; vt digressus vigili bibit aure, ppinquos;
 Quamquam quo grauior, penetratibus exsilit altis
 Grypho inuēcta, illi veteris quem gloria Martis,
 Et vigil alterna vigilum statione tuetur
 Arx PAVLÆA, tuo vix cedens Aelia honori;
 Quæ stat calce solum feriens, ac frana retractans
 A Iper Equus, pictisq; insignia terga tapetis
 Præbet, & Heroi iam subditur, alite cursu
 Aeneadam in terras, Tyrium ad velamē iruro,
 Acceleat non segnis iter; iamq; ilia crudo
 Calce fatigantem, permittentemq; furenti
 Non indignatas ad motum calcar habenas,
 Accēti, fransosq; inhibens, affatur euntem.

Phœbus

Rhoebus in occidentem Calpeum si tēdat, aquis
 Tethyos vndosa non excludendus ab anteis;
 Succedit latē obscurus quae illum inet Axes,
 Albo inuēta iugo, fraternis amula flammis
 Cynthia: si vero concedat & ipsa serenis
 Tractibus: & dubiam media inter sidera noctem
 Deserat; ah quantum niuei nox illa coloris
 Perdidit; quantus damnauerit aethera pallor!
 Hinc Aldobrandi me Principis ore catentem,
 Qui mihi Solaris clypei fuit instar, at ore
 Inde tuo tristes abigentem corde tenebras;
 Qui nostram irradias Lunari lampade noctem,
 Longe alio migrans, quā cæca in nube relinquis!
 Saltem prædulci soletur imagine frater.
 Exemploq. tui referat te, qui mihi vultu
 Reddis Auos, Atausq. & magnis dotibus implex
 Hinc Alberta dem, Fidei munimen, Erasmon.
 Comminus aggressum, propulsantemq. latentem
 Errorum nebulas, quas passim callidus hostis,
 Spargebat, placidis immiscens tristia dictis,
 Oris dānādū stygijs caput. Inde RODVLPHVM
 Carporum decus, ostrinis qui fascibus auctus,
 Egrediūq. animi, ternis radiare coronis
 Dignior, extinctiq. oneri succedere Atlantis;
 Ah plures in luce moras si fata dedissent.
 Quid referā expressos vel mente, vel oris honore
 Antiqua quotquot numeras ab origine Picos?
 Præcipue patria egressum quē sede IOANNEM,
 Quā formidatos Mirandula prospicit Histros,
 Quāq. Deo vndarum Ferraria cingitur anni,
 Theatrorum Medicum Florentia regna petentē,
 Non semel hospitio excepit donisq. beata
 Florentem sophiæ, non vna in parte loquentem
 Audij. An arcana præcordia mentis operata
 Lege Sophos, tacitōne regat Prudentia nexu;
 An genijs cognata Deum, vis altior almo
 Temperat influxu, nullamq. hinc adferat Astris
 Esse fidem, totoq. abigat præsagia Cælo.
 Sed delirare Astronomos, non conscia fati
 Sidera securo mortalita voluere casu;
 Frustra sollicitis hominem consumier annis.

Torquemq. metu, fallēq. cupidine sortis,
 Et quem fatidicus vellentem fuditus artes,
 Excipiunt magni memoranda Genethlia mūdi,
 Septeniq. dies. Sed enim nec grande referre
 Ingenium, canaq. vacat decora ampla Inuentæ;
 Cui cedat, si quem sanctis fastosa Vetustas
 Euocet Elysijs. Trinaxia scilicet ipsum
 Gorgiam tacuisse velit, licet abdita cordis
 Olli Phœbeo caleant de numine, & vnda
 Hauserit Aonidum, mirandaq. gentibus ausus,
 Vel quemcumq. Virum plenis in bella vocarit
 Auspicijs, veraq; animum solidante Minerua,
 Præbuerit doctis imperua pectora telis.
 At illi ne quis ceteris, siue vberelargo
 Se se Socraticis, Chryseisq. fluentis
 Lauerit; ætherij aut passus momenta Platonis;
 Naturam, ambiguis imitantem Protea formis,
 Secretò intuitu penetraverit; omnia latē
 Calleat. Ausonij inuenta, exulta Pelasgis.
 Quidquid Arabs, quidquid Chaldæo in vertice
 pernox
 Astrologus, Solymiq. legit plaga sanctior orbis.
 Atq. hunc æquari a quoquam si fata negarūt;
 Atqueis ferre datum propius vestigijs, tantum
 Alter, & alter adest. Tu auti FRANCISCE prioris
 Lumen: Tu nostris venerandum sidus in annis
 CAROLE; cui varia differunt Pallade pestus,
 Virq. Animę triplex; & quæ cognata Deorum
 Cętibus, æterno prudens spatiatur Olympo;
 Quæ inferior, laqueis virtutum affueta ligari,
 Pessum corporeo non fertur perdita lux;
 Quæque vices rerum nata est perfere, suoq.
 Ambigit ingenio, tendatnè huc prona, vel illuc
 Inter vitæq. manens, nō in te incerta, sed vsq.
 Præcellens, Regina sui, quæ subiacet infra,
 Insurgente animam per dissona vincla reuincit,
 Et cogit parere sibi, mentisq. supernæ
 Munus, ad arcani sensa exploranda Tonantis
 Colligit; adde omnes generosi pectoris artes,
 Quot nec purpureos Cælo numeraueris ignes,
 Quot nec Erythræ gemmas numeraueris vnda,

Cardineū te ad syrma trahū; hæc omnia ruptis
 Herculis inuisti conchis, tibi tegmina, & altum
 Verticis irrorant crinem, claroque rubentem
 Sidere, perpetuam Fidei dant scandere puppim;
 Et iam non dubio Proretam cernere visu,
 Arctosque plagas, CLEMENTIAQ. ASTRA
 notantem.

Vade autem, ne forte morer tua tempora; lato
 Luminis indicio, quo nunc tibi ridet Olympus;
 Vtere: te dulci Zephyrus comitabitur aura;
 Chloridos & lectas Hortis Violaq. Rosaq.
 Ingeret in faciem, fragranti soarget Amomo
 Quadrupedem, ac Phœbi assueta curare iugales
 Horæ aderunt, seffum caelestis nectare alentes;
 Et vires infaurabunt: tum Cyllarus illi
 Segais, collatusq. piger dicitur Arion.
 I felix, nostriq. memor; quosq. agmine longo
 Infensata Domus, tibi tempus in omne clientes
 Seruat, ab interno prohibe discedere sensu.
 Ante alios, quæ primæuas à vertice frondes
 Iussit Laurus; viuaq. infumere robur
 Rore tuo sperat; quo per te educta, tuisq.
 Alta sub auspicijs (si fas) non horreat olim
 Exornare tuos laudum diademate crines.

Hæc ait, & pronum submittit ad oscula
 Gryphum:

Soluentemq. moras, & Equi spumantis habens;
 Laxantē insequitur, qua Augusta potentia cumq.
 Panditur, Ausonias certus qua ducit in oras
 Trames, & impostam septenis collibus Urbem.

A D H O R A T I V M
 L O M B A R D E L L I V M
Eucharisticon.

PRO ELOGIO AD ÆGYPTIADEN.

C Laudebant rigidam Neptunia sidera Brumā,
 Cum mihi, Saturni vel Epistola tardior orbe
 Orta

Redditur, infantis referens encomia Musæ;
 Abs te autē, quem Fama ingēs latuisse Senarum
 Finibus haud passa est; sed qua ligat Anguis
 vtramque

Arcton, qua sicco violentior æstuat igne,
 Stellatamq. Crucem contrarij indicat Axis;
 Quaq. diem premit, & promit Nereia coniux,
 Aeternum florere dedit, studioque perenni
 Sacrauit spatij nunquam cessantibus Aeu.
 Ecquid (vbi inspecta est sapientis littera dextræ)
 Scribor ego nostri clarissima lumina sacli
 Inter, & affluet tenebris, primique Camenæ
 Forte Genethliacon celebrans cū funere, reddor
 Exemptus tenebris, aiorum & funera ridens,
 Per te in perpetuum calamo transmittor honore,
 Lombardelle, diem? Porro si viuimus, & si
 Non occasuris in secula laudibus imus,
 Vt munus, Vir magnestuum, sic & tua laus est,
 Nili vndantis honos; ex cuius carmine tam me
 Gloria consequitur, quam gens Arctoa sequacēs
 Adspicit ire vmbra; cum Sol à Virginis astro
 Alternum depressus iter molitur, & intrat
 Sidera sena Poli; dum Piscibus vndiq. cinctus
 Exeat, at nox interea sex mensibus acta est.

Si tamen in frugem crescant vt semina primæ
 Indolis, irroras precioso aspergine laudum:
 O me felicem! nec enim (modo pectora Phœbus
 Impleat, & doctæ veniant in vota Sorores)
 Ingenij segnem patiar durefcere campum;
 Ne bibat immissum rorē. Iāq. ORDIO arma,
 Angelicasq. acies: per mille pericu la puppis
 Ducitur, obijciens oculis arcana prioris
 Aeu; quæ arcano vix fulmine mētis inumbres
 Tu vero, exire addisti tibi Vatis amorem
 Coide vetalinguaq. fauens, vt carcere in ipso
 Ergis, in medio cunctantem respice cursu.

IO: BAPTISTAE LAVRI
P E R V S I N I
V R B A N O V I I I .

Ab intimo cubiculo .

S I L V A R V M

LIBER SECVNDVS.

Ad Excellentiss. Principem

M. ANTONIVM BVRGHESIVM

PAVLI V. EX FR. NEPOTEM.

Graviter peccassem, Princeps hu-
manissime, si in tanta gaudiorum,
ut sic dixerim, temulentia, quæ
omnium animos in tuis Nuptijs
novo more lymphavit, non & ipse
versiculorum aliquid effunderem, vetus Fami-
liæ vestræ Client, & Cardinalis Lantbes Au-
unculi tui patrocinio validè obnoxius. SILVV-
LAM igitur, hoc est, tumultuariam ScRIPTIONEM,
ut ab occupatissimo, Tuaque amplitudinis stu-
diosissimo profectam, iam non debes improbare,
quàm ea, quæ efferuescentis letitiae ebrietas pepe-
rit, despicienda non sunt, adeò & auribus avidè
combibenda. Deum optimum oro, ut auspica-
tissimis primitijs Coniugium istuc quàm pri-
mum benè fortunet, alijsque gaudendi causis
nos in dies hilariores facti, voluptatè omnium,
cum apud sapientissimum Pontificem, pro cuius
longeuitate vota facimus, tum apud posteros,
quasi

quasi voce publica testatissimam celeberrimamque
reddere possimus. Par etiam fuit ad te ire non
tam quæ in PONTIFICATVM Patruï tui
vndeagesimo ab hinc anno edidimus; quàm SA-
CELLI ab ipso ad Exquilias excitati descriptio-
nem, aut LYRICVM in Aquam è Braccianen-
si agro in Urbem inuectam, à nobis decantatum.
Debui insuper CARDINALATVM Illustrissi-
mi D. Scipionis Burghesij non præterire. Meo-
rum verò carminum asperitatem nulla alia re
consultius quæas delerire, quàm Epigraphe sa-
pientissimi Principis, in vestrum illud Suburbanū
quod identidè Urbanitatis plenissima maiestate
illustrat, elegantissimè concinnata. Vale in Urbe.

IN NVPTIAS

M. ANTONII BVRGHESII,

E T

CAMILLÆ VRSINÆ

PRINCIPVM.

NE mea tot choreas inter, plausuq. canentū
Cesset iners Erato: turbæ permixta fororū,
En vltro residem, digitis psallentibus, arcum,
Ad sociatæ citharæ, & votis concordibus Hymnū
Concinat. Interea Romæ dum feruida inundant
Gaudia BVRGHESI ad thalamos, iuuenamque
manipli
Vsq. calent hyasis, VRSINAQ. nomina iactat;
Sic locus audaci plectros; quæquæ improbet ausus
Nemo meos: par est, vestræ qui obnoxius Aulæ
Esse velit, vestris hunc præluisse Theatris,
O grandes animæ, patæ felicibus annis.

B 3

Quas

Quas cōiunxit HAMĒ. fas est nē referre triūphos
 ARNE tuos, & THYBRI tuos? longū ille Quirini
 Suspiravit Herum, longum hic suspiria duxit.
 Et FLORAE hērētē gremio exoprauit Alīnam;
 Venturæque inhians furtu dulcedinis altrē
 Obrui; & impatiens differri vota precantum,
 (Nam quoties sacram supremi Antifitis Arcem
 Roma gemens adistit genibusque affusa, Nepoti
 Promissosq; toros, Hymenæi & vincula poposcit?)
 Ipse quoque Ausonium precibus pulsare Paratē:
 Gurgite sublatro, statuit; si quando recedat
 Colle Quirinali, Vaticanoque propinquus,
 Vicinum Turris, quæ Arx Aelia nomine dicta est:
 Ille premat Pōtem. Sic perugil excubat Amnis,

Temporis exigui mora fluxerat; agmine facto
 Huc certa te luce inferis Romane Sacerdos; (ceps
 Ala præit generosa Equitū, Dux, Marchio, Prin-
 aulicus illi stri distinguitur ordine; lectica
 In mediō Te plena ipso, quam purpura velat,
 Cingitur Heluetijs; multusque hac fufus, & illac,
 Vertice nudato. Pedes evolat; Ordo Senatus
 Insequitur sublimis equis, spectabilis Ostro;
 Insula dein simplex iter occupat; vltima pergit
 Armatura leuis; dextram cui fortis obarmat
 Lancea, quæ crebro numero est cuspidis ictu, (cum
 Quadrupedē, & volucris incessū, præcinguit opa-
 Aera, & ardenti radio Titana læcessit.

Ergo augusta aderat Patris lectica Latini,
 Byfso auroq; madēs; cō flumine Thybris ab imo
 Assurgit; lymphaq; humili vestigia lambens.
 Incipit: o Cœli, Terræq; arcana potestas,
 Alme Pater, quonam visque tuæ spectacula Romæ
 Ambiguus differs? Galloque, Italoque rogan te,
 Cur cessas virgere diem, quæ plenus honorum,
 Exultans ex fratre Nepos, sibi foedere sancto
 Adiungat lecti, quam censu Atavisci, potentem,
 Iam pridem delectu habito; quæ pulchrior esset
 Italidum, Cælo firmasti teste CAMILLAM?
 Virgo quidem matura viro est; nimiumq; recessu
 Conditur Etrusco, socia se Virgine quamvis
 Soleatur, quam cōiungio propiore tumescem

Expectat Dominā tā me minor amne Metaurus;
 Quam mea centenis antestant regna fluentis.
 Tam multos igitur Tuscos, nostri æmulos, annos
 Arnus victor eat? Fluviorum & luce duorum
 Fulgeat? VRSINA si des mea viscera flamma,
 PAVLE vri; si me VRSINO des flore repingi,
 O me quam placido labentem flumine cernas?
 Quam mea Chrystalli puras imitabitur equè (lus
 Vrina atq; vnda niues; frustra vt mihi cōferat vl-
 Leniter escantem Cydnum, vernisq; nitentem
 Frugibus Eurotam, liquidū vel fontis Enipeum.
 Posthac Virgo suā semper, numquāq; protervus
 Hospitibus sociabor Aquis. Pax lata per Urbem
 Disscurat, nunquam tumido spumosofer vstru;
 Effringat fœdus, firmataque iura reuellem.

Quid q; & hæc Cæli cōnubia postulat; an non
 Flauentem crinem spargens, id ab Axe Cometes
 Præmonuit dudum, cum matutina ruberent
 Sidera, & excirent spectantes ista Quirites
 Anguria? à Cœlo tellus fœcunda marito
 Germinat, & tædas præsignant Astra maritas.
 Iam ripas premer vsque meas BVRGHESIVS
 vnus,

Nec simili spectem sobole efflorescere multos?
 Et tua nunc æui primis veneranda senectus
 Obrepat metris, quæ dulcibus vsque Nepotum,
 Pascitur illecebris, ac, dum reminiscitur annos,
 Quos ætas subduxit edax, & agramior æuum
 In Gnatis reparat, longaque propagine gentis
 Ferrat ad æternam, nūquam interitura, senectā.
 Da veniam, si quid proxi carminis hic sit:
 Si quid aberravit; generis, Pater optime, vestri
 Erravit Pietas; quam tandem finibus æqui
 Egrestam, facile excuset pro Principe Princeps,
 Annuerat dictis, & Thybrim vera locutum
 Laudavit PAVLAEAE manus; plausuq; benigno
 In Tuscos permisit iter, mora nulla. Quadrigam
 Expediit, ac, præter bipedes, quos ipse bifformes
 Alligat, Alipedes adfuit, hinc sceptriger Ales,
 Aliger inde Draco. Picti latera ardua curtus
 Argumēta operū decorat; quæ plurima PAVLVS

32 IO: BAPTISTAE LAVRI

Edidit, & patriam excoluit speciosius Urbem,
 Quæ que tua, egregio Artificum sudata labore,
 SCIPIO, vulgavit Pietas, Geniisque sub auras
 Extulit, ambrosia Charitum nutritus, aurum
 Pressa sitis innumerisq. annorum cõdita lustris.

Adspicias Templum Vaticana Arce resectum,
 Dalmatico crustatum auro, scythicisque lapillis.
 Ianigeno in cliuo PAVLAEAE prædiga lymphæ
 Vbera, marmoreo longum deducta canali.
 BRACCIANENSIS Ager peperit, vexil lavbi tollit
 In Superos VR SINA Domus; quæ (si omina
 captes)

BVRGHESI imperio non frustra protulit vnda,
 Solem nem thalamis vndam, mox scripsit in arc.
 Tradendâ thalamis, Roma plaudet CAMILLAM
 Perstat in auspicio PAVLVVS, nomenq. Puellæ
 Miratur, nomenque suum, quod gesserat olim
 Se minor, in bifida Mitra, roseoque Galero.
 Adijce nascentes passim per compita riuos,
 Perq. fora & plateas fontem in sublime volant,
 Spargentemq. imbres, atq. Iridis Igne nitentem.

Prata Quirinali de nomine confuta; & Aedem
 Illusam gemmis, auroque rigente coruscam,
 Quæ sedet Exquilijs, & quæ sedet Arce Quirini,
 Tum sano excisam Pacis, mira arte, Columnam;
 Impositum MARIAE signum: decreta Piorum
 Præmia, qui adscriptus Diuis celebratur in Orbe
 Insuber, & latic præconib. debita Matri,
 Vincla aderant iniecta Pado, ferroque gementes
 Suspectu vasto, cingebant mœnia Turres.
 Vergêtesq. in prona gradus, quibus antrapatescunt
 Romanæ Thetidis, lecta vndiq. digna Tonante,
 Quæ crispata tegit melioris vena metalli,
 Effinxitque Myron, tabulisque insignis Apelles.
 His nouns Alcides, Senioris doctus Atlantis
 SCIPIO ferre humeris pondus: sua nomina con-
 Aequari iâ dignus Auo: satis Appia nouit, (fert
 Aurea quâ vario se emblemate Tèpla coronent
 Mole noua, æternis operum instaurata tropheis.

Nec cedit, quæ trans Tyberim suffulta Colūnis
 Aedes Pasoli aurifera saturatur arena.

Cui rude donatus miles, sua robora præstat,
 Sed maiora frequens dat robora miles Olympi.

Dein Collatina præter Pomeria Portæ (norum
 VILLA ampli se ostendat agris: cuius quiddam ho-
 Ver habet, & gremio felix Autumnus onusto
 Parturit, indulget pleno ditissima Cornu
 Curat: tum quiddam signorum ignota vetustas
 Eruit, & quiddam pulchri concessit habendum
 Naturæ Ars vindex aut æmula; scilicet Hortis
 BVRGHESI inspicitur clausum, semefaque saxa
 Temporis ingluvie, reparant saxa altera, & omne
 Non animaduerso iuuenescit marmor in auro.

Nigra etiam Thybris velatus tempora myrto,
 Terspicuis postfulget aquis; ROSA nexa capillis
 VR SINO se rore beat, nomenque CAMILLAE
 Inscriptum, nulla gaudens non intonat hora.

Insilit in Curium dulci cura ebrius: Vmbros,
 Et Latium metitur, Etruscæque abditus vnda,
 Arcanam FLORAE subit indeprentus arenam,
 ARNVS in occurso est, carpentaq. gemma latè
 Contemplatur ouans, & germina sparsa Rosarû,
 Plus solito blandæ Veneris perfusa cruore
 Mox altera salus. Sed enim cum sensit ituram
 Septenos Nuptâ ad Colles, Thybrim illicò ducit
 Ad Dominâ, qui suppliciter veneratus Alūnam
 Clarorum Medicum, grates pro altoribus annis
 Largus agit, tradique sibi rogat inclyta Romæ
 Fignora; Troiugenas sic exorare Quirites,

Sic Orbis mandare Patrem, paretur, Etruscos
 Nubila frons quâquâ malè tinxerat; attamè illâ
 Impiger Arnus obit florum imbre, rigatq. beato
 Nectare, dein lapidum preciosa merce coronat.
 Fax oris tranquilla micat, triplexque serena
 Nat sub frôte Charis, comit Venus alma capillû;
 Ridentis oculi specula censentur Amorum.

Exsiluit ad Romæ nomen, sanctumq. Parentem,
 Gentilesque suos, Sponû super omnia mentem
 Cogitat, & castos Hymenæus subijcit ignes.

Ausonio se se committit protinus Amni,
 Musatum quam tota cohors comitatur euntem,
 Quæ teneros annos formauit, & artibus auxit;

Quis, alij præstant, fas splendat Heroïna.
Cui metuens Thybris, ne tanta Græcia forma
Miratrix, Italis ea pignora subtrahat oris;
Imperat à Fratre abduci, quem Martia Virtus
Armifonis factis sic Iani adscribat aperti;
Ut pacem bellator amet, Galeæque comanti,
Et rigidis oleas inferere gaudeat hastis.

Porro in digressu florentes vndique Nymphæ,
E madido gratum stillantes nectar ocello;
I, dixere, hilatis, quo te felicibus auris
Fata assata vocant, solium tibi sternunt aureum
Romuleos supra Colles, vbi triplice Mitra
Conspicuis senior, teloque tricuspide fultus.
Astrorumq; Erebiq; plagas moderatus & Orbis.
Ille immortales, nunquam tibi pareus, ab Astris
Indulgebit opes, dabit & sub cardine Cæli
Mortales quæ prima putant; maiorque feretur
Fama tui decoris, quam quæ decorauerit olim
Cyprum, Helenam, & ductam Volcorû è stirpe,
Nec verò nostri capiât te obliuia, mæti (Camillâ.
Stent impressa tuæ nostræ vestigia mentis;
Quisquis amat, petit alterni sibi pignus amoris:

Talia dum memorant, visusq; sequuntur cutes;
Carpit uterque viam: reduci gratiatur virique
Romulus. Actiuos violenta Canicula menses
Exedit, & Sole ambusta iugulantur arista.
Autumni reuocatur honor; Pomona racemos
Ventilat aureolos, statialis Diua latinis
Lata fauet Ducibus; quæ, ceu fecundior anni
Tempestas aperit grauidum nubentibus annis;

Sic ait, ò Magni Heroës, certissima prolis
Spes hinc proludit vobis. certabitis ergo
Aeternum profere genus; TUA MARCÆ, perenni
Vt soboles de fonte fuaat, cui solis ab alta
Sede frequens procedat honor; velut aureus in Te
Depluit, irrorans donis cælestibus Aether,
Et cognata suas gignunt Tibi sidera menses.
Adsit Hymen votis; & connubialia iura
Iuppiter æterno cõfiringat fœdere: nec Vos,
Quæ calcare solet Rerum diademata Roma
Vna colat; tantum aut Ciuis Sulmonis aquos,

Mu-

Municipesq; alij, quãdo Oppida plurima sceptro
Per Latium regitis, vos pronò vertice adoret:
Sed larga annona, Natis hinc vsque creandis
Fascibus accedant Fasces, atque Urbibus Vibes.

AVSPICIA PONTIFICATVS

PAVLI QVINTI.

DVM Cæli per templa furit, rabidumq; Leonè
Prouocat, accensì veniens à limite Cancrì
Phœbus, & incumbit terris propiore quadriga:
Teq; remittentem curas, grauioraq; rerum
Pondera, clamoræ melior plaga subtrahit Vrbi.
Lenis ades rudibus, precor ò, Pater optime, ceptis.
Ab Ione principium, si quis Iouis atria cantet;
Si quis Apollineas Arces, ab Apolline cantus
Inchoet: at qui PAVLÆAS meditatatur ad aras
Carmina; PAVLÆIS numen sibi sumat ab aris.

Fortè niger liquidos aër resolutus in imbres,
Digressum Roma septeno à vertice Amyntam,
Complulerat vacui succedere cauitibus antri,
Etrusci qua parte soli stupefactus arator
Vidit ab inuersa natum tellure Tagerem,
Fatidico ambiguis referantem carmine sortes:
Dumq; sibi madidas horrenti à corpore vestes
Detrahit, & faxis humentibus incubat, Irin
Oppetiens, pluuio quæ poter ab aère nimbos:
Ecce rudis tuguri Dominum Polydæmona, eadè
Pulsam hyeme, assueto recipit spelunca recessu,
Et comitem adiungit lueni, per mutua postquã
Verba, alterna salus accepta, & reddita vtrinq;
His orsus senior Polidæmon, Frigida quãdo est;
Mundi claustra sonant, & a quoslo turbine Cælû
Soluitur, interea tequestis requieimus vmbra:
Fare, hospes, qua terrarum regione profectus
Huc iter intendis? quod si sacrata Quirini
Mœnia, & incinctas à Thybride deseris Arces:
Dic mihi, in Vndecimû postquã fera fata Leonè
Irruerunt, Latio dum pro Pastore laborant

B 6

Car-

Cardinei Patres, quid tandem Romula in Vrbe
Contigit? Ecquã Autũ Regina, ecquẽue Draconẽ
Commerorant? porro dubiis auctoribus isthęc
Nobis vox heffera refert. Quod si indice vero
Talia refecerim, quã me certi omina Olympi
Pãdentẽ, & Thufci reuocantem inuẽta magiftri;
Quid rerũ Deus admonet, quidue astra minẽtur,
Audieris? nec enim simplex mihi linea nomen
Debet; origo Tages; olim hos adit impiger agros
Vel Romanus Eques. (subdit lætatus Amyntas)

Credo equidẽ Superis ducibus nũc me antra,
Fatidico possessa seni, nãq; vna potenter (subisse
Hęc animo cura incubuit, camposq; repente
Tendere in Etruscos, nullo remorante, coëgit.
Et certẽ prãnosse Pelos, consultaq; fati
Sidera; qui sermo Volucrum per turbida Celi
Nubila, ab obscura nascens origine mundi,
Cordi infedit amor, quem non spes certa futuri
Torqueat? arcanos quis non inquirat in Axes?
Tum magis, aduersos rebus eum dissona partus
Excludit Natura sagax, aciemq; tuentum
Ludit, & ignari pertentat pectora vulgi.

Scilicet vt iunctis coëant in fœdera palmis,
Exercet quos pugna frequens, siue vngue retorto
Prouocet effusi liuentia terga Draconis
Præpes adunca Iouis; siue aëre comminus ipso
Hęc rostro, spiris caudaq; venenifer ille
Insurgant, dubioq; diu certamine pugnent:
Non isthęc miranda Vrbi? di discriminẽ nullo
Cum trahit excubias, & denso milite Thybrim,
Et Vaticanas adseruat peruigil Arces?

Hęc & plura mihi noctis conspecta per vmbra,
Dũ somnos mens alta bibit, narrare quis vniquã
Abnuerit, cui cuncta patent, qui clausa tenebris
Auguria ad lucem referat, fatumq; reuelet?
Tum Senior, placidis narratibus otia, dixit,
Exige, adhuc Cælo violentior effluit imber;
Nec mihi maluerim, rapidi quæ Solis in æstu
Dulci lympha sono, scopulo descendit ab alto.

Incipit: hæc paucis memorat sua somnia. Iã Nex
Impulerat festum Tartessia in æquora Phœbum;

Septe-

Septenos cum supra orbis, qua mille Phalanges
Astrorum effluent, gemmasq; ostendat Olympus.
Visa mihi è niueis canebis, radiata noueno
Sidere, conspicuas librasse per æthera pennas
Alitum Regina, Lycaonijsq; repente
Infedisse locis, geminas vbi circuit Arctos;
Axe sub alteri, facies metuenda Draconis.
Huius stelliferus consedit vertice, partes
Vngue premẽs Scythicas, prospectans ore calẽtes
Auftrina sub luce plagas, complectitur alis
Nascentem pariter Solem? pariterq; cadentem.

Ganisa auspicio cœlestis machina, lumen
Purius infudit terris, sociarq; cohortes.
Astrorum, pleno choreas duxere Theatro.
Atq; ea flammifero noctis miranda sub axe,
Sensibus excussis, ac somni nube remota,
Luce palam media, populo spectante Quirini,
Affulsere vltro, vidiq; innasse per auras
Pelluentem Aquilam, fuluũq; adijisse Draconẽ;
Quã Latios colles, in coneuissasq; tuetur
Aligeri Michaël stipatus ab agmine turres.
At quid mōstra velint, quid tãta per omina Celi
Nunciat; an Petri sanctam cui scandere Puppiem
Detur; an Hungaricam proles Maumetia gentẽ
Immineat, dubium est, nobis nec noscere prõptũ.

Ille autem, nulla distortum ambage moratus,
Fas, inquit, reserare dies, queis conscius æther
Attridet, magnosq; parat fors læta triumphos.

Ac primũ si quem retem mōimina, si quem
Certa tim Laurus, præfagia sacra Draconis
Cerrus habet. Nẽpe hinc Latij lux inclyta Cæsar
Imperium terris, animos æquauit Olympo.
Nempe Draconario florentia milite castra,
Apta truci gladio fortes perfringere turmas,
Purpureis dederunt insignia sceptræ Tyrannis.
Iunge Aquilam, felix omen, victorq; futurus;
Hostis ab auspicio quisquis grassetur in hostes.
Hinc caliganti damnat Titanas Auerno
Iuppiter, aërij felix regnator Olympi.

Hęc duce, Beryæq; perfusus sanguine pugnat

Vespa-

Vespasiane, referis palmas; Bactra vltima, Persas
 Obruit Emathij Regis fortuna, verendum
 Dario fugiente caput; dignasq; relatu
 Concipe Romanas Aquilas, sed & ætheris oras
 Regnandas, superaq; diem despondet in aula.
 Adijce magnanimæ regalia munera mentis,
 Immenso vulganda Orbi, quacumq; labore
 Phoebus ab alterno bisseña per astra recurrit.
 Quo tamen hæc? poiro præfagia rere futuri
 Præsidis, Ausonias nutu qui temporet atces,
 Et toti referat ridentia sæcula mundo,
 Indulgens Pacem populis, atq; Otia Musis.

Idem Romano genocæsus Marte per arma
 Irruat intrepidus Thracum, cogatq; fugatum
 Maumethæ trans Caucasæas procul ire latebras.
 Pannonios etiam tractus, Curtamq; potentem,
 Dannubij metas, positasq; in littore gentes
 Vindicet ense ferox; iubeatq; ornata coronis
 Tempora oliuiferis propius pax occupet omnē
 Europam, cui Religio comes addita, foedas
 Dissipet Hæreses pestes, quascumque furenti
 Styx peperit truculenta vterq; iuriq; Latino
 Pareat, à vero quisquis longè auis errat
 Tranite, quem vero hinc dicas, quæ tanta manet
 Collige Cardineos titulos, illustria Patrū (fors
 Stemmata, metire hæc animo, BVRGHESIVS ille
 Rerum optata quies, Italæ spes vnica terræ, festi
 Cui premit aligerum Volucris Regina Draconē,
 Cui collecta sinu Fari vis ardua donat,
 Quæcumq; ab summo desert sapientia Cælo;
 Et quæ munifico cohibet bona copia Cornu.

O nimium dilecte Deo, cui clauæ potenti
 In triplices dat iura plagas Barionius heros,
 Nomina & placidi parat omen Panlus, & ense
 Fulmineum: per te pessum feralia Thracum
 Arma ruent, Turcasq; feros, lōgum hospita, Luna
 Deseret; & certè modo mens ita suadet, vltro
 Iuerit Austriades iuratus in arma Philippus;
 Iuerit Henricus, tota est quo sospire sospes
 Gallia, nec Venetus Leo deerit; turræ vterq;
 Axis; & ipsa suam descendunt Numina, causam

Crede

Crede quoq; augustis felicia tempora Musis
 Afflicto reditura Orbi; quasq; ambitus artes
 Presserat; & puris reuocasset mole sepulchri
 Ordine ab vndeno nostris transmissus in annos
 Magnanimo plus ore LEO, ni tristè furens Mors
 Ægro inuidisset Medicum; reuocabit in auras
 More tuo, Afel. pi. quibus & sua præmia largus
 Refferet; æterno dilapsus ab æthere PAVLVVS.
 Interea lætas dum carmine ducimus horas,

Certaq; veridicis aperimus fata loqueli;
 Nubila rarefunt pluujijs, quiq; est super imber,
 Multicolor sicco Thaumantias imbibit arcu;
 I properes, in trepidam conser tua gaudia Romæ
 Maternosq; oculos affla meliore iuuenta.
 Pandè omen; plenoq; refer BVRGHESION ore,
 Atq; ad censurum Capitolia sacra CAMILLVM;
 Echo ad censurum Capitolia sacra CAMILLVM
 Ingemint; plenoq; iteret BVRGHESION ore.
 Hæc tantum, emersum vitreis Anienem ab antris
 Caruleum Thyrim, septemq; ex ordine colles,
 Sponte sua PAVLI merita in præconia euntes,
 Adspicies; Cælos spoliari & ipse nouenos
 Rex Superum, Musasq; nouem concesserit Orbi,
 Quæ PAVLI noua regna canant, passimq; per Vr-
 Longe latissuū quæ spectant Nerea, pādant (bes
 Gaudia, venturo latentur vt omnia sæclo.
 Dixerat, ille loco exsiluit, tunicisq; resumptis
 Ocyor & Zephiris, actaq; e nubibus igni,
 Limite ab Etrusco Latias contendit ad Arces.

SACELLVM PAVLINVM

In Exquilijs.

Rescit honos Urbis, Romanaq; gloria Colles
 Transuolat Ausonios, & quæ decora vndiq;
 Imperio PAVLI liquidas educta sub auras (fulgēt
 Exæquant, superantq; fidem, Passu hæret in ipso
 Hospes, & ingentes miratur surgere turres,
 Immanesq; aulas, quæis Petri Tempa patefcunt
 Laxius, & grandi prisca atria mole fatigant.
 Sed magis Exquilijs plantas vbi fixit, & Ædem
 Maio

Maiores MARIE subijt, circumq. rotato
 Lumine PAVLINVM vidit radiare Sacellum.
 Hoc oculos mentemq. rapit, plenamq. tuentum
 Occupat ingluuiem, fulgens exuberat aurum.
 Qua fornix, qua murus adest, atq. agmina latè
 Densa Colinarum, quaq. Angelus excubat alta
 Luce madès: tum gemmarum nitet aureus ordo.
 Et lapidum preciosa seges: ceu fuderis illuc
 Diuitias Pactole tuas, fluctuq. beatos (tes
 Herme, atq. Indetuos, Nomadesq. & Dalmata cau
 Certarint cumulare suas, vt nobile Templum
 Nunc primum, ac sacelis facerent in sine futuris.

Quid Tabulas, rerum miris hinc inde figuris
 Spectandas, quid signa loquar spirantia? quoru
 Sidere Lysippus, pariter linefcat Apelles?
 Nō veterū capiāt me pulchra emblemata, nō me
 Niligenum mōles, me non opulenta Corinthus.
 Laus ea sit Romæ, nulli concedere Regum
 Imperio: nulla Temporum lampade vinci.
 Ludes Artificum dextras, operumq. colores:
 Qui tam multa sagax inuenerit, illius ingens
 Laudes ingeniumq. fieri qui singula solo
 Præcepit nutu, ditemq. impenderit arcam
 Virginis in laudem, super omnes laude coronas.

Sed liber implexus, multa, ambage volutus
 Implicet errantem per spectra sequacia mentem,
 Nā tibi sim Theseus inæq. tu me Thesea noris,
 Nis, quæ per speciem latio fulfere Parenti,
 Nuntia Delubri, Mariæ ipsa in Sede locandi,
 Nota foret: cape dicta imis mea sēssibus, Hospes:

Fortè Quirinali decedens vertice, quadam
 Luce Pater Fidei, totiusq. arbiter Orbis
 PAVLVVS, ad Exquilias stipatus milite multo
 Flexit iter Templumq. adiit, quod (Sole furentē
 Infāmante Canem) Nix pinxit ab æthere labēs
 Processit. Dominæ supplex ante ora recumbit,
 Commissamq. ratem per cœrula naufragæ euntē
 Commendat, radijs præfulgeat vsq. serenis
 Stella Poli, scopulosq. noxet, seqeq. magistrum
 Admoncat, quo tendat iter: quos dirigit Alnum
 In portus, à puppe truces procul arceat Euros.

Eccc

Ecce tibi; votis onerat dum talibus axem
 Fusus humi, Mariæq. oculis suspensus anheiat,
 Suppositissimo manibus, sopor intrat in artus
 Lenè fluens, sensusq. ligat. petit æthera liber
 Mentis apex, comitesq. viæ cernuntur adesse
 Virgo Romulea de stirpe, atq. Insuper Heros:
 Cælestes quibus ipse Pater Romanus honores
 Haud decrerat adhuc, meritaq. sacrauerat aras.
 Æthereos iam supra Orbes Mens vesta, parabat
 Chrystalli penetrare Dòmum. fuit obuia euntē
 A ligerum numerosa phalaex; folioq. supernæ
 Adiunxit Matri. Chlamys aurea corpus obibat,
 Sole suo præcincta latus, duodena ligabant
 Astra comas, & Luna sacras argentea plantas
 Lambebat demissa caput. Stratum illa benigno
 Ecclesiarcham oculo spectat, distiq. salutat.

Grata mihi à puero quæ agnoui semina cultus
 In te sparsa mei: creuit iuuenilibus annis
 Vique flagrans pietas, quæ nondum ætate senili
 Maturo, pondus moderandi tradidit Orbis.
 Cumq. gubernaculo impositum te figat in vnum
 Lumina, qui Nati decus immortalæ fatetur,
 Et quem Christiadam Fidei pia restera signat,
 Nunc nostri magis vrat amor, magnoq. calefcit
 Fortius exemplo, si crebro nostra frequentes
 Limina, maiore aut cultu clarescere mandes.
 Quid quod me egregia quam religione colebas
 Purpureo insignis peplo, nullumq. sinebas
 Poenæ effluxe diem, quo non peterent amata
 Exquiliæ: nunc cum triplici tibi vincita Tiarâ,
 Tèpora sunt, Mundiq. graues moderaris habenas,
 (Consilij id Patribus nuper me afflante coactis)
 Non edas antiqui aliquod mihi pignus amoris?
 Nonne fidem testere tuam? Quare incluta nobis
 FANA para: latèq. nouum molire Sacellum.
 In veteri, quod prodigio Vir, femina quondam
 Ingenti cura, & celebri struxere paratu.
 Mox alij studio maiore auxere Nepotes.
 Nec meriti laus tanta tui, nec tanta sequetur
 Gloria, magnifico PETRI augustissima sumptu
 Tempia resingentum, dilatantemq. resectis

For-

Porticibus, nobis noua quàm Delubra dicant.
 Quoque operis species formanda resfulcat ante,
 Et molimen eat felicius; Oraq. Patrum
 Plurima cum signis sparsim radiantibus addas,
 Inspice in hoc speculo gradientem perlege turbâ
 Designaq. Viros præconia nostra canentes,
 Ex quibus inducto cœru. tractimq. corona
 Disposita, formis distincta loquentibus Aedes,
 Omnigenas valeat Templorum euincere moles.

Sic ait, & vitreum plaudenti prætulit Orbem
 Pontifici, Gabriel, vt quæque præibat imago,
 Se se ex aduerso referens, adstabat, & vna
 Ingredientium oculos nomenq. & gesta docebat
 Illa (inquit) quæ festiuo vestigia vultu
 Promouet, est nostra de gente educta Iuuentus,
 Quippe supra Angelicas olim Virgo edita classes
 Nullo fas sistat plantas in limine, circum
 Ni ster casta cohors, & Hera famuletur cuncti.

Aeternum insequitur Flamen, puramq. Columbe
 Induit effigiem, Virgo cui nupserat, ante
 Adamidû quàm triste genus raperetur ab Orco.

Quattuor adde Duces, queis tuta incidit in Orbe
 Ecclesie Quadriga, rotis ceu sulca quaternis.
 Primo Gregorium, cuius mitissimus vltro
 Caliporens coniuua fuit plebem inter egenam.

Hic sublimis erat vertex, Indæa virago,
 Quæ vt VERBUM casto produceret innuba vËtre
 Eiecit culmen meritorum, examina supra
 Colitum, iuxta solum Deitatis æburnum.

Insequitur Stridone satus, Solymæ inter opacas
 Consequit qui sponte plagas, & rebus inhæsit
 Arctius æthereis. Fœdi succedit Arij

Hofius Athanasius, multis clam sæpe petitus
 Insidijs, semperq. tamen seruatus. Achium
 Doctrina, eloquio longe clarissimus alter

Gregorius; procul à fidei discedere castris
 b Clamat eos, qui progenitû de Virgine Christû
 Obliqua pietate negant. Nec omitte sequentes
 Pontifices - Placida se fronte Gelasius offert,

Saua

a lib. 1. Regum,

b Ex orat. 51.

a Saua Manichæis indicens prælia turpes
 Horum discepit libros, & concremat igni
 Virgine ante fores Templi: Tu Gregori Magne
 b Rufus ades, latiamq. lue grassante per Urbem,
 Aère corrupto, septena cacumina Roma
 Lustras; Ora gerens Mariæ, depicta superbis
 Exquilijs, tabes ætutum immunda remittit,
 Funera decrescunt, & vindex Angelus ensem
 Condens sanguineum, Romanas mitior Arces
 Respicit, & pressas releuat iam peste cateruas.
 Post sequeris Martine prior, qui hac Aede Tonatè
 c Dum placas, mactato Agno, lictore nefando
 Posceris ad mortem, Stringit fera tela fatelles,
 Ceruicemq. tuam trux appetit. Obruit olli
 Confestim nox orta oculos, cocculus, recessit,
 Liber abis à cæde Patris, grateq. rependis.
 Nec Leo nõ Quartus supplex ea Tépla frequetat
 d Cû populo, immanis rabijs plorante Draconis.
 Stabat acerba fremens, fauces imbuta veneno
 Bellua, & afflatu regnum Latiale necabat,
 Antistes Maria Romanus supplicat, Anguis,
 Rumpitur, & viru proprio suffusus anhelat,
 It pone iniecto super vtraq. tempora velo,
 Castigatarum spolio vestita togarum
 Dux casti Franciscæ chori, quam Roma Paellam
 Excepit, fouit, sinu, sed debeat ortus
 Quamuis ipsa suos Roma; tamen xmula debet
 Rôma magis; decorant sua mœnia Turre latentes
 Franciscæ Comites, Speculorum nomen adeptæ,
 Nec putat albenti Speculorum luce minores.

Hæc nutu stat Diua tuo, expectatq. referri
 In Superos, haud PAVLE, deeris; iungeq. secûdû
 Clara à stirpe Virum, quo Insubria tota superbit
 Et Borromeiæ tollunt se celsius Arces.

Agnosce, ô veterem Socium, qui cinctus eodem,
 Quo tu dudû, ostro, summos cõtempnit honores,
 Diues opum, vulgoq. potens popularibus auris,
 Proximus à primo, stimulis cœlestibus actus

Deser-

a Baron. Annal. tom. 5. Autor de Rom. Pont.

b Baron. tom. 8. Canis. lib. 5. c. 22. de Deip.

c Anast. Baron. tom. 8. d Baron. tom. 10.

Deseruit turbas Aulæ, pondusq. regendi,
 Quo nouus Alcides Atlas erat Orbe secundus,
 Projecit gaudens, rerumq. reliquit habenas.
 Cis tantum Alpinam placuit moderari oram,
 Et studijs formare sacris, Patrumq. sueris
 Moribus. Hic dictu quam pertulit aspera, vitæ
 Quam crebrè discrimen adiit, præstabit abundè
 Posteritas mirata fidem: fertumq. perenne,
 Quod Numen cœlestè dedit, testaberis ipse
 Orbe palam, thufq. oblati adolebis in aris.

Perge oculo famulâte sequi, quo fulmine LVII-
 a ANVS obit, multa in Perfas rapit agmina præ-
 Propositiq. tenax post prælia, velle nigrâti (ceps
 Christicolæ mactare Erco: passimq. rebelles
 Putri Vrbes aquare solo, sed iussit abire
 Spes præconceptas mitissima Virgo per auras.
 Mercurium, Artemium Caesar ipsoliarat equitri
 Ornatu, & sacris depressos, strauerat ense
 Infantes. Hastam ac nota arma resumere Virgo
 Imperat, vt clausi nebula (dum feruidus instat,
 Et pugnant obuertit Equum) violenter adacta,
 Cuspide transfigunt. Cernis crudele gementem
 Vainus, & effusum dextra minitante cruorem
 Stringere? compressamq. manum diducere, iusto
 Hoc rabidè affatu? Vincis Galilæe. Quid illum
 Fligitiij accensum sensim crescente fauilla
 b Respicis? Effigies deleri iusserat omnes
 Virginis, in Diuosq. prociac maledicta vomebat
 Copronymus, linguæ tabo pallebant Olympus.
 Haud impunè tulit: diuinitus affuit vltrix
 Flamma, nec accessum tardarunt fulmina, tatro
 Massa Chao. Obsedit plantas dumtaxat vtrasq.
 Ignis edax; toto comburi corpore visus
 Eiulat, & lætum numen placari optat.
 Adde his Armenum manifesta cæde Leonem
 c Profratrum, signa & cædis monstrata Parenti.
 Examonet hæc Maria insonis, propriūq. facellū
 Indicat adpersum maculis, calidoq. refusum

San-

a Heilad. Nicephor. Baron. tom. 4.

b Zonaras tom. 3. ann. Cedren. in comp. Hist.

c Zon. 13. in Michaële Balba Cedrenus

Sanguine de busto illorum, quos dulcis alebat
 Relligio: lubet, assumat Vasatq. cruore
 Opplet: auersata nefas Regina, recusat.
 At non (Virgo inquit) Gnatus tuus abnuuit, ipso
 Cultores nostri obruncat, venasq. calentes
 Perforat ingratus, scelerumq. libidine vecors
 Sanguineo vas imbre replet, mora nulla, sceleris
 Pœna manet; graffatorum manus ingruit, ibat
 In sacrum penetrare Leo (num sancta profanam
 Tempia tegant, turosq. sinant errare rebelles?)
 Hic miser excipitur gladijs, animæq. volanti
 In Stygia iâ cruor egrediens, comes esse parabat,
 Visceribus se continuit sceleratus, & ausus
 Non est prodire, & castum (scœdum ante Leoni)
 Tinxè pauimentum. Porro squallentis Auerni
 Rex ferus has lartus, hæc môstra nocetia in Orbè
 Diuidit, in Mariæ titulos armata pudicos.

Talia dissidia ostendit Pater ætheris ipso
 Infantis Mundi exortu, dum voce Draconem,
 Qui cupidam pellexit Euam, sic increpat. Eia
 Cum Muliere tibi sint foedera nulla, perennes
 Inter se ducant amborum semina rixas;
 Et caput vna tuum sacratis femina plantis
 Atterat, ac nequeat lex hæc æterna refringi.
 Hanc sobolem vetus Anna dedit, tu cõprimis atrè
 NAZARÆA Anguem, te noxia spicula agente
 Submittit cristas atq. horrida sibilâ ponit.
 Veridicos quæris Vates, qui Pignoris almi
 Ingenium laudesq. tonent, & consurgit Esaias,
 Qui Libanis, qui Carmeli super alta, Saronq.
 Constituit iuga, Virgineum qui matris ab alio
 Florem habuit Hieremias. Qui lucida iuxta
 Stagna Chobar, Celi valuas adspexit apertas,
 Ezechiel. Qui ignarus fandi à labe Susannam
 Aseruit, iudexq. sentum commissa piacula
 Prodidit, & docuit secreta Oraacula Regem
 Fatidicus Daniel. Canit, hic nulla arte recisum
 Vertice ab excelso lapidem, sensimq. rotatum,
 Primigenam aërei montis sumpsisse figuram:
 Ante tamen varijs signum fregisse metalli
 Compactum. Fultos iaculis grauida, pharetra,

Heroas

Heroas properare vides, in bella vocantes
 Virginei auctores probri. Huc dedit Africa Mūdo;
 Est & Irenæus. Nomen communicat ollis
 Ignis; Amor, qui delicias hausere supernas,
 Dum tribuit vitam Ignis. Amor. Par ecce vidēdū
 Nobile se præbet. Quem cepit inhospita Patmos
 Damnatum exilio; tenuit quem frigida Ponti
 Ora Virum, egregiumq. fide & cælestibus auctū
 Prodigijs Thaumaturgum de nomine dixit.
 Astitit huic; somnum eapientem nocte profunda.
 Parthenices iussu, demissus ab Axe Ioannes:
 Proq. abstergenda hæreseon caligine: claram
 Lampada succensam pietatis portigit igni
 Continuo populi diuina arserunt fauilla,
 Cælestumq. decus complexi pectore toto,
 Omne nefas pepulere animo, veroque Tonanti
 Thure pio accendere focos, arasq. dedere.
 Quare, in morte Pater dulcè exhilaratur, In Vrbe
 Tot superesse animas Christi extra castra, quot
 Militiæ summi cognorat inijsse Parentis. (olim
 Insequitur fixo obtutu Bethlemia Virgo
 In Gnati vultus, terris extrema maninans.
 Quoq. iram fregisse queat, dextramq. potentem
 Flexisse, aggesta in cumulum, quæ multa patriasti
 Digna Deo; digna æterni mercede talenti
 Franciscæ Vmbrigena; irato lacrymabilis offert:
 Tum meritis quæ est multa Pater, defemine du-
 Hispano; & Domini sup̄st venerabile nomē (stus
 Ille autem, cui gemmiferum diadema capillos
 Impedit, & rutilis armatur dextera sceptris,
 Quis sit, forte rogas? Nabathæa è gēte triūphum
 a Latus agit Princeps Heraculus, & superato
 Chosroë; Perfarum populus (Duce Virgine) Regē
 Imponit, picta radiat ab imagine Diuæ
 Agminis in medio rapidæ vexilla phalangis.
 Vni pugnandi, vincendiq. imputat vni
 Consilium, auxilium Mariæ. Iam tendat ad Vrbe
 Davidis, vt partæ signum immortale salutis
 Anxius inquirat. Magnus vestigia Narfes
 Pone legit, cui mansuras gens Itala lauros

Exhi-

a Exhibet, ah nimium Geticos experta futores,
 Et; crudele iugum: Sed enim licet acer in armis
 Stet Topylas, cladesq. ferox huc diuidat atq. huc,
 In partes. Latia ora, tuas; classesq. Gothorum
 Scævius insurgant; & tela minacia passim
 Expediunt: lætare tamen, vultuq. recurro
 Vltorem venerare tuum. Plaga præbuit illum
 Byzantina tibi; polysijq. Orientis onustus,
 Grandius Ausonio meditatur in orbe trophæū.
 Iam prope Ticinum Topylæ mors effera ad Orcū
Compulit; & per dissidium Dux factus, eodem
 Abstrahitur Theias, tam prospera prælia Virgo
 Narferi confect; amat certamina ab huius
 Cuncta patrocinio fieri. Sic Germinis almi
 b Admonit nescit Cyrillus fœdera Eoos
 Inter; & Hesperios Patres; dum scribit in albo
 Christicolum aurato memorandū ex ore Ioannē.
 Percense Mariæ titulos, speciosior æque
 Nullus adest, quā quod thalamū inter iura; pudī-
 Virginitatis honor steterit; tædasq. maritas (cus
 Intraſti decoris castissima zona ligarit.
 Hærese exemplo, quas aspicias, Heroinæ:
 Quæ quamuis fuerint connubia certa secuta;
 Nil his virginei quicquam de labe pudoris
 Detractum; totidemq. viros habuere Iosephos.
 Est Augusta prior Pulcheria; iuncta iugali
 Mauritij thalamo: Regali splendida mitra
 Est & Edeltrudis, quæ se Anglia tollit ad Astra:
 c Est Cunegundis, tractus Regina Poloni;
 Nupta Boleslao; Virgo, dum vesceit aura
 Coniux a thera; cassus dum lumine vitæ est,
 Virgo eadem; quæ tum partito in publica censu
 Cōmoda, & impensis opibus se in sepra recōdit
 Abdita; ubi veniens exegit duriter aum.
 d Quin, age, restitui truncatam respice dextra m
 Ab miti Domina, pro cuius imagine densa

Vsq̄ue

a Euagrius l. 4. c. 23. Niceph. lib. 17. c. 13. Bar. to. 7.

b Niceph. l. 14. c. 28. Baron. tom. 5.

c Euagrius l. 2. cap. 1. Niceph. l. 15. c. 58. Beda lib. 4.

cap. 19. 20. Cromerius l. 10.

d Surius rom. 3. Lippom. tom. 5

Viq. reponenda, semperq. decenter habenda.
 Euigilat scribens obscura in nocte Ioannes.
 a Necnon Virginea pro maiestate tuenda
 Respicit Idelphonsum, diuino tegmine opertum
 Verum Aldobrandi me iam Pastoris imago
 Sancta vocat. Senio insignem & feliciter actis
 Conspicuum rebus, Lethæis eximit vndis
 Fama ingens operū; trās & Garamātas & Indos
 A vestro Orbe vehit. Superis noua numina fastis
 Adijcit; æterno coniungit fœdere Reges
 Fræcæ; Hispanæ tuos; fausto certamine Turcas
 Desjcit; Eridano frænos imponere Tybæim
 Imperat, vt Dominam metua. Ferraria Romam.
 Post-PAVLM suā imago deest; generosaq. rerū
 Stemmata, te coram, fuerit numerasse pudori.

Cerne vigil sex Heroas. nitida ora Ioannes
 Exhibet. in Solyma qui Rex æquissimus Vrbe
 Ingentem Salomona dedit. Dionysius ille est,
 Cecropiæ qui illustrat humū. Qui fruge Iosephus
 Subleuat arentem, Nilo haud vndante, Syenem.
 Dein Virgæ gestator Aron. clarusq. subacto
 Demonis assultu, meriti Bernardus opimi.
 b Quid taceā Sidus, quod celsō in vertice pernox
 Fatidici Astrologus spectat de prole Balami?
 c Quid portentosum Regem, Babilona regentē?
 Quid squalentē auro, de nō pereuntibus Arcam
 d Compactam lignis; à fluctu impune receptam?
 e Delatam Armeniæ supra fastigia puppim?
 Virginis auspicijs morbo, Nicolaë; leuaris,
 f Diditur in plures, abs te suscepta Roberte,
 g Relligio. splendor Carmeli aperitur, & hymnos
 Quj ingeminant, vera in maius pietate feruntur.
 h Ad pelagi litus Mariæ templa ardua Princeps
 Excitat Emmanuel. Equites nona iura, nouoq.
 i Theutonici ritus incūt; statutiq. perennes.

Has

a Biblioth. vet. par. tom. 9. Sur. tom. 1. b Quæ
 in Sacratio Numer. 24. c Daniel. 2. d Exod. 25.
 e Genes. 8. f Mombricit. tom. 2. g Surius tom.
 4. 5. h Osor. de trib. gest. Emm. l. 2. Maph. l. r.
 Ind. Hist. i Aneas Sylu. Europ. cap. 18. Polyd.
 Verg. l. 7. c. 5.

Has speculo impressas formas, certo ordine itu-
 Angelus ostendit. Mens hausit læta Parentis (ras,
 Aufonij; quæ corporeis mox reddita vinclis,
 Pulchram Aedem vouit Mariæ, visiq. referfit
 Vndique imaginibus. Nec longæ tempore ab illo
 Præteriere moræ. Gens iussa capessere vulgò,
 Marmora cōchere, innumeros accire Magistros
 Fictor. Pictor adest. Faber & Murarius, omnes
 Certatim incumbunt operi. Iam fornice picto
 Concamerant Templum, maior testudo, minorq.
 Dimensis spatij subiectam amplectitur aulam.
 Omnigeni circum lapides, quos lumine fixo
 Pœne legas, fulgorq. oculorum ledat acumen.
 Inspectus Templum ordo iuuat, vestigia si quis
 Huc ferat ingrediens, dextra læuaq. columnas
 Cum tabulis signisq. notet; cum Figure Matrē
 Vallatam Angelicis cuneis, flammisq. Pyropi
 Cinctam ex aduerso videat. supra emicat aureo
 Margine congeries Nitium, Præsens, ligone
 Signat humū, & veterē metitur arundine sedē.

Quis disposita locis viuientia saxa; quis aurum
 Largiter infusum, quis vermiculata theatra
 Flore nouo silicium; variaq. ab nube colorum
 Ora sacris expressa tholis; tot Iaspidas, vdi
 Concretos chrystalli ignes, asarotaq. euntes
 Acceptura pedes, cupidè adspexisse laborat,
 Nec sit iners saxum, stupefactaq. surgit imago?
 Scilicet hæc seros torquebit cura Nepores,
 Præstari potuisse, hominum tanto ante negatum
 Ingenijs; PAVLOQ. nihil non molle volente.
 Et PAVLO fieri procliuia cuncta iubente.

Ergo dum sanctū fuerit circumdata tellus,
 Dū tacitè volucrem Phœbus moderabitur annū,
 Ignis summa petet, mare fluxerit; ibit in æuum
 BVRGHESII Pastoris opus, nitidumq. Sacellum
 Dente auido quæ cuncta vorat, mira arte vetustas
 Seruabit, Nec rupta Orbis compage fatiscet.

TABVLA S. MARIÆ EXQVILINÆ
in Sacellum Paulinum translata.

QVæ noua nascentis video certamina Solis,
Dû pperè emergès pelago, supra arce po-
nitur; è cõtra stellarũ armata maniplis, (tiri
Luna negat cessisse loco; Celiq; fenestras
Obfidet; impatiensq; fugæ, fraterna lacescit;
Lumina? an ex æquo cura est spectacula tueri
Romuleæ promenda Vrbi? certantq; pudico
Flammarum luxu famulas inflectere luces
Ingenti DOMINÆ, per proxima rura ferendæ?
Cuius adoratis substernitur altera plantis,
Alter purpureo corpus præcingit amictu.
Sic reor. Intendunt facies ipsa Astra serenas,
In medio spectanda die, Reginaq; Noctis
Conspirat facibus roseo cum fratre diurnis.
Omnibus vnus amor, Collem defigere in vnum
Flagrantes oculorum orbes; à calce Quirini
Occupat Exquilias ternum Iubar. Eius ad ortũ
Fulguris assumpo surgit diademate Roma,
Ac solito maior, cunctis se mane videndam
Exhibet, vnus sit verticis incola, septem
Quæ capitur vix tota iugis. Quàm multa Iuuetus
Confluit! & passu celeri quam multa senectus?
Cardine coiere Patres, Dux, Marchio, Princeps;
Quot numero æquarint Tiberini gurgitis vndas,
Silvarumq; comas. Porro lux ista beatam
EFFIGIEM transferre parat. Temploq; locare,
Quod PAVLI pietas magnæ dat habere Parenti.
Huc Vaticana se maturinus ab Aula
Pastor agit; chariq; subit conuexa Sacelli.
Arx longè bombis crepitantibus Ælia plaudit,
Vimineus quoq; plaudit apex; Echo abdita sacris
Adstreptit Exquilij, summiq; Antistitis ingens
Tollit opus. Proccedit ouans à Virginis Ædæ
Ordo Patrum supplex, dictumq; à Vimine cliuũ
Deserit; inclinat gressus, totamq; Suburam
Circuitu propiore legis; gestata Virorum

VIR-

VIRGO humeris, iterũ veteres cognoscere tractus
Gaudet, & immundã tabẽ quibus abfultit olim,
Auræ indulgens meliorem simplicis vsum,
Nunc bona præstat idẽ, quin dat vulgo omnibus
Pace frui (Reges inest tua fœdera PAVLE, (alta
Austriacæq; potens mitræ properauit ad Vrhem
Cæsarem iurare fidem) dat & imbre rubentum
Oppleri frugum; numquam se copia latis
Pleniis infudit terris, segete arua triumphant,
Romano subiecta Seni; pulso vndiq; Marte
Exultat tranquilla Salus; vena inclita mortum,
Vel rudibus differtur agris; laribusq; Potentum
Exulat Ambitio, castigatq; modestus
Fascibus accedit tenor, inculpataq; floret
Relligio. O quæ tot cumulas hæc sæcula VIRGO
Muneribus, da decursu fluere ista perenni,
Et finem non nosse aui. Permite salubres
Viuenti calcare vias, nostriq; per æquor
Consilij tutam mentis torquere carinam. (est
Quale iter ambigua ostẽsum Iordanis in vnda
Israëligenis, primo qui à sedibus puram
Traiecerit Arcam; primis à sedibus Arca
Tu transducta iterum ste moles gemmea Templi
Egregiè constructa manet, latera omnia cingunt
Angelicæ Classes; quæ & te comitantur euntem
Infratum per iter volis, nimbisq; rosarum;
Obrigeat quãquã actis Hyës; sed verna repressit
Temperies brumale malum, vestitaq; tellus
Fronde noua, & varij suspensa Aulæ coloris,
Fonticuliq; recens ducti, blandoq; susurro
Flabra adfultantum Zephyrorum, dulce sereni
Veris habent specimẽ Sed. n. decursa Subura est;
Succedit trabeata cohors; pars stipat euntem,
Et pars post-sequitur Mariã. vaga purpura Solẽ
Sauciat, accendit preciosior Infula lucem;
Spectantũq; oculos recreat; qui examine magno
Postibus hæserunt, angustaruntq; fenestras,
Tum iuga tectorum, spatia & longinua viarũ,
Immisti hospitibus densis: quot scilicet Annus
Adspexit non ante sacer, cum sancta reclusit
Ostia magnanimus CL&MENS, veriq; Totantis

C a

Pro-

Prodigus immentum gazas effudit in Orbem,
 Vix gradus incesu liber. redit. vnde profecta,
 Turba ferens simulacra Deæ. Geminare canoros
 Naula citata sonos: circum strepere ora canentū,
 Cornicines inflare Tubas, tormenta per auras
 Eiectare globos, pulsuq. agitata frequenti.
 Æta repercussam per inania spargere vocem.
 Effigies nam Tempa subit; desertur ad Atlas,
 Thure vaporatas, queis altè imponitur. Olli
 Sternitur agmen ouans; votis cōmunibus ardet
 In MARIAM Paulæa Domus, cælestibus armat
 Grex se diuitijs, quas PAVLI dextera iussit
 Currere in ostiduum, largitoriq. precatur
 Donum æquale Patri, felicia sæcula ducat;
 Orbibus innumeris picti structura SACELLI
 Splendeat, & domina sit, princeps gloria Romæ.

IN AQVAM PAVLAM
 LYRICVM.

TAndem obstinatum rumpe silentium
 Augusta Clio. iam fauet hospiti
 Aër Quiritum, Vaticanum
 Roma iugi recipit colonam.
 Num prata desunt hic tibi gemmae,
 Summi inuidendæ deliciae Iouis?
 Umbranè desunt blandientes,
 Flatibus expositæ canoris?
 Longè Aquarum suaue strepentium
 Ductus recentes? qui Viridaria
 Maiora primum, mox minora
 Latè obeunt locuplete riuo?
 Haud his amœnas vitrea conferat
 Pimpleæ venas; siue quis explicat
 Phœbo amnis argentum renidens,
 Florea Castalidum per arua.
 Tu euentilata strata sub arbore
 Indormientem barbiton excita:
 Qui magna tetrarum fatigat
 Præna PATER, meditare versu.

Nunquid recusas? ponderi & imparem
 Ceruicem iniquo (nec pudor) indicas?
 Permitto. Sed saltem recense:
 Quas propius bibis aure laudes.
 BVRGHESIANAM suspice Virginem,
 Sedentem aquoso in pumice, lucidum
 Palmis capillum comprimentem,
 Vnde latex opulenter exit.
 Laua Draconem sustibus aureis
 Euerberatum; fauce quoque aspera
 Vndam euomentem; quale spectrum
 Vidit inexplicito Ioannes
 Patmo repositus. Stat latus ambiens
 Dextrum, Tonanti fulmina portigans,
 Rostroq. certatim recuruo
 Promit hians fluuiale regnum.
 His liberalis Virgo natantium
 Furtiua aquarum roborâ sufficit:
 Vrnsiq. plenis temperato
 Tractu, animat residens canales.
 Hinc lympha manans, ad numerum melios
 Vocale profert: ceu Lyra Thracia
 Illic susurret, cui sorores
 PAVLA recens adhibet Camenas.
 Est Numen olli; dulce sonantium
 Audi, & renata murmura carminum.
 PAVLVM tonat, PAVLVM theatris
 Diuum, hominum sapienter infert.
 Hæc ipse. Clio cœpit obaudicns,
 Cantata rursum verba resumere.
 BVRGHESIANI vox fluenti
 Antec; insequiturq. Clio.
 SALVE Corona tergemina inclyte
 NEPOS Quirini, maxime Præfulum
 SALVE, priori quotquot æuo
 Ansonia statuere in arce
 Vexilla Christi: seu mihi sanguinis
 Spectetur ordo, seu titulos suos
 Diuina dos ostendat Orbi,
 Sucta hominum decorare mentes.
 Vel pura, concors Religio incito

Curfu notetur trans iuga Caucaſi,
 Trans æſtuos las tendere oras,
 Oceanum vel vtrumque adire.
 Eſt ALES, Axem quæ propius petit,
 Indexq; ſæcli perpetui DRACO eſt:
 His gloriarum fauſtitate
 Credimus indicijs perennem.
 Quid me remotam longius euocas,
 Per BRACCIANI limitis æquora
 Diſſerre contentam pudicas
 Fonte aliò renocante, venas?
 Nunquam occidentes vt (puto) Laureas
 Denuuntiam; quæque inſtar euntium
 Ferantur vndarum, futuris
 Orbibus, & vice ſæculorum.
 Auguſtus olim non procul hinc Aquam
 Inuexit Vrbi, iuſſit & aridos
 Vndare campos, vt patentem
 Naumachiam populo pararet.
 Obſtruxit omnes interea alueos
 Obliuioſi temporis inſequens
 Neglectus, & marcens veterum
 Nobile opus tenebris recondit.
 Poſt replicatas mille Poli vices,
 Semper rotantis, longe alios tamen
 Ducens in vſus, hanc vetuſtum
 Currere iter iubet Hadrianus.
 Ille Hadrianus, qui à Carolo Urbium
 Reſcriptus hæres, ſparſaq; Lingonum
 Latè arma Bardorum triumphans,
 Reppulit Oenotrijs ab aruis.
 An MENS, ſuperaum quæ regit æthera,
 Determinata lege per humidum
 Libratur æquos, nunc reſoluens,
 Nunc fluuiorum vterum coercens?
 Intraſus hauſtæ limus adobruit
 Secreta terræ, marmor & incidens,
 Cuniculos & clam ſepultos
 Vique vorax perimit vetuſtas.
 Auguſte, non te Naumachia decus,
 Non te Hadriane; trans Tyberim lacus

TOMAS

Tollit reſoſſus, conditurque,
 Efficitis quod vterque Princeps.
 Iamque Vrberem egreſſas cœperat algidi
 Vexare fluctus: Virgineus latex,
 Aut vnda Felix non abunde eſt.
 Indiga erat tua Roma lymphæ.
 Haud huc nocentem antiquitus alucum
 Reſerre cura eſt, deliteat procul,
 Riuoq; concedat ſalubri
 Luſtifici ALSLETINA riuu.
 Me PAVLE, cæco ſub lare conditam,
 In lucis oras ſurgere præcipis;
 Quà quà locorum, vix meatu
 Vſus & indicio priorum.
 Quis te cœgit protinus anxie
 Præſto eſſe cauſæ? ſit, mihi qui explicet,
 Compendium dandum paternis
 Mœnibus & populi quieti,
 Adſit, qui & ælum conſulat æthera:
 Nodos latentes ſedis Olympicæ
 Exſoluam (Aquam Numen vrget)
 PAVLA potens, reſelegam volumen
 Stellantis Axis. Fallor? an' indidit
 Hos erucendi gurgitis impetus,
 Qui molienti, fabricandi
 Ingenium dedit auſtor idem?
 Te prodeuntem ſub liquidam aëre
 Adſpexit vdim ſidus Aquarij;
 Falſitq; amicè tractu eodem
 Auſoniæ bonus hoſpes oræ
 Saturnus: Aſtrum cui nitet additum,
 Vnda ſtuentis meta nouiſſima,
 Æterna cuius laus habetur,
 Et titulos Adamante neſcit.
 Tùm quæ nigranti Sol face mergitur
 Vaſtum marinæ Tethyis in ſinum,
 Cum corde fulgebat Leonis
 Stella Iohis radians benigni.
 A Sole flammis Luna micantibus
 Creſcens, recedit, verticem & occupat
 Faſtigiatæ Cœlitum aulæ,

C 4

Æmonij

Æmonij Senis ad quaternas
 Subiecta partes. Leniter adstitit
 Adiuncta Phœbo Cypris amabilis.
 Hinc est voluptas æmulandi
 Palladis ingenium superbas
 Condentis Arces. Eligis insulas,
 Atque Oppidorum more, neque vnica in
 Parte Vrbis, educis Theatra,
 Cum Dombus Plateas refingens.
 Structura splendet iam tibi multiple x.
 Delubra narrem quid noua Cœlitum,
 Crustata, fistæ, & marmorata,
 Dalmatico preciosa cultu?
 Quid Vaticanum in culmine prodigam
 PETRI ante Templum dicimus arcem?
 Quid sana iuncta? aut quid refectos
 Vulnera scopulos securi?
 Denfæ laborant Artificum manus,
 Scindunt morales, scalce superstruunt,
 Postes, fenestras, forniceq;
 Accelerant famulante ferro.
 Clamore Colles vndiq; prestrepunt,
 Confusa voces Nympha reciprocant;
 Quale Ætina fumans murmur edit:
 Quale vel Aeolijs ab antris
 Erumpit; Austri bella vbi carcere
 Fracto sonantur, iam mare purpurat
 Circumsonant nimbosus aër,
 Et fragor indomitus triumphat.
 Procedere aulas ipsæ Operæ stupent,
 Duciq; in altum tot lapidum aggeres;
 Ac tor columnas, quas lacertis
 Non obeant validi Gigantes.
 Dein fulcientes atria porticus,
 Saxosa claustra, impositaq; pegmata,
 Et signa moli collocata ex
 Ordine Apostolici Senatus.
 Proh quam tuetum prouocat eminus
 Mentis anhelas? vix oculis fides,
 Cum substiterunt, mobilemq;
 Sponte pedem propius tulerunt.

Hispanus hæret; Gallus, & Italus,
 Dacus, Britannus; Dalmata, Cappadox
 Hanc machinam tollunt in auras;
 Teque legunt, Generose, in Astris.

Quid cum ruentum tot vaga fluctuum
 Videre ruptis agmina rupibus?
 Tum ludere exultum per Urbem
 Vera vada in faciles meatus?
 Spumant liquentes per fora Riuli,
 Vicatim oberant, præterentium
 Visus morantur, prouocantq;
 Ore niues capere enatantes.

In prona flexo desiliunt pede,
 Rursus efferuntur, pæne vt originem
 Æquatam eant, subterq; duri
 Terga soli celeres rotantur.

Hæc ipsa Proteus nomina nesciat,
 Hæc & qui operam quassat agens humum
 Sæuo tridenti, dissecantq;
 Pandit iter fluuijs sepultis.

Instare fontes definit in suos
 Loquax vetustas. Castalius latex,
 Sperchius, Eurotas, Ilissus,
 Orchomenos, Helicon recedunt.

Hoc rore Memphis Niliacos libens
 Permutet imbres: gaudeat arida
 Ægyptus, à BVRGHESIO Axe
 Gutta pluens opulentat arua.

Malint capillos, PAVLE, tuis Aquis
 Lauisse Nymphæ, margine frigido
 Legisse sedem, Gratiaq;
 Corpora perluere his lauacris.

Pallas recuset bellica patrium
 Tritona, Dircen Thebais abnuat:
 Optentq; Vates his fluentis
 Sumere Apollineos furores.

Mox te canoro pestine fiderum
 Inferre Princeps, clausibus aureis:
 Vt nunc citata nube vocum
 Instituit tibi Laurus Hymnum.

Nostris susurros auribus hic diu

Potet, fruatur numine Fontium :

Stet Vaticanæ sacri amœna

Plestra tenens, placide sub vmbra .

Faxis . Perennes sic fuerit tibi

Laudes, perennis ceu fuerit mihi

Defluxus, & gemmis coruscans

Me Scyphus excipiet cadentem .

Illustris, ac Reuerendiss. D.

D. SCIPIONIS BVRGHESII

S.D.N. PAULI V. EX SOR.

Nepotis .

CARDINALATVS.

G aude altrix Augusta Ducum, semperq.
recenti
Pignore, præcipuis Superum dignata,
serenis,

Cardineos auctura choros: depone senectam.
Nec similis procede tui, sanctumq. Draconem,
Certa sequi, primæ facibus reuirefce Iuuentæ .

En melior te forma decet; iam comere fas est
Impexos crines; & longo obfessa veterino
Tempora dens Indus poliat, suspensus ab aure
Pulcher Elenchus eat, collum tibi torque decoro
Splendeat; & non iam laceris in vestibus horrës,
Sed clamydè præincta nouâ, sed cyclade fulgës
Sidonia, illustrem titulis, folioq. potentem
(Quâquâ absens laribusq. procul seïſta latinis)
SCIPIADEN venerare tuum: quem concita cursu
Fama per Aſonios, Thufcos delata, per Vmbros
Adfeitum latij canit inter sidera Cæli:
Sidera, quæ miti latè dominata Dracone
Sanctius inſpirant lumen, geminisq. sub Alis
Fota Aquilæ, magnas rapiunt ad præmia mætes.
Illum purpureæ radiantem lumine pallæ,
Crede, nouis certare rotis; quas dædala tellus,
Numinis

Numinis Idalij largo perfusa cruore,
Vbertim extuleris tepidi sub roſcida Cæneri
Signa; nec aut rutilis natas ab Solis habenis
Vincier, aut decimi ceffuras ignibus axis .
Illum magnanima ſpectandum fronte, Quirites
Inter; Apollineum credas incedere Numen
Per medias Aſtrorum acies: aſſurgit eunti
Lucidus ordo Deum; quos multo luminis imbre
Irrigat, & ſenos Cæli ſplendere per orbes
Accepto de fonte iubet. Lætiffima Roma
Aſſurgit Iuueni; florentem lampade ſacra,
Deorat intuitu; vſque adeo dum regia felix
Excipiat: quæ Romuleis ceu mœnibus vitro
Inuideat Titana ſuum, videt agmine magno
Aſſiduè ſefe obſeſſam, pubemq. frequentem
Mœrere, & noctis ſuſpiria ferre per vmbra,
Expectantem auidè; dū rurfum egreſſus ab aula,
In Capitolas iaculetur lumina turres.

Quis verò, quorum adceſſu, Diademate rubro
SCIPIADÆ ingenti, ſed cui maiora ſuperſint,
Tempus vtrumq. ligat; quæ tanto, Patria, gaudes
Germine, maiores gaudendi percipe cauſas .

Fertur, a Apoſtolicam cum primum adſumptus
in arcem

PAVLIADÉS, tumidū nutu compeſcuit Orbem:
Conueniſſe ſimul diuerſo à cardine mundi
Fluuiorum Grex omnigenus; voluceriq. natatu
Antra per, & Valles, arcanaq; viſcera terræ,
Conſediſſe vdis Romani Thybridis antris .
Quem forte obſcuroſ numeros, præſagaq. fati
Atria reſententem ſpectant; dum nobilis Vnæ
Chryſtallo incumbit, Latiz quam gentis origo
Dono Mars olim dederat; cum ſe vſq. ſequeſtro,
Olli conubio Numitoris filia iunſta eſt .
Obſtupuit Tyberis; quemq. aſſurrexe volentem,
Externofq. amnes muſcoſa ad ſaxa vocantem,
Gallica voce pari, Tethyſq. Hiſpana ſalutant .

Tum Pater Oceanus, cuius tot flumina roto
Terrarum diſtraſta ſolo, nunc ſeruida mundi
Regna ſecant; nunc argentè voluuntur ad Arctō,
Lucentefq. Dracone plagas; nunc littora Calpes,

Nunc latus Eoam peragrans: vota omnia leto
 Claudens affatu, quæ mens erat omnibus, effert
 Magnanimus, taliq. Tybrim sermone lacescit.

Thybrî potes, Thybrî innumeræ sortite Deorū
 Centurias, semper Cælo acceptissime Thybrî.
 Cuius iura amplo passim dominantia ponto
 Ennosigæa ligant; cuius pellucida ab Vrna
 Omnis in æquoreos dimanat gratia fluctus;
 Audi, quæ plenis vndarum assensibus vna
 Poscimus. Erūitur tenebrarum piæ fecibus Orbis;
 Quæ Superū plaudetê choro: piâ dextra Tonâtis
 Eternum sceptro frænandum suscipit aureo.
 Seligit is; flammis qui terræ opera omnia lustret
 Fons lucis: Sol auriculis. Conuertitur orbis
 Humanorum operum, nebulosq. abditur antro,
 Romanus si quando Pater, iam ponderis alti
 Impatiens, alios cursum meditatut ad axes,
 Et tenebris damnat, tunc cum decesserit orbem.
 Discordem vero rosei pia cura Senatus

Soluit congeriens; Ianu mq. adamante coercens,
 Ad toruos abigens Maucætia signa Gelonos,
 Obfirmat fluitantem orbem; datq. æthere toto
 Spectandum, rerum moderantê frænâ Tetrarchâ.
 Tunc instauratam Phœbæa lampade molem
 Excitat: & sibi quæ consanguinitate propinquū
 Ecclesiarcha velit, primum temonibus aureis
 Admouet, & lucis dominari donat habenis.
 Ut tum quæ mundi pars cumq. heu nube nigrâti
 Obsita, ab indigeno cupiat splendore refundi,
 Et summo nolit tenebras ab Rege sugari.

Accedat placidum, nil secum exterrita, Solem.
 Rumpere pacatos duplex Discordia tractus
 Cœperat: abeatem cum iam scandisset Olympū
 Aldobrandini senior CLEMENTIA sceptri;
 Et gemitu magno Meddix migrasset eodem
 Etrusca de gente LEO: sed reddita vestra
 Est sua forma Vrbi; conuersus constitit Orbis,
 Et datus humano diuinitus Arbitr Axi est.
 Ascendit solum PAVLVVS; cui Nominis omen
 Mens animæ concors, & Pax ab vtroq. recurrens
 Contulit Oceano: nos vidimus ære aperto

Exc-

Excitentem alas, & inania lata secantem,
 Vsq. ad Tarpeij delatam culmina templi.
 Et nunc, insano reuocans à Marte rebelles,
 Spargit oliuiferas per Mundi climata palmas.
 At rebus iam compositis, fas alter Apollo
 Adueniat, qui sternat iter florente sereno,
 His, qui ad PAVLÆAS inhient accedere plâtas,
 Diuinamq. tucri aciem; consulta referre
 De sancti mole imperij, de Pace fouenda,
 Vndiuga de Puppe Petris, de Thrace fugando,
 Francorum de Rege, pij de classe iuuanda
 Cæsaris, Hispani de Maicstæte Philippi;
 Deq. Europæis Ducibus, quosq. Africa profert;
 Et qui sæcundis Asiæ dominantur in oris.

Ergo consilijs pollens, nauq. regendis
 Fascibus, eloquij rabidos qui melle Leones
 Mulserit, & nostras à cursu torserit vndas,
 Ingenij Rex vsq. sui, cui pectus Honesti
 Obrigeat glacie; cui stent sacraria mentis
 Sideris incenta focus; studijsq. potentum
 Longe absit, tantum communia curet, in omnes
 Æquus, & iniusti multator feruidus auri.
 Idem delicijs Musarum illectus, Olympi
 Spectet defluxus, quos nullo scœnore in Orbem
 Depluit; ille etiam venerandis Vazibus vltro
 Impluat influxus, alienaq. commoda curet,
 Inde nihil sperans; quem præmia nulla petentê,
 Vltro Honor ambierit, calamisq. sonâtibz vltro
 Efferet, & notum niueo sacrabit Olympo,
 Ad cuius Genium semet formauerit. Ergo
 Prodeat in medium, qui doribus hifce triūphet,
 SCIPIADES (teq. ad PAVLI vestigia fuso,
 Ac nostras referente preces) placido annuat ore
 Maximus Antistes; sanctusq. ab sede secundum,
 Florentem Tyrij preciosa in veste galeri,
 Dicat SCIPIADEN; det gentibus inde frændū,
 Gaudentemq. suis moderatè legibus Orbem.

Hæc Pater Oceanus, Cuius vota ardua versant
 Thybris, ab vndisonis dū surgere destinar antris,
 De Vaticano confestim vertice, Etrusca
 Nais adest, glaucaq. comas vmbata corymbo,
 Corde

Corde hilaris, pulchroq; vomens ingentia vultu
Gaudia; purpureis adscriptum Clavibus, alte
SCIPADEN ingeminar; pfallentem effluere
Lætitia, omnibus certis, votisq; petitem (Romã
Susplicere, fremitu discurrere, tangere dextram,
Spargere fronde solum, prætexere compita fertis)
Qua lenis visu, roseo spectandus in ostro
Incedat. iamq; Angelica diffulgere ab arce
Tormenta, & Cæium festiuum glande cieri.

Surgit ab his læto stultiorum exercitus ore
Et parat ad subitos illustria murmura plausus.
SCIPADEN gelida antra sonant, dāt Thybridis
vnda

SCIPADEN, totis memoratur SCIPPIO ripis.
Tum se ab congressu soluunt, murisq; repente
Migrant Ausonij's alieni flumina tractus.
Indorum pars regna petit; pars litus Iberum,
Hesperio'sq; aditus; pars feruentissima regna,
Limitis Austrini; pars nigri Aquilonis ad axem
Defertur, passimq; canunt vocalibus vndis,
Per sola terrarum, per cardinis arua quatenni
SCIPADEN meriti decoratum luce galeri.

V I L L Æ B V R G H E S I Æ

Epitaphæ, & Leges.

H O spes ingreditur, sistito:

Quod hic fas, quod nefas, habeto: (talis.
Adsto, si contēpseris, vindex, si parueris, hospi-

K. I. Rhedæ præter Principū visorum emanento.

Rixæ, querelæ, seuera, seria præcul iuncto.

Hic honesta quies, hilaritas, comitas, & festiui-

K. II. Aëris salubritate fruitor, (tas

Præclaro collium prospectu oblectator:

In Æstate aura flabris æstium leuato.

In Hyeme apricator. (deambulato.

Valetudinis tuendæ, vel animi relaxandi causa

K. III. Quoquo versum securus progreditor,

Sive quâ frôdēti perisromare paries amicitur,

Seu quâ flexuosis arbores ramis cōcameratur.

Vel

Vel vbi topiaria tapetibus herbis ornat foliis.
Seu mollem torum virens gramen exhibet.

Sive qua nemus amabiles vmbas explicat,

Vel vbi ridet omnigenū florum mira varietas.

Odorumque fragrat multiplex suauitas,

Septa tamen, neq; in areolas transfilito.

K. IIII. Medica mala, Pomonæq; multiformes fœ
tus intuctor.

Lympharū detētus lufibus, murmure delinitor.

Occultis impetitus iaculationibus ne irascitor.

Auiarium, & peregrinas volucres inspicito.

Aures auium concentu demulceto,

Aucupio tamen interdicitor,

Viuarium liberè peragratio

Feras ad voluptatem, citra noxam, agitato.

K. V. Ædes extimas, intimas curiosè lustrato,

Sæpellestitem, & picturas ociosè contemplato.

Statuas obtupens inuisito, tanquam locuturas

Responfa non expectato. (adito.

Oculos quouis intendito,

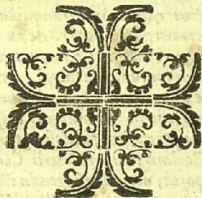
Manum abstineto.

K. VI. Inspiciundi Solarij tibi ius esto,

Interdii quamdiu iucundus immorator,

Hero benè precatus, cum iubet, fœspes abito;

Si, & quoties volcs, gratus redito.

64
IO: BAPTISTAE LAVRI
P E R V S I N I
V R B A N O V I I I .

Ab intimo cubiculo .

S I L V A R V M

LIBER TERTIVS.

Ad Reuerendiss. D.

P A V L V M D E C V R T E
E P I S C O P V M Æ S E R N I E N S E M .

Micè admodum ac paternè hortaris, Antistes religiosissime, ut D. Virginis laudes celebrare aggrediar, ex quo in huius Translyberina Basilica Pontificis Maximi

liberalis pietas nos, Canonici imposta persona, operari iussit. Profectò implebo iustam tam diuini cultus, nactus eam mentis tranquillitatem, quæ Musis sacratoriibus debetur. Ac tu ODA-RIO nunc quidem contentus es, quod annis ab hinc duodecim inequitans concepi, & adhuc ocreatus; neque dum excussa è sagulo niue Puerro dictaui. Bina alia in Pronubum eiusdem Magnæ Maris Annulum fui descripturus; sed uniuersam historiam soluto numeris Commentario nuper exposui; nec ad refingenda illa Potes tyrocinia potui animum appellere. Huic inserim Volumini inserui CHOROS aliquos Tra
gædiæ

gædiæ illius nostræ, cui Italiæ à Gothorum immanitate per Narsetem vindicata titulum indideramus. Ab improviso enim Schediasmatū meorum naufragio, quod Io: Pauli fratris mei Perusia consecutum est obitum, vix hæc tabula venit ad manus; opinor S. Theodori Martyris ope, quem in IV. Actū loquentem fecimus. Interieci autem de IVSTO LIPSIO HEROICVM, ne immodicus fortassis Lyricorum excursus aures tuas emendatissimas suboffenderet. Nam RANAM postremo loco obstrepere permisi, ne VANEMAKERO meo insensus viderer, cui olim miseram, & pro Triumpho Litterarum, in quo Lauri tui perhonorificè meminerat, nostrum reposueram Murium, & Ranarum. Huius scilicet Poëmatis libros priores duos proximè reperi, quos unà cum ceteris Philologie tuæ genio in primis prabandos sepelui. Vale feliciter. Roma.

AD NEAPOLIONEM COMITOLVM
PERVSIAE EPISCOPVM

O D E .

Cum XV. Kal. Martij anni CID. ID. CXII. religionis ergò Aedem Lauretanam, recens apud Pilonicum extractam, Auctor inuideret.

Expirat Astri iam nitor vltimi,
Vmbrae faceffunt, excitat aureos
Aurora currus, & colorat

Luce

Luce solum, & latus omne Cæli.
Sic inronabat mi Puer; eia Here
Stat fræna mandens aspera Quadrupes.

Exsurge frater, destinata am
Carpe viam MARIÆ ad Sacellum.

Actutum omitto pigra cubilia;
In terga sumit me Sonipes meus,
Iam Cæsiam Vallem relinquo.

Pontiacam agricolis vocatam.
Vix dum propinquo constitueram lacu

Obtenta Cælo, vis noua nubium;
Nil flante vento, cœpit alba

Vellera continuo rotare.
Obiecta lanæ culmina vestiunt,

Latè laborat campus, & arbores
Ramos reclinans, ac niuali

Omnia præradiant sereno.
Cum verberantur puppibus æquora,

Sic nempe candent; sic & Olympicus
Resplendet Axis, cum Sororem

Lumine Sol grauidam flagellat.
Non vlla claret semita, deinus

Abducor, album totus in Alitem
Est versus Index; ipse canus

Montis apex gradiens videbar.
Quaq; est locorum trames iniquior;

Gressus adurgens, decipitur solo
Fallente Equus, certum ruendi

O quoties adiit periculum!
Seu fræna laxem, siue coërceam,

Non hoc viam securior arripit;
Ceu pinus in ponto æstuante

Fertur, & infabilis mouetur.
Verùm inchoatum currere pertinax

Vestigium; Nix vsq; super ruat
(Inquam) moram nullam incitato

Afferet, aut regredi iubebit.
Vorum est; beatam cernere Virginem;

Est illa candor, puraq; castitas;
Quod tempus æquè virginali

Congruat, aut placeat pudori?

Has ipse glebas, ò vtinam, niuis
Sub corde gestem, & quæ pluuia albicat
In veste summa, non recedat
Pectoris interiore ab Æde.

Sic elocutus, sedulus virgo:
Nec concitato remige fortius
Torquetur Alnus trans arenas;
Limina cum tetigi verenda.

O sancta Sedes, sueta manipulis
Cælestium adiri, quam colit ætheris
Regina, iuxta vagiente,
Cum Puero genitore rerum:

Tu me procella largiter obrutum,
Candente, sacrum suscipe in atrium,
Qui venit huc te propter, optat
Hospitium breuioris horæ.

Valuz patescunt, & licet ingredi,
Supplex ad aram cernuus accido;
Paulisper hic Diuz apprecatus
Numen, ad Æditium ora verto.

Velamen oro, sericem auferat,
Desideratam quod mihi imaginem
Tentum inuidebat, Virginemq; vt
Pignore cum tenero intuerer.

Flagrante lucet regia lampada,
Stridit canoris scibus æs cauum;
Demittitur sensim resurgens
Carrabus, & tabulam renudat.

Hem tela vultus, ignea lumina
Matris pudicæ; quæ fouet in sinu
Infantulum, dextra gerentem
Aureolam sobolem roseti.

Cor dulce gestit, lux noua pectoris
Intrat latèbras, intrat inaniam
Oblivio. ò, sæclum perenne
Quis det vt Ædiculam frequentem?

Pars namque laudum, cui malè sint pares
Agestioris Calliopes modi;
Diuisa dicitur quotannis
Ingenij meliore ductu.

Dicam vetustis religionibus

Adpicta saxis, cultaq; posteris

In colle clementer recliui

Ora pia ætheriæ Parentis.

Tum desinitum post rata temporum

Morem colendi, quem reuocauerit

Antifitis mox NAVPLIONIS

Dius amor, pietasq; feruens.

Iussit recidi decidua ab domo

Marmor beatum, parietis & alteri

A gglutinari, quem recinxit,

Cuiq; aliam fabricauit Aedem.

Structum Sacellum finibus in tuis

Picens, putabis, quod (memorable)

Vestum Palæstinis ab oris

Angelica posuere classes.

Addam tabellas vndiq; pendulas,

Quæis gratiarum vena capaciore

Diffusa latè, prænotatur

In MARIAE trepidos clientes.

Febres fugantur, regius irritus

It morbus, ægris pulsa procul lucis,

Tormenta torpent, plumbeiq;

Debile opus meditantur enses.

Cæcer refractus, corda ferocia

Ponunt Iuuenes, è culmine decedens

Certa ab ruina sospitatur,

Et fruitur radijs dici.

His plura iungam, quot numeraueris

Per regna Netei monstra natantia,

Tellus quot amnes, quot recondit

Purpureas Tyria vnda conchas.

Nec me pigebit his super addere,

Quæ in me poterit signa patraueris.

Primum coërce præpotentem

Mentis inexplicitæ tumorem.

Dein vellicantum deme cupidinum

Spes fluctuantes: exime vincula,

Pelle ò volucres lancinantes,

Quæis nouus exercucior Prometheus.

Da lumen adsit purius ingeni,

Da flumen adsit largius cloqui.

Da vincita mixtim, da soluta
Verba, tuas canere apta laudes.

Tum qui te honoram transtulit in domum,

Curatq; magnis tollere sumptibus

Augustus Heros, da senecta.

Perpetua viridis fruatur.

Nam semen alnum, quod pietas ferit

Intaminati Præfulis hospita,

Latè receptum sub piorum

Pestore, quam segetem refundet?

Accedet vltro dextra opulentior,

Grandiq; parua Aedem patrimonio

Titabit, exemplum exhibebit

Posteritas, imitata primum.

Aulâ refingent marmora Dalmatum,

Cautes Corinthi, trabs & Hymettia;

Molemq; Templi laxiorem

Grege numerosior hinc adibit.

Qui copioso carmine VIRGINIS

Câtabit Hymnos, & duplicans preces,

Serò vouebit sempiternam

Cælicolum tibi, Præses, Arcem.

In obitum Viri Cl.

I V S T I L I P S I I

AD M. ANTONIVM BONCIARIVM

M Arce, quod albètes hederas, laurosq; perosus

Tristè fleas, nebulaq; animi perfusus inertis

Mæstû Epos aggrediar, pallensq; hæc tēpora circû

Taxus eat, sæuq; sonent lugubre Cupressi:

Accipe, Funereas intrantem occasibus oras,

Instar anhelantis Solis; cum fessus lberas

Sistitur ad portas, tenebrisq; humentibus orbem.

Damnâ, & erepto patitur squallere sereno:

Lipsiaden oculis refero manantibus, vt mi

Ryphæi vel montis ap ex, cum Sole liquecens

Nix abit in fluitios; vel cum Titoniâ coniux

Spargit rore solum, & Nati reminiscitur vmbra.

Cessit

Cesserit, ò longum radijs viduata dici
 Belgica deliquitumque tui passura perenne!
 Qui tamen hanc cæli faciem nō vnico orbis
 Inuideat; malitq. vices perferre dolorum (Arnus
 Rhenus, Thybris, Arax, Schaldis, sed & Adria, &
 Quis olim cura vna, vrum certamen; honestas
 Attrahere ad partes, doctos bibere auribus im-
 Lippiadæ; genio; ingenio formarier; artes (bres
 Duci per tetricas diuinæ Pallados. Equo
 Obsitmet clypeo trepidam Constantia mentem;
 Quod lus, quid resti, populos quæ vineula frenēt;
 Quod Latij Mauortis opus; quæ machina muros
 Eruat, & miseræ vacuet cultoribus Vrbes;
 Ordine quo se Maestas Romana bearit;
 Amphitheatrales dederint quæ præmia pugnae;
 Quæ vexilla Crucis; quo nodo lætæ constet
 Religio, legemque fides iungatur in vnam.
 Qui sanctæ Genitricis honos, concessaq. ab alto
 Non occasuris miracula credita chartis.
 Adde etiam adlectos flores; iucunda relatu
 Somnia; dispunctas sæclorum ab labe tabellas,
 Aetiosque Deos, Genialia Numina, quodque
 Dulce Cleanthea post-sparsit fruge volumē.
 Omnibus vnus amor vasti regionibus orbis
 Talem adfuisse virum, pendere loquentis ab ore;
 Quem nunc, ò felix Belgarum tractus, ad æptum
 Si gemis, & merito lacrimatum pondere libras,
 Est ratio, quæ vulnus hians, & aperta cicatrix
 Intraorsum cedens coæt, veteremque reducat
 Admissa compage cutem; partaq. tenebras
 Solis ab occidui nebulis, vtunque quieto
 Molle feras animo (quod nobis nepe negatum)
 Dum Mariæ in templis, testudine suspicis alta
 Pellitos pendere habitus; animæque labantis
 Exuuias; dum marmoreis in clusa sepulchris
 Busta tenes, cōcorq. animæ quod adhæserat ante
 Hospitium seruas; vt non saxa in clyta Nili,
 Pyramidasq. optes; non sit tibi carior Hermi,
 Limus, & Eoo quæ pingitur vnda metallo
 O ego Dædaleas cur non libratus in alas,
 Colle Perusino, Latioque ab limite in orbem
 Desc-

Deseret Angustum, per Vindelicoque recessus
 Velseri rutilis florentes fascibus! istoc
 Inde Duce, è campis Belgarum sistat ad ædes
 Vouueri venerande tuas! cui docta supellex
 Obigit ingenij, vsque adeo dum paruulus heres
 Crescat, & in dotes felix adolescat auitas;
 Teque altore, recens donetur Lypsius orbi.
 Mox tumuli optatam prope deducar ad Aram.
 Hic ego Palladias frondes, Lauriq. coronas
 Obtulerim, & plena marmor venericus accera,
 Talibus incipiã. Tu, quem mansura per eum
 Fama ingens operum, felicibus intulit astris,
 Liuorisque mali pennas præci dit inanes,
 Seu Genijs mistum superis florentior aura
 Tollit, & Empyreis Constantia firmat in oris:
 Seu fati ad summa, eucetū iuuar orbibus orbes
 Inspicere ad nexos, pendentesque ordine causas;
 Abstruseq. vices rerum quàm numine aperto
 Viuant, & certa mundum formidine librent,
 Annue Cœlestæ ingenium, sandique ministra
 Iura mihi, pestuq. capax, quod semina rerum
 Contineat, commissa semel: quod flumine largo
 Explicet, æternis quicquid committite chartis
 Gestiat. At Genio quoniam non vlla facultas
 Defluxisse tuo: noli prohibere cadentes
 Influxus; queis Belgarum si corda tuorum
 In morem pluuiæ izroras; torentur eisdem
 Laurinæ frondes: sic vati spiritus ingens
 Assuet, & dignis tolleris in æthera plestris.

ACTVS PRIMI

CHORVS NVCERINORVM SENVM

Ex Tragicomœdia, cui titulus Naries.

O Ccidis verè Nucerna pubes,
 Occidis: duplex latus haurit ensis;
 Hinc fames pallens; inimicus inde
 Gepida, & Hunnus.

Szuijt longo dominata iustis,
Nos vouens letho moriens egestas?
Vsq; sed nostris melior ruinis

Damna refarcit.

Szuijt plures dominatus annos
Barbarus, cruda veniens ab Vrfa
Nuper in nostras temerè actus oras,
Bella resumens.

O malè hoc tractu positi Coloni.
Alite ò dira Nucerinus olim
Murus extructus, toties Tyranno

Hospes iniquo.

Causa quæ Regem pepulit Getarum,
Vt face infesta volitans per Vrbes
Appulas, agris truculentus istis

Arma pararet?

Conditus Cumis cumulus metalli,
Magna vis auri, Totylas triumphis
Quam diu multis cumularat ante

Martis in vsu.

Prouidus miles properarat illuc
Classe cum magna Arsacij Dynastæ.
Non adhuc NARSES abiturum ferocis
Senferat Hunni.

Nam triumphatam renouare Romã
Anxius grandi studio parabat
Astubi audinit Geticos tumultus,
Urbe recessit.

Tū per acceptos gradiens Venafros,
In Theiam plena trahitur pharetra:
Hic Theias dum fors timer obsideri,
Mœnia liquit.

Quis scit, an ploret Gothus interemptus?
Notique ab infans tueatur Hunnis
Victor, & morum placido resurgens
Sidere NARSES?

Interim questus iuuat integrare;
Flere perpeffas Patriæ ruinas;
Flere non dignis duplicata semper
Funera culpis.

Aleam nostræ gemimus salutis,

Hospitem

Hospitem qui tam sequimur Tyrannum;
Quam Duci Grato pariter remissi

Cogimur esse

Cogimur verò: potius volentes
Vindictis nostri venetamur arme.
Simus huic, oro, facilis triumphus;
Ponat huic flauas tumidas Veseneus
Præbeat palmas viridis Tarbunus.
Nec modo in nostris dominetur aruis,
Spontè sed donet Latias secures

Itala Versus.

ACTVS SECVNDI CHORVS.

A Nimi ambiguo natat Euripo
Spes, an Pacem malit, an Arma.
Vtraque primos res fouer ortus
Totius Orbis, ac Naturæ
Semper in Aeuum semina nutrit.
Discors vena eduxit Amorem;
Cum puer errans, omnia primis
Miscuit annis, & qua genitus
Hora est infans, speciem sumpsit.
Atque immanis membra Gæantis.
Amor in cunis, & data Pax soror
Fixere Axes; atque ibi formas
Hominum, Voluerum; Quadrupedantum
Imposuerant, mobile sidus
Nunc præscripto micuit gyro,
Nunc instabili sede rotatur.
Pars hæc gelidam vergit ad Arcton
Pars hæc tepidos vergit ad Austros
Molem ætheriam biffena ligant
Sidera; zona quæ vna coceret,
Qua sol graditur, quaque subinde
Quolibet errat Cynthia mense.
Adde infra ignes, æris oras;
Acquora Ponti pisce repleta,
Fœra animantibus aquora terræ
Omnia nexu Pax continuit

D

Reli-

Religata pio; gremioq; vno
 Latuere omnia . sed decus haud dum
 Pinxerat orbem: cuncta renèbris
 Oppressa tuis : cuncta sereno
 Mox sparsa suo . Permissa oculis
 Nulla facultas spectandi alma
 Fignora Pacis & Zelotypi
 Fignora Amoris . tum dissidium
 Dulce subortum . Machina Cæli
 Protenta suis longè est brachijs .
 Elementa locis federe suis :
 Et Pax discors intulit Azi
 Quicquid tenebris fulget opacis .
 Quicquid rosco fulgurat in die .
 Concors odium flagrat Amore .
 Si pro titulis pugna sit anceps .
 Attamen vnum spectat Amorem .
 Et cum gradibus stent cuncta suis .
 Odium regnat . regnat Amorque :
 Cur nos erimus bella perosi ?
 Parient pulchram si illa Quietem ?
 Huic est cordi preciosa Quies :
 Olli Martem dista propinquant
 Aspera Theiz . Pax Dissidij
 Savi fluctu innabit Amoris .
 Pergat grato splendida cultu
 Regina alacris . placida effundat
 Odij in campum semen Amoris .
 (Nimens semet prouida fallit)
 Messet belli secunda leget .
 Scilicet oculo leni viderit
 Sociam pacem latitans Bellum ;
 Et rixæ memor . vsque prioris .
 Vindex paulo post insurget ;
 Conspiransq; in foedera Pacis .
 Placido Pacem Marte lacesset .

ACTVS TERTII CHORVS.

Eheu progenies tristis Adamidum .
 Cui nò damna modò fas vetus intulit
 Abruptum . auspice dira
 Turpis luxurie gula .

Sed classèst emutum stirps Phlegethontia
 Complures calices crimine sordidos .
 Sparfos melle . dederunt
 Mente vt combiberent rudi .

Noxa primigena morris onus graue
 Orbatus sacri luminis ignibus .
 Vmbris viuere adactus .
 Viliis sensit Homuncio .

Dein terram rigidis vertere sarculis
 Compulsus . tribulos quæ dedit asperos .
 Et trux facta nouerca est .
 Quæ mitis fuerat Parens .

Qui verò pepulit sacra refringere
 Almi iussa Dei . terribilis Draco .
 Cæpit fraudes . doloque
 Caca innectere pectora .

Hinc illum impatiens obruit vltio .
 Nunc falsi species . blandior allicit ;
 Lapsu illum manifesto
 In præceps dat Iniquitas .

Nec sat sensifico si mala fomiti
 Detrimenta ferat . prauaq; semina .
 Tetro imbuta veneno .
 Passim nequitiz ferat .

Nimirum Eumenidum proditus è sinu .
 Ficta terrogenum cinctus imagine ;
 Circum Spiritus errat .
 Nos & decipit abditus .

Ac nunc purpureo sycmate fulgurat .
 Vultus virgineos . orauè mascula
 Miro nomine innumbrans .
 Et se non referens sibi .

Nunc vult de tenui plebe clientium .

Aut de sollicito Militis agmine,

Ignota arte videri,

Lenè imponat vt omnibus.

Sicut per varias somnus imagines

Vnus, Cimmerio monte reconditus,

Ludit, quos per amœnam

Noctem somnia receant.

Huius multiplices namque satellites

Parent Imperijs. Ille fit horridus

Serpens, atque volheris,

Ponti aut cœrulei incolæ;

Fœcundumque alius vertitur in solum,

Is laxa atra refert, lata vel æquora.

Vel fallaciter iste

Humanam faciem exhibet.

At quàm falsa breui somnia lufant!

Quàm non Imperium longius obtinent!

Nam Menas robore pollens,

Se à somno ipsa recolligit.

Tunc Sol mane nouo fluctibus efferens

Crines auricomos, nubila difsecat

Flammato ense, iubetque

Noctem diffugere procul.

Tunc lustrata hilari luce cubilia

Noctis somnifera mancipia enocant,

Tunc fucata notantur

ſpectra, ac riſus oboritur.

Sic porro reteget lampas Olympica

Aſtus tartareos, ignis & ignea

Veri luce Tonantis,

Se Dæmon procul auferet.

Celi liquit in id culmina Cappadox,

Quondam militiæ præſidium ſuz

Inuidus THEODORVS,

Palma martyrij inclutus.

Sola contuderit voce ferociam

Nigrantis famuli, trudet in abdita

Orci: & iam pede fauſto

Huc veſtigia promouet.

ABSOLVTO DRAMATE
IN SCENA EXTRA ORCHESTRAM.

*Italia triumphans, Chorus Latinarum
Virginum.*

Ita. **I**O triumphes; canere festiūm impero

Latæ Puellæ, pectine impulso diem:

Quæ Gothicis ergastulis me conditam

Arcasius Heros libera adseruit manu.

Cho. Aquilis vestam Cæsaris Heram

Te plaudentes tollimus ore:

Quæque iacueras despecta diu,

Per generosi prælia Principis,

Titulis præcæ reddita adoret,

Nobis meritò inferris Olympo.

Ita. Licuit comarum fugere impexâ struè,

Augere & auro & gemmulis; adnectere

Auribus elenchos, & senectam ponere.

Fessos per artus flamma iuuenilis calet,

Et Persâ Victor præbuit vires nonas:

Quales perusta cinnama nemoribus Arabum,

Præbent nouando Solis agnati Aliti.

Cho. Auo nunquam finis eunti

Dabitur fatis, scripta Adamante

Iura regendi, iura triumphandi

seruant perpetua ardui

Tabularia Cæli: æternum exige

Vicibus non obnoxia Mundi.

Ita. Deterſa nubes squallida veterum cladum,

Hyems malorum nulla nimirum est super:

Fruor sereno mentis, adduxit procul

Agens Pelasgus Cæsar. Huic trabeas, togas,

Et bellicosæ voce Militiæ decus,

Hic templa Iani claudit, in medio iubet

Florere palmas Thybride, & pacem gradu

Celeri per Urbem septicollem currere.

Cho. Pax, quæ nostris tractibus est diu

Trucibus, foedis pulsa Gothunnis;
 Cumque Africæ, scelus humanum
 Indignata, reliquerat Orbem
 NARSETE redijt ecce volente,
 Et pugnas pugnare parato.

Ita. Cumza vivat sacra vindex strenuus,
 Collata nobis dona sint perennia;
 Ut esse cupio perpetuas laudes tuas.
 Defecerit stirps hospita: extinctos Getas
 Hæc norit ætas, & Nepotum posterum.
 Salubre Cælum, lenes, clemens, & opulens,
 (Italis quod altus Iuppiter populis dedit),
 Nunquã bibar glacialis, & toruus Scythæ.

Cho. Gens ea turpi barbara cultu,
 Non assueta suavis auribus;
 Euxinum colat, atque Propontida;
 Et vicina Polo arua niuali;
 Vbi caruleis fluctibus absens
 Gelida Arctophilax planstra supinat.?

Ita. Attollat ægram grauibus oppressam malis
 Mea ROMA frõrẽ. Quod semel NARSES, adhuc
 Anceps habenda firmius victoria,
 Præstare cœpit, mente perficiet pia
 Præclarus; felicius, maturius.

Sic ut vetustam iam redonandus nitor,
 Nec conferendus, fortiter speciem obruat.

Cho. Quæque ab Totyla, quæque Alatico,
 Quæ Vandalicis passa sub armis
 Damna est magni Patria Romuli.
 Quicquid & vnquam iacturæ hausit;
 Omne resarciat operum NARSES
 Autor, & Instaurator, & Aemulus.

Ita. Huic pro beato munere, grates opus
 Vel mille reddam, nobilem palmam osculer;
 Quæ tot patrauit prælia: abijciam ad pedes
 Memet, receptum fatear illius manu;
 Quantum triumpho ducere hoc loci datur;
 Quantumque in alijs dabitur. Aequabit mare,
 Quod brachijs diffunditur, & humum irrigat
 Latè hæc, & illac: fulmen inuisum cluat
 Nostras per Vrbes: quod feros stravit Getas,
 Alpesque

Alpesque fama tranfuolet, gentes metu
 Liget rigenti; srent suo clausæ folo;
 Aquilasque nostras prouocare exhorreat;
 Cho. An temerè vllus vulgo Ausonidum
 Arma superbo Marte laceffat?
 Nos nos peltis vel falcatis
 In bello ostendemus Amazonas.
 Nouere enses stringere Virgines;
 Et direptis spolia ex Urbibus
 Retum consecrare memoria.
 Primo agnoscat pro re supplices
 Dux collata: mox que superant;
 Ad firmandos hocæ triumphos;
 Pectore forti bella geramus.

RANA NERONIANA.

D Esieram Murum, Ranarumque acta referes,
 Abdera super Vrbes; fugam cū fessa pararet
 Cynthia, luciferis sedem cessura quadrigis.
 Protinus in somnum raptor, penetratq. per artus
 Blanda quies, vigilemque animi consopijit altè
 Aestum, Pierides quem molliter autè ciebant;
 Ecce autem specie prorsus deludor eadem,
 Qua piens Liber infarsus. Mus, Rana recurfats
 Et somno vix somnus adest, exin ac flagellum
 Sumere Rana mihi visa est; aliasque fugare,
 Rana alijs longè maior, diductior ore,
 Asperior scapulis, ac ventre tumentior. Illa,
 Me excusso obturbat lecto, toruumque tuerur;
 Accipere & flagro mea mēbra parabat, at hens tu
 Rana procax (inquã) quòd testua signa, triumpfos
 Concinnu; pretium facti mihi tale rependis?
 Vah stolidam Musam, cui deierant quippe canēdi
 Argumenta; leues ni Murum pangeret ausus,
 Ranarumque, & ridiculum se ostenderet vsque
 Vatum, centurijs. Nec enim modulantis Homeri
 Forma istæc prolixi operis, seu prælia dicat
 Ranarum, stupidū aut Iuuenè; seu Musa Maroni
 Insinuet Culicem, aut alijs leuiora canantur.

Pœnitet incepti; expleti. Quod si aspera pergas
 Hæc mecum nõ digna agere; aut Vulcanus aduret.
 Aut Thybris gremio excipiet; quæ carmina cūq.
 De vobis sunt scripta mihi. Cæli ardua testor
 Sidera; quæ hoc noctis frustra suaferre soporem.
 Quem quia contempsit: fors hæc mihi concitus ira
 Intentat; prohibetque animo cepisse quietem.

Non somnus; nõ astra negat; Rana excipit. Ipsa
 Ipsa ego sum; toties quæ sum tibi; multa canenti.
 Præterita. an latui in Libris; nec cognitus vsquã
 Nostræ stirpis honor; quem sic tua inertia posses
 Negligere in totũ. sed enim quis grande Neronis
 Ignorat nomen; quæ Romæ; & quanta patrarit
 Egregia? an cuiquam non cognita; nupta Neroni
 Rubra Vestalis? seruilis sanguinis Aste?

Exestusque Puer? quem dos & flamme & ignis
 Nuptarum iunxere choris; violentaque Marris
 Fœdera? non nõ Pater ipse exoptavit haberi?
 Nõ vir ut in thalamos generosam duceret: ast ut
 Ipse in connubij traheretur fœdus & omen.
 Maternumque decus. sic sese emasculet vitro.

Adscitisque herbis; medicatisque artibus; altum
 Adspicit augeri ventrem; gravidamque fatetur
 Semet; & aurato vult esse Puerpera lecto.

Ipsa coaxo inuis; gignorque in ventre Neronis
 Rana perillustri de Patre oriunda propago.
 Tanto alijs præstant; re; nomine; nobiliorque;
 Quanto communi non me Natura sub auras
 Protulit ostiolo. sed quæ mihi Ianua primum
 Fulserit; an quæ postico stat pariete; an vncas
 Quæ nares iacet infra; vlli non dicere fas sit.

Tu nõ autem talem; ac tantã modulamine longo
 Ranarum in turmis; stultè obliuisceris? ergo
 Nil generis me stemma iuuat; sed scilicet hoc est.
 Quod vestrum vox crebra sonabit; licitũ; fatetur.
 VTI opere in lōgo laudatum obrepere somnũ.
 Haud sonũ mea sceptrã volũt; nec debui anhele
 Decidere à cursu numeratæ classis. an illas
 E Phrygia; Lybia; Thebis; rigidaque Seripho.
 Gallorumque sinu acerfas: me totius Orbis
 In luce; in sacra terrarum parte relictam.

Tra-

Tra&antem Imperij falces; folioque superbam
 Turpiter ex animo eijcias? Quod si esse putarem
 Proposuit tibi; me indistã velle vsq. Camenis
 Ire tuis; nigraque meum decus abdere nocte:

Irruerem subito in fauces; ac ventre recepta
 Te pigro facerem prægnantem incumbere lecto.

Intremui ad gravidũ nomẽ. Nũ Laura vocabor.
 Qui modo Laurus eram? dixi; supplexq. rogans.
 Leniretque animum; motamq. remitteret iram.
 Nam mihi consulto factum; quod Rana Neronis
 Haud alijs sit mixta. decent vilissima vulgus
 Stemmata; magna decent magnos. quid nobilis
 Virus

Cum Pecude; aut lucens aurum cũ face paludis?
 Sint aliæ in turba. nomen post lingua sonabit
 Vnũ iuum; laudemque nouo cum scœnore reddã.

Sic fregi flagrantem iram; sic mollè quieui:
 Exurgensque toto; Phœbi redeuntis in ortu.
 Cum risu insani cecini portenta Neronis.

N I H I L Kal. Ian.

I Anus adest; festæ poscunt sua dona Kalendæ:
 Munus adest; festis q. possim offerre Kalendis:
 Siccine Castalius nobis exaruit humor?

Vsq; adeo ingenij nostri est exhausta facultas.
 Immune vt videat redeuntis Ianitor anni?
 Quod nusquã est potius noua per vestigia quærã.

Ecce autem partes sese dum versat in omnes.
 Inuenit mea Musa NIHIL: ne despice munus:
 Nam Nihil est gemmis Nihil est pretiosius auro.
 Huc animũ; huc igitur vultus aduerte benignos:
 Res ea nunc canitur; quæ nulli audita priorum.
 Ausonij & Graij dicuntur cetera Vates:

Ausonii indictum Nihil est; Græq. Camenã.

E Cælo quacunque Ceres sua prospicit arua;
 Aut Genitor liquidis Orbem completitur vltis
 Oceanus; Nihil interitus; & virginis expert:
 Immortale Nihil; Nihil omni ex parte beatum.
 Conspectũ lucis Nihil est iucundius alma;

D 5 Vere

Vere Nihil, Nihil irriguo formosius horto,
 Floridius pratis, Zephyri clementius aura,
 Nobilius Nihil est magnorum sanguine Regum.
 Firmus est adamante Nihil, chalybumq. metallis.
 Felix cui Nihil est (fuerant hæc vota Tibullo)
 Non timet infidias; furres in eandia tenit;
 Sollicitas sequitur nullo sub iudice lites.
 Ille ipse, intrepidus qui subicit omnia plantis,
 Zenonis sapiens Nihil admirat ir. & optat.
 Socraticique gregis fuit ista sententia quoniam
 Scire Nihil: studio cui nunc cumbitur vni:
 Nec quidquam in ludo maui didicisse Iuuetus,
 Ad magnas quia ducit opes & culmè honorum.
 Nosce Nihil, nosces fertur quod Pythagoræ,
 Grano herere fabæ, cui vox adiecta negantis.
 Multi Mercurio freti duce, viscera erræ
 Dura liquefaciunt, simul & pariter eni miscnt
 Arcano instantes operis & carbonibus tris.
 Qui tandem exhausti dant nis, fractique labere
 Inueniunt, atque inuentum Nihil, seq. requiunt.
 Hoc dimecti non vlla decem pedæ possit,
 Non numeret, Lybia numerum qui callet arene.
 Vel Phœbo ignotū Nihil est: Nihil altius Astris.
 Tuque, tibi licet eximium sit mentis acumen,
 Omnem in naturam penetrans, & in abdita rerū,
 Pace tua Memmi, Nihil ignorare videris:
 Sole tamen Nihil est, & puro clarius igni.
 Tange Nihil, dicereq. Nihil sine corpore tangi.
 Cerne Nihil, cerni dices Nihil absque colore.
 Surdum audis, loquiturq. Nihil sine voce, vola q.
 Absq. ope pēnarū, & graditus sine cruribus vllis.
 Absque loco, motuque Nihil per inane vagatur,
 Humano generi vilius Nihil arte mendendi.
 Ne rombos igitur, neu thesala murmura tentet,
 Idalia vacuum traictus arundine pestus:
 Neu legat Idæo Diſtæum in vertice gramen:
 Vulneribus scævi Nihil auxiliatur Amoris.
 Vexerit & quauis trans mœtias porritor vndas,
 Ad Superos imo Nihil hunc reuocabit ab Orco.
 Inferni Nihil infestit præcordia Regis,
 Parcarumq. colos & inexorable pensum.

Obruta

Obruta Phlegreis campis Tiranica pubes
 Fulmineo sentit Nihil esse potentius ictu.
 Porrigitur magni Nihil extra mœnia mundi,
 Diiq. Nihil metuunt. Quid longo carmine plura
 Commemorem? Virtute Nihil præstantius ipsa,
 Splendidiusq. Nihil: Nihil est loue deniq. maius.
 Sed tempus finem argutus imponere nugis;
 Ne tibi si multa laudem mea munera charta,
 De Nihilo Nihili pariant fastidia versus.

AD V.C.

IO: BAPTISTAM LAVRVM
 PER V S I N V M

Felix Contelorius.

DVm Musa surgit; Barbite, mobiles
 Intende neruos; non prope fontium
 Dulces Camenas, picta Veris
 Agmina purpurei sonabis;
 Misteue flores, murice nobiles;
 Non imperanti prona Fauonio
 Prata eloquens, fulgidoq.
 Pulchra capillitio rosarum;
 LAVRVM sonoris effer honoribus,
 Apollinarem concine lauream:
 Sortitus à cunis micantem
 Seruat adhuc nitidus comarum
 LAVRVS nitorem, Laurus Apolline
 Deuotus ardet, Laurus Apollini
 Amica frondentes in æstu,
 In pluuijs, Boreaq. amictus
 Pandit, nec horret tela sonantis:
 Virumq. præfert nomen Apollinis.
 Vates, & arbor: Impedire
 Laurus amat vigil inde crines,
 At impediri, qui cecinit nouam
 Deducta in Vrbe flumina, te Duce
 O grande Terrarum, omniumque

D 6

PAVLÆ

PAVLE decus, columnque Romæ,
Nunc Exquillino fulgida vertice
Magno recenset Tempa volumine,
Et gloriosum gestienti.

Pingit opus calamo, grauemque,
Refert sonanti carmine machinam,
Et dusta Celo culmina proximo,

Et quam reliquit pictor, ipse
Dat niveis animam figuris.

Quarè ò nitenti, barbite, laurea
Præcinge Vatis fusile per genas
Crinale munus, tuq, honores

Redde eomis operosa Laurus.

Lauro micabit LAVRVS; & inuicem
LAVRO nitebit Laurus, ò amabilis

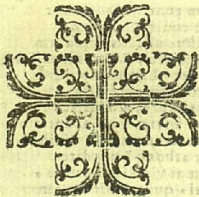
Iucunda naturæ voluptas:
Quis neget in vario latentis

Inesse vires nomine? sed tamen
Rotatur ætas, nomina corrumpit.

Nihil fit æternum, sub ipsis
Inclite nominibus perimus.

Vates Cæsaris dulcor alite:
Dum scribis aurei scæula Principis,

Multa canis de nocte: Viuo
Otia sunt homini sepulchrum.

85
IO: BAPTISTAE LAVRI
P E R V S I N I
V R B A N O V I I I ,

Ab intimo cubiculo .

DE FABRICATIONE
CALCIS LIBER.

Ad Illustris. D.

D. BARTHOLOMAEVM
CARDINALEM CAESIVM.

*Q*uam vereor, ne meus hic foetus,
Homericum Aëtyanatem imue-
tur, ubi prodierit in conspectum
tuum, & in istam purpuram
oculos defixerit. Ille enim iu-
vus in complexum Patris, territus animum
fulgore ac crista è galea fastigio minitante,
reflexit se in Nutrici sinum. Itaq, Heffor
sublatam è capite galeam humi deposuit, &
Puerum blandè permissit. Quid ni verò ego
meticuloso infanti precer abs te, ut paulu-
lum deposita, quam sustines, persona; eum
se illi exhibeas, quem prorsus agnouisti in iis litte-
ris, quibus me humanissimè nuper appellasti?
Frontem igitur exporrige. atq, hilari vultu in-
fantulum amplectere; vitalem non futurum;
si reij-

si reijcias Dedi in vlnis gestandum Bernardo,
 Roman ad te proficiscenti; ed libentius, quod
 hominem dimittere cum inani epistola, religio
 erat. Is oculatus testis celeriter educti partus,
 excusabit distorta membra, & obstetricis negli-
 genter administratum munus: egomet cetera, si
 tanti sint; sed coram, cum volueris: ac nos
 sanè quidquid Vigiliarum nobis hac æstate ma-
 turuerit, veluti aliundè acceptam pecuniam
 cupimus aliquandò presentis tibi representa-
 re; & quod è longinquo facimus, Deum pro
 tua incolumitate, in sanctissimo Orbis Assylo,
 enixè precari. Vale è Vallepontio V. idus Fe-
 bruarij MDCXI.

AD IO: BAPTISTAM LAVRVM
 PHILOSOPH. ET THEOL. DOCT.

De Trinoctio.

Franciscus Marchetalius.

Quã lepidã sũt, quas celebras modo carmine No
 Quã doctè, implesti quas Sophiæ arte graui: (tes!
 Quã clarè, eloquij lumen queis nobilis iners!
 Clarus vt hinc, doctus sis, lepidusq. palam.
 Hæc ego cum tacitè tecum sic colligo; Noctes
 Esse tuas non iam dico, sed esse Dies.

EX

EX LIBRO QVINTO
 VARIORVM CARMINVM
 BANDINI GVALFREDVCCII
 PISTORIENSIS
 è Societate Iesu.

De Titanopœia IO: BAPTISTAE LAVRI, seu
 Libro de fabricatione Calcis.

Os, & dura filex, reuolutaq. saxa,
 per amnes,
 Molle mihi gluten qua ratione pa-
 rent:
 Vtilibus numeris disco, te Laure
 per omnem

Materiam, atque artem ducere docte manus.
 Pergama non Phœbæ iactent, nõ Orphea Thebe:
 Mœnia confurgent firmis arte tua.

DE EODEM.

H Annibalis iussu cinescit Mulciber Alpes;
 Tu montes liquidos ignibus esse iubes.
 Nil moror Alpinos, cineres: rapiuntur ab Euris;
 Et tibi Carthago fata suprema fauent.
 Qui mollire docet mansura ad mœnia montes,
 Hunc sua vel Dido præferat Hannibali.

DE EODEM.

C Rederet hoc quisquã? costo de Mõte bitumè
 Queritur, vt lapides saxa soluta ligent.
 Artis opus quantè; Vulcano fingere mores,
 Molliaq. in cotes indere sensa rogis?
 Ars tua, Laure, potest nimirũ has cõdere leges.
 Ignibus & faxis tu facis ingenium.

Calij

C A L I I S Y M P O S I I

vetustissimi Aenigmatum Scriptoris.

Aenigma LXXV.

* C A L X .

E Vasi flammæ, ignis tormenta * profugi ;
 Ipsa medela meo pugnat contraria fato :
 * Frigescit lymphis*, calidis incendor ab vndis .
 * CBLX. * refugi * ardeo de * medijs .

AD IO: BAPTISTAM LAVRVM

Ostavius Marionus.

Febrius agnoscit scribentem, prebet & ansam
 Scribendi. FORNAX non procul IGNE RV-
 A. tibi florescēt: Ver. Autumnusq. probat. (BENS.
 Aestas vitatur, nulla probatur Hyems .
Q vero hæc cōstāt cōstāt verē arbitror. Actus
 MENTIS erat Fornax ignea MENTIS erat.
 Hæc tibi quatrīdno Lapis est fornace solutus,
 Eruta scrobs, ligna: inicta, datq. faces.
Magna v. lim. null' oq. eadem complenda labore?
 MENS fœcūda sui, MENS mihi sola dabit.

Q V A E I N L I B R O

de fabricatione calcis .

- 1 **Q**uod Anni tempus aptum sit fornaci Cal-
 cariz extruendæ .
- 2 **Q**uæ Regiones sint vitandæ .
- 3 **L**oci ingenium observandum .
- 4 **V**itanda, sic loci vliginosa, & quæ eligenda .
- 5 **D**e lapidibus non vnijs generis, tum gigni in
 terræ

- teræ visceribus: & quare lapidosi montes.
 6 Generari in supremo aëris tractu, & plueri.
 7 Vnde humi saxa, & terræ situm mutari.
 8 Lapidis cuiusmodi eligendi.
 9 Origo rubri lapidis è fabula Lapithum.
 10 De saxis ignem concipientibus.
 11 Origo alia è fabula Titanum.
 12 De lignis cedendis.
 13 **Q**uæ sita in toto opere fornaceo.
 14 Fornax calcaria affabrè extruendæ ex repeti-
 ta altius occasione.
 15 **A** Dijs veterum omnia venalia.
 16 Neptunus & Apollo calcem parant pro Tro-
 ia exedificanda, hic ligna & lapides curati
 ille fornacem extruit.
 17 Scrobes duas debere fieri, alteram pro saxis,
 pro lignis alteram cum ostiolo.
 18 Accersitur Vulcanus, & artificiosè opus com-
 paratur.
 19 Luna tempus crescentis aut senescentis ob-
 servandum.
 20 Trinostium esse servandum.
 21 Nox prima, quæ & Vulcani.
 22 Nox secunda, quæ & Neptuni.
 23 Nox tertia, quæ & tribus communis.
 24 Encomium lapidis ex quo Calx.
 25 Perfectæ Calcis india, & opere absoluto,
 quid Dij .

T I T A N O P O E I A,

S I V E

DE FABRICATIONE CALCIS

L I B E R .

FORNAX igne rubens, liquefactaq. marmora
 flammis,
 Vnde bitumineo Babylonia mœnia limo
 Interstrata, minus suspirat serior, ætas,
 Cal.

Calliopen, an Calciope? accendere nostram.
 Inpecta nuper fouea cœperet, coqueute
 Aggestos lapides, famumq. sub astra vomente.
 Atque ea, cum nostris cœtermina Mœribus esset,
 Sæpe petita mihi, dum Sol proferret Eoo.
 Luce noui madidos curius, dum clarus Olympi
 Iam medium legeret, fluctusq. intraret Iberos.
 Sæpe petita mihi. Quantum res postuleret aris;
 Quam vigil exēbitos. Quanta experienti subfidi
 Narrare aggrediar, tua si mihi CÆSIA Pallas
 Annuat, o Princeps: & fas mihi numine dextro
 Annuat. Illa tuas venerabilis incolit Arces:
 Lataq. PONTIACÆ tenet ardua culmina VAL.
 Qua curis animo exclusis, lōgēq. remotus (LIS,
 Urbano à strepitu, & flodidi caligine vulgi,
 Luce fruor Cœli placida & leni aëris haustu;
 Seu classes libeatis Superas, alēq. repositum
 Aethera scrutaris, mentemq. euoluere terni?
 Numinis, in terno dominantis suauiter Orbe,
 Sine Orbes infra positos, qua lego recurrant
 Sidera, quid certo signent cœuentia gyro:
 Quid fulmen, Ventoq. creet, gelidatq. pruinas,
 Qui vigor inclusus sola concitet, æquora tollat,
 Quæ sit origo Maris, quo fonte exuberet antrum,
 Vnde metallorum fluor æstuet, vnde lapilli
 Conglaciēt: qui, si medios iactentur in ignes,
 Dissiliunt, medijsq. tamen flammantur in vndis.
 Ergo age, susceptū numeris decurre, labore
 Calciope; nam Pallas adest & CÆSIVS Heros.
 Si vulgata iuuant, at dulcibus illa Camenis
 Nunquā dicta, inuant: Naturæq. abdita vulgus
 In re vulgata ignorat, quæ Musa recludēs.
 Nobis dulcē ad eō est, saxis lento igne sepultis,
 Ferre facem calami, celeresq. educere in auras,
 Principio quoniam ratio nec temporis vna,
 Nec ratio vna anni, quo mobilis Aetna locetur.
 Sunt quibus aur Tauri lucens arideat Astrum:
 Aut Geminorum Astrū: quæ eū percurrit Apollo,
 Tunc præstet, serobe suffossa, congesta cremare
 Marmora, quæ modico descendēs Iuppiter imbris
 Molliter accendat, cum fortiter obruat idem.

Vtraque

Vtraque brumali redimitus tempora nimbo.
 Sunt & qui Erigonem, spatiumue æquale dierū,
 Cum se se iusto librant examine chelz,
 Malint; quōd nimio Cælum nec candeat æstu,
 Nec latē assiduis nigrescat nubibus aër:
 Sed per vtrumq. vogue confine, rotantis Olympi
 Turbo, tum multo fouent facilius ignem,
 Cæsa sub Autumnum silvas quæ ligna per amplas
 Arērint, biberintq. altum de Sole calorem.
 At vitetur Hyems: numquam nimbofa probetur
 Tempestas anni. Cælum fremat, humida flumen
 Aëris effundat regio, latē occupet agros:
 Frigore cogantur nubes, fabrisq. repulsa
 In floccos abeant Niuuū, & iuga summa tegētes.
 Armenta, atq. homines vexēt: de carcere aperto
 Aeolus immittat Ventos, qui claustra refringant
 Terrarum, & gemini conuellant cardinis axes;
 At non saxorum poterunt mi abducere molem,
 Quæ temerē arstarim fouea, aut infringere sāmā,
 Quæ temerē arsuris subfternere cauitibus aëm.
 Nulla mihi fornax hac tempestate fauillas
 Eiectet, nullaq. domus spectentur in Vrbe,
 Aëdis optetur si Calx ea sola fruendis.
 Sed quamquā saxis Aestas est apta coquendis,
 Atteriturq. lapis duplici resolutus ab igne,
 Mulcibetis nempe ac Solis: tamē impedit ætus
 Conductas operas, quæcumq. lignonibus insiant
 Cōpactam subvertere humum, quæ vna vehēdi
 Cura premit lapidis, quæ robora subdere & or-
 Igneaq. in triduum debēt alimēta referre. (nos,
 His faciem exurat feruor, de corpore sudor
 Multus eat, ponāt animā, calidēq. gelascāt (lores
 2 Vtq. Hyemis fugere vsq. minas, nimiosq. ca-
 Ingens cura mihi: sic non plaga qualibet Orbis
 Apta operi. An pulsos crebris Aquilonibus agros
 An Zephyros, Eurose legam, tractumue tepentē
 Limitis Austrini? nullos vitare laborem,
 Atq. aliquem vitare tamen. Non ipse parenti
 Obijciam Boreæ caueam, qui examine magno
 Militis Arctoi ventosis opprimat armis
 Saxosum tumulum, & tractim in sublime volāt

Vul-

Vulcanum telo excipias; nemo vnde reciso,
 Planta alia claudus, se se super incidat hospes
 Infelix, pereatq. calor, cautesq. rigeant.
 3 Idcirco latebras aut per declivia montis
 Effodiam, quā non spectentur plaustria Booræ:
 Aut penitus cliuis infra; seu flumina iuxta:
 Decurrant, seu se teneris passim arua supinent
 Cerpitibus, tantum terram ne fluxilis humor
 Ambiat, & nullo noceant humore lacuna.
 Haud quicquam magis extructis fornacibus obset,
 Compositusq. silex hac re ruat impete magno,
 Et circumiecta recidant in prona cathedra.
 4 Vidi ego, corticibus terræ lōgè vsq. cauatis,
 Non animaduerso terra sudore labantis,
 Effossos mira arte specus; grandiq. labore
 Inductos lapides, subiectoq. igne calentes.
 Ecce autem, dū flamma tenax per viscera serpit
 Obstantum silex, subito subsidere visa est
 Pars ea, quo fornix è marmore ducitur, & dat
 Fundamenta operi, & saxa in sublime leuatur:
 Iam casu crepitant cautes, iam terra recedens
 Structū euerit opus. Quid mirum? sifus in artus
 Terræ cum fons ignis ijt, restinguitur illac,
 Hac cogit sudare solum, venzq. latentes
 Maiores in fluxu, ignem conantur in hostem
 Stringere tela. loci ingenium vel reddere suauit
 Exiguos rores, incompertumq. liquorem.
 Esto igitur sudore vacans, vlgine nulla
 Perfluat: exterius durefcet cortice tellus,
 Intcrius durefcet item, nec glareæ solum
 Summa tegat, bibulæque sinu spargantur arenæ:
 Difficiles cliui existant, per cuncta notetur
 Calculus a sperior spatia, & compagine tota
 Tophus inhorescat, Rubriq. sit æmula ponti
 Terra, trahatq. hilarem, Phœbo percocta, colorē.
 5 Nec mihi discrimen saxorū haud adsit, in oēs
 Non zquè afficiat lapides, atq. ossa Parentis
 Cuncta obeat, no cuncta legā. Nā fossile marmor,
 Quod calidū suffimen alit, crassoq. grauat
 Pondere, speratos veniat non semper ad vsus:
 Vt multò illa minus, cæcis inclusa metallis

In specubus, quibus ignauus Pater adfuit humor
 Aëreo feruore calens, faciliq. refluxu
 Exponens madidas ad lenta coagula venas.
 Nec quales passim eruiunt de Monte lapillos
 Hunc Natura licet sibi fecerit, ad sola terræ
 Deosanda, vt vastis compages noster antris,
 Arceat fluuiorum iras, fluctusq. tumentes
 Frangeret, ac solido se tegmine tuta referret
 Sæpius introrsus, latebrosaq. regna subiret,
 Ad supplenda nouis viuacia sulphura iuris,
 Et viui Argenti latiees racito igne coquendos,
 Vnde nitens (sax, nex hominū) cōcresceret aurū
 6 An cautes arcefe velim, quas vsa calore
 Vitima proignit regio? cum terreus altè
 Halitus euehitur, visco oblitus, amne refulsus,
 Qui face torrenti flagrans, dimittit ab se
 sensum, quod tenuè est, sentit; crassiq. vaporis
 Quod superest, coit in lapidem, celeriq. rotatu
 Precipitat, dirumq. affert mortalibus omen.
 Non secus humanos ea pestis saeuit in artus,
 Viscosum cum gluten adest in renibus, vlcus
 Intus inardescens vbi tenuia cuncta resoluit,
 Atque abit in lapide, quod crassius intus inerrat.
 Hinc dolor in venas furit acer, pungit acutis
 Atra lues iaculis: odere theatra, penates,
 Nox inimica illis; inimicaq. lucis imago.
 Nouimus accenso pluere èthere grandia saxa.
 Qualia Niliaes memorauit visa per Vrbes
 Fama prior, mox Insubrum renouauit in aruis,
 Albani Colles, Hispanis Batica campis,
 Roma, & Amiternum, Ligures & Aricia nouit,
 Monsfrig. exhibeat speciem, quam vulgus adoret,
 Excussa è Cælo, violento turbine moles
 Grandinis, hanc glacie impactam, se seq. rotantē:
 Euoluisse ferunt rigidas per inania cotes.
 Tantus erat lentor latera intra nobis opaca,
 Tantaque frigoribus quaticentibus indita virtus,
 7 His ergo atque alijs Natura legibus, altos
 Credibile est cumulos silex per tesqua, per arua,
 Per iuga compositos; vt non sileatur operra
 Cos, caua depressa discurrans viscera terræ,
 Quæque

Quæ cubat iuxta fluuios, varioſq; per annos
Littora curua ſuper, muſcoſo increſcit acerno.
Seu quas vnda trahit, minuens faſtigia furtim;
Aggeribusq; locans ſe ſe vltro impellit, & agros
Occupat & furgunt, fuerant qua littora, ripæ.

Vnde vices tellus ſubit irrequieta, nouatq;

Vſque nouas facies, ex quo cognoſcere promptū,
Nunc, vbi vorticibus præterſit vnda retortis,
Nuda fuiſſe ſoli terga; aſt vbi terra iacet nunc,
Æquoreos innaiſſe lacus, lapidoſq; quondam
Culmina ſubſediſſe, aut fluctibus obruta ponti:
Inde vagos amnes, faxis in ventre reductis,
Acriter inſuere; ſpatioſo margine paſſim (pis.
Linquere, & hoſpiti bus cōmittere marmora ri-
8 Lex verò ignoti lapidis imhi certa legendi.

Eſto ea; cadentem ſpecies imitetur amiſſum,
Vel dura in tacitis iſpectetur fiſtula venis,

Sit collecta ſilex effoſa & cautes, vel iſpis
Obijcibus Torrentum; & vortice pulſa ſonanti;

Nec non ſeruposos tecum rimare melares,
Collectoſq; manu violenta icinde bipenni.

Adijce, quæ ruilo ſignantur muſice ſaxa;
Ac vultu ſemet produunt: his ignea fornax

Plene inſarta, dabit precioſam ſedula maſſam,
Et ditabit Herum. Latitant in rupe minuta

Flammeoli ductus, quos vt complexibus hauſit
Vis maior fabri Ætneæ laxantur, & ardis

Vſque tamen conſtant nodis, nebulaſq; reſudāt,
10 Mōſtrauere olim Lapithū primi illi cocco

Talia ſaxa; vbi Centauros ſtrauere furentes:
Nam quia de faxis illorum ſurgit origo,

Vnde etiam illatum nomen, cum ſercula inirēt,
Pithoiq; epulas, Bacchoq; impenſus eſſent

Vſi purpureos, primum traxere colorem
E vino; inde graues iaculati fortiter haſtas,

Fumantēſq; icyphos inimica in prælia; quotquot
Hoc bello poſuere animas, aut debita poſtquam

Fata die poiure ſuo, corpūſq; paternis
Mandauere agris, vixere in origine priſca

Antiqui Lapithæ Lapidē, ſubiataq; pridem
Progenies dura & viuus, ſub imagine ſaxi

Vultuſque vultuſq; verū fornacibus explet.

10 Sed quæ de gremio fluuiorum marmora viuæ
Colligimus, foueæq; iniecta, incenſa repente

Exſilunt; num Sirthonijs ducuntur ab aruis?
Algentem iuxta Thracen, cognomine Pontum

Nonnulli perhibent fluuium, qui ſuſcepit alueo
Circum omnes regionis aquas, hic agmine ſano

Innumeros voluit lapides, qui incendia venis
Concipiant lignorum inſtar, carbonibus autem

Halitus admotus, remouebat ſemina flammæ;
Contra humor datus vbertim, referebat ad ignē.

Quid prohibet, multis terrarū anſractibus, iſtas
In prouum impelli cautes, ſtutijſque reponi.

Inferriq; alijs, alijs per operta reſumi;
Quæ ſe detorta, ſtammantis deniq; feruent

Ingenij vitam, noſtroſq; ſegantur in vſus?
11 An melior manet illa fides, Titanas Olympo

Ab Ioue deiectos, & iſta morte preemptos,
Fornacum exuſtis, miſere acceſſiſſe caminis?

Sanguis enim, ceu Vipereum genus inuſit Orbis,
Sic lapides facta oſſa ferunt, quos ſolle voraci

Excoquat Ignipotes, queis Calx quoq; nomē ade-
Nomē perfectæ de vocis origine manas. (pta eſt

12 Iam me glandæ, ſiluarū gloriæ Nymphæ,
Accerſunt, licet inuſitæ; cum ſtricta ſcutis

Fulguret in manibus, primo ab radicis honore,
Cæſura arboreos, ſtarum pignora, truncos.

Ac rerum ſic ordo vocat, praiuntur & illæ
Arbitror, hoc leuius quò non data ſilua, veteriū

Vt trahat, & noſtros ingrata exhorreat vſus.
Nunc mecum Lignator ades, vſqueſq; recinſas,

Brachia nuda gerens, validam molire bipennem
Froſtenti in ludo, truncorumq; aggera acernos.

Roboream ſuccide trabem, teneramq; Cupreſſū,
Credendamq; fretis Pinum; tum vitibus Vlmum

Iugendam ſociam, metendum nomine Taxū,
Procumbant Ornī Piceæq; atq; Eſculus, Ilex,

Dent gemitum Dryades: ignouerit ipſa ſecanti
Alma Palæſ; hoc Pallas amat, quæ prima nouadis

Impendit curam domibus, pulchræq; ſtrudens:
Struxiſſet nec porro aliter, niſi certa paraſſet

Fundamenta rei, lateres, cæmenta q. Calcem.
 Cede iterum Tiliis mecum, viridibusq. Genistas,
 Ac fascem pondusq. liga, radiosq. calentes
 Da Solis rapidi excipiant. id cetera quippe
 Ligna ferant, quæ ni penitus combusserit æstus,
 Sit tam excoctus paullû, qui intrinsecus humor
 Oculitur, subitotoq. faceffat, forbeat ignem.

13 Sed quæ forma operis, quæto molimine for-
 costet, & introrsus quæto defendat hiatus, (nax
 Quæ serobs, quot latebit, quoq. ordine marmo-
 ra fidat,

Equor ad excubias Nostes, quæ tempora Lunæ,
 Ede age Calciope: & quæquã tibi nomina presēs
 Mutari carmen, facti de nomine signas,
 Sis modò Calliope, cœtumq. imitata Sororum,
 Expromas ignoti aliquid, quod sæcula nostra
 Non reuanti non adueniens absorbeat æuum.

14 Iuppiter iratus Superis, qui carcere sædo
 Claudere se, laqueisq. artibus vincire parabat,
 Supplicijs omnes multare perennibus optat.
 Attamen ausculat Themidi, multisq. Deorum
 Longè aliud sanxit poenæ genus, imperat autem
 Huic dedi vnanimis Neptunû & Apollona noxæ.

Tempestate illa Teucrorum mœnia nulla,
 Nullum erat Iliacis impostum Pergamon oris.
 Laodemon paruas sedes, parua antra colebat,
 At non parua idem regali mente coquebat,
 Mens eratingentem fabricare Nepotibus Urbē,
 Et ditione noua Phrygios augere colonos.

Sed fatum responsa dabat, vota in clyta, & altû
 Tantisper differret opus, dum Numina bina
 Eternis demissa plagis, præclara patrascent
 Incepta, inque suo pinxissent pulvere Troiam.
 Addixit nempe huic operi tum Iuppiter vltor
 Equoreum, Clariumq. Deum, lucemq. sub ipsâ
 Laomedôta monet, perfecta vbi cuncta Deis sint,
 Perfoluat precium velox: nam cuncta dedissent
 Pessam, ni meritis palmam mercedis obissent.

15 Vsq. uadè veterum fuerat venale Deorum
 Præsidium, mercari fas erat omnia ab illis.
 Præstabat Phyliam tibi Bucula cæsa senectam,

Dini-

Diuitiaq; Boves poterant præstare quaterni,
 Centum, regales gazas atque aurea scepra.
 In Pylon incolumem reditum Priameia ab Vrbe
 Quippe nouè Tauris, altum petere Iliò ardes
 Aulide ab algosa? Dijs regia Virgo litetur.
 Bis sex cæde Boves, peplumq. adiunge coruscû,
 Ne inuadant hostes Urbem, dabit innuba Pallas:
 16 Quid moror? illaqueat tacita spes Numina.
 ab astris

Desiliunt, granibusq. parant se exoluere poenis.
 Mutauere habitum, mortalis imago Deorum
 Laomedontæis æstutum affulsit in aruis.

Iam quando tenui fastigia prima labore
 Crescere nò poterat, nisi prima elemèta subesset.
 Ac cæmenta aliquis ni prudens comparet ante,
 Et lateres nulla laqueorum compede necat,
 Mœnia conspiciet ruere acri impulsa ruina:

Dupliciter curemus opus; Maris Arbitrèr inquit.
 Tu cõfer ligna, & lapides; mihi maxima fornax,
 Scrobisq. intus fingèda, labor fuit, Ecce ministròs
 Do tibi Nereidum Natos; munia circum
 Cærulei Tritones erunt, cumq. ignis honorem
 Poscere tempus erit, Vulcanus deferet Ætnam
 Cû Bronte, & Sterope, nudoq. Pyramone. Porro
 Calx promèda prior, bibulasaq. vbi fontis arena
 Misuerim, moliri iam tunc cœpero molem.
 Et studijs surgent communibus oppida prima;
 Ducemusq. Arceum, vallataq. tecta, locatis
 Castrorum in morem pinnis, nitidaq. coronæ.

Sic ait. Vndiuagã gètem vocat æquore ab imo,
 Secum vna Tritonas habet, pubemq. relictam
 Dat sociam Phæbo. Qui protinus ardua scandit
 Gargara, sæcundos truncis circumspicit agros,
 Et montes saxis, & flumina plena lapillis,

Ergo diuerfos comites dimittit, & addit
 Ancipites palmis falces, lataq. bipennes,
 Plaustrat, trahas, curtus & ahenâ cuspidè rastros.
 Cautibus effossis plures Sigeia nudant
 Littora, pars Xanthi ripas, his Myfia marmor,
 Et marmor dedit Ida suum; corbesq. caudòq.
 Carrorum implere sinus, Pars altera densas

E

Scru-

Scrutatur Silvas; Phrygiaq. haud cessat in Ida
 Eruere annosas, truncosq. stipite Phagos,
 Fraxineasq. trabes, & opaco tegmine Myrtos,
 Atq. has impositas plaustris, duce Apolline, ducunt
 Qua Neptunus adest. Ille autem à sede Scamædii
 Haud longè designat agrum, quo impèria Ventis
 Sit foueas, & nullus scetebris ebuliat humor.

17 Ergo planicem percurrit arundine longa,
 Ac spacium metitur humi, latamq. lapillo
 Circant in gyrum caueas; quæ sarculo, & vncis
 Forcipibus Tritones arant, ferroq. fatigant.
 Bis patet in præceps tantum, quantum area summa
 Est excisa semel. multa vi fragmina rupis
 Excidunt, versaq. foras patenter arenæ
 Edificant cumulos, occultaq. rudera tridunt,
 Dein per opera soli saevo concussa Tridenti
 Ostia parua aperit tumidarum Rector aquarum,
 Hic etiam deforme solum pertunditur, inde
 Quisquid adest sabuli attriti, cæsaq. ruina,
 Egerit, & quantumq. serobè, penitusq. profunda
 Apparet domus, præcipue suffocata profundum.
 Verum angusta parum fundo spectatur in imo,
 Et circum duro formata sedilia topho
 Adduntur, primi lapidum quis in ollè quiescât,
 Atq. humero excipiant alios, turrimq. futuram.
 Sudent silicem, ruituraq. marmora tollant;
 Sarcula Tritonum rursus, firmosq. lacertos
 Deposcut secretis soli. Cauea altera rursus
 Effodienda manu, quæ festos Arboris altæ
 Contineat ramos, Silvasq. sonantia ligna,
 Igne superiectos subter recoquant in pillos.
 Interior spelunca patet, nil restat agendum,
 Quæ lapidum cumulare struè, quæ subdere querens
 Quam conferre ignem. Pelagi regnator aperti
 Fluctuato mandat Proteo, Vulcania ad antra
 Pergeret, atq. ad se Regem deduceret Ætne.

18 Hæc tantum: tetigit (mora nulla) tricuspide
 Tellurè, patefacta Deum suscepit, a ille (telo
 In speciem fluuij labens: Ætita ante nigrantem
 Mulciberum in Lipara Acolia, mandataq. perfert
 Mumentis Domini. Paret, famulosq. Cyclopas
 Cegit

Cogit in id, flammæq. suis exemptis caminis
 Semina parua ferens, terrai subter opacè
 Regna, vium carpit Xanthiq. ad littora tendit.
 Interea exonerat currus, ramelia, saxa
 Turba sequax Phœbi. Seniorq. imponit acervis
 Ordine quaso, suo cautes, infraq. supraq.
 Molliter innectens titubantia marmora, format
 Turbinis in faciem, testudo vt denique partim
 Exeat, & partim cuneata resulset imago.
 Quamuis campani magis æris forma probetur,
 Non densata tamen, sed quæ per membra parè per
 Secta, trahat rimam; calidas magis inde fauillas
 Vt bibat, & pulchra flammarum luce fatiscat.

Nec minus inferius spondeus accipit arida primò
 Pabula, virgulta, & frondes facilliq. Genistas.
 Insuper iniectas Phagos, rædasq. fluentes,
 Iuniperi truncos, & coniferas Cyparissos.
 Ante fores stat mixta arbos, alimenta datura.
 Tres noctes, totidemq. dies, vbi fumifer ignis
 Incipiat clausis fornacibus edere bombos.

Præsto aderat ductu Protei Trinacrus Heros.
 Mutaq. in vultu referentes gaudia Phœbus,
 Rex vndæ, Rex Ignis, opus cõplere, quod instat
 Voce agitant, variatq. notanda cubilla Luna.

19 Scilicet hæc radiis quæ permeat vltima Cæ-
 Incubit terris propior, propiotq. fauorem (sumo
 Impluit, & nocuum propior fert inunda tabem.
 Rusticus hanc, presso terram si frangat aratro,
 Consultit, hanc, scissis si mandat semina sulcis.
 Hanc, vites si falce putet, si colligat vvas,
 Pomaq., confectas senio si dissecet vmbra.
 Quid mirum, si marmoribus quoq. Luna coquendis
 Profuerit consulta, nocens neglecta feratur?
 Quæ cum mutetur stationibus vna quaternis,
 Nunc radiis defecta suis à Sole recedens,
 Progreditur tria signa, inopem quo tempore Lucè
 Paulatim crescens, paulatim potat ademptum.
 Albetem dum plena sinum, iurgensq. minuta
 Cornua, candidior Cælum spectantibus adest.
 Audet & auricomis radios opponere Soli.
 Ambitio sed vincta cadit. Sensum illa coruscantem

Exiit orbe comam, decrevit mobilis ignis
 Luxuries, ternamq. minor videt orbita partem;
 Tunc minor; incedit cum cornibus vsq. retusus,
 Ac Fratri vicina suo, nigrantibus vmbis
 Deliteo ac tenebris nocturna crepuscula dānat,
 Nec coeat, nec plena caput suluo explicet auro
 Cynthia, cum mens est saxis supponere flāmas.
 Tunc etenim aut pluuijs rarefcere sēpius aer
 Incipit, aut venti terris, nimbisq. parantur.

Hæc verax, ratio sed verior altera præsto est,
 Difficilis perceptu eadem. Cum Luna mouet se
 Fratri ad amplexus aut exiit æmula Fratri,
 Semiuosus lapides (mirum!) sic afficit vt se
 Vterius non promoueat, tabescat & ignis
 Visceribus, nec viua silex, nec mortua dehinc sit.
 Quod Rota Lunaris venas compingat hiantes;
 Ne calor insinuet, cogatq. incendia torua
 Discursu in medio languescere fracta repente,
 Nec, si mille velis marmor torrere per annos,
 Vnquam Dyctinnæ defluxus adederit illud,
 Illud nec rabies Vulcanica ruperit vnquam.
 Deucalionis inolefcunt talia saxis
 Semina, & è saxis se talia semina promunt.

Prospera lux aderat, Noxq. altera, & altera Lu-
 Viderat ignino uo per Cælū incedere curru, (nā
 Obuersam Phœbi radijs, tunc coepit Apollo;
 Explicat ora Soror: iaciendas censeo flāmmas
 Prægnantē in foueā, reliqui assensere. Cyclopes
 Ceu patriam renouent incēdia grata sub Aetnā,
 Flammae ligniferam confestim pabula in aedem
 Coniecere alacres, quæ mox serperntia sectas
 Comprehendere hastas, cum furtim tenuia primo
 Et folia, & ramos, libamina prima tenerent.
 Iam pice succensa, vires creuere furentes,
 Et plena silicū cœpere sonare latēbra.
 In rapidos it flamma globos, volitantq. furēsq.
 Obnubitat lapides, partesq. incoxit hiulcas.
 Ante fores Brontes, Steropesq. alimēta ministrāt,
 Atq. ministrantes inuat addens ligna Pyraemon.
 Postremò superant duccēda Trinocētia, quo se
 Marmor in obiectum violentior infert ignis.

Idcirco

Idcirco inuigilet per ternæ tempor a noctis
 E tribus vnus, ab excelso qui culmine seruet
 Implicitos saxis fumos, crassamq. fauillam;
 Admoncatq. trabes quando acris inducendas,
 Aut subducendas, prunis candentibus equa.
 Et latera vrgēda, & qua sit specus arte premēdū,
 Præterea immineat famulis, ne saxa liquanda
 Impediāt, flāmarum vndis glomerātibus obstēt.
 Ne assueti semper Siculis versare caminis
 Incudes, durumq. super contunderē ferrum,
 Tela ipsi fabricare Ioui, Clypeumq. Mineræ,
 Et Marti galeas, ocreas, thoracas ahenos,
 Stricturas Chalybum fornacibus intrussent,
 Stulti saxosæ meditati damna castatē:
 Quādo lapis ne ignefcat, agit ferrū intus adactū.
 Sortiti sunt ergo vices. Prior Ignipotens dux
 Ducitur excubitor, qui (dum Neptunus, Apollo
 Planiciem metandæ Vrbs speculantur, & ipsum
 Laomedonta perunt: non autem Sidera curant)
 Quæ ferrent se parte Poli, quo lumine sese
 Acciperent, aut insicerent, quæ causa ruine
 Troia tux fuit, irato quæ condita Cælo es)
 Exegit vigilem tranquilla per otia Noctem.

Ille vbi præmonuit famulos, sublimis acuto
 Mēbra locat scopulos, cernēsq. sub astra volantes
 Flammaram fluctus, fruitur caligine doni
 Totā mente sui, laudumq. inuoluitur æstu.

Effert se sesingit tanto Iuno aurea Gnato,
 Nec mihi pes breuior probro vnquā purior Ignis
 Est mihi Iuno parens vnusq. est purior Ignis:
 Ignis ego, at paulo grauior, de lumine puro
 Impurū mihi lumen adest: sed quale per omnes
 Discurrat terras, & summas ætheris oras.
 Hinc altum per inane volat circumuagus Ignis,
 Suscipiens varias terræ de sece figuras.
 Hinc nubes diffracta faces vomit, hinc resonanti
 Pulsa cadunt fremitu vacuas displosa per auras
 Fulmina. Fumantes miraris concaua terræ
 Eructare globos, scopulisq. innare perustis
 Tyrrhenum Siculumq. latet mens halitus Aetnæ
 Concurrit, & rabidos climinat ira Gigantes.

E 3

Mater

Mater sed Cælo excludēs, odia aspera mouit,
Ira subit, poenam exegi, nec penitet, olli
Vincla arcana gerens, precioso extructa metallo,
Sella datur dono, assedit non prouida, totam
Maud animaduersi religarunt illicet casses.
Nimirum mellior vigor igneus, arcta subire
Si telluris amet, vel se in sua regna receptor
Est opus, aut foueis concretus obambulet imia
Insyncerns, & ætheria longè exulter arce.

Hinc cupiens toto spatium libera mundo,
Et domina in cunctos transfundier vna recessus
Aequoris ac tetra; non indignata supremas
Palladi Olympicæ sedes concessit, & auras,
Vicinas auras medio sibi legit in Orbe.
Vertitur hinc facillè in fluium, glæbasq; propin-
Se vt mi cõciliet, blâdisq; immisceat vniis; (quas,
Sic pacem tantisper amo. Verum æmula Pallas
Lunam infra, ignigena stolidè se iactat in aula)
Quod thalamis reuinit succubere callida nostris.
Hæc tamen incedam merito iactantior, ipso
Sic Diuum censente choro. Nam Gratia, Cypris
Se mihi conubio iungunt, almumq; Tonantè
Febre laborantem sacra diffindo securi:

Quo ex istu Pallas prodit, numerumq; Deorum
Auger, & à nobis, quod sit, pro munere sumit.
Tū quoq; quod donis terrenū obstrinximus Or-
Quas mihi non artes debent mortalia sæcla; (bè;
Quas chalybe inueni, inueni quas unq; pro ignè?
Pignorum purgate meis coeuntia in vnum
Semina; corporibus lentè resoluta quaternis:
Atq; auri fugientem animam sperate caminis
De nostris legere, & patres Chryseidos esse.
Adde, quod hæc fornax secū mea munera portat;
Hinc mihi laus maior: porrò Canis æreus olim
Fingitur à nobis, calidog; animatus ab igni,
Fit donum non vile Ioui, dat habere Puellæ
Hic mox Europæ; post huius funera gaudens
Procris habet, Cephalog; volens largitur amâti.
Tum demum Canis in lapidem conuersus, & olli
Sors ea cessit, vt in lapides trahere omnia possit.

Vt Cos autorem, sic flamma trifida Parentem

Predicat, Astorum vincens splendore cohortes.
Vberius fer ligna Cyclops, ter creseat æternus
F lammarum maior, quo vi maiore laceffat
P roximè ab Eois redituram lampada regnia.

Talia Vulcanus, cum celsam Lucifer Idam
Perfudit radijs, renouatq; fulgura cernens
Surgere de patulo roseæ fornacis hiatus,
Inuidia incaluit, solitoq; citator, Aue
Disceffit, Mundumq; dedit Phœbi igne rigandū.

2 Altera Nox aderat, vigilè Sisichona poscens.
Lætus adest, comitemq; suum cū Rege loquentè
Deserit, & paruum vestigia torquet ad Aetnam.
Huic cessit statione Faber diuinus, & alueam
Se tulit ad Xanthi, quem quondam fata canebat
Acolijs flammis exustum turpiter iri
Ob Thetidis natum, populaturumq; Myricas
Vulcanū atq; Vlmos, fœcundaq; Piscibus antra.

Ignis curat opus Pater Aequoris, inde ministris
Duplicate, hi pingues tædas, & feruida circum
Nutrimenta locant, queis mollia saxa vaporem
Admittunt, nigramq; bibunt rimosa fauillam.
Fuscina conuoluit truncos, perq; omnia versat
Speluncæ latera, & ramos discerpit æcernos.

Mox Deus ascendit tumulos, vbi conditit aure,
Qualis in vndanti fumo submurmurat æstus,
Quantus eat circum vortex, rabiemq; cauernæ
Asperet, & nodos lapidum diffibulet arctos:

An Maris hæc, inquit, elementior aura silētis?
An pelagi secura quies? marmorq; per æquum
Nauigia huc confers flabris impulsæ serenis?
En mea fors melior, cui vasti dulcia regna
Sunt permissa Orbis, Stygia versetur in aula,
Ac terram sub calce premat fraxator opacæ
Noctis, in Astrigera dominetur Iuppiter Aree;
Me Maris antra iuuat, Pax nulla serenat Aucernū.
Hostiles agitant cœlestia Numina rixas,
Et rixas regio Ignis habet, cum turbine turbo
Pellitur, & Capræ Capris, & sidere fidus.
Atteritur Ventis aër, discordia fratrum
B-lla fouet, subitâsq; hyemes tumidasq; procellas
Gratanter forbet. Quid Terræ concutit Euris

Interior, motuq. gemens in prona cietur?
 Fax pelagi liquidas tranquilla perambulat oras;
 Veliq. instrati ritus, & stantis oliui
 Exhibet. Hanc faciē, si quādo furentibus Austris
 Aeolus aggreditur, confestim expellitur, ac se
 Obijcibus claudit, Caliae per arua triumphat.
 Quare olidā Liparem celebrat, fumātibus antris
 Exercet ferrum, Cyclopea limina fœdat
 Vulcanus, nec sunt vitreis data testā sub vndis?
 Nempe quod asperior locus est Telluris, at equor
 Respuat Encelados, & sulphura tætra coquentes
 Vnoctulos. Tristi horrefcit caligine cælum,
 Inficitur morbis aër, nigrescit Aeuernus,
 Turpis humus spinis, senio, fœdo vlcere, peste
 Lethali. Quam formosā per marmora Nymphas
 Defixos recreant visus! cum fronde capillos
 Ornarunt viridi, conchasq. ex aure marinas
 Suspensere, manusq. manu implicuerit, per altū
 Infituere choros! vel cum premit illa Leonem;
 Hæc blandum Delphina regit, vindictisq. rosarum
 Frænatus vehit hanc Aries, Taurusq. sedentem
 Sustinet, atq. hilari ludunt per cæula cursū.

Quid Pontus mihi faxa ferat, quæ sera vetustas
 Exedat, & bombis crepitantibus ignis adurat?
 Quære sub Oceano gemmas, scrutare Smaragdos
 Et rutilos lapides bacca Garamātide iuge. (mus
 Quod quid Erithra tenet, quidquid preciosior Her
 Quidquid arena Tagi. Quæ non quæsitā reportes
 Tethyos à gremio, quoties onerata lapillis,
 Atq. ostro distincta comas, collumq. monili,
 Plena maris Rubri spolijs, per regna profūdi
 Nereos incedit? vestigia pondē sequuntur
 Nereides, turbam angustum vix explicat æquor.
 Per freta collucent flamma, referitur in vndis
 Dulcis imago Deæ, tuus errat, Cypri, Puellius,
 Et tenera lasciuat aqua, quam sanus amore
 Sollicitat. Quæcunq. Deæ vestigia ferunt,
 Illac afflatus lentes atq. oscula ferunt.

Quæ mouet illa oculos, illac speculi enitet orbis,
 Inclusam referens vitrea sub imagine Duam.

Rumpitur inuidia Cælum, vix Sidera victa.
 Scin-

Scintillare audent, tantumne referens honoris
 Aut Phœbe aut Lunæ radijs? at quidquid habetis
 Ornatus, Lunæ radijs aut Solis habetis.

Erubuere chori Astrorum; neu dicta verendi
 Numinis afflicta radiorum luce probarent;
 Discessere Polo, venientq. Aurora reclusit
 Fulgentes Vrnas, & gramina Rore rigauit.

23. Iā labor extremus superest. Noctēq. supremā
 Saxa togant, percussa gemunt, liquefacta sequētī
 Se cupiunt aperire die. Tu roborā Brontes
 Subde frequēs, cæsaq. trabes tu subde Pyramō:
 Nutriat hinc Abies incendia, nutriat illinc
 Fraxinus; adiectas suspirant marmora vires;
 Suspirent istas iam marmora tosta propinquos.

Nūquid abest Vulcanus, abest crinitus Apollo?
 Ambo aderant, iunctiq. volunt extrema notare
 Tempora. læta phalanx adstat; summoq. labori
 Accincti insudant immanuetiq. Cyclopes,
 Tritones validi; pubes & cætera Nerei
 Mixto operam clamore iuuāt. Ceu pīsta per altū
 Puppis itura fretū; licet acri semita vento
 Torpeat, & tardo secerat aquora turbida cursu;
 Fortibus vrgetur remorum pulsa lacertis;
 Et remex si paller, onus molimine trudit,
 Concentu sua membra leuat, sublataq. Ponto
 Musica, peruincit Ventos, & prouehit Alnum.

Ad crepitum stānq. respōsant marmora vocūs
 Ora boant, fornaxq. boas, latitantq. boaus
 Echo iterat, ducunt thyasos, & fragmina iactant
 Lignorū, & serobibus festiua incendia condūt.
 Ad numerum Neptūnus humo sua spūcula figit,
 Ad numerum Vulcanus agit ferrumq. facitq.
 Ad numerū Phœbus plestro modulatur eburno
 Carmina, quæ mollē tollant super æthera Calcē.

24. Salue magne Lāpis, cui proxima cæssit origo
 Post genitos Superos, post edita mœnia Cæli.
 Te crescens veneratur humus, distantia cuius
 Claustra ligas, solidamq. facis, quæ possit Equorū
 Ferre graues plantas, educere robora Siliæ;
 Gaudentes Baccho colles, montesq. superbes.
 Præsidio illa tuo currentibus obstat aquarum

Vorticibus, solidis includit flumina ripis.
 Per te sulphureis ergastula præstruit vndis,
 Auriferis per te commercia præbet arenis,
 Perq. tuos Vini Argenti fluit vnda canales.

Te charum sibi Terra creat, Lapis inclyte; teq.
 Tactus amore tui, sublimior expetit aër.
 Sed quoniã facile haud possit te abducere, dulces
 Euocat Aurarum flatus, Zephyrosq. potentes,
 Qui sublatus humeris, te leniter, in fusa portent
 Atria. Tunc Aër quàm dulcè per oscula lambit,
 Quasq. tuo nectit capiti, pulchelle, coronas!
 Ille colorata variat te adspergine nubis,
 Ille comas minio, gemmisq. rubentibus ornat.
 Tu tamen haud solitus flecti, telluris amori
 Semper inhærescens, vbi mollia tempora nosti;
 Aëris è gremio fugis incitus, atq. volucris
 In terræ gremium planta per inane recurris.
 Euge beate Lapis, quantùm tibi Numina debêt!
 Euge beate Lapis, quantùm tibi Sæcula debent!
 Illa quod accipit tua grata sedilia, vt olim,
 Cum primum Actæas Bacchus peruenit in oras,
 In te Silenus posito consedit Afello.

Sic ego in Isthmiaci consedi caute Corinthi,
 Deposuiq. super Citharam, pro munere munus
 Nec lat grande dedij tamen vt mea grata volùtas
 Nota foret. Cum quis lapidem percussisset, inde
 Murmur dulce ruit: ceu palma si quis eandem
 Pertentet Citharam, vocalisq. exit imago,
 Exit ab impulsis veluti nunc musica neruis.
 Sol multis lapis esse soles, qui lumine lustres
 Omnia, tu vindex scelerum, dum Sisyphon vrges,
 Et Niobem, Cælo lapsus fausta omnia signas.
 Sæcula sed debêt, homini quia cõmoda præstas
 Hospitia, oderunt siluosa mapalia, raro
 Frondea tecta virent; cum te patriaris, in ignem
 Coniicis & inclusas referens in viscera flammæ,
 In canum vertaris ebur; dein mistus arenis,
 Saxa liges faxis, paries fit pariete iunctus,
 Et regat egregius testudo iniecta Penates.
 Tu Regum illustres aulas, posteq. beatos
 Natio argento relinis, tu nube niuali

INCRU-

Increstare soles muros, nec gratia desit
 Fictilibus tua candidulo fulgore coruscis.
 Nec satis, in medicos variè traduceris vsus.
 Sparse recens fluuio, tu discutis, extrahis, vris;
 Vlceraq. in primis inserpere cœpta, coerces,
 Marcentemq. cutem mordes, vlcusq. repellis.
 Adq. cicatricem ducis, cum lotus aceto
 Mordaci fueris, roseaq. refusus ab vnda.
 Quid quod luxatis membris mira arte mederis.
 Sed resinatos, pinguiq. abdomine cinctus?
 Strumofas eadem soluent medicamina partes.
 Nunc satis vberis laudum, referet venientibus annis
 Vates vberius, nomen cui germina nostra
 Dulce dabũt, sacrosq. Helicon indulserit amnes.
 Candescit tua forma palã, remouete flagrantè
 Lignorum siliam Socij, depressa recumbit
 In latera excoctum marmor, viridiq. colore
 Pingitur. Excipiunt lato clamore loquentem.
 Lux oritur, minuunt ignem, lapidemq. recoctum
 Mole trahũt plena, explorat in fluuialibus vndis;
 Liquitur, expirat, rursusq. incendia iactat.

Iãq. operi data sũma manus, sub opaca recessit
 Antra Cyclops, Siculã remeat Vulcanus ad Aetnã;
 Dij spatium metandè Vrbis circumdare ratro
 Institutunt, liquidis alijs fornacibus vstos
 Educunt lapides, alij feruntantur arenas.

F I N I S.

B. CARD. CAESIVS

IO: BAPT. LAVRO.

Vt hanc Musarum tuarum Physiologiam valdè amem,
 facie non tam Vallepontium meum, in quo lucubrasti
 quam nouitas argumenti, quod cultissimis carminibus or-
 nandum suscepisti. Quare ago tibi magnas gratias: &
 quemadmodum eo nomine plurimum ingenio tuo eruditi
 viri debebunt, quorum Remp. litterarumq. adè elegantis
 opere locupletasti; ita amicissimam voluntatem tuae huma-
 nitati repono, & occasiones inuandĩ tui auisè expecto.
 Vale Roma XX. Martij 1611.

E 6

Perillj

Perill. ac Reuerendis. Viro

D. IO: BAPTISTAE LAVRO

Protonotario Apostolico

S. D. N.

VRBANI OCTAVI

ab intimo cubiculo.

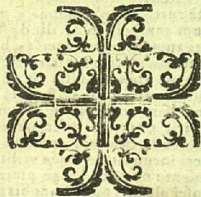
IO: THOMAS GILIOLV.S.

Ides hic vir clarissime, quantum fit, & quam Natura, ut ait Aristoteles in Poeticis, nobis insitum imitandi studium. Legi sapius, ac sepius Titabopoceliam tuam; sepiissime etiam admiratus fui; consideram vero, me tantum lectorem & admiratorem futurum, ecce autem repente imitator factus sum. Id verò contigit mihi erga te, quod olim Platoni erga Orpheum, cuius Theologiam imitatus quidem est Plato, at Poetico stylo deposito, soiam allegoriam, & mysteria soluta oratione persequutus. Utinam potuissim affe qui, quod secunda aut & inferiores Mentis erga primam: dum enim illam, orbem omnium maximum mouentem imitantur, suos quoque ipsæ orbis minores circumuoluunt, sed perfectè sed aptè, sed diuine. Vereor ne irritus conatus meus ostendat, magna inimitabilia esse, & confirmet vetus adigum, aut minus animi, aut plus potentie. Quicquid tamen de hoc futurum sit, omnia equi bonique consulam, dummodo hæc de Calcæ allegoria, quam Tibi dono, & offero, calcis officium in communi no-

stra

stra amicitia impleat; nouo glutino veterem beneuolentiam concilians. Nam si à diuturna absentia, ut ait in Ethicis Aristoteles, immineret periculum, ne amicitie quandoque obliuio subrepat, & ne proinde multas amicitias dissoluat inaffabilitas; hisce interdum manusculis, quæ secundum Platonem sunt mentis filij, honestæ amicitie, quæ tota mentis & virtutis est opportunè succurrendum. Ad emineris interim vir humanissime, te Vatem & sacerdotem esse, utriusque verò Calcis munus, & vim à Platone assignatam. Vates, inquit in Conuiuio, amicitie inter Deum & homines, opifex est, Sacerdotes autem ait in Ciuili, habere scientiam, ut Deo nostra dona, prout illi placere sciunt offerant, & ab illo per preces bonorum adeptionem populo impetrent. Dum ergo summo, & clementissimo adstas Principi, noris Patriam & Conciues tuos te optare Vatem, te sibi omnes augurari Sacerdotem. Vale Perusia Nonis Octobris MDCCXXIII.

DE

DE CALCIS FABRICATIONE

PHYSICA ALLEGORIA.

SCITE quidem dixit Aristoteles, nos ad Cœlestium cognitionem cum maiore conatu, & oblectationis sensu rapi, quàm ad hæc inferiora, corruptioni & mortalitati obnoxia declinemus. Idque non à ratione alienum est: cœlestibus enim animus noster apprimè affinis est: lumen illa habent, calorem, & motum, quibus vim prolificam, & omnia regentem inseruit Deus: Animo nostro pro lumine est cognitio; pro calore, affectio; pro motu, in corpus animandum progressio, in quo fecunditatis, & regiminis sui vim explicat admirabilem. Imò si licet in hoc à Platonis dogmate, quamvis antiquato, non recedere, initio summus Opifex numerum Animarum astris parem disposuit, singulis tenquam vehiculis, singulas annexens: hoc in super fœdere interposito, ut quæcumque rectè curriculum viuendi à natura sibi datum confecisset, ad illud astrum, cui prius aptata fuerat, reuerfa, beatam ibi aeternam vitam; hæc factum, ut tanto animi ardore ad illa diuinissima sensibilia, ut vocat Aristoteles, reduces identidem mentes auidissime reuertantur. Ceterum inferiora etiam hæc studium & labore nostrum non mediocri iucunditate atque utilitate comitant: numero longè plura sunt, cognosci plenius possunt, nobis propiora, & naturæ nostræ accommodatiora, ut ex

vcre-

PHYSICA ALLEGORIA. 111
 vetere adagio, in nostro regno sumus, quæ isthæc animo & contemplatione complectimur. Priora illa sapius ira grauius difficultatibus implicat ingenium, ut non parum vile propterea videri possit aliquando Plutarchi consilium, de magnarum rerum cognitione desperatis, minora scrutare, inque semper Glaucci iudicium aurea cum æneis commutantis, respuendum esse crediderim. Præsertim cum Plinio annuente, nihil sit tam paruum, quod non possit gloriari parere, quæ si vera de vilo inquam fuerit, de natura profecto, & de illius operibus, qualiacumque fiat, & ubicumque genita, verissima esse comperiemus. Cur enim Egyptijs Natura Maga, nisi ob sapientiam in agendo, quæ in minimis etiam maxima? Huc tendit illud Plotini, quæcumque natura sunt, sapientia facit; rursus illud, natura providentiæ instrumentum, huc respexit Cicero dicens, Natura nihil callidius, & Aristoteles naturam Dæmoniam, id est scientem appellando. Aueroeris eiusdem infima etiam opera ita fuit admiratum, ut non sine Mentium separatarum impulsu illa fieri existimauerit. Galenus item mentem ait extensam esse per aërem, nos ambientem, ab eaque naturam, in animalibus præsertim accuratissime operantem, regi. Platonis consilium est, ut minores characteres, aut saltem magis distantes lecturus quispiam, eosdem aut similes, maiores aut propinquiores in loco positos, si possit, prius inspiciat; promptius enim, his visis, ad minores, aut remotiores demum perlegendos accessurum. Plurimas imagines, & notas in sensibilibus formauit natura, in Cœlo maiores, quidem, sed propter

De Curiositate. lib. 2. c. 14.

Ficinus in Apologiam Platon. Enn. 5. lib. 8. de Ne t. Deo. 3. Met. ph. 6. 18. de vsu super. tiuc. 1. 2. de Re pub.

1. de partib. cap. 5.

In Timæo.

2. Phys. 45.

Idem Arist. de part. cap. 5. Adagiū

im.

mensa, quibus à nobis distant spatia, aspectui & intelligentiæ nostræ minores. in sublimioribus his alias effinxit propinquiores nobis, & ideo obtutui nostro maiores mole: ad has itaque primo oculos conuertamus, in his mentem exerceamus, ut spe facti fore; ut hinc alacrioribus ad illa, quæ longius recesserunt, simus animum erecturi. Admirabilis quidem, ut diximus, Natura, quamvis sola à nullo adiuta, agat verum quando a rem sibi sociam adesse scit, dicit vix posset, quantam inde perfectionem sibi felicissime adaugeat. Plinius *Artes*

Enn. 5.
lib. 8.
c. 1.

inquit, non simpliciter quod oculis certitur imitantur, sed ad ipsas recurrunt rationes, ex quibus constat agiturque. Natura, præterea plurima ex se ipsis faciunt, aliquid insuper, si perfectioni quicquam desit, adiungunt. Notum est illud Aristotelis, ab Arte Naturam perficere.

79. *Calcem opus admiratione dignissimum facit apud nos Ars, verum Naturæ v. r. ubi sufful-tat, in eaq. efficienda naturalis magis, id est actiua physiologiae portio effectus suos ex mutua & opportuna applicatione producens, cernitur; hic ignem saxa emollientem, & aquam inflammantem, durissimos lapides tandem viscum & glutinum fieri, pro continendis vastissimis ædificijs, vix sensui credentes conspiciamus. De hac animus est pauca, non quidem disputando, & didascalice, sed potius canendo, ut sic dicere solet, habeo enim laudatis huius itineris insignem ducem, Virum clarissimum, de quo illud vsurpari potest, post victoriam laureatis meritis vtitur fabricibus. Hic Apolline & Musis aspirantibus transfudit hanc *Physicam in Poeticam*, eius ego vestigia sequuturus, imo quæcumque ipse, vaticæ arbore redimi-*

2. Phis.
79.

Alexā.
der Ge
nial. 1.
c. 27.
Cæl. li.
3. c. 7.

dimitus, dum olim de hoc carmina pareret, præfagebat, enarraurus implorari Mercurium, ut tanquam disputandi subtilis & acerrimus opifex, me hanc *Physicam partem tractantem doceret*; respondit se cum Saturno, vel cum Ioue grauius pertractare, at cum Apolline cum Musis ludere, aptè tamen & diuine; ad ludum ergo Poeticum, id est ad allegoriam me totum conuertissimam hæc etiam furoris Apollineæ pars est, & ne penitus viderer in re physica à Physicis me retrahere, ideo ommissa Ethica, & Theologica, *Physicam de Calcis fabricatione extendam tibi proposui Allegoriam*. Non incundum fore spero, docebant veteres Mathematici, si nubem rotundam aspiciens ea ad Solem sese attolleret, venustissimum discoloris Iridis aspectum illi oblatum iri, cum tanto admirationis sensu, ut Thaumatis, id est in admirationis si iam illa Plato appellauerit. Ita si à fabula aut ab alia qualibet narratione ad sublimiorem veritatem, sese erigas altius, & suspiciat intellectus; orietur inde allegoria, non paucioribus, neque minus gratis conceptionum luminibus, quam sit Iris coloribus picturata. Silenus Alcibiadis veteri proverbio, de re, quæ prima fronte adridelic, ac ridicula videretur, interius tamè inspecta, eximia, & insignis iudicaretur. Et Alcibiades encomium Socrati dicturus, huiusmodi Silenis illum similem esse dicere non est veritus: exteriora enim illi Philosopho rudia, vilia, neglecta; interior tamen animus cum numine potius quam cum homine comparandus. *CALX* quoque eiusdem generis Silenus est, rudis aspectu, tactu aspera, igne deformatæ, proxima ut in puluerem, quasi

vicinus
de Sole
c. 1.

De tri-
bus ge-
nerib.
Allego-
ria Cæ-
lius li.
18. c. 6.
Plutar-
ch. de
miratione
libid.
In The-
cetero.

Ada-
giū.

In Cō-
oratio-
ne vlt.

in nihilum redigatur; tamen si illius iactima, Poeticæ huius allegoriæ spiritus ducti, penetrauerimus, magna omnia egregia, admiranda reperiemus.

Finitis Calcis vnire.
2. de anima. 49.

Quia verò à sine omnia denominanda, & qualia sunt iudicanda censuit Aristoteles, ideo in ipso allegoriæ ingressu, duxi, atque ita inueniendum, quid illi allegoricè apte, & accommodatissimè respondeat. Ad plurima quidem opera conferre *Calcem* author est Plinius: *Hedui*, inquit, & *Pisones* ea vberri-
lib. 17. asp. 8. lib. 14. asp. 19. lib. 18. cap. 14.

faciunt agros. Aphri eadem vina sua, condiunt: eiusdem in medicina magnus est vtilis; ceterum *præcipuum illius munus est vnire, coniungere, & conglomerare adificiorum* partes, vt stabilis esse moles, præcul ab omnis ruinæ periculo confurgat, inspectione perfectissima vnitas. Vniuersum hoc, quod Mundum appellamus, insigne est, & magnificum ædificium, Domum Dei, & templum illud vocat Philo-
De 30. mija. De Placatione Noë.

Prima Cæl. 4. 5. Me-theor. cap. 1. 2. de Natur. Deor.

sed potius veluti discors multitudo cum aliqua imperfectionis nota consistat. Scio huius vniversi partes inter se connecti mutua sympathia, quæ societas est Galeno, Cicero-
26. Arist. 3. ma 7. Theol. lib. 3. cap. 2. in lib. 9.

etiam vnionis huius esse causam, quia quæ in toto sunt, & in omnibus eius partibus, eadem in singulis etiam reperiuntur; elementa in Cælo modo celestium, in elementis modo elementari. Non in He-
Præfa. in He-
tum illud Auerois, Lunam esse cogniti-
tionem quadam similem terræ infimum
Ficinus
sidus infimo elemento, addunt Astro-
nومي Mercurium esse aquam veluti pla-
netam in omnia transformabilem; Ve-
nerem ob temperatum calorem; & viu-
ficum esse aërem; Solem igni responde-
re: tunc ordine inuerso, Martem ignem,
Iouem aërem; quippe Veneri qualitate
cognatū, Saturnum aquam senem dam-
natæ frigiditatis, atra bili abundantem, de-
quæ Hippocrati est aqua; octauam de-
mum spæceram fixam non erraticam esse
terram, ita elementa in cælo. Videamus
quomodo cælum in elementis: Quatuor
potissimum in Cælis dignissima suspici-
mus, motum circularem, agendique
virtutem, hæc duo in ignem quàm ma-
ximè conuenere; diaphanam, & à lu-
mine permeabilem substantiam, hanc
aër etiam & aqua à natura naturæ sunt;
impassibilem denique corporis consti-
tutionem, hæc præcipuè in terra. Non
parum etiam ad connexionem partium
vniversi conferat (dicam more Platonico)
forma, quæ vulgo Mundi Anima,
appellatur, de qua dicunt Platonici, Ficinus
Deum in medio eam posuisse, & exten-
disse per totum, vt formaret & imple-
ret vniversi molè, sicuti enim animal quod-
libet est sua anima vnū, ita ab hac vn-
uersali anima magnum hoc animal. Fi-
cinus, Anima diuinorum speculum, vita
mortalium vtrorūque connectio. Ga-
lenus hanc eandem vocat spiritum pri-
mum, & vnitatem; substantiam illius
in lib. 9.

animal in spiritu officium verò vnit atis nomī
si quod ne apposuissimè significans.

in vte- Verum si quid aliud Edificij huius
ro c. r. extremas partes, & membra conne-ctit,
Hept. hoc potissimum facit homo. Deest, Pi-
lib. 5. cus; homini manciantur terrestria, &
cap. 7. fauent celestia; quia & celestium, &
terrestrium vinculum, & nodus est: itè
Deus omnia in se continet, quia om-
nium principium; homo quia omnium

1. Quod medium. Philo iure dixit solum hominè
dete- celestem in terris esse plantam, eius ra-
rius po- dicem caput videlicet, in cœlum vsque
tiori in- conditorem protendisse, ramos in terrā
didicit demississe, vt extremi vtriusque particeps
De con- vtrumque sui vinculo colligaret. Gale-
sæudi- nus eæ, inquit, animi nostri pars, quæ
æ c. 4. summum in nobis obtinet principatum
& in supremo nostri corporis loco ha-
bitat, nos à terra, vt eum cœlo affinita-
tem habeamus extollit. Neque verò ho-

Picus
deat. de minem omnium nexum, & vinculum
Homi- esse difficile erit: persuadere illi, qui in-
nis præ sacris audierit, eum omnis creaturæ
stania nomine insigniri. Quæ cum ita sint, à
Math. nomine reprehendendus iure videbor, si
vit. hoc ipso vniendi & vinciendi munere
Homo in spectro allegoricè hominem Calci dixerim
calx v- esse quædam simillimum.

niuersi. Generanda Calci necessarij sunt. lapides, ut
Mate- homini materia, ex lapidibus autem
ria Cal homines extitisse, facillè probauerim, si
cis La- illud in memoriam reuocabo, quod de
pis. Pyrrha & Deucalione veteres fabulati
Homi- sunt: hi genus humanum aquarum mon-
nes ex- tum & inundationibus totum penè obru-
lapidi- tum & consumptum moniti oraculo
bus. Themidis, tactis post tergum lapidibus
feruntur restituisse; factum ita elegan-
ter refert Ouidius.

Meta- Inque breui spatio Superiorum Numine saxa
mor. lib. 1. Miffa

Missa Viri manibus faciem exarere virorum
Et de feruore reparata est sœmina iacta.
Inde genus durum sumus

nempè quia ex durissimis lapidibus pro-
gnatum. Materia quoque, ex qua sicut
reliqua sunt, ita quoque homines iuxta
propriæ conditionem naturæ in lapide
optimè exprimitur. Apuleius tria in- De Do
vniuerum materiæ tribuit, improcrea- gmate
bilem, & incorruptam esse, rudem qua- Plat.
litatq; omnis figuratione viduatam;
figurarum tamen omnium capacem -
Lapis ob suam quasi impenetrabilem
duritiem ad longissimum etiam æum
incorruptus manet, ex se informis, aut
planè deformis, formarum tamen & fi-
gurarum quasunq; optifex voluerit im-
primere accommodatissimum recepta-
culum; Lapis ergo materiam representat. Ne-
que proposito meo oberit lapidem esse
durissimum; hominem autem ex mol-

Gal. 2. lissimo, & humidissimo semine procrea- de nat.
de nat. ri: nam huc aduocanda protinus est facult.
facult. medicorū celebris distinctio, quod astu cap. 9,
est molle, id facultate esse posse durum,
ita illi flauam huiusmodi siccam appellant,
non quia huiusmodi astu sit, sed quia
potestatem habeat, & vim exsiccandi:
semen etiam, ex quo homo, molle est ta-
ctu, sed intus habet aliquid facultate
durum, de quo illud Ouidij vsurpare
licet

Quod solidum est siccitq; nequit mu-
tatur in ossa
hucusque materiam, ex qua nostra Calx
perlustrauimus.

Nunc locum, in quo reponenda pro Locus
hoc perficendo opere demonstramus, Calci
Lapides pro fabricanda Calce in loco abdito vnde
que oculis recondi debent. semini etiam ex homi-
quo futurus sit homo natura prouide- ni vte
locum rus.

locum & recessum aptauit in quem cō-
iectum, impedita subtiliorum spirituum
expiratione facile mutetur in hominē.
Grans olim disputatio Philosophorum
ingenia agitauit: an ex quauis materia
etiam putrescente, quocunque in loco

2. Me-
taph. c.
15.

8. Phys.
c. 46.

De fa-
bulosis

Anti-
quorū
gestis

lib. 4.

In Me-
nexeno

Gen. 1.

Cel. 1. 2

c. 19.

In Me-
loctus

nexeno.

Efficiēs
causa.

ignis ca-
lor cē-
lestis.

In Ze-
none.

12. Met.
c. 18.

2. de
Gen. A-
nim. c. 1

generari possent homo. Auicennas, refe-
rente, & ita pugnantē Aueroës, eò pro-
cessit: vt diceret, ex materia etiam putri-
da, cœlestis influxus virtute, fieri posse
hominem. Diodorus scilicet ait simile
vero esse eos, qui sub meridie habitant
primos homines, ex terra fuisse genitos.
Plato Atticæ terræ id potissimum tribuit
vt hominem genuerit, vel eo ductus ar-
gumento: quia abunde hominī Atticum
solum suppeditaret alimenta. Ceterum
omissa primi hominis productione, de
qua sacra nos volumina, arcana fide, &
infallibili, docuerunt, de illa generatio-
ne, quæ natura auctore frequentatur di-
cendum, perfectissimum animal non
vbique, neque ex qualibet materia, sed
ex certo quodam semine, & loco deter-
minato generandum; non vndique enim
sua trahit alimenta, (non ergo vbique
suum reperire potest genitricem, si quic-
quam Platonis allata ratio persuadet hic

hic *scrobem cuquendis pro calce lapidibus ne-
cessariam nobis euidentissimè repræsen-
tabit.*

Ad altiora deinceps animum conuer-
tamus; *efficientem causam calcis habemus
ignem.* Quid sit hic ipse ignis Stoicorum
calculo videamus; Laertius, consent, in-
quit, Stoici ipsam naturam esse ignem.
Ad propiora autem accedendo ignis erit
in præsentia nobis cœlestis calor, de quo
Aueroës, iste calor generat, & ideo est
similis calori artificiali, quem ars men-
surat pro aliqua operatione. Aristoteles

ab eo inquit, focunda fiunt semina, &
proportionē respondet elemento stella-
rum. Tubet quidem ibi ne ignem appel-
lemus, at præualeat in hoc Plotinus, qui
ignem hunc vocat, & cœlestem. *Aqua. Enn. 3.
lis, inquit, & quietus est cœlestis ignis, lib. 1. c.
& maximè naturæ nostræ accommoda- 4.
tus. Quod si rerum aliarum natura con-
stantium procreatio igni tribuenda, ho-
minis profectò initia, quàm maximè in Plutar-
igni non referenda; Deus enim ignis tam-
cus de
Stoicis, quàm sacris dicitur, hominis au-
placitis
rem animus à solo Deo emanat: hinc c. 6.
crediderim factum, vt terra, aqua, & ære Deuter.
alia etiam vtiatur animalia, igne solus c. 4.
homo. c. 1. lib.*

*At ferarum obseruandum etiam esse Luna mo-
tum.* Dixerim ego naturam nunquam Lunæ
aut hominis, aut alterius cuiuslibet ge-
nerationem aggressurā fuisse, nisi Lunā, obser-
eiusque propensam mutabilitatem re-
uādu-
spexisset. Luna sunt species rerum mor-
Species
talium, damna patitur luminis Luna, rerum
at reparat quotidie speciebus rerum mor-
taliū
ducarum; singularia pereunt, sed alia lū
pereuntibus similia renascuntur. Mauti
ment præterea species tali compensatio-
na,
ne contentæ. Platonice Peniam quis Horat.
non agnoscat? adit illa Forum abunde 7.
dantiæ Deum, sit voti compos, ex illo lib. 4.
concipit, tamen egestate sen per miserè In Cō-
premitur, nunquam tanto quamuis fouiuo
ciata Deo Penia esse desinit. Luna ob
innatam luminis priuationem Penia est;
accedit ista ad Solem abundantia Deū
ipsum luminis fontem, illi stratur, amo-
rem concipit; amat enim Luna suum
Solem, nunquam tamen tota impletur,
per partes illuminatur, illac splendet,
hac tenebrosa est; nunquam egna,
proprus, quia semper pro parte lucida.

nunquam tamen obpulta quia semper ex parte obscura, continuè cum lucro iacturam luminis permiscet.

In hac perpetua vicissitudine, rerum mortalium species semper inuertuntur; accedunt illis per generationem singularia, verum per mortem, alia subducuntur: reparat quidem singulorum productione aliqua sua damna, verum obdiana corruptionem noua & quotidiana semper patitur incommoda. Quia Arist. 2. ergo agimus de hominis generatione, de An. 35. 2. de Gener. 59. Trinoctium uero quodam ad istius speciei perpetuitatem dirigit natura & ad compensanda cum aliqua aternitate mortalitatis detrimenta; ideo Lunam huius ipsius typum, & imaginem referentem obseruandam esse statuunt sapientes viri.

Trinoctium deinde pro coquenda calce custo-
diendum est: Pro homine generando non-
 pheus ne pariter trinoctium interesse debet;
 in Argonau-
 ticis. quia ferit Iuppiter ex Alcmena Hercule
 Appol. suscepturus, ad eam nocte accessisse,
 15. de postea extendisse in tres noctem vnam,
 vsu par-
 2. 10. ta; Galenus inuenire inquit facultatem,
 Pausan. quia sua opera facit natura, humani ingenij captum superat. Inter alia
 in Laco Iouis cognomina, hoc etiam fuit, vt
 uicis. Scotitos, id est, tenebricosus vocaretur.
 Pierius Lupus quia noctu uidet, & noctem sibi
 lib. 11. eligit vt agat, Apollini sacer fuit, & Mi-
 Aelian. neruz ob id ipsum amica, & comes pal-
 lib. 10. sim Noctua appingitur. In homine au-
 de An. tem gignendo trinoctium necessario ex-
 c. 26. tendendum fuit; paulatim enim, & per
 2. De tres gradus homo, quousque perficiatur
 Gen. A. ascendit. Obseruat Aristoteles primo
 nim. c. 3. nos viuere a vita; qua etiam animata
 sunt

sunt plantæ, & vegetalis nominatur, Primo
 deinde sentiente, qua etiam bruta ani-
 malia, postremo rationali, qua iam su-
 mus homines; en tibi ipsum trinoctium
 per hos tres gradus propagandum.

Prima nox, qua vegetans siue altrix ani-
 ma producitur, *Vulcano data.* Meminisse
 debemus hanc animam esse principium, ma-
 no quo proprie viuimus, vitam autem esse
 primam calidi participationem, ita vt di-
 xerit Galenus vitam in calore positam, Ani-
 ma in corde & hepate membris calidissimis
 pedem suum fixisse tanquam in natali
 solo. Vulcano itaque caloris Deo, istius
 primi gradus productio, & regimen tri-
 buendum. In *Fornacibus* ille suam exerce-
 bat artem, altrix hæc anima in ventriculo,
 & in intestinis: à Ioue, vel fortasse
 à Iunone de Cælo depulsus ille fuit in
 Lemnum, vel vt alij volunt, in mare, hanc
 animam portionem coquendis cibis destina-
 nam, procul à capite sede mentis, ait
 Plato, à natura in ventrem inferiorem,
 ne contemplationibus & Philosophiæ
 esset impedimento, relegatam, & inuolu-
 cris intestinorum quasi vinculis & cõ-
 pedibus alligatam; docuit Vulcanus per
 ignem in varias figuras deducere metal-
 la, hæc virtus calore cibos digerit, & per-
 mutat. Quia vero ad hanc eandem par-
 tem anima spectat vis generatiua, ideo
 Vulcanus Veneris maritus olim dictus, Ani-
 facem in nuptijs ferre, obstetricis mu-
 nere functus erga Iouem, quando prodes
 in prio de capite Mineruam edidit, addi-
 deruntque veteres à Vulcano primam
 mulierem; Pandora nomen fuit, Iouis
 iussu formatam. Vita ergo in calore sita,
 eodemque marcescente languens, merito
 Vulcano hac prima nocte producenda,
 committitur.

Lucia-
 nus de
 natam,
 ait Sacrifi-
 cius.
 Home-
 1. Iliæ.
 & hym-
 in A-
 in Ag-
 pollin-
 in Ti-
 mæo.
 2. de
 Euripi-
 des in
 Troadi-
 bus.
 Cæl. li.
 7. c. 20.

Sensiti Altera nocte de uiuente faciendum est animal, ua sit idq. per sensum: sensitiua enim, docente sub Ne Aristotele animal facit, hoc non alterius, ptuno. quàm Neptuni opus. Galeni, cui in hoc 2. de cōsentit vniuersa medicorum Schola. do- Ani. 16. strinam, & placitum recolendum, sensum esse à cerebro frigido, & humido 7. de principio oriundum. Ergo Neptuno Mar- Decret. cap. 8. ris, id est, humoris Deo sensus dominium concedamus. Tria in hac parte sensitiua

Physici potentiarum genera collocarūt, vim cognoscendi, quæ etiam imaginum formatrix dicitur, deinde concupiscendi, tertiam irascendi facultatem; Hæc tria in Neptunum, & in mare illius regnum mirum in modum quadrant.

Concu Neptunus ab Antiquis effector igni- piscēs. num dicitur, fortasse quia in aqua, cuius Irascēs hic est dominus, spectra & rerum figuræ Gyrals pro cognatione adiuuanda, veluti in speculo repræsentantur. In mari autem contrag. 5. cupiscibilis ciborum appetitus optimè exPhor elucet; nam propter hoc mundi venter nuto. olim appellatum. Quod autem ad libid- Pierius nūm venerorum spectat, scimus mare lib. 34. falsum spumofum, deque eius spuma Ven- nerem enatam extitisse, quo nihil ad hoc propositum dici possit accommoda- tius.

Concitatum autem, & martialem irascibilis potentia furorem; vbi melius, Ænei, quàm in mari, & in Neptuno comperies? lib. 12. qualibet leui aura agitatur mare, & quacumque leuissima iniuria iracundi ani- lib. 2. mus commouetur: astuare, & voluere Mytho fluctus dicitur mare, pariter iratus; Ne- log. c. 8. ptunus ipse creditus furis, crudelis, & omnium Deorum iniustus sumus, Hippo- lytum quippe, causa non cognita, Theseo per subitam iram impellente, immisiss in eum Phocis, immanissimè occidit; Ne- ptunus

ptunus equum dedit, ferox & pugnacissi- 3. de mum animal, quod etiam teste Galeno in Decret. iracundiæ symbolum affertur, atque c. 3. hinc factū, vt violenti, & audacioris ani- Gel. li. mi homines, vt Cyclopes, Lestrygones, 15. ca. & Aloïdæ filij Neptuni omnes vocati 21. fuerint, mare etiam in perniciæ Hiero- glypticum fuisse acceptum scimus. Æ- lib. 31. gyptij que Typhonem Osiridis interfe- Pluta. ctorem dum auersabantur, odium; quo de li- mare prosequerentur ostendebāt, nam in de. illud illapsus Nilus (hic illis erat Osiris) diuulsus in plures partes, miserè abfor- bebatur. Sensus itaque, siue originem respicias, siue tres illius facultates, cognoscendi, concupiscendi, & irascendi, sub Neptuni, huius Secunda noctis cus- todis auspicijs producendus erat.

Accedit ultima nox, cui pro adden- do huic operi colophone Apollo præsidet, Plato Dijs minoribus permittit corporū brutorum, & facultatem ad ipsa pertinentium procreationem, verum hominis & intelligentis animi, siue mentis originem non nisi summo Deo omnium primo assignandam esse contendit. Eo nos quoq. peruenimus, vbi de mentis il- lapsu, que sola hominem facit, agendum, ea exterius aduenit; ideo Apollini in- Gener. quo prima mens denotatur, illius pro- Anim. creatio & initium acceptum ferendum, cap. 3. Deum ipsum suis muneribus, quibus ab Ficin. antiquitate fuit olim insignitus, optimè lib. 4. Apollo nobis demonstrat. Ob quatuor Theol. inter omnes Deos creditur Apollo excel- c. 1. lere, Musicam, Vaticinium, Medicinam, Iaculatoriam. Consideremus hæc omnia prius in Sole, qui fabulosè Apollo dictus est. Medius hic inter Planetas illo- rum motus, quoad velocitatem, & tarditatem, musicis quibusdam proportio-

nibus contemperat, illustrat omnia, & ideo vaticinij auctor creditur, herbis & mineralibus vires salubres elargitur, idcirco medicus; radijs omnia penetrat, & ferit, ideo iaculator. At in Deum si hæc omnia transfulerimus, Musicum appellabimus, quia totum hoc vniuersum, & singulas illius partes appositè ex mensura, & ordine suæ sapientiæ constituit: Vaticinium illi tribuemus, nam ab illius illustratione omnis est facultas futura præfagiendi: Medicum dicemus, quia opportunè omnibus adest, & prodest: demùm iaculatorem, vel quia pœnis, vt iaculis, confodit noxios, aut quia è longinquo & eminus, veluti iaculator agit. Hunc ergo Apollinem summum rerum omnium opificem, sui immediatum auctorem agnoscit humana mens. *Concurrentibus itaque per debita temporum intervalla historibus numinibus, absoluta est calcis fabricatio, perfectè iam formatus homo dicique potest postremus fabulæ actus additus, sicut vetus adagium euulgauit.*

Calci aqua superinfundenda. Verùm artifices ipsos imitando paulò ulterius opus prosequamur. *Inutilem illi esse calcem iudicarunt nisi super affusa aqua eliquaretur, & subtilissimæ arenæ demum permisceretur.* Nos etiam aquam de purissimo haustam fonte aut flumine *calci nostra* aspergamus, minutissima etiã arena ne dehit. Quid vero aliud aqua, quam sapientia, quam doctrina, quam Philosophia? Mercurio diximus paulò ante, & Saturno inter Planetas aquam tributam fuisse, eos verò scimus esse summos sapientiæ præsidēs. Apollinis Clarij Sacerdos non nisi aquæ haustu vaticinabatur. Ad propiora accedamus.

Cæl. li. 27. c. 5. *Aqua rerum species, tanquam diaphana representat, eadem à sordibus tanquam hu-*

humida lauat, & purgat. duo potissimè sapientiæ munera, alterum in rerum contemplatione, alterum in actione consistens. Ferunt Poëtæ cælestia corpora, vesci aqueis vaporibus, terram autem, aquis fecundari, Philosophia pariter Cælum, id est, mærem veritatis cognitionem, tanquam cibo alit, sensitiuum autem affectum ita moralibus præceptionibus enutrit, vt faciliè ex ipso pulcherrima virtutum germina surgant, & dilatentur.

Aquam dicebat Pindarus, omnium natura preciosissimam, vilissimo tamen pretio æstimari, hoc ipsum in sapientiam quadrat appositissimè. de Puteo aqua Esculapij dixit quondam Aristides Orator, & Sophista, æquè eam tam sanis, quàm ægrotis prodesse; nemo etiã est, siue vitij languens, siue mentis sanitate viuendus, cui non sit aqua sapientiæ salutaris; in puteo quidem est veluti olim illa Esculapij, quia difficultati bus obstita, & in recondito recessu delectata, verum si haurias, si gustes, suauiissima, & cuiuscunque siue cibo siue medicina egeat, maximè opportuna. Poëta Hætruscus vatium antiquiorum vestigia sectatus, sapientiæ profectum significaturus, duo nobis flumina proposuit; Alteri Lethes nomen est, cuius aquæ mala præterita, cum omni vitiorum, & prauarum perturbationum mole, obliuioni tradunt. Alter cui nomen Eunoë, bonam mentem, & vitiorum prauis affectibus iam spoliatam, attollit suis aquis ad diuina, vt tandem illam consequatur, quæ Musæo virtutis est præmium, æternam ebrietatem. Hac aqua verè Philosophiæ perfundi debet animus non minus, quàm elementari soleat Calx aspergi.

Plato in Eutiam quadrat appositissimè. de Puteo aqua Esculapij dixit quondam Aristides Orator, & Sophista, æquè eam tam sanis, quàm ægrotis prodesse; nemo etiã est, siue vitij languens, siue mentis sanitate viuendus, cui non sit aqua sapientiæ salutaris; in puteo quidem est veluti olim illa Esculapij, quia difficultati bus obstita, & in recondito recessu delectata, verum si haurias, si gustes, suauiissima, & cuiuscunque siue cibo siue medicina egeat, maximè opportuna. Poëta Hætruscus vatium antiquiorum vestigia sectatus, sapientiæ profectum significaturus, duo nobis flumina proposuit; Alteri Lethes nomen est, cuius aquæ mala præterita, cum omni vitiorum, & prauarum perturbationum mole, obliuioni tradunt. Alter cui nomen Eunoë, bonam mentem, & vitiorum prauis affectibus iam spoliatam, attollit suis aquis ad diuina, vt tandem illam consequatur, quæ Musæo virtutis est præmium, æternam ebrietatem. Hac aqua verè Philosophiæ perfundi debet animus non minus, quàm elementari soleat Calx aspergi.

Dates Purgantia. Dantes Purgantia cant. 31. 33.

Tria sub aquis patitur *Calx*, primò feruere, calidos deinde halitus attollit, vt tota planè videatur in Cælum vsque rapi: postremo in hoc ipso feruore deficit, & liquefcit, vt paulò attentius inspicienti sub aquis mori, & in aliam mutata formam videatur.

Ardet O raram, & incredibilem sapientiæ Philo- virtutem, ea si uelleuiter animum ir-
fophus rorauerit, accendit amore suis, ita vt fa-
amore ciat, Platonis uerba, ad quamlibet do-
fapien- strinam degustandam propensio-
tix 5. ad discendum promptissimum, inexplē-
de Re- biliter inhiantem, uerissimè, vt sum-
pub. matim dicam Philosophum, sapientiæ
lib. 36. rem. Mirum inquit Plinius de *Calce*

c. 23. loquens, aliquid postquam arserit accendi aquis, at hoc mirum accidit in hac aqua, quam ætheream uocat Philo-
fugis. fugis. quæque Deus superne instillat, inquit, generosis, & spectandi cupidis mētibus.

Enn. P. Ad pulchritudinem, ait Plotinus, non lib. 6. omnes æquè incitantur, sed omnium c. 4. maximè amatores, horum ad pulchri conspectum excitatur amor, admiratio, & omnium iucundissima concitatio, talis amator est uir philosophus.

Attol- Dum uerò sic ardet, & feruet sub aqua lit de- sapientia studio ueritatis Philosophus, fid-
deriorum fumos, & halitus extollat, phus, quam auidè ad diuinorum cognitionem
vt fu- suspiret. Plotinus genus, inquit, est ho-
Enn. 5. minum diuinum, in quo sunt, qui super-
lib. 9. nam lucem acutè suscipiunt, ad eam-
1. & 2. gionem ascendit quicumque ad amandū
trahitur pulchritudinem, & natus est
re uera philosophus, hic pulchritudine
corporis non contentus, consurgit ad

animi

animi pulchritudinem, inde ad causam eorum, quæ in anima sunt, quoque tandem ad primum se ipsi pulchrum peruenierit. Ita nostra *Calx* eleuat sub his aquis cælestium suarum cupiditatum fumos, vt sic dixerim, & vapores.

Tandem uerò ibidem opatissima, Philo- quadam morte deficit. Luna quando sphi-
Soli sese totam subijcit, lumen, quod ab mors- eo recipit in superiori sui parte ita uni- sub a-
uersum colligit, vt inferior facies, quæ quis fa-
terram respicit, omni uidetur splen- piētig,
dore, nec raro contingat vt suspicienti, neque in Cælo uidenti uillem prorsus
Lunam, toto è numero stellarum exci- disse credatur; nihilominus beatiore
quàm vnquam aliàs, tunc temporis fruatur uita suo supposita Soli, illique
arctissimè coniuncta; in altiori sui parte abundantissima luminis effusione
splendidissima. Non posset aptiore ima- gine Philosophus demonstrari, duæ in
illo facies; superior, quæ mens, infe- rior quæ corpus, & sensus: priorem il- lam omni studio conatur colere, & illu-
strare, hac rapitur ad diuinam, hac à diu- nis illuminatur, propterea uerus ama-
tor sui, inquit Aristoteles, quia præ- stantissimæ sui parti maximè obsequi-
tur, eique in omnibus honestis, & be- c. 8.

nis accuratissimè obtemperat, quia uerò alteram sui partem despicit, quæque ad corpus spectant, neque ornatu, neque cultu uilo decorat, nihil sibi in pecunijs, honoribus, voluptatibus vendicans, ideo uulgarium aspectui, qui non nisi exteriora hæc inspicunt, & ab illo- rum imagine ducuntur, miser, mortuus, & nullus planè ærimatur. Gaudet tamen hac sua morte Philosophus, cui nihil est antiquius, quàm Tiresiæ instar,

F 4

oculum

Callimachus⁹ oculus & visum corporis cum mentis vitio commutare, vtque cum Platone loquar, quàm animam à corpore soluere, & hinc fugiendo conari Deo pro viribus quàm maximè similem sese reddere; hinc erim fugere & alienis non inherere; est Deo similem fieri. Hac felicitate morte moriens Philosophus, Galli Enn. 1. solum vna cum moribundo Socrate sollicitè curam gerit, illumque reddendum iubet & sculapio id est immortalium, & temper vtilem, lucisque amicam suam mentem salutis auctori Deo.

Plato in Tezeteto. Modo Calcis iam liquata, & sub larga aquarum effusione iam demortuæ minutissima arena miscenda est. Arena tenuissimus est pulvis, ita aridus, vt inde arena credatur nomen suum deduxisse; erit ergo humilitatis nostræ demissionisque argumentum. Homo enim quamuis diuinitatis secundum mentem particeps,

Arena tamen secundum corpus, alteram sui partem, terra, & simus, ab omni procul litatis superbia, & arrogantia; in sua tenuitate agnitione detinendus est, ita sapientior erit, ita sese exhibebit Philosophum non philodoxum.

Sapiens in se vnica omnia & sic vera. Calx. Reliquum est vt primarium Calcis minus, ob quod initio diximus, natura hominis mens esse calcem, videlicet inter se extrema vnire, & connectere, ostendamus sapientia hac aqua, vt si dicam, eliquato, & hac arena superinducta cooperto, quàm maximè conuenire. Habet quidem per naturam homine, vt sit omnium, quæ in mundo reperiuntur, vinculum; verum per sapientiam, & per philosophiam ò quanto melius hoc, quantoque sublimius exercet. Vulgatum in Scholis illud Aristotelis, intellectum fieri singula intelligibilia. In fabulis

Arist. 3. de anim. 8. & 38.

tertur Prometheus homini, quem effinxerat omnium, quæ in mundo sunt femina, & particulas inseruissit, Prometheus inquam, cui non tam cura fuit hominem facere, quàm illi cum Vulcani igne, artificiosam, vt ait Plato, Mineræ sapientiam conferre. Herculeum Gallicum proposuit antiquitas tanquam eloquentiæ simulacrum, catenulis aureis ad se se multitudinem hominum auribus illis vinculis alligatorum trahentem liceat ab eloquentia ad sapientiam hoc transferre, sapiens ad se trahit omnia, rationes omnium confluunt ad mentem sapientis. Aristides Orator perclarissima, inquit, cuncta & apud Minernam sunt, & à Minerua proficiuntur, quia in sapiente omnia, & ab eo omnia. Ad domum Thetidis, quando nupit Peleo, omnes confuxerunt Dij mæra insuper conferentes: ad sapientiam nuptam animo Philosophi omnia concurrunt intelligibilia, tanquam numina, ita vt mens sapientis Deorum id est intelligibilium omnium diuersorium, c. 2. in ò domicilium fiat.

Nunc desino mirari, cur Mercurium eloquentiæ & sapientiæ tutelare numen fixerit antiquitas incredibili furandi studio deditum; homo enim sciendi cupiditate, quasi cæstro agitato, & hac diuina prorus auiditate correptus quid aliud satagit, quàm mente meliora quæque vndique corrudere, inque suum pecuniam omnium species, omnium rationes assidue deriuare? raptio vivit sapiens. Idem Mercurius triceps dictus, quasi celestis, terrenus, marinufq. Deus, omnia hæc in se vnitisimè complexens, communis etiam appellatur, quia sapientis mens omnibus sese exponit, &

nihil est, quod in ea sedem, & habitaculum reperire non possit. Virgam quoque habuisse creditus, qua facile omnia etiam inimica conciliaret. Cuius cum quondam vellent Mercurius experimentum facere, eam inter duos angues acerrime inter se dimicantes coniecit, qui repente facti sunt amici, & inde Mercurij virga apparet geminis anguibus circumuolutis insignita. Plurima in se, suisque naturis accepta contraria sunt, ea vero si in mentem sapientis transferas desinunt esse inimica, & hostili animo deposito, in tantam conspirant vnionem, vt propterea vna dicatur esse ratio, vna cognitio, vna scientia contrariorum.

Epist. 6. Concludam cum Seneca; qui sibi inquit, amicus est, scito hunc amicum esse omnibus, solus autem probus, & sapiens sibi, si credimus Aristoteli, amicus est; quid ergo mirum, quod omnibus arcta familiaritate coniungatur? quod omnia in se ipso amicabiliter componat, quod omnia in se faciat vnum, qui ex Platonis, & Pythagoræ

de ani. præcepto in hoc præcipue positus est, vt & de multitudine fugiat, & simplicissimam mone. veritatem, in ipsa vnitate consequatur.

IO: BAPT. LAVRO.

ET epistolam tuam ad me disertè scriptam, & Poema elegans de consocienda Calce magna cum animi voluptate perlegi. Officiosam in illa erga me obseruantiam, in hoc mirificam ingenij tui vim, tam aptè maiestatem carminis cum doctrina coniungentis, clarè perspexi, sensuq. auctum iudicium de te meum, qui alia abs te equali felicitate edita iam pridem agnoram. Perge verò in cursu laudabili bonarum Artium, & de mea in te benevolentia ac studio, quoties opus fuerit, summa tibi omnia pollicere. Vale Romæ Kal. Aprilis 1611.

Ex Balthaff. Ansidæi Biblioth. Vatic. Custodis Epistola ad Octauium Card. Aquaiuiam Archiepiscopum Neapolitanum.

Fecimus nos ista omnia. Ceterum elegantissimum ingeniorum hic est mira paucitas, qui ad Aulam tuam, hoc est, ad Adusarum officinam adduci posse videantur. Putarem tamen haud immeritò posse popularem meum Io. Baristam Laurum, virum castigati iudicij, doctrinae, ac facundie singularis, ita scilicet igneam ipsius de Calce, nimirum de argumento nunquam ante hac decantato, Poëma proximè editum tibi indicabit, meoq. suffragio album calculum adiciet. Præposito Generali Fratris tuo longè doctissimo, integerrimoq. ostendi, qui multis extulit laudibus, ac Lauro planè dignum iudicauit. Is . . .

IO: BAPTISTAE
LAVRI PERVSINI
DE VICTORIA

D. LEONIS MAGNI
Pont. Max. eius nominis
Primi.

ADVERSVS ATHILAM
LIBRI III.

ADAMI FVMANI
sub effigia Athila Hunni.

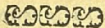
F Ax orbis ille, incendium, pallor, pauor,
Europa monstrū quem nouū genuit parens,
Matris ferus quod carnifex foret suæ.
Qui barbaro superbus ipse spiritu
Dei flagellum, nomen indidit sibi,
Terris furens satelles irati Iouis,
Per quem fuere secla facta ferrea,
Cum quaque mores vsque fudit barbaros;
Quo se ore viuens ferre suesset Attila,
Tabella Iouij hæc indicat planissimè.

IO: BAPT. LAVRVS
HORATIO LOMBARDELLIO S. D.

DE Athila Hunnorum Rege, à Leone
Pontifice fuso fugatoq; tribus Libel-
lis, uti vides, historiam sum comple-
xus, & poetico Schemate exornauit:
qui, tametsi Comituli Episcopi hortatu apud
nonnullos vulgari cœpere; Romam tamen ad
P. Card. Datarium, quo introductore ad Sum-
mum Pötificem uti Statui, haud dum sunt per-
lati. idcirco ad te se conferunt, non minus ut in-
spicias, quàm, ne non probatiores in vulgus pro-
deant, ut emendes. Cave, vlla tibi incidat su-
spicio, tangi me ambitiuuncula, ut, quod Aegy-
ptiadi vltro indulxisti, huic quoque lucubratio-
ni Elogium consicias, & peruenire ad posteros
tua iubeas approbatione clariorem. Potest id
quidem tua singularis eruditio atque humani-
tas, si res mereatur ipsa; quæ profectò intra
mensē concepta, scripta, edita; vereor, ut sit
tanti. Ac merisò, Lombardelli, consulisti in-
insigniores nostræ ætatis scriptiones, qui me
vsq; ad hæc fortasse rides. Sed non aded mibi
frons effrons, ut cum liueratis Heroibus in thea-
trum prodeam, & aliquem occupem scenæ an-
gulum, nisi si tanquam gregarius, ex itinere

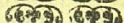
occurrens, ad breue colloquium admittar. Erit
perhonorificum, si album vicunque calculum
apposueris: nec planè dormitantibus, atque
auerfis Musis videbor cecinisse, quod Musarum
antistites, tui similes, Vtroque, vt Flac-
cus inquit, laudarint pollice. Vale. Perusia
Kal. Quincilibus 1605.

FVLVII CORRADI

ARGVMENTVM.

IN Latium Hungaricas queritur capere arma
cohortes,
Magnus in Vrbe Leo, qui numina voce precatus,
Hostilem auertat ab septem collibus enses,
Ætherias properè rapitur sublimis ad arces.
Hic Romæ omnigenas clades, & funera deslet.
Lucida biga vehit Petrum, Paulumq. per auras,
Pannonicas numerant classes, frænantq. furêtes,
Dum Cælum repetant, cælestiaq. agmina cogant.

IO: BAPTISTÆ
LAVRI PERVSINI
DE VICTORIA
S. LEONIS MAGNI
ADVERSVS ATHILAM.

AD PAVLV M V. P.O.M.

LIBER PRIMVS.

VSONIDVM columen, seruator-
remq; Latini
Nominis, Hungarici calcantem,
signa Tyranni,
Mens Superis innixa canit. Di-
ctate canenti

Cælicolæ, qua quisq; manu pugnaverit, olli
Vester honos, vestris exercitus excitus oris
Militat; huic torui rabies prætenditur Hunni.
Vos Phaëtonæi me ad littora sistite fluctus,
Et spectare iuuet; quæ linguæ flammea vibrans
Spicula; Romanus miti stetit ore Sacerdos,
Et grandem aduexit valido de Rege Triumphu.

PAVLE adfûs: si te superæ sacer ordo Pronæ
Euchit ad Primi fatalia sceptrâ LEONIS,
Imperijq. apicem; vestram si carmine puppim,
Assero ab incurfû Getici maris; adspice porrò
Remige me, quantu pergat; dumq; omnia cursim
Expedio, ab tuta fige in me lumina prora.

Eridani in gremium placido quâ labitur amne
Mincius, agnato referens sua cornua ponto:
Sacratius Marti exiuijs; positoq; parumper
Pulvere bellorum; truculenta ab cæde reuersus

Italidum, fessa cum classe recesserat Hunnus
 Athila, & excussis aciem requiescere ab armis,
 Iusserat. Interea focias parat addere vires;
 Mox Martem grauiore manu, maioribus ausis
 Aggredi, & impostas Latio pererrare portas:
 Sanguine, Thybri-tuū cōspargere litus, & vndas
 Mole graui premere armorum, bustisq; cadentū;
 Atq; agere exanimem sub sordida vincula Romā.

Fama vigil, Scythici mentem cōplexa Tyrāni,
 Remigio alarum muros ingressa Quirini;
 Quæ clades Vrbi imminet, quāto igne caleſcat
 Hungaridum mentes Latialem abumere gentē,
 Nunciat extemplo. Vt verò penetrauit ad aures
 Antistes Romane, tuas: quāquam omine Magno
 Eminet in dubijs tibi mens, quam, nescia vincis
 Firmat magnanimi clementior ira Leonis,
 Hæc tecum, iustis iratum fluctibus ardens.

Et pereas sic, Roma, licet, sauaq; Getarum
 Compede constrictam, fas est te Marte cruento
 Considerere, & medijs dirā ingenuisse sub armis.
 Mitto autem clades, incendia sēda calenti
 Passa æuos; melior fureret cum flamma per artus:
 An non es Gothicos toties experta furores,
 Pronior in senium? quid adhuc in puluere seruas
 Barbaricas strages, Alarici immane furentis
 Exemplum? nunc Pannonici ne ferre cecusa,
 Vincula Ducis, falsoq; animam solata recusa,
 Excipe supremos moritura in viscera luctus.
 An verò tantum te commiserisse ruinæ;
 Tot digna virgeri iaculis? scelera impia; toti
 Nota Orbi, plenis abs te manantia venis;
 Vltorem mœture Deum, mota insuper arma,
 Cælicolam turbata fides, pulsusque frequentem
 Relligionis amor; stolidiq; ardore Gigantum
 In summam tela acta Patrem; tot crimina, lapsus
 Stringentem gladios, teq; ad grauiora vocantem
 Supplicia, iratum contra exciuerē Tonantem
 Sic altè terræ crassus qui tollitur humor,
 Et caliganti prætextat inania fumo,
 Visus Solarem nebula confundere vultum,
 Solis inardescit radijs; tum versus in imbrem.

Tecta

Tecta quatit, pessumdat aëros, pontiq; per oëm
 Aut agit in scopulos, aut franditus obruit Alnos.
 Ne tamē in fidei puppim malus ingruat imber
 Quæso Pater; neu sint aliorum crimina tanti.
 Mæq; gubernaculi moderantem fræna, procella,
 Implicet, & fracta iaceat cum claſse magister.
 Sat mihi, sat Mundo notum tibi robora quanta;
 Et quā non meritis par sit vindicta, sed vsq;
 Inſulto longè maior clementia damno.
 Respice res Orbis, nostros miserare labores,
 Infestumq; Ducem, rabida cum stirpe Getarum
 Venturum excidio Fidei, pelle, oco, repelle.
 Nudatumq; Vrbi remoue à ceruicibus ensēm.

Quod si non prona mea vota intelligis aure,
 Rerum Christe fator; saltem ne spreueris illa
 Tu Paule, & tu Barionida; quibus ordine ab omni
 Delectis, sacram pinum commisit habendam
 Cui præsum: tibi, Petre Simō; qui triste furentes
 Longè ageres nimbos, & tuto flamine, lentè
 Transtra mouens, medijs firmares pondera malis:
 Tu vindex, gladio metuendus, turbine ab atro
 Flammarum eriperes, frævis prædonibus atrox
 Supplicium intentans, cædemq; rebellibus; oro
 A siccæ date vela ratis, dispellite nubes)
 Gaudeat immisso felix Proreta sereno.

Talia fundebat lacrymans. Ecce vnus & alter
 Ecclesiarchatum, rapida delabitur æthra,
 Romaniq; petit secreta cubilia Patris.
 Continuo orantem superi candoris ab istu
 Impulit, olli autem lenis per pectora fufus
 Et sopor, & iunctus geminis Heroibus, arces
 Spiritus Emperycæ, Astris mirantibus, intrat.
 Tum Petrus. O nostri successores maxime Regni
 Cui damus æterni fontes accedere sati,
 Et rerum spectare fidem: dimitte querelas,
 Et lacrymis impone modum, rata scilicet alto
 Ista Polo; clades patiatur Roma nefandas,
 Et cognata ratis vento pulsetur & imbri.
 Quamquam venturis dabitur cōſistere in annis,
 Et Pax Oceani litus percurrit vstrunque;
 Bærghesti cum tecta Aquila, mitiq; Dracone,

Inclit

Inlyris pacifero radiabit Rœa metallo .
 Hæc Pater, Ante Dei vultum mox ducit: at illi
 Gratus fatidicæ caliginis horror obibat ;
 Obiciens oculis translapsi temporis horas ,
 Præsentisque fidem , venturaque fata nepotum ;
 Præferit ætates multas, quibus enthea Cæli
 Lux non irrubuit , manans à principe Christo ;
 Pauca sed è multis, Petro monstrante, rotatu
 Luminis adnumerat; quas hauserit ante ruinas,
 Quotque secuturos deplorat Roma tumultus .
 Hic Thyberim toties ventis pluuiæ libus auctum ;
 Vidantemque sinus, seq. extra claustra vomentem ;
 Inrudentem plenis in Martia culmina ripis ;
 Conctæ inuoluentem luctu , testæ alta ruentem ;
 Rumpentemq. domos, vixq. in sua regna receptum .
 Hic toties furijs raptae flammanibus Urbæ ,
 Et propè septenis impostam collibus Ætnam,
 Encelado quassante humeros, ac face Neronum
 Luctificas stimulante faces, mortemq. minantes ;
 Perlegit, adde laem, corrupto ab limite Cæli
 Non semel Ausonijs glomerantem funera cæpis,
 Vis operit funesta polium , tractusque natantes
 Aëris inuadit tabes; procumbit in acuis
 Culumis iners frugum; pigroq. ab vno mere glæba
 Frangitur, & fessio opera inter pallida Tauros
 Marcida sorbet humus, grassantq. orbe Latino
 Contagem, grauidis iam faucibus expuit Orcus .
 Non oculos Simon inuento remoratur amaro,
 Exigui turbator agris, quem, Petre, colebas .
 Ille Gigantæo dum numina despicit ausu ,
 Seq. amens probat esse Deum, seq. arduus alis
 Dædaleo ritu , Capitoli à vertice in auras
 Subleuat ; infractis paullatim viribus, altè
 Decidit, & magicas ora execrantia fraudes
 Illisere solo ; sed nec remoratur iniquæ
 Cæsaridum clades, quæis panè à stirpe recisum
 Romulidū imperiū. Sensu dolor hæret in imo ;
 Dum toties calcata Getis sua regna tuetur ;
 Nunc flammis, Alaricæ, tuis populata, supremos
 Excludunt gemitus, indignanturq. moueri ,
 Sueta alios pressisse iugo . Ipargenda cruore
 Te metuunt, Astulphæ, iuouo ; ni candida coniux

Galla obitet, reprimatq. animos miserata furētēs .
 Se tamen instantis solatur imagine belli ;
 Pannonicoq. ignes alio videt igne fugandos .
 Scilicet elabi in nihilum noua prælia, mixtis
 Profigata modis ; pulchris exercitus armis
 Instruitur, gemoq. calens sub Principe pugnat
 Athilaq. algentem detruditur exsul ad Axem .
 Sed non Vandalicis se non agnoscit in armis ;
 Supplicis in morem , frustra pia verba mouentēs
 Sacris abstinet saltem, neu numina ferro
 Polluat ; at stertus Rex Genferriens inanes
 Ridet, & immixtis legionibus omnia vastat,
 Pulsatamq. Alnum, Duce vix dū sospite, linquit .
 Adijce, si Latias seruat Belisarius arces,
 Dimittit, viros, qui sacro fœdere, certis
 Præsidij, Thuscos latè tudentur, & Umbros ;
 Narnia te primum, te mox Spoletia tellus,
 Quasq. premit turres Augusta Perusa firmant ;
 Barbarus hostis adest; & cum, nec Vitige quisquæ
 Promptius arma gerat, nec quisquæ Vitige ab ira
 Scuius intumeat; sub tanti Principis hasta
 Nutat, & ingentem queritur pia Roma ruinam ;
 Quamuis ferali repeat claustra vndiq. luctu
 Quamuis, cumuletq. licet singulibus auras ;
 Insurgit Totilas, crebris qui assultibus omnē
 Dissipat Oenotriam; ac muros bis terq. eruentus
 Intrat Romuleos; ac dum percurrit Etruscum,
 Umbriacumq. latus (post longa incendia Martis,
 Conatusq. diu elusos) tandem Vrbe potitus
 Ghryphonidum, admirans Perusini robora Cæli,
 Inuictamq. aciem ; sat habet si ab iure Latino
 Illa cadat, dedatq. manus; proq. omnibus vnus
 Sollicitus populi Pastor, Præfeseq. verendus
 Supplicium expendat, solidò ab munimine mētis
 HÆRCVLEVM cognomē habēs. Sed (pace nocē-
 Stat sua cuiq. dicit; Nucernino in littore Narses (tū
 Te, Totila, obrunctus; belli, in turbine seruēs,
 Idem maiorum vestigia cæca secutus,
 Septenose vastat confuso Thybride montes .
 Idem alias, cladesq. alias non lumine sicco
 Deuorat; vna diu tenuit, certè vltima, Patrem
 Admi-

Admirandum. Dominandi insana libido
 Cesaridum inuadit pectus; Gallosq. repellit
 Ab late, & Ausoniu petiit vsq. in vincula Thybrî.
 Septimus afflicto Clemens supponitur Orbis
 Cui niueum Pacis pignus, fœdusq. petenti,
 Cantaber immani sit longè infensior hoste.
 Ecce autem Infurbum decedens finibus vltro
 Fœdera disrupsit; sacram Borbonius Urbem
 Obsidione premens; & circumqua. reuulso
 Aggeres dum scalis in moenia nititur a litis,
 (Stat quoq. pro Roma Superum non segnior ira,
 Spõdè tonâs, meritaq. adhibès in tẽpore penas)
 Tormento petitur; glans viuo sulphure adacta.
 Diuiduum thoraca secat, plumbiq. receptus
 Ignis, in internis miser i perlabitur aruis:
 Ambustamq. facem, cineremq. in pectore nutrit.
 Tum latè expulsum Romano ab limite Martè.
 Plenoq. effusam Pacem florere Theatro,
 Prospicit: Eridanum iuxta, Ferraria tantum
 Turbat, sed Latij bibit hæc Pastoris amorem.
 Ire per Europæ populos qui fœdera longum
 Imperat, interea Tusci metuenda Leonis
 Mactas; vix ætherias eucta sub auras;
 Abripitur Quinto quàmquam Roma incluta Paulo
 Se iactat, gemitusq. omnes hoc Principe mulcet.
 Quoq. vno sperat Thiacas in vincula coactos,
 Et Maumethæis vexilla erepta maniplis,
 Ad sanctos ruitura pedes; gentemq. rebellem
 Quò Pax alma liget, fideiq. in fœdere peritet.
 Hæc tantum celeri obrutu Leo colligit, ægro
 Omina læta fouens sub pectore. Numina vtrò
 Bina pium rapuere Patrem, lapsuq. silenti
 Per fora Cælicolum, per ouantis moenia Cæli
 Ausonidum in fines, Tarpeia in tecta reportant.
 At cum corporeo iam spiritus esset in antro,
 Nube leui pressus somni; sibi talia visus
 Excipere. Ab roseo cum Sol candentior ortu
 Fulserit, & nullo violabitur imbre serenum:
 Tende volans; qua digressus Benacide ripa
 Mincius, irriguo per littora voluitur amne,
 Ingenti vicina Pado, non arma parentur,

Ad propulsandum Romani nominis hostem;
 Sed rigidis longè Arsacidum potiora sagittis.
 Eloquij noua tela para; pulsoq. timore,
 Hunnæumq. abigens Borealia ad arua Tyrannû,
 Certa tibi partæ steterit victoria palmæ.
 His haud plura Senes: quos cædida biga per au
 Dû vehitis; & Scythici fert ad tentoria Regis, (ras
 Detinet ad spectus Solymæ gentis, & vnda
 Gnosiaci reuomens exposita cadauera ripis.
 Namq. perid tempus nigri frænator Auerni
 Venerat Abramidum placidos turbare nepotes;
 Progeniemq. rudem miris inuoluere rerum
 Casibus, hunc autem species sacra Moscos ornat
 Et blæsa voces, impressaq. cornua fronti.
 Qui dux mentitus populi; dum præca retractæ
 Promissis frumenta soli, cælestis & Horum
 Delitij, ambrosia manentem & nectare dulci;
 Ac se ducturum veterator spondet: in ima
 Gurgitis Aegæi sicco pede constitit vltus,
 Cum grege Iudæo, quemq. humida regna secât,
 Suspensosq. inter fluctus planta alite euntem,
 Lympha, sinu coëunte, vorat: muroq. soluto
 Acquoris, vndantis queritur per castra profundis
 Indocilem pelagi esse fidem; seseq. barathro
 Deuouet: ijs tantum elementior vnda pepercit.
 Quis Christi confessus amor. Par ducitur esse
 Niligenum strages, Rubri inclementia ponti.
 Cum; ne diuitijs spoliata, forte Canopum
 Deferret Galilæa phalanx, scædatus aperto
 Est prædatrix pelago Memphiticus hostis:
 Quem tñ, haud quaquâ progressum lōgius, agger
 Dirutus vndarum, spumanti absorpsit hiatu:
 Et datus est monstis preciosior esca marinis.
 Ergo vbi barbaricis fixerunt lumina castris
 Sideri Patres; spectant sine lege vagantes
 Hunnorum turmas, & formidata Getarum
 Agmina. Stat rapidis Nomadû gēs apta pharetris
 In teneras cui primus amor sauire bidentes
 Escedones tormenta nouant; sueti ora nefandis
 Funestare cibus, quippe indefeta parentum
 Funera psallenti eum produxere corona;

In cœtum adscitis ex omni parte propinquis:
 Dilacerant crudo disiecta cadauera dente:
 Artubus & mistis pecudum (nil dulcius vsquam)
 Aedificant epulas, Phario vel ab orbe petitas:
 Ossa tamen capitum, meliore incincta metallo,
 Auratos in crateras consistare laborant.
 At saxo lauat gladios scythæ, cadibus instans,
 Sanguineas modò potet aquas, quibus ipse natarit
 Hostis, ab obscœna populi feritate preempus.
 Pila accunt Tauri, quos efferus ardor iniquos
 In ius fasq. agit: Hospitio quoscunque probarunt;
 Incantus ferro superant; proq. Arietis extis,
 Sanguine pro pecudum; cultro per viscera adesto.
 Luce sacra, sæuis mactant crudeliter aris.

Stant & bellaces Neuris, quos fordida virtus
 Venantum iungit studijs, & amicta dolosis
 Vultibus, æstiuo tellus dum fidere seruet;
 Transformat se se in facies, atq. ora Luporum;
 Et nœra ora incurfu vastat, molitur & arma
 Vulpibus, in vultusq. redit mox versa priores.

Insequitur, madidis quem proluit Ister arenis,
 Bulgaris; horrentes quem non accendere pugnas
 Promptior, aut quisquã flagranti in turbine belli
 Missilium tristi nebula felicis hostes
 Inuoluisse queat, pugnaq. tumefactæ questri:
 Gens æ cõtemptrix Superum, Phlegraæq. rursû
 Bella velit, Cœloq. Deos pepulisse fereno;
 Te tantum, (Mars) excepto: cui dira nefastis
 Fonunt tẽpla locis; pugnaq. erepta procellis,
 Fracta virû spolia, & galeas ab sanguine turpes.
 Ense dicant stricto; qui rure superbus honoro
 Sacrandas alijs, vnus sibi vindicat aras.

Adde Melanchlanos, imitantes tegmine nigro
 Cimmeriæ furua antra domus, et crine comâtes
 Cæruleo, vultumq. truncem pictos Agathyrsos,
 Adde & ab Herculeæ manantes prole Gelonos,
 Lac perpotantes, & equinum in lacte cruorem.
 Arma tonant Garusq. pedes, forteiq. Georgi;
 Insanumq. cientes Romam in tua funera Martem:
 Quem longè ex voto venientem (ò pectora cœca
 O curæ in terris animæ) tantisne tenebris

Trans-

Transuersos vos error agit!) vexilla mouentem,
 Hortantem pugnas, vltro pleno ore salutant.

Hocce autè licuisse tibi Pluto, improbe Pluto;
 Vt vel ab antiqua surgentis origine mundi,
 Curaris tua scepra coli, tibi templa dicari,
 Et falsa populos sub religione tenere?

En modò vesani velatus imagine Martis;
 Classica bellorum promens, incedis anhelis
 Conspiciendus Equis, famulo comitatus Auerno;
 Dasq. animû viresq. adeant iam regna Quirini,
 Rostraq. barbaricis violent Romana trophæis,
 Et Christi euertant vigili cum Principe puppim.
 Hunc non Barionidæ, non Paulli tela tuentem,
 Latè pugnacis spatiantem in puluere campi,
 Non animaduersum latitanti ab numine fulgur
 Percutit: vtq. actum sensit diuinitus ictum;
 Protinus infernam redijt fremebundus in aulam
 Fumeus, Hungaricum valido molimine Regem
 Impellens; stupidasq. ligans horrore phalanges:

Tunc aliquis Regem iuxta, cui dextera bello
 Fortis, at in dubiis potior sententia rebus;
 Quin. ait, expendis, dudum quæ cepta fatigas
 Consilia, & Latios propius non concipis agros,
 Propositumq. vrges; quæ nos, quæ pigra tetardat
 Sedulitas; cur non properè caua buccina somnos
 Excutit, & stricis mucronibus, agmine facto
 Ausonium gerimus victricia signa per orbem?
 An non segnitium Mars in dignetur, equisq.
 Retro actis, Geticas redeat festinus ad oras?
 Vidimus expositum feliciter ire per agmen,
 Vidimus ardentem cædes, solitoq. calentem
 Sanguine; respicimus, qui sic excepimus: ast ò
 Gradice, ò numen bellis placidû, ad spicè porrò,
 Adspicè socordes; sed iam tua signa secuti,
 Induimus clypeos, tentoria rumpimus, alnos
 Scandimus, imbellemq. animo presumimus Urbẽ.
 Tu peragi ista, iube; nõquam melioribus, ò Rex,
 Vere auspicijs, aprat Victoria pennas,
 Christiadam spondens trepida de plebe griûphû.

Currit ab his ingès Hũnæ, per agmina tumor,
 Permissus clangor tubæ; furialibus ardent

Castra

Castra odij, ferri rabies crudescit vbiq.

Et vastum galeis potare Anienem anhelant.

Sic, vbi raptorem secundo ab rure fugandum
Rusticus inclamat, pubes coniurat aprestum,
Vi prohibere parans, pars hæc hastilia flammis
Durata, hæc rastro dextra capit, illa ligones,
Contosq; & duri metuendum robur Aratri.

Vt magni patuere ausus, ruituraq; iam iam
Signa, Quinziali fatum latura cohorti,
Eridani fremere vadis; mens vtraq; longè
Heroum indoluit: medio sed ab æthere Petrus
Labitur, & trucibus formidandū Athilan armis,
Obtusus nebula accedit, nuraq; potenti
Gædus accersit, cui Rex datus Athila, Germani.

Nā duplex Genius, Ducibus toto orbe regēdis
Præficitur, qui sub primoribus inditur annis,
Et cum dignantur barceptra, legesque ministrant
In populos: seu barbaricis nascantur in oris
Trās Tanaim, trās Sauromatas; seu sactor orbis
Educet, & fidei pastu melioris alantur.

Verax ætherij clementia Principis! vno
Velle sub amplexu terrena, æterna ligare;
Solisq; irriguus ignes differre per omnes
Terraq; tractusq; maris, Cælumq; profundum;
Qua lux vera natat; qua caligantibus horret
Mens armata odij, seq. atro in corpore miscet.

Ergo Ducis Scythici Geniū cōuenerat heros,
Alloquioq; vsus quo summi ante ora Parentis
Discretis latè ordinibus mysteria pandunt
Inter se Superi, committit talia. Cernis
Fide vigil, quanto Romana in moenia cursu
Tendat, & in memet quàm multa clade feratur
Athila: vinclo inhibe, quātū fas, cōprime motus
Barbaricos, stolidi ante oculos, te affāte ministro
(Dū saltè Aufonia veniat Leo magnus ab vrbe,
Trux Alaricus eat: Romæ quàm toruus in armis
Fulserit (exiguū medio mora temporis) idem
Funere quàm subito Rhægini in littoris ora
Vitam exhalarit, dictis Senioris obedit
Aliger; ac si ygijs dum forte Alaricon ab antro
Euocat; & visu rem scæuius vrget amaro;

Absce-

Abscedunt gemini Patres, campisq; relicti
Aëris, ad sedes remeant felicitis Olympi.

Ætheris interea summi spatiantur in aula,
Consilia inter se Gothicis de rebus habentes.
Cum Paulus gladium vibrans, pia classica labris
Ad mouet, & misto media inter murmura risu;
Suscitatur empyreas classes, firmatq; Simonem.

Nō tibi ab hoste timor, cui iā prefracta minarū
Cesserit in nihilum vis effera; iussa vbi primum
Angelus implevit, steteritq; ad flumina vultu
Iam propiore Leo, teloq; armatus, inermis
Pannonicum in Regē sanctos iaculabitur ictus:
Nosq; Senem valido munimine vtrimq; tuentes
Multus ab ætheris comitabitur arce fatelles.

Ergo celsèti ptoperemus, ab agmine certam
Scribere militiam, formidatamq; cohortem
Instruere; inuictō præcingere corpora ferro,
Et galeis operire caput; contraq; Tyrannum
Tendere; supplicium, tormenta æterna minari.

Sic ait, & nutu magni Barionidæ in armis
Excubat; ac veteris pugne memor, vrbe Damasci
Spumanti cum vestus equo, bella horrida latè
Infremeret; scæuiq; pericula Martis adiret,
Delectus habet; Hungaricam quo milite gentē
Terreat; & gelidas detrudat victor ad Arctos.

FVLVII CORRADI

ARGUMENTVM.

PERGIT ad Eridani ripas digressus ab Vrbe
Et ducit secum bellorum puluere clarum
Carpiliona LE O. qui exoptans inter eundem
Longa viæ verbis abstergere tædia, & hostis
Cursum perlegere & mores & robora: iuxtā
Carpiliona monet; qui, ducto longius orsu,
Inchoat affatus, & formidabilis Hunni
Ortusq; & studia & mores & prælia narrat.

IO: BAPTISTAE
LAVRI PERVSINI
DE VICTORIA
S. LEONIS MAGNI.
LIBER SECVNDVS,

T non magnanimi bellatrix cura
Leonis
Concussa trahit Vrbe moras : iam
liquerat Arces
Romulidum iamq; & Veios, Cy-
miniq; cacumen.

Deseritq; celebri gens longum obfessa Camillo ;
Vrbisq; iugis impofita Vetus ; tum tramite laevo ;
Politianæ Montes, gratiffima Cælo
Culmina, feu triplici redimitum tempora mitra
Certinum, feu dent infuso radiare galero
Taurusios; Bellarminos: adde arua Senarum,
Arua quidem longe felicitæ nomina ceflent
Pontificû, quotquot præfcis Deus ante sub annis
Extulit. Vnus adest fibi quæ stirps alta Quirini
Vindicat, omnigenû ferie tranfgreffus honorû ;
Immenfamq; Petri frenat Burghesius Alnum,
Pauli pacifero gaudens cognomine. Iamq;
Dulce folum Floræ, Fernandi Principis oras,
Præterit ; & paruo qua fparfa Bononia Rheno,
Appenninicolæ fpectat, qua liuida Mantæ
Oppofuit Graijs, manfurum in fæcla Mayonem.
Dum tamen, infigni procerum comitate coronas
Hoc iter ingreditur; cupidus cognofcere Regis
Ortusq; & studia, & mores, & præliæ iuxta
Carpiliona monet, qui nuper fauus in Hannum
Sub Ducis Aëtij ductu diffrinxerat ensem.

Ille hæret, paullumq; Patrè fermone modesto

Extra-

Extrahit atq; auidas coëmés ad carmina mètes,
Incipit, Hungarici natalia fœda Tyranni
Ordior, & patrio deductum ab limite, fiftam
In Catalauniadum campis, fractisq; Aquilæ
Moenibus; ancipiti ludo mortalia pafte
Vulnera, Pannonicum frænabat belliger orbem
Manducus, Geticas fuetus flammare phalæges,
Immanes Herulos, immanufotosq; Gothunos
Chriftigenas contra. Fuit huic clariffima formæ
Sidere, Dannubij ad ripas generata Chofalpis,
Centû optata procis; fed citra æquûq; modûq;
Prorior in Venerè; & quantû nix Sole liquefcit,
Sithonio de monte cadens: tantum illa fagittas
Corde Cupidineas, populaturosq; bibebat
Idalia de matre ignes, Ergo auxia Patrem
Cura premit, Natamne velit fub iure paterno
Viuerè adhuc, profufusq; faces nefcire maritas;
An potius fociare toris, & fanguine dignos
Transferre ad generos, ac, fi fors vota fecundet,
Majores adfcire etiam, præq; omnibus, illum,
Cui dat innociduos Vrbs Byzâtina triumphos.
Sed ratus ad thalamos properadû; cætera Gnata
Pofthabet: Eoi connubia Principis ambit.
Interea in labem generis, ne quid malus error
Contrahat, & ftolido, qua fas, occurrat amori:
Turribus includit celifis, breuia oftia ferro
Sepit, & exiguis famularum admittitur ordo.
Tantum; femotæ lenimen dulce iuuentæ,
Ore Canem niueo Genitor cômittit ælendum;
Quem Canachas inter, latratorefq; Moloffos
Duceret in filuas, obfcuraq; lufta ferarum,
Aufpicio Diana tuo. Sed enim ægra, dolensq;
Flebat ab adfpectu Virgo fubtracta virorum,
Æde latens; quam diuifam popularibus auris,
Arcta feneftra aperi t, præcellasq; culmina recti
Lambit, & emiffos conuertit ad æthera vilus.
Illa quidem noftes lecto vigilare ferenas.
Illa dies trifti folidos traducere vultu,
Tum cœtus odiffe fuos, alere vique fub imo
Pectore fuggestas petulanti ab Cypride flâmas.
Nec mulcere animum vana fpe callidæ Natrix

Quibat; adulterijs nimium mens cæca pudêdis
 Excubat. Ah discors anima tenor (o tenebroſi
 Vis horrenda Erebi; quæ recto à cardine ſexum
 Feminæum prima exturbas; fractumq; furenti
 Subijcis imperio; mergis Phlegethontide flâma,
 Et Venere incæſta. Quid vero molliſt artus;
 Atq; inconceſſum ſatiavi t' pectoris ignem?

Parce Pater; rerum ſeries inſanda relatu
 Accumular; quodq; ora mihi velamen honeſtum
 Circuits hoc caſtas; oro; tibi contegat aures.

Alecto ſubſtrauit iter; cinctumq; proteruo
 Geſtans angue caput; ſeralem irreſſit in aulam;
 Virgineumq; adiit; nulli deprenſa, cubile.

Forſe aderat nox ſexta; Aſtro nox ſexta nefando
 Fulſerat. aſſuetis incanduit ægra venenis
 Virgo; auido compoſta toro; tacitè aggerat olli

Eumenis atra luem; ſtat ſeda Licentia rupta
 Cõpede; inauditũ ſcelus horula parturit. Ah qd
 Non peperit fulmen rabies ventofa trifulcum;

Non tulit ad ſtygias tellus abrupta cauernas?
 (Mês refugit memoraffe Canè) tali improba mē-
 Nupſerat; & primis Alecto pronuba tædis (cho

Aſſuit; illa hauſtam Cocyti è fontibus vndam;
 Illa & flammifero raptas de vorantibus prunas
 Antetulit ridens; mox rauca fonantibus hydriſ;

Flagitia impuri cecinit reticenda Hymenæi.
 Hinc ventris tonuere ſinus; intraq; receptum
 Viſcera ſenſit onus; progreſſu temporis illic

Inſurgentem vterum deprænderat indice certo
 Caſta cohors; deſorme Animal dum lumine fixo
 Virgo ferit; notaq; Animal blanditur amanti.

Ingemit; & raptum dominæ indignata pudorè,
 Enſe Canè iugulat; ſumma & de turre cruetum
 Deijcit. Inſanos animi ciet cfferre motus;

Et facies flammata rubet; ſibi perdita ab omni
 Iſtum molitur telo; ſed ſubtrahit omnem
 Materiam lethi grex prouidus; & (mora nulla)

Indicium facti patrias tranſmittit ad aures.
 Horruiſt infelix Genitor; primoq; rigentem
 Cogitur in glaciem; perq; aſpera tela pudoris
 Diſperit; inde gelu paulatim abeunte; ſolutum

Purpureo tumet igne iecur; flumenq; coaſti
 Sanguinis in ſpumâ abiens; hæc verba furenti
 Sugerit. I, ſidis Natam commite latebris;

I, notis ſeiunge choris; I, limina ferro
 Obſtruc; & occultam defende vrgentibus armis:
 Irrumpet fatale malum; furtimq; ſubibit (aras

Nequitioſa Venus. Quid nunc mihi culta per
 Cũ Mauorte tuo; Venus eſt; quid numina myrto
 Cingimus; & pictis decoramus templa roſetis?

Sit vero in fatiſ; qui natam expugnet adulter;
 At ſimili de ſtirpe tamen; cur monſtra nouètur
 Cur generis diuerſa lues? cur ſparſeris in nos

Tam ſœdum ſors dira neſas? iam Creta neſaſtos
 Miratur ſtupeſacta toros. excuſat amatum
 Paſiſphaè ſuperata pecus. peiora quid ardes;

Quos thalamo incæſta petis? Nata impijs; peſtes
 Inter Auernales primis numeranda ſub anais;
 Scilicet in faciem; ſi ſiſ mihi perſida præſens;

Irrucrim; & gladio turpiſſima facta piarim;
 Sed labes celanda tamen; coniuxq; legendus
 Ex vernis, ex Aulicoliſ; indignaq; ſceptriſ;

Edda diſcordi det nobiſ pignora venturè.
 Sic ait; & Gnatam teſta ad regalia duci
 Imperat. eſtraſtos deſcendit adultera poſtes.

Tum triſtes deiecit oculos; conſeſſaq; vultu
 Læſi ſigna animi; pudibunda ante ora Parentiſ
 Prodiit; & ruptum gemitu teſtata pudorem eſt.

Nec mora Pyrrhides; cui ſit ducendâ Choaspiſ
 Seligitur; quamquam tædis male paſſus iniquiſ
 Iungier; & dubia iam virginitate iugari.

Ergo ſacriſ Hymenæus adeſt; vulgata per Iſtrum
 Pompa ſonat; patrio connubia barbara ritu;
 Et repetita noui celebrantur ſœdera læſti.

Iamq; ex congreſſu; tumefacta vxoris in aluo
 Vir ſoboletem creuiſſe videt; iamq; ad fore tẽpus.
 Quo portentofi dicatur germinis auctor;

Ancipitem Lucina diem; partuſq; futuroſ
 Accelerat; Nox ante tamen; qua prole luèda eſt;
 Dat; Mulier; prænoſſe tibi. Nã (Luna ſupremum
 Decurrebat iter) viſa eſt peperiſſe biforem;

Ambigo de patre Canem; diademata Regni
 G 3 Fron-

Fronti incran: cum dente latus laniasset acuto
 Ipse suum, iam cæde ferox latratibus altis
 Europæ quætiat agros: metuendus in agnos
 Irruerat, sancti referentes signa cruoris.
 Incurso Latij custos gregis arcuit: ille
 Compare susceperit, ripis se reddidit Istri.
 Inde satur pæstu, viridi dum fessus in herba
 Stertit, & hesternam ructatur luridus escam,
 Sanguinis obscæna illuicæ perfusus, adunca
 Excludit de nære animam. Mæstissima mater
 Diriguit; famulas visa est excisse propinquas;
 Excierat: grex multus adest, dominamq; recenti
 Se se torquentem foetus; iam iamq; dolentem
 Ex vero, & tumidi laxandam pondere ventris,
 Circumstant; ser opæ clamant, pia Iuno: repente
 Infans ortus erat; facies sed bina tuenti (que
 Fulserit, hinc hominis, Canis inde, utriq; vtrius-
 Manat ab effigie, Pyrrhiden terruit omen,
 Incusansq; Deos, sobolem execratur acerbam;
 Hæret; an exitio, turpi cum prole, parentem;
 Destinet, & cesset miseris increfcere tædis
 Deducus. At foeci timor hinc abduxit; & inde
 Aurea spes sceptri, quod rerum debitus ordo
 Transferrè ad Natâ, propioraq; pignora sanxit.
 Adde, quod & cæde abstinuit, menteq; benignâ
 Induit in matrem, timidèq; in Germina matris,
 Longæuj sermone Senis; qui ingressus in aulam
 Principis, immodica sese afflictaantis ab ira:
 Pone, inquit, curas, & quæ tua pectora nubes
 Plus nimio obfedit, peioraq; disce vereri.
 Ne mirere, patri similem quod non tua coniux
 Ediderit sobolem. Vis huic arcana sub ipsos
 Concabitus; si qua ad mentè proropat imago.
 Spiritibus clausa inuehitur, sensuq; potenti
 Desertur; qua parte veteri suscepta fouentur
 Cõcubia, inq; hominè coërit. Sed percipe porro
 Quâ tibi ab Aethiopû populis breuiore profatu
 Prominus historiâ. Quæ Cæcro incæsa, nigrantes
 Zona premit gentes, Rex imperitabat Hydaspes,
 Persinæ iunctus thalamis: huic, nocte silenti
 Dum Veneri indulgent, cædens occurrit imago.

Hære-

Hærebant muris suspensa aulæ. niuali
 Tincta aderat candore oculos ac corpora Virgo
 Andromede, duris humeros relicta catenis.
 Candida lucenti veniebat Bellua ponto;
 Sed super impendens alis candentibus, acri
 Arcebat telo Perseus, trepida ora Medusæ
 Prætenðs, niueosq; nigris pro crinibus Angues.
 Hûc niueû Archetypon, nitida hæc simulacra bi-
 Obueris Regina oculis, partuq; sub ipsû (bebat
 Tempus (nigranti miracula horrenda Syenæ,
 Aethiopumq; solo) niueum sub luminis auras
 Enixa est pignus, nigra Matre, & Patre nigro.
 Tantum animæ externis vis inde præfa figuris
 Inscitur, tantumq; alieni inolefcit imago.
 Pelle procul tenebras, florescant tempora risu.
 Et natam sobolem ridenti respice vultu.
 His distis, paulum corda indignantia soluit,
 Depositaq; ira: plenis assensibus aulæ,
 Athilan, infantem proavi de nomine dixit.
 Labitur interea celeri vertigine Cælum;
 Quodq; Poli numeratq; vias, paribusq; rotatur
 Raptibus, egreditur pueriles protinus annos.
 Atq; intrat primæ vestigiis cruda iuuentæ.
 Haud illum vincat cornu Ienibusq; sagittis
 Hunnus; non curia metuendus falce Gelonus.
 Cesserit armato clypeum munire læcero
 Sarmata; puluereos Herulus percurrere campos;
 Et Francus rapido fluuium transnare natatu.
 Haud illo æstium quisquam tolerâtius imbres
 Haud illo hibernos quisquam patientius Afrû;
 Perferat; exiguus somni, patientisq; laborum,
 Arma fremens, audax animi, imperijq; petitor
 Anxius, indocilis fidei, mente efferus, ore
 Subdolos; incesso segnis, totoq; superbus
 Vertice, græde caput, corpus brene; lumina dẽsia
 Iuncta supercilijs, flammis certantia, in orbe
 Huc illuc distorta suo: dubiumq; colorem
 Mistâ ab stirpe refert: sima nære, aure sagaci:
 Indulgens Baccho nimium, certamina cuius
 Pugnât apud menas: & totius agminis vnus,
 Vno haurit numerâs carchesia marcidus haustu.

G 4 Quo

Quo vero emineat rerum scelerosior ordo :
 Prior in Martem, Marti acceptissimus idē est,
 Saurior in Christū, Christo infensissimus idē est.
 Donatum hunc Martis perhibent furialibus ar-
 Et munisse latus Gladio, tellure latentē (mis :
 Scilicet effodit Pastor, dum forte per agros
 Armentum moderatur : iners Bos illico planta
 Claudicat oblaesa, sed enim Domini necis ante
 Mucro reus fueras : ab Equo delapsus, amico
 Ense perit Leopoldus : amant fera tela cruorem,
 Et data mastandis est geutibus horrida cuspis.

Idem ergo spacijs factus iam grandior æui,
 Fratre suo natu maior : cum tristitia primum
 In Patris senium fata irrupere : potentis
 Suscepit frenā imperij, funestaq; belli
 Signa mouens, imisq; coquens certamina venis,
 Præterit Illyricos, proferunt in agmine Thracas,
 Parrhasios populos in prælia suscitāt : olli (nus
 Gepida, & Ostrogothus, iaculoq; potētiōr Hun-
 It comes, & cupidum bellax Arneftida vincit .
 Hunc ad Pyrrhidæ fremitus stricte ense fugādos
 Missum, conspicuis primum Victoria pennis
 Excipit : at placidi successu Martis ouantem,
 Incautum, ex cordem tento ferus Athila cornu
 Occupat, & stygijs cæsum dimittit ad vmbras .

Sed quia Pannonicum clades inuaserat agmen
 Hinc formidato volitans Discordia ferro,
 Primoresq; Ducesq; inter : malus inde cadētum
 Horror, & in putri moriens bellator arena :
 (Nam icuena fames virus lethale per omnes
 Fuderat) Hungaricum properè remeare sub axē
 Cogitur, hic Bledam, Romanæ commoda Pacis
 Dum suadet, fratreq; monet, qui mollis Hūnos
 Temperet, & Reges vltro sua signa secutos :
 Idem & Bleda tamen præcingere mœnia Budæ
 Nititur aggeribus; Scythici prope littoris vnas
 Insidijs clam dispositis, sæuo ense trucidat .
 Porro hac cæde ferox in Regum subdita colla
 Altius insurgit, famulūmq; adseribit in album
 Valamirem, Ardarigū, queis late Gepida pugna
 Seruit, & Ostrogothus, Sed iā reparauerat omnē
 Mili-

Militiam, quam discordi furor hauferat igne,
 Quamq; auido violēta fames damnauerat Orco.
 Adijciūt sese huic Heruli, Quadrijarma Toringus
 Huic stringit, gelidāq; obiens Mæothin Alanus.
 Inde auidus pugna, occidūā percurrere Calpen,
 Et Theodorici profertere signa ferentis ;
 Signa per Hispanum quæ late sparserat orbem ;
 Cogitat, ante tamen magno molimine furtim
 Aëtium pretio oppugnat, Romana fouentem
 Præsidia Aëtium ; ne suggerat hostibus arma
 Visigothis, parte ex alia connititur aitu
 In Theodorici depromere tela ruinam,
 Quem nuper Latijs grassantem vidimus oris
 Aëtium contra . Sed enim fraus vtraq; neutram
 Sortita est mentem, fati docti, nolle Tyranno
 Fidere Pannonico, tristi irritatus ab ira
 Intumuit ; quo more vnas cum feruidus Euris
 Incidit Ionias; tumidos asurgit in orbes
 Lympha rapax, seseq; aperit diuisus vtrinq;
 Gurgis, & externis ponit sua litroa campis .

Iam te Rypheis Germania tractibus acri
 Marte grauem recipit, te limes Gallicus horret ;
 Athila : tu velut fulmen, quod ab æthere lapsū
 Austrorum genuit vis importuna, per agros
 Funestum molitur iter : quæq; attingit, altos
 Dissipat in cineres, & vbique incendia nutrit .
 Sic propē, fulmineo qua fers vestigia passu,
 Cuncta igni inuoluis, ferriq; ab turbine vastas .
 Quid referat Rhæmense solū, quā funere multo
 Arserit ; hic animi egregium, sanctoq; calentem
 Flamine, adhortantem populos, in sedere persēt
 Christianum, non gladio non horruit ire peremptum
 Nicasium, non Eutropiam ; quā perdidit Hūnus
 Incurfu primo si non transtiberat ense
 Pignora pro formæ : pietatem exofa nefandam,
 Prouocat illa hostes, & sacra verberat lingua
 Pungit, quo nolint sibi parere . Quæne celebrē
 Laude Lupū, Christi tremefacta armēta tuentē
 Cuius cum circa trepidum fremuisset ouile
 Barbarus, & teneros quateret balatibus agnos :
 Humanæ contemptor opis, purum æthera mit;

Corde adit; ac superis de extrâ spîendoribus armâs,
Fertur in obstantes acies, lumenq; tremendum
Diuidit, & solito spoliatis lumine flammâs
Imprimat ætherias, caligo æterna furentes
Arcuit obtutus, nullasq; vtrimq; ruina,
Ingressi peragrant Threacasinz mœnia gentis,
Nec nisi trans portas oculorum reddidit index.

Sic quondâ, referunt, misisse Benadida regem
Syriacas classes, Dothain per pascua, iuxta
Israëligenum terras; quæ cuspide sæua
Perdere Elisæum vigili statione parent;
Illo, fide Superum diuinitus implorata;
Non aduerentes, inopino luminis ictu
Percutit; & cæcos dux ipse incognitus, agros
Ducit in hostiles, atq; in Samaritida terram,
Discussis illic tenebris. Nec carmine nostro
Indicta, ò patrios hoc æui egressa Britannos,
Vrsula, transieris: te Cælo adscripta trahentem
Sæcla Puellarum; thalami quod iura recusus,
Virginea cum pube necat. Stupet effera corda,
Rhenus, & immutat peregrino sanguine fluctus.

Ecce autem Aëtij vires fracturus, in oras
Rursus Techosagû, Caralauri ad mœnia turmas
Hunnos agit: Vatis dicto, qui lucis in ortu
Aegrum falsidico tumefactus Apolline mentem,
Hoc monuit sermone Ducê. Lux ista nefastis
Plena Deis, dabit Hungaricis ingentia cam pis
Funera; quam cladem Dux obtinenda leuabis
Agminis infesti. vox hæc spem pauit inanem
Regis, in Aëtium præfagia dira ferentis.
Ergo in eunt pugnâs; gemitus hinc inde cadentû
Personat, in Geticum quamquâ violētius agnê
Mars furit, obijcitur certantibus alea fati:
Sed Theodorici in caput insperata cadit fors.
Elusa hinc rabies Scythici ductoris, acerbum
Ingenit, atq; iterum conducto milite in hostem
Arma remolitur, bellatricesq; reposcit (torfit
Ad noua bella Aquilas. Sed mors properata re-
Consilia: Aëtium Romanæ gentis Achillem,
Magnanimum Aëtium non equo iure perëptum
Vidimus. O Gothicis posthac viduata tropheis,

Semper ab ancipiti rerum turbata tumultu,
Patria præcipitis quid post furias Alarici,
Quid tibi cum bellis? ne quicquâ, Roma, pauenti
Nunc premerere metu: vis à te exempta pericli
Longè ageret: magnum non lex aduersa Leonê
A grege distraheret: non his periculis altum
Solliciti raperemus iter. Te, vindice dextra,
Athila comprimeret, nudoq; in puluere prædam
Linqueret Alitibus; populos tua iura verentes;
Trans Pontum, trans perpetuis obfessa pruinis
Regna relegasset, qui nunc fato occubat. At nos
Nitimur heu frustra verbis, non ille sumptu
Excidit à scelere: trepidam succendere ferro
Occipit Italiam; transfert huc robora regni,
Quotcumq; equoreis Vrsæ educat exul ab vndis,
Ergo Pannonias confestim classe frequenti
Deserit, atq; ausis ingentibus omnia passim
Diruit: Aecolias imitatus Marte procellas;
Si quando emergant reserato à cardine montis,
Claustra sali, secretâ soli, iuga, nubila, siluas
Concitant, Mundiq; fidem, nexuq; resoluunt.
Hac face pugnatura feruidus Athila Carnos,
Iamq; Forû Iulij transenderat. Aemula Romæ,
Perfugium nostris Aquileia cohortibus vnum,
Nisibus impetitur totis: ductoq; potenter
Aggere, & in gyrum positis legionibus, Vrbem
Heu malè securam, longa obfidione fatigat.
Ter flauam messor Cererem, ter Vinitor vnam
Presserat, in totidêq. orbis Ver, Bruma secarat
Tempora. Cum lentè instantis caligine belli
Vrbs perflua oculos, expertaq; Marte sub ipso
Neruorum sonitus, & pila fremencia, quamq;
Non æquo starent acies discrimine; muros
Ambiri latè, nullas admittere vires,
Impendere famem, rebusq; exercita in artibus
Dissidia, extremo nil iam differre periculo:
Aspere agit ab se se reputans, nisi callida ciues
Ipsa suos aliò dimittat, ceu pia mater,
Cum natis instant crudelia vulnera, pectus
Obijcit ipsa suum, crebroq; paciscitur ictu
Progeniê timidâ. Quâdò autè immota cruentâ

Fata necem spondent, decurruntq. ordine certo
 Vellera P archarum: confestim examine magno
 Trudit in Hadriacum litus, propioraq. late
 Oppida; qua medijs in fluctibus, altera Delos,
 Constitit & Venetum deducit origine nomen.

Ante tamen dulci inuēto sparsa agmina fallūt
 Hungaridum, & dubia falsi sub imagine belli
 Hostiles accuant animos: qua parte tenaces
 Vrbs coit in lapides, prospectuq. ardua longo
 In præceps Arx alta patet, muriq. labantis
 Circumcingit opus: qua non obistere telis
 Aptior, & celeres fundarum auertere pulsus
 Fortior: atq; alibi nutent cum mœnia, primo
 Occasura istu; si fors dira indicet hosti:
 Omnis in hoc Vrbs trāsu stat cura: furentes
 Huc cogūt capere arma acies, sic vertice ab omni
 Militia in verā speciem, vigilantia pila
 Disponunt: habet infomes custodia muros,
 Ludicroq. Vrbs magnæ latera omnia complent
 Milite: quem trabibus solers fabricator acernis
 Struxerat, & verie onerosæ brachia telis.
 Contrahere hunc arcus, illum tormenta volucris
 Saxo armare pute: hunc toto concita nisu
 Missilia vrgerē in cuneos: in prona repulso
 Stridet funda globo: pœne vt displosa feratur
 Plumbea congeries, statusq. retundat inanes
 Hunni: pars gladijs, pars tuta bipēnibus: omnes
 (Vnus amor) sista turres statione coronant,
 Elusit fraus ista hostem: dum tramite leuo
 Clam portas aperit fugitiuus ciuis ab Vrbe.
 Subriuit toruū Fortuna, atq; omine aperto
 Indicat excubias insano Marte teneri.

Porrò stridenti crepitare Ciconia rostro
 Non semel audita est: atq; Vrbs peste repulsa,
 Visa est pallentes sua pignora ferre per auras.
 Forte etiam Aligerum turmæ per inane volātes,
 Vnguibus intortis abiegni militis ora,
 Insedere vitrò: nec quicquam profuit arcus:
 Tum ratus insidias Hunnicus; toto impere portas
 Arietas; auulso patuerunt cardine, & omnem
 Confestim turbam, nullo prohibente, receptāt.
 Nec

Nec mora, discedis altè seges ignea muris
 Emicat: & quā quā Bellona pepercera; illac;
 Vulcanus ruit immixtis truculenter habenis.

Ac veluti validis remorum impulsu lacertis,
 Quæ certo primum stetit æquore, concita cursu
 Percurrit vastum Ratis imperterrita pontum,
 Sic prope victrices referens hinc Athila palmas,
 Imminet Italia; toti: postq. eruta circum
 Oppida, post steriles pulsus cultoribus agros;
 Cogirat Aufoniā; Tyberim quoq; ppter amēnū
 Sistere equos, fractaq. auidos dimittere Roma:
 Quæ nūc seruat honos, Pastor, tuus. O Leo sæuis
 Edite temporibus: quā m duro cogēris astro,
 Orbe peregrino ferales ire per oras!
 En pene Eridanū premimus, propiusq. Tyrāno
 Abimus. ah trepidis adspirent numina votis:
 Teq. animi inuictum, voti velit esse potentem,
 Cælorum qui summa regit: qui distita longē
 Copulat, irriguas de cauitibus elicit vndas,
 Cordaq. vel solo permulcet ferrea nutu.
 Talia Carpilio memorat, rapidisq. feruntur
 Passibus: innocuo qua Mincias vnda natatu
 In Phætonæum desert sua viscera flumē.

FVLVII CORRADI

ARGVMENTVM.

ANGELVS horrificis terroribus Athilā vrget,
 Educēs Gothiçū Stygijs Alaricū ab antis.
 Exardet stimulis irarum Pluto, furensq.
 Compellat diram Alæto: falsa ora Alarici
 Induat, ac Regi præcens, cantata recantet
 Colloquia, & postit reuocet conamina belli.
 Sed, Cæli iam miles adest. Leo voce verenda
 Hunnū arce; sauaq. refert de gente triumphum.

IO: BAPTISTAE
LAVRI PERVSINI
DE VICTORIA
S. LEONIS MAGNI.

LIBER TERTIVS.

EMPIGER vmbroso Genius re-
mearat ab Orco,
Imperijs parens magni Bar-Ioni-
dæ: at illum
Tartareos linquentem adytus, ob-
scuraq; Ditis

Ostia, de cuneis Animarum eductus opacis,
Insequitur pallens Alaricus: & obrutus igne
Fulguris Angelici, trepidos in pectora pulsus
Accipit: & magicas cum iam non horreat artes,
Labraq; liuenti verborum imbuta veneno:
Concutitur grauiore metu: suspensus & anceps,
Quas eat ad partes, quos transducatur in vsus.
Ac dum per tacitæ telluris operta feruntur
Ad Consentinas valles, ditataq; busto
Bussenti vada glauca suo: tali vrget euntem

Angelus alloquio. Quibus vreris, his quare flâ-
Atq; age diuersos: qui rerû exēpla tuorum (mis-
Assumpserè sibi, flexu qui mentis eodem,
Milite prætendunt Romam temerasse profano,
Vnum præ reliquis pungas: qui pectore toto
Æstuat in Latios tractus, Romanaq; vecors
Diripit arua animo: cum Nox densissima fuscis
Arserit Astrorum faculis. Quoq; acrius iste
Pertentis sensus, faciesq; cadaueris illa,
Qua Siculis olim sub finibus occidis, Hunno
Incubet, & stolidi reuocet conamina cœpti:

In.

Indue corporeum pōdus, quod ab arce sepulchri
Eruero: & Stygiæ referens incendia terræ,
Subde breues in luce moras, quas hauseris æger,
Post deuastratam tennis excursum Vrbe.

Hæc ait, & Bussentium deducit ad amnem.
Tunc aliòuersus flumen iubet ire, tortoris
Fluctibus, atq; imi retegit vada littoris: inde
Eruit infossos artus. Ignota sepulchri
Effigies, non Niliacas imitata Columnas,
Aëre non vacuo pendentia Mausolæa,
Nō caua saxa Phrygū, nā cū prope mēnia Rhēgi
Fati supremas Alaricus abijisset in horas:
Ne quis, ab hostili percussus pectora thyrsō,
Effoderet corpus, diuisumq; ense per agros
Spargeret: hæredis cauit pia cura, reflexos
In gyros curuat Bussentium, & tempore certo
Corruat: famulum dū plurima turba latēbras
Effodiat, Thefaurorum quas molibus explent:
Ac super imponunt defuncti corpus: humoq;
Largius ingesta, primos vaga flumina cursus
Instituunt, solitoq; latex adlabitur alueo:
Tum ferro incauti sternuntur, quotquot agēdo
Artifices se exercuerant: ne fama sepulti
Regis, concreit cupidat ab furta cohortes.

Iam viuax Alaricus erat, iam corpore viuo
Cum Duce fidereo, celeres per inane volatus
Carpebat, rapidiq; Padi iam nota tenebat
Littora. Dimensam Phœbi leuis orbita lucem,
Torserat: Hesperio properabat ab æquore, pictū
Nox Stellis vmbrata caput, trux Athila somnū
Ebiberat: statu venas perfusus anhelo,
Post graue dissidium mentis, reuolutaq; belli
Consilia, augusti recubabat limine testī.

Ille Erebi de face madēs, metuēdus in armis,
Et tamen extremi duceus cruciamina lethi,
Incumbenq; toro. Quid, ait, ferit effera pectus
Sedulitas? quid Tarpeis intendere vincula
Rupibus, imprudens vestigia nostra secutus,
Hunne paras? non est tutum contendere contra
Astriferas moles, Orbisq; arcana superni.
Crede mihi, quisquis Latijs adspirat habenis,

Quis-

Quisquis Romuleos inuertere vomere colles,
 Adpetit: ille ausu Icario libratur in alas,
 Et cadit in præceps: ille ætheris excidit arces,
 Et miserū Phaëtona refert: quin cōiicis in me
 Lumina, diluuiū armorum qui Martia testā,
 Inuolui: exiguo sed temporis intervallo,
 Brutia Sicaniū qua respicit ora Pelorum:
 Febribus immodicis, altaq. voragine morbi
 Deuoror: inde nēgra Eumenidū detrudor ad an-
 Qui premar æternū flāmīs, supraq. nocentū (tra,
 Supplicia, ab pœnis longē grauioribus angar.
 Hęc fatur: rapimq. abiens (nā Lucifer albo
 Vestus equo, iubet emeritā discedere noctē)
 Elicit occultos ignes, atq; Athlān atris
 Afflat agens facibus, rabiēq. inculcat Auerni.
 Tum Bullentinus recipit sua corpora vortex,
 Styx vlulantē animā. Somnos discussit inertes
 Horrens forma Viri: stratisq. exurgit ab altis,
 Certus ab Aufonij's Martem defestere campis.
 Hęc malus Inferno rimatus ab aëre Dæmon,
 Irarū exarfit stimulis, iussūq. Alaricō
 Acciri ad sese, flammis maioribus vsit:
 Ac captū in sublimē, ter in Phlegethōride merfit
 Vnda, Ixionio ter agi præcipit ab orbe,
 Sisyphiū ter voluere onus: mox crimē acerbās:
 Quid pius in fontes sons ipse, & triste cōrtes
 Ingeniū, fueras olim qui carmine tali
 Ante cōtēndus, quā septem culmina Romæ
 Dirueres, tristiq. reum te clade ferires?
 At puto, cælesti compulsus ab Alite, nostri
 Eiuras decreta Poli: moremq. modumq.
 Tartareū oblitus, reuocas à crimine Regem.
 Quis furor, o Superi? quæ tanta audacia vestris
 Degite concilijs: raptas adsumite in arces,
 Vnigenam quicūq; colunt, quid dedita nostris
 Ritibus, Emphyreas dicto execrantia leges
 Pectora, per nostri tæterrima robora Regni,
 Flestitis ad rectum? saxo cantata recantet
 Confilia, atq; animos soluat, quos ante ligarat,
 Fronte sub inducta fallax Alaricus. Averno
 Tum ciet ex imo, nestentem crinibus angues

Luāificam Alesto, properē quā talibus implet.
 Perge age, bellorum forrix, spes fida Barathri,
 I, Gothiū simulata Ducē: belli excute flāmas,
 Et super inductum cinerem, succende priores
 Hungaridæ furias, & quæ tibi cumq. Colubræ
 Cæsariem incingunt, insipient præmia pugnæ,
 Intendantq. truces animos: Volat ocyor Euro:
 Ac multa de nocte, Ducem, qui in luce pararat
 Bellonam transferre aliō, forsetq. phalanges,
 Aggreditur, Quæ te (indignū) sententiā vertit
 Ecquis præclaro suasit desistere ab orsu,
 Maxime Pānonidū Ductor: certē inuida nubes
 Et nequā Liuor tumidam ne mittere Romam
 Sub iuga, ne cogas tua sub vestigia Thybrim,
 Et tanti spoliē temet splendore triumphī.
 Noui, quas in te fraudes intendat Erynnis,
 Indignantq. tuli. mēā refferat ipsa? meiq;
 Viuida ab effigie, reuocet tua vota: silenti
 Dum somnum sub nocte bibis? mendacia mecū
 Indolui, tristēmq. vicem miserans populorum
 Qui Latias duce te, sperant calcare curules:
 Sedibus Elysijs vitro digressus, adiu (scum
 Hasce domos: qui te admonēā stringēda in Etru
 Arma latus, Geticoq. ad eundā milite Romam.
 Ipsa Palatino residens in vertice Virgo
 Te vocat, atq; Aquilas bellatrix Gloria frāgit.
 Talia voce refert, tacitisq. ad sibilat hydri's,
 Romuleum obijciēs dubia sub imagine Regnū.
 Protinus ille toro erigitur, veteremq. furorē,
 Infractosq. animos, sti mulo grauiore resumpsit.
 Haud secus, vndanti flumini qui labitur alueo,
 Frangitur obiectu lapidum, seseq. cōrceat
 Spumeus: amoto dum tutus ab obijce, primas
 Turgeat in furias, ex more licentius errans.
 Ergo faces missæ rursus ferus Athila pugnæ
 Excitat, & Scythicas hortatur voce cohortes.
 Tollite signa Duces, disumpant classica sōnos,
 Inq. omnes redeat ferri calor, omnia pessum
 Vestro Marte ierint, per quæ ceciderē tot Vrbes
 Europæ, patrijq. caput pacauimus Istri,
 Innumeras vna hæc dederit Victoria palmas;

Romanas rupisse fores: fregisse Quirini
 Mœnia. Vos serie Gothicarum accendere rerum
 Est pudor: & paucis insomnia vera referrem;
 Ni foret. Ausonias qui irrumperere vadet in oras,
 Me minor, hoc alias alii fecere: quid Hunnus
 Non super his ausit? communis laurea mentes
 Occupet: aulhis Latij compagibus: vltra
 Quid queat Hungaricæ se dirè opponere dextre?

Dixerat: assensu cunctæ fremuerunt phalanges.
 Quantaq; per silvas discurrunt murmura: ramis
 Cū Notus incubuit: tantus ferit æthera clamor.
 Diuellit iam castra loco, dispostaq; ripis
 Armamenta rapit non segnis in agmine miles.
 Pontibus arctatur Padus ingens litus utrumq;
 Iungitur, & Geticis subternitur vnda manipulis.

Porrò & ab Empyreis exercitus instrepit oris.
 Signiferum tes: Paule, sequēs: tua iussa capeffen;
 Petre Simon: classes æris seges alta per omnes
 Diuiditur, pars hæc arcus, pars illa trabalem
 Crispas agēs hastam: micat acribus illa sagittis.
 Hæc facibus: genera armorum vix lōgā tuendō
 Expedias: legio incedit pennata per auras
 Discolor: & certo spātiatur nubila ductu.

Tu quoq; in exitum scelerati Principis, vltro
 Eutropia cum Fratre: venis: Tu Regibus orta
 Vrsula: Virgineis graderis vallata cateruis:
 Martyrij sanctis quamquam latissima signis.

Iam verò Eridani in fluctus vibratur ab alto
 Fulgor, & Angelicæ referitur forma cohortis,
 Et sonus armorum, flammataq; lucis imago.
 Res ea, Pannonicū cum flumina traicit agmē,
 Non tenuem incussit gelidæ formidinis ictum.
 Pars retrò turbata abiit; pars hæsit in iisdem
 Passibus, immodicis restricta paoribus: illic
 Pars semet gladijs, exterrita confodit: hic pars
 Desilit in vastos sinuosi gurgitis orbes.
 Despicit hos, si quis mentis suscollat acumen,
 Rerumq; eliciens causas: putet omnia secum,
 A geminis Cæli regionibus emanare.

Vel quæ ab defluxu radiorum distita, crudum
 Frigus alit, proprijsq; opibus succensa, rigentes

Ver-

Vertitur in facies. vel quæ vicinior Axii
 Aestuāt, & rutilis exercet prælia flammis.
 Nec minus in cursu trux hæserat Athila, pigram
 Corde premens glaciem; Paulo vibratè sagittas.
 Frigus agente Petro. Sed iā Leo desuper vndas
 Eridani occurrit Geticis Legionibus. olli
 Stipat utrumq; latus, stricko spectabilis ense,
 Paulus: tum clavi gemina Bar-Tonius heros.
 Certus militiam Cæli discriminat ordo:
 Et duplici cuneo, florentis honore coronæ
 Romulidem cingit: stat mobilis ora Tyranni
 Nil oculo renuente, tuens: spectantibus æthræ
 Ciuibus, & linguæ illustre formantibus orsum.

Interea Patres Hunno dum dira minantur:
 Auscultet in forte Seni, særoq; coactus
 Pareat alloquio, atque aliò certamina vertat:
 Romanus placido sic inchoat ore Sacerdos.

INCLYTE Pannonidū, cuius fax bellica toto
 Terrarum memorata solo, quatit horrida gēces,
 Et quas digrediens ab Eoo cardine Titan;
 Et quas, Hesperijs cum languidus incidit vndis,
 Respicit: obliquo Boreas quas sidero, quasq;
 Auster: quam non immeritò de sinibus vsque
 Proiecti Ausonij, veneratur venimus, æqua
 Has voces, precor, aure hauri: sic proxima votis
 Strēt Cæli Astra tuis: sic gradibus aucta trophejs,
 Hunnica te digno celebrentur nomina cultu.

NATURÆ Genitor, Mundi nascentis in annis,
 Regnorum cum iura daret: mansura per omnes
 Fœdera discrevit tractus, subfideret imis
 Orbis carceribus vastissima terra: secundo
 Feruerent gremio spumantis regna profundi:
 Aëros legerent tum pondera tenuia campos:
 Hæreret Cælo vigor igneus, hancæ quaternam
 Materiem lex vna ligat: neu deuiat, discors,
 Nexibus abruptis, ad scripta ergastula rumpens,
 Concordi cinctam vinclo, pulchro ordine textā
 Congeriem, prisci tenebris inuoluat Abyssis.

Atque adeò exemplo partitæ molis, & Orbem
 Latè regnandum Regi non contulit vni;
 Hic Pontum, Lyciamq; regit, plaga subditur illi:
 Cappadocum dorsoq; Cilix male tutus iniquo.

Al-

Argentos alij Colchos, arcuq. potentes
 Atmenios: alij Syriâ, Solymosq. coërcent. (uit
 Sunt & queis Babylô, sunt & queis Parthia ser-
 Baetraq; & extremû quæ respicit India Gâgê .
 Huic & Marmaricas circûplicat Africa Lauros,
 Huic sinus Aethiopicum. Regio possessa Britânis,
 Vindeliciq. tumens immanis Rhætia opimis,
 Dat famulas illi palmas. Tibi Pannonis ora,
 Illyricumq. latus: tibi bellax Sarmata; Dacus.
 Et quotquot gelidus glacialibus educat oris;
 Arcophylax, & Cythicoq. rigês obit æquore Nerè?.

Quisq; suo contentus eat. tamê vnde per orbê
 Reguandi malè sanus amor? non finibus ille
 Artatur patrijs, multas dominatur in Vrbes:
 Noa auidum fors tanta capit: suspirat in omnes
 Alterius ditiosis opes: velut indigus agri,
 Exsuliumq. diu passus, regna externa quærit,
 Inq. peregrina solum sibi destinata aula,

Sic quem cælestes poterant docuisse recursus,
 Et Mandi melioris opus, confudit iniquus
 Ordo sui, impatiens vnus fornice Cæli (dos,
 Obtegi, & innumeros cupidus cognoscere Mû-
 Astrorumq. acies. Tenuit malus error & altos
 Pellei Iuuenis manes, qui vicerat Orbem
 Non animæ dux ipse suæ: Macedûq. cohortem
 Primus ad Herculeas protendens vsq; Colûnas,
 Ingens, exigua vix nunc includitur vna.

Tantulus ergo iacet, solum cui prorogata aureû
 Lex Fati breuior. porrò hæc trabs aurea, edacè
 Interius cohibens catiem: mare dixeris, anceps
 Quod pepigit sedus volucris cum flamine Cori.
 Scilicet externis sedem qui figere in aruis,
 Inq. alios sauisse velit; communia rerum
 Is iura, & mundum velit euertisse nitentem:
 Et cum frænari populos, grassatus in omnes
 Sponte plagas, crimemq. ferox diademate multo
 Presserit; incurret Mortem, quæ liuida, inermis
 Excubat in vitæ speculis, & falce recurua
 Maturus; immaturos: rerum omnium egenos,
 Florentesq. Ducum titulos; regesq. potentes
 Importuna metit, quid nunc iuxteda petantur
 Præmia? quid vanos tolcret mès ægra tumultus?

Quid

Quid qui vesanum pressus caligine pectus,
 In fora Calicolum stringit sua tela, sacrasq;
 Perfurit in caulas, & castos dissipat Agnos?
 Longè, oro, mens ista homini: tuitissima; cõcors
 Perfet in Orbe Fides. Olim Babylonia torquês
 Sceptra Nabuchodonosor, Solymi donaria tẽpli
 Diripiens, sacras lances, & ahænea labra,
 Cymbiaq; & mensas, auriq. è mole lebetas
 Aufert: septenis qui messibus inter Onagros,
 Infelix lolium, & pallentes ruminat herbas:
 Posteritas commissa luit: Balthassar iniquum
 Sortitur solum: Satrapis regale superbum,
 Indicens epulum, princeps accumbit: at elcas
 Lancibus imponit sacris, Colicèq. potenti
 Baccho onerat, vetitq. miser fe proluit auro.
 Ecce autem, dum iussa cohors discumbere, luxu
 Indulget nimio, Regemq. in poela frequentem
 Prædicat (ò supera! miracra incognita dextræ!)
 Protinus adspectat Rex roto immobilis ore,
 Pariete suspensòs digitos, raptimq. volantes,
 Ducentes vtrò hæcè notas. Numerauit Olympi
 Rex Regnû, dux magne, tuti; & quod deerat, abû
 Suppleuit, nûc in trutina libraribus, & expens (de
 Plus minima iâ parte tui es, iam principe bino
 Diuideris, Regnumq. aliò transfertur: & aquè
 Partem Persa minax, adsumit Media partem

Nec mora, funereos cû Nox accincta eu pres-
 Proferret lacrymosa caput: Chaldæus acuto (lus,
 Ense cedit, pœnaq; operis, te vltore, profani
 Rector summe, luit, tales qui exofus ab æni
 Principijs culpas: quia nunc Alaricus eadẽdem
 Tatum ex parte nouat, totâ tamê aquos in illû
 Promis vindictam, nostram cum perdere Romæ
 Excidio, & latro perfunderè sanguine Thybrim
 Discuperet: prudens rabidis legionibus acri
 Nunciata edicto: ne quis temerarius Vrbe
 Impeteret ferro, sacras quicumq; sub ædes
 Confugerent, seq. obiecta pietate fouerent.
 Præcipuè Petrum reuerens, Paulumq., tepentes
 Cæde manus prona capitis summitteret arce.
 Cumq. furens trepidam miles succederet Vrbe;
 Et Bar-Ioniaca Calices rapuisset ab Aede:

Con-

Contiuuò cautus sacra in templa referri
 Iussit, & iratum placari thure Monarcham:
 Sic pius, atque humili cōtentus Marte: Pachinū
 Dum petit, & placido componit carbasa ponto:
 Vilethi subita abreptus: Latialia tantum
 Mœnia calasse: ah quantum terrore profundo
 Vadebat: tardèq. animos inflexus, amavit
 Haud Romæ tetigisse latus: nunc cōditus Orco
 Aestuatur: & nigræ sorbens incendia vallis,
 Aeternum perijisse veluti tandemq. receptis
 Ignibus, in ventos consumptus abijisse: sed altè
 Lex prohibet perijisse necis. Verū adspice temet
 Athila, circuitu tanti contentus abundè
 Imperij: dubias noli transferbere palmas,
 Qua vindex Deus, instructus cœlestibus armis
 Ausonios seruat lymphato à milite tractus:
 Et Capitolinis iaculans de sedibus ignes,
 Hostiliæ blycpe Romanum vindicat Orbem.
 Equisquam vecors Superos in prœlia poscat?
 Aequetur superis humana potentia regnis?
 Nec verò nostra non de ditione triumphas,
 Et sperata refert trepida de plebe Quirinij
 Præmia, iam duplex cumulat Victoria scœnus,
 Et maior tua Fama volat. profertur vltro
 Plantas ante tuas Populus, qui Victor vtrumq;
 Ambijt Oceanum, cuius nomenq. decuq;
 Aemulus humentum stupuit frenator æquarum,
 Tu tamen extremi domitorem cardinis, alto
 Subijcis imperio: quod si quoq; frœna remittas
 Irarum, & venia populum dignere precantem:
 Ipse tui victor, donabere duplice scepro:
 Nec tam nos fuerit, quam te vicisse decorum.
 Te certè humanæ dudum fastigia palmæ
 Transcendisse vides: nil iâ superesse, quod optes.
 Excessisse fidem gestarum immania rerum
 Nomina, quid sacros ni demū accedere ad axes
 Est super, & fieri propius stellantis Olympi
 Ciuibus? vt quos obrueris victricibus armis,
 Incolumes vsq; esse velis, nec perdere eisdem
 Qui tua submisso verrant vestigia vultu.

Talibus orabat Senior, securus amati
 Fœderis. Heroes strictis mucronibus vrgent,

Prom-

Ptomprâq. sidereus circumsonat armâ fa ellens.
 O nimum verbi vis indeprensa superni,
 Aetherias complexa plagas, qua turbine sacro
 Immensum per inane ruis: perq. ora verendi
 Præsidis erupens, ceu lapsum ex æthere fulmen.
 Frangis caueas mentes, & ahœna corda
 Mulces igne tuo: quaæ tractu mollia, miras
 In species abeunt. Iâ non ferus Athila, iam nō
 Corde ferox: abijt feritas, abiere minarum
 Nubila, Pax totis exastuat alma medullis,
 Nomen Pacis amat, toruo Pax aurea in ore est.
 Iam victas dat (ponte manus sanctoq. Parenti
 Supplicat: Italicus reddat se protinus aruis,
 Et meritis Getica referat de gente triumphos.
 Se nihil aufurum posthac, quod regna Quirinij,
 Quod quatiat Latiale forū: verum ille clientè,
 Mancipiumq. putet; præscribat iura, catenas
 Inijciat Scythicas iubeat penetrare paludes?
 Paruerit: Latijs reddat se protinus aruis,
 Ingeminat: lætusq; loco si cedat, & ipse
 Cesserit: ob stare arcum quid, quo minus inde
 Se abstrixisse queat, super & satis esse minarū:
 Nil fore: cur frictio ferri mucrone petatur.

Adsisit stupefacta cohorsiq; sparsa per auras
 Agmina, & expositos bellorū ad signa maniplos,
 Non capit obtutu: pauidos tam è hauserat ictus,
 Admirata Ducè: in Româ modò fulmina, cedes
 Spirantem, & tumido laxantem frœna furori.
 Nunc mitem, accliuèq. solo, pia dicta Serentè,
 Lambentem tremuli vestigia fessæ Leonis,
 Nec mirum, instabat iaculis exercitus omnis,
 Et nudata Duces vibrabant arma; proteruis
 Si contra obstasset, Patri & parere negasset.
 Sed plenè infractis Lepori quis spicula demens
 Inferat? implicitis quis tendat retia Thyminis?
 Post prædam Venator abijt: lætusq; volensq;
 Possidet, & vacuus patrias vltro petit oras.
 Quid facias, Romane Senex? secedis, & altè
 Atollens visus, grates agis illic toti
 Militiæ: in primis geminum dum voce Parentè
 Compellas: se se ex oculis ignobilis Hunni
 Auertant pautum; pergisq. adscribere palmas
 Vtriq;

Vtriq. Hungaricas. Rex circumqua; rotato
 Lumine, longè alio auctas videt esse cohortes,
 Inclamatq. dolens, Felix Romane Sacerdos,
 Felix Italia; tractus: tibi militat Axis,
 Et decima; Regionis honor. te propter acutis
 Horridus in clypeis Heros latè vnus & alter
 Fug nat: te æternis, in me iurata, trophæis
 Stellâtes supra esse globos iubet enthea virtus.
 Flectite iter socij: ripas contendite ad Istrî,
 Pannonicumq. orbem: longè attentasse recessus
 Romuleos, huc vsque fat est: fat voce coronas
 Vsurpasse tuas, Celo gratissime Thybri.
 Scilicet in patrijs senium componere terris,
 Decretum fixumq. mihi; procul emula Martis
 Dextera; Palladijs repetit mihi paruus in vlnis
 Athila, pacifera frontem redimitus oliua.

Sic ait: & quanto Nilus fuit agmine, septem
 Cum ruit ad portas, & ditat rura Canopi:
 Tantò sublatis insignibus, impiger Hunnus
 Porruit: & rauco resonent eum cornua cantu.
 Nil furiale sonans, nil quo, de more, retentet
 Accensas Bellona acies, Hymenæa canoro
 Aere cient: dubio celebrandas omine tadas,
 Ore iterant, rapido præuertunt agmina passu,
 Connubiale gerens vinclum Saturnia Iuno;
 Tristis Hymen sine luce faces; succedit Iacchus,
 Ebria sustentans tremulo vestigia thyrsos. (Iquo)

Rem probat euentus, thalamos; Strygis omine
 Dū celebrat, grauidq. onerat cōiuiua Baccho;
 Nocte autem madidas exsudat marcidæ, rscas;
 Proflauium passus calefacti sanguinis, v. ca.
 Nare vomens animâ, specubus dānatur Auertit
 Sed iam celestis dimittitur ære toto

Militia; & superæ legionibus additur anlæ.
 Aëreum pellucet iter; vestita sereno
 Nubila, purpureus non indignatur Olympus.

Protinus Ansoniam repetit Leo: plaudit ouâti
 Romulidæ, quâ quâ graditur, gēs omnis; & altè
 Attollunt humeris, seruatoremq. Latini
 Nominis; Hungarici referentem signa Triūphi
 Vocibus alternant; structoq. vtrimq. teatro,
 Sublimem celso Capitolî in vertice sifunt.

F I N I S. IO:

IO: BAPTISTAE
 LAVRI PERVSINI

AEGYPTIADOS,

LIBRI TRES.

Ex Libro I. Epigrammatum Francisci Re-
 mondi Diuionensis è Societate IESV.

AD S. MARIAM AEGYPTIACAM.

Hic amor hic gemitus culpas extinguit: amares
 Si non peccasses, forsitan ipsa minus.

T V M V L V S

D I V A E M A R I A E

A E G Y P T I A C A E.

E Nili genere plagæ, quæq; arua
 Philippi
 Prole tument, annos edocuerunt
 rudes;

Edocuerunt quidem, sed crimina,
 quæ tamen Vrbe

Dauidis, auspicio Virginis, eluimus.
 Hæc in desertas Solymæ transcribit arenas,
 Egrediorq; nouem hic Iustra, oboeq; diem.
 Zosim⁹ hic tumulat, quâ nūc Salomonis in oris,
 Inq; Helenæ Templis enthea seruat humus.

Christophorus Laurus Eques Hierosolymie.
 Perusinus.

170
REVERENDISS. D.
NEAPOLIONI
COMITOLO,
PERVSIAE EPISCOPO,
IO: BAPTISTA
LAURVS. S.

Xit in lucem, Pastor Amplissi-
me, primus hic vigiliarum mearum
fructus: te quidem non ab-
nuente, me vero etiam exoptan-
te: quid n̄ enim ego me prodam?
s̄tamesi longè diuerso consilio, ac pleriq; inter-
pretaturus sunt;ambitiosè à me videlicet factum,
qui nondum extra Adolescentiæ metas consi-
tutus; qua ætate compluribus iræo scribend;
genere pedem vixdum promouisse videri pos-
sum; de edendo cogitauerim. Parcant, obse-
cro, homines isti censuræ; nec me ante culpenti,
quàm consilij mei rationem inspexerint. Equi-
dem illud Romani sapientis monitum, Agricola-
m penitus deperdere, si quod semen in seuerit,
minus excolat; irâ olim religiosè sum comple-
xui, ut siquid in me honæ frugis Poëtarum le-
ctione erat inspersum, morti minime paterer;
quia potius enixè operam daram, quantum à
grauioribus studijs vacare liceret, ut solerti sub-
actio-

171
uisione paulatim succresceret, meq; in spem
messis vberioris, si qua unquam erigeret. Ea
propter ex Alexandrini Clementis consilio He-
liconem, & Ciberonem deserens, Syonem in-
habitans, Musas ipsas abire iubens; ac cælestes
Mentes meorum laborum auspices inuocans, de
DIVA MARIA AEGYPTIACA,
in quam peculiari affectu inde à pueritia exar-
si, hanc opellam meditatus sum: quæ quâquam
domi contineri poterat, ex umbraculis tamen in
Solern eo potissimum nomine emittitur; ut ali-
eni iudicij exploratrix, atque interuentia, quid
mihi ex huius generis scriptis posthac sperandū
sit, fideliter, liberè, apertè indicet: nec enim ego
Suffenus, qui mihi met placeam: iudicium ergo,
non plausum; licet expectare & hunc ab homi-
nibus liceat, cum (quod aiebat Stratonicus) nul-
lo constet impendio. Quod superest factū hunc,
quem obseruantia mea apud te, Patrone Ma-
gne, obsidem esse volo, fronte, qua res tuas con-
suesisti, accipe: tuus enim profecto est; si vel te
spectem, quo Posses in stadio, tanquam Accla-
matore, bono meo fato, sum hætenus usus, at-
que adèd (ni obstat reuerentia) Preceptore: vel
me, qui, cum ex tuo sim grege, tibi, qui es Pa-
stor, in primis debere existimo, quidquid un-
quam à tenuitate nostra proficiscetur. Vale
Perusia 28. Augusti, die Natali meo. 1603.

173
H O R A T I V S
Lombardellius

M. ANTONIO BONCIARIO S.

Vr meas ad te epistolas numero tres, duas bene lo-gas, vnam breuiorem negligas, ignoro. Cui te illufurum putas? si & ego filere incipio, vel totos tres annos defiderabis, vt silentium abrumpam. Hæc quarta est, cui debes responsum. hic de Io: Baptista Lauri popularis tui elegantissima Aegyptiade, vt de Libro, qui ad Spiritum, verum introcludo iudicium. Adolescenti laudatissimæ indolis, & ingenij ad Poeticam facti ostendes, cuius etiam beneuolentiam mihi retinebis, qui conciliasti. Spennactius, an suam acceperis, nosse cupit. Valeto. Senis 11. kal. Ianuarij 1604.

ORATIO LOMBARDELLI,

Ne la quarta Parte del Ragguaglio de gli Scrittori Spirituali.

G Io: Battista Lauro Perugino hà scritto in versi heroici la vita di Santa Maria Egiziana, Poema distinto in tre Libri, ripieno di nobili, e bene innestati Episodi, fiorito di spiriti, ed armato di frezze. Piacesse al Signor IDDIO, che tutti i Giouani Studiosi per ammaestrar se medesimi, e gl'altri volgessero i loro ingegni, come fa questo, à opere tali.

173
IO: BAPTISTAE
LAVRI PERVSINI
AEGYPTIADOS,
LIBER PRIMVS.
ARGVMENTVM.

NE Solymæ deserta petat, MARIAMQ;
tenebris
Eximat, insidijs Erebi Dux Zosimon vrget;
Nequicquam: festinanti Senior pede Diuam
Consequitur, varijsq; beat sermonibus aures,
Dum, Mundi qui frana regant, causasq; viarū
Expedit, & vitæ suazit quæ summa, requirit.

ILIACVM Germen, Cælique
adscripta manipis
Femina, Iudæi non vltima gloria
Regni,
Prima viam numeris ostendat in
Aethera nostris.
Aspirent Superi, quorum sub iure

frequentes
Abramidum tractus; Aegyptiaq; arua tenentur;
Non ego felici labentem flumine Nilum,
Imbre sub Aestiuo: clarū non Mēnona plectris,
Sole recens ortos; redimitū haud cornibus Apinis;
Aut fistris refero cinctam resonantibus Istin:
Sed quam Cælicolæ egressam regione Canopi
Puppe peregrinas nantem videre per vndas
In fines, Galilæas, tuos; Iordanis vt vdas
Tranarit digressa vias, selesq; recessu.

Sedis inaccessæ, nudoq; sub ætheris axe
Abdiderit, scelere ereptis vbi duceret annos.

Tuq; aded, quæ sola hominè nigrantibus an-
Eripis, æterno fecundans sæcula partu, (tris
VIRGO, faue coeptis, tua laus: te supplice vultus
Te prece votina exorat; tibi prima sacratu
Linea, postremæ tibi clauditur orbita vitæ:
Tantus amor superis animam redimire coronis.

ORBE sub Eoo, Solymæ in mentia vergens,
Silua frequens, sanctæ cõiuncta crepidine ripæ,
Vicino alluitur fluuio; qui monte receptus,
Transmissus per opera solis radicibus imis
Excipitur Libani, geminosq; abscessus in amnes,
Vsq;e fluit; donec, riuus coëuntibus, vno
Arctatur gremio; duplici, è nomine nomen
Iordanem recipit currentibus aureus vndis.
Intus odoratos educit in aëra conos

Pinus amica fretis, fronder proceræ Cupressus
Aemula Pyramidum, belli domitura furoris
Fraxinus, apta oneri Palma, intactuq; veterno
Robur, & æquoreas Abies visura procellas.
Nec verò Nemus in longum protenditur; ingens
Planities post terga iacet: vix illa minuos
Emicat in foetus, teneras vix educat herbas.
Solis ab adspectu feruens, eademq; calentes
Imbribus vda sinus; non illic vomere Bruma,
Autumnus pomis, violis Ver, fugibus Aestas
Noscitur: hinc regio mutis animantibus orba
Squallet, & humanas excludit inhospita platas.

Hæc olim quemquã vestigia ferre per oras;
Egit amor? Pharias inter celeberrima Nymphas
Claruit vt quondam scelerata Cypridis armis,
Effuso teneras populata Cupidine venas:
Nunc longè castis æterni Pncumatis armis
Excitat, caelesti mentem radiata sereno;
Illustrat Solymas aui matura latebras.

Huius vt egregiæ fluerent in sæcula laudes,
Et totum caneret vox indefessa per Orbem:
Deterfas animæ labe, quas coëtibus olim
In medijs illex, atque laconsulta Libido
Intulit; vnde frequens post hæc exëpla capessens

Poste-

Posteritas, Ditis rictus eludat hiantes.
Il lustrem lenio quendam, canisq; verendum
Nec perinaccessas metuentem vadere silvas
Rex Cæli excierat, mens huic infederat, omnes
Scrutari saltus, nemorumq; errare per umbras:
Siqua latebrosa celestia pignora valles
Occulerent. Iamq; euectus Iordanis ab vnda,
ZOSIMVS (hoc illi nomen) confinia Situa
Legerat apposita: Cum formidabilis Orci
Arbiter obliquans oculos, qua præpete gressu
Carpit iter, trepidas Etebi suspirat ad arcès;

Atq; ita, Me ferus iste, meosq; euertere honores
Apparat; & Fidei insinulat furor, hoc huic bel
Ira ciet Superû; vsq; aded immortalib; actus (lû
Szue Patens odijs in me, gemitumq; morum
Armibus, nostris longum que iura Senatus
Seruarunt, semet scelera dum fasce fatigant;
Et contage premunt alios, olidifq; profanant
Sordibus. In vetitis an nõ satis iste Triumphos
Indignam Pelagum? non que tractare pudicos
Ausa pedes Domini, iusto licet inerepet illam
Ore Simon? non innumeras, quas nõ nisi fessus
Enumerem? placet huic etiam indulisse caletés
Gymnadas, obscenifq; exercita ludicra mensis.
Esto, Poli (quãquã õ) Meretricis aspiret ad Axes:
Exuerit labe, Christo aspirante, nefandas:
Intrarit tacitas, me non prohibente, latebras:
Quid iuuat ignotis assuetam degere in oris
Ad Cæli reuocare diem? quo cognita Mundo
Aggeret, heu, nostris maiora pericula Regnis.

Non ita. Tartareæ vos hinc properare ceteræ
Fluminis ad ripas, Solymam quod circuit Vibæ:
Acceas accite acies, inde agmine facto
Siluarum prohibete aditu, quicunq; protegeo
Audeat ire gradu, finem dedit ore loquendi,
Ac sceptro signauit iter, tunc Orbis spacii
Faucibus emergens, tenues exercitus auras
Occupat; & medias inter terramq;, pulumq;
Aduocat Asmodeus fraternata voce cohortes.

Protinus accinctæ facibus Phlegetore relictis,
Obsedere nemus: puro sic melle liquentes

Irruat in cellas preciosi raptor honoris,
 Cecropiæ stipantur Apes, portifq; malignis
 Opponit animas, veterēq; animantur in hostē.
 Iamq; Palæstinis propior fit Zofimus vmbriis,
 Iamq; pedes inferre parat: subito ecce tumultu
 Silua fremit, rabieq; armata inopina phalægis
 Frondibus erumpit; gradientemq; igne minaci
 Turbat, & ab furuis lucorum ingressibus arceat.
 Ille tamen pergit, sed enim concepta latentes
 Asperat ira ferax; te vi grauiore repellunt
 Sancte senex: in te rapida plebs cruda Gehēnz
 Grassatur, crebrisq; minis vix sufficis vnus.

Ergo animi dubius pressit vestigia, secum
 Multa putas: ceu si motam pugnâtiibus Austris
 Viderit esse Ratem Dux; ambigiq; arâne contra
 Nubila, & aduersas ventosi fulguris iras
 Tendat, & an pauidam referat naualibus Alnū:
 Attamen Arctoa sperans de parte salutem,
 Acrius vrget aquas, & multo remige pontum,
 Verrit, & inuitis fertur trans æquora ventis.
 Sic propè suppetias Regem dum poscit Olympi,
 Et mouet areanas voces; immanis eundi
 Impetus increuit. Nec te, Pater Optimè, vota
 Præteriere Senis; sed quem Garganus adorat,
 Conspiciū iaculis, pulchroq; Adamâte rubentē
 Accersis, Solymaq; hostes regione fugandos,
 Edicis; cursu arrepto tecta ignea linquens,
 Bisquinasq; plagas; qua flammæ sidera flâmis
 Fœta creat regio, & clypeis candentibus ardet,
 Constitit, & tremulâ iam iam victura fenestram
 Agmina, lucentes cælesti fulmine ad vmbas
 Trudit, & Emyrcam remeat festiuus in Arcē.
 Quâ Lemurū numerosa cohors; aut quale p. au
 Murmur; vt æstiu cū lux optanda sereni (ras
 Desijt, ac pluuijs fecundior ingruit annus; (su
 Grâdine inundat humus, rapido quæ cõcita lap
 Dissilit, & Baccho grauidas exterminat vmbas.
 Horror abit siluis, quæ nil crudele minantes
 Accepere Senem. Luci frondentis opacam
 Explorat taciturnus humum; non abdita cæcis
 Antra latent serobibus, nō longū ducta per arcē

Fron-

Fronda tecta virent, Nemoris prætermeat oras;
 Bisdenosq; dies per inhospita tescua; per amplū
 Tendit iter spatium, campisq; patentibus errat.
 Tandem è lōginquo species transmissa pavētes
 Spargitur in visus; niueo fax debilis orbe
 Redditur, & tremula caligat imagine formæ:
 Suspensam tamen cuariât spectra obuia mentē:
 An quæ sopitos sensus simulacra flagellant,
 Hauserit, aut ægris quæ somnia fingit amator,
 Contraxere metum crines; transfusus in artus
 Terror ijt: nostræ actutum vexilla salutis
 Exerit, obstantesq; oculis fugere tenebræ. (stros,
 Ecce procul tepidos Mulier spatiatu ad Au
 Tarda gradu, nullo velamine corpus amicta,
 Nigrantes enecta genas: mensura comarum,
 Tenditur aure tenuis; fusco vigor entheus ore
 Diffluit, occultos animæ qui prodit honores,
 Nūc protēsa manus, scelera impia desodit, Orco,
 Nunc iunctas referēs ad pectora, sibi bilis Astra
 Suspicit, & patriū tacite suspirat Olympum.

Continuo stu pidas opplentia gaudia fibras
 Dat studio feruere viz: mora nulla coercet:
 Haurit anhelus iter, seniumq; imbelle fatigat
 Impiger, & sterilem latē metitur arenam,
 Nec minus, ætatis post lustrâ noue n peractæ,
 Inspectus MARIAM recreat Pater. Ast vbi cursu
 Sollicitum, seseq; gradu propiore petitam,
 Respicit; angustis qua faucibus area deses
 Arctatur, nigræq; parent consinia terræ;
 Molitur diuersa fugam: sic euolat Alnus
 Ad volucres conuersa Notos, si limite Eoo
 In suamet cernat ferri armamenta Carinam,
 Hostilemq; putet, feruentius instat; at imas
 Illa rapit suspensa vias. Concluditur arcto
 Area longa sinu, scatebras quo deuus olim
 Egerat allapsus per saxa rigentia torrens:
 Nunc sterilis, nullaq; tumens viligine venas,
 Peruia Phœbigenis extendit viscera flammis.
 Huc vbi peruentū, paullū fuga forte remissa est.

Cum Patex, Ætherios auidū cognosse cliētēs,
 Atque idē emensum Solymi tot iugera Regni,

H 5 Allo-

Alloquio dignare. Pater. Quid scrupeus gressu
 Rura voras, placidoq. senem non ore tuoris?
 Define, per Superos, cursu iam temet anhelò
 Cōficere: Eumenidū nō me huc furiale venenū,
 Non Erebi fraudes, inimicāve adegit Enyo.
 Quò raperis? saltem fugitiui lumina vultus
 In me verte tui: sint ò mihi lumina tanti;
 Quandò, vel in media campi regione, petentem
 Optatā refugis simillagine pascere linguā.
 Talibus orabat, lacrymaq. per ora fluebant.

At cōtra Mulier. Ne, Zosime, perge sequendo
 Femineos vexare pedes; muliebricia dantur
 Membra mihi, radios quæ non impune tuentur
 Solis, & assuetam tenebris nigrescere noctem.
 Tu potius, promissa tegunt quæ tegmina pallā,
 Interius quæ corpus obit, concede roganti.
 Sic vmbata humeros vestemq. accincta fluēt,
 Adspēctus patiar iam nil auersa viriles.

Obstupuit: grauidūq. gerēs formidine pectus,
 Pæne retro conuersus abiit. Quid nouerit, inquit,
 Femina, quale mihi nomen, cum lucis in auras
 Me mea produxit genitrix? dum talia voluit;
 Confestim sacro vibrata ab Flamine lampas
 Multifida ambigam radiorum aspergine mentē
 Irrigat; agnouit manifesto numine ductam
 Ignorat proprio se nomine compellasse,
 Ergò superiectos armis deponit amictus,
 Contentus secreta tegi, vultuq. reflexo,
 Progenies vt bina Noæ, qui forte superstes
 Mollibus vndarummersum noua secula in Orbē
 Transtulit; aduersas clamydē proiecit in oras.
 Attripit iniectam Mulier, tergoq. resulam
 Ante sinus solido distringit ābula nexu.

Tum iuuat exutam rugis aduertere frontem;
 Inq; hominē vibrare oculos; suspensaq; mentis
 Viscera lætitiæ dulci perfundere nimbo.
 Inde ait. Et tantum potes exhaustisse viarum,
 Me propter quidquā me xui peperere tenebræ,
 Quod Solem meruisse queat? per denia mundi
 Degimus, & leges patimur telluris iniquas,
 Immeritæ castas hominum spirare cohortes

Inter; & innocuas vitæ melioris Alumnas:
 Donum grande nimis, communi vescier aura,
 Cumq; Astris Phæctonta pati. Nec plura, repēte
 Infitum curuare genu, capitūq; verendam
 Canicem prostrare solo, blandusq; precatu
 Exorare tuam, tellus Galilæa, colonam;
 Armet vt orantem signo, quo in Tartara tendit
 Noctis amica phalanx. Nō segnior illa petētem
 Summouet, ac supplex etiā procumbit: vterq.
 Alterius deposcit opem, seseq. vicissim

Inuitant, verboq. simul de principe certant.
 Haud secus Heroas, resici dum miribus optant
 Colloquijs, pugna se putē, quib' ò æthere ab alto
 Duplice pro victu maiorem detulit escam
 Coruus, adhuc anceps agitur lis, quis prior ore
 Inchoet, & sancto recreet sermone secundum.
 Cū generata Pharo. Tibi debitus, alme Sacerdos,
 Vocis honos; qui liba Deo, dū mystica Patrum
 Ornamenta geris, purgatis frugibus offers.
 Quid maius modico Regē concludere in Orbe,
 Cui sedes angusta Polus, cuiq; omnia subsunt,
 Intra te Ilacides, cedit tibi gloria magni
 Moscos, & quorum mentes caligine septæ
 Occiduas Legis Christum nouere per vmbas.
 Ille, sub hæc. Et te Superum præsentior Aura
 Roborat, vnde animo, quæ nusquā videris, he-
 O Celo cognata Charis, nec falcibus vllis, (rent.
 Nec secū qui sceptrā coquat, benè digna locari.
 Tu, Dea, secundum gurtis cælestibus antrum
 Corporeæ regionis habes; nil fraude maligna
 Inficeris, turpesq; animæ fugis aua sordes.
 Ne, Mater, frustere preces: Crucis aurea per te
 Signa saluifera firmant, mea pectora parua.

Victa rubet, paullūq. oculos demissa, modestè
 Annuit, atq; senis vix tandem indulst a mori.
 Protinus assurgunt; mox qua vicinior agger
 Eminent, & totam latè despestat Eremum,
 Et non ingrata sedem languentibus offert;
 Exiguum meditantur iter: defessus cuntes
 Desistit, fluctuq. dies se condit Hiberno.

Hic MARIE. Quādo autē te huc cęlestibus astrę
 Auspicijs, manifesta fides: dum defluus orbem
 Splędor habet, puroq; fauent Astra alma sereno.
 Incipe, qui Mundo Reges, quę firma per Vrbes
 Religio, Fidei cui commendentur habena,
 Et longum ignoti seriem mihi differe sæcli.
 Qui nihil ancipiti pellicentem voce moratus:

Narrat. Anastasium, cui cura exesse nefandis
 Christiadas odijs, hostiliaq; arma fouere,
 Post domitos bello Siculos, & Isaurica Regna,
 Impensaq; auri turpi pro fœdere massas,
 Iratos sensisse Polos, incendiaq; atrī
 Fulminis obscuris Orci spirasse sub vmbrijs.
 Te pariter, primo sueras qui Solis in ortu
 Pingua lanigeras ad pascua ducere turmas,
 Atq; sub occasu notis includere septis;
 Vt rerum steteris solio, sceprifq; verendus
 Felix Cæsareo radiaueris vnus in ostro

Aequior Eunuchi, Iustine, percemptor Amantij,
 Principe te, versi in melius Pietatis honores,
 Hæreseon restincta lues, Fideiq; profundum
 Vlcus te solo potuit regnante recidi;
 Hinc plaga latatur Syrięditionis Eoę (Idumes,
 Regna, Tyrusq; fremunt); hinc erebrior incola
 Atq; Cæledonij tellus iam mitior orbis.

Tu fortes Hunnos, in prælia Bosphoron armas,
 Prosternis Cabaden, populos tutaris Hiberos.
 Felix Hormisdæ seclū (cui nempe tot inter
 Vndarum cumulos, Petrum, Cymbaq; petentes,
 Cernere paciferam de Cælo labier Irin
 Contigit. Adde ostum Scotorum finibus Astrū,
 Adscriptum Cęlis Astrum, te scilicet ingens
 Brigida. Sed Thusci fors durior illa Ioannis;
 Dum Theodorico, mœstæ fera scepra regenti
 Italiz, in longas legatus truditur oras

Cæsaris, iniusto pro fœdere defidis Arrij:
 Quāuis eximium laudis per rura Corinthi (bū
 Reddat Equus, quę plenū animos, faeroq; sup-
 Pondere cōpressis nunquam conscendit habenis
 Femina. Tu extremis quo floreat vsq; sub annis
 Firma Fides, mundi q; plagas, ac littora vestriz
 Occu-

Occupet, hic precibus non indignabere fufis
 Implorare Deum. Puppis quam plurima remis
 Brachia nixa mouēt (Mulier tūc excipit) vndas
 Descendit, oprataq; sedet pernicio acta:
 Non secus æternas Oratio fertur in Arces,
 Et Triados genua alta tenet; numerosior illam
 Si remex agat, atq; hominum multo effluat ore.
 Pari ab his Senior, sæctiq; vt Flamini auram
 Conceptit, sese totis complexibus arctans

Sternitur; illa tuens, rubro quam limite partem
 Oblinit, ad nostras remeāt dum Cynthius oras
 Paullatim erigitur, mediaq; effertur in auras,
 Inde immota manet, sic prima à sede reuulsa,
 Orbe sub infanti suspenditur aëre Tellus,
 Acterni Genitoris opus, sic rore pudico
 Quę plantas Christi ablutas fragamine Nardi
 Sparsit, & effusus terst gemebunda capillis.

At Lemurū Princeps, medijs q; tractibus errat,
 Tristē licet doleat, Nemoris patuisse latebras,
 Desertosq; Agros, suaq; agmina passa repulsam
 Elulum Ditem, cassas euentibus artes,
 Nec iam posse obito senioem auertere campo:
 Inuidia maiore calens: quo more Leones
 Verbere fe caudæ stimulant in bella ruentes,
 Se se acuit, Fratremq; vocans, cui munia mentē
 Fletere, & (heu pronā) trahere in cōiucia ligū.

Quāquā, inq; plures conamina nostra p horas
 Duci haud posse reor, vicinaq; numina pugnāt;
 Vel minimum nos vsq; iuuēt; Pluto vnde rigorē
 Mittat, nec poenas prorsum patiamur inulti.
 Aspicias, vt terra emineat, palma q; supinet
 Femina? vt incuruus senior tellure moretur?
 Carpe viam pernix, nocitura excute vires.
 Tu potes affixas templis, tacitumq; gementes,
 Et tamen arcana prece pignora suspirantes
 Arguere, immodico implerint ceu viscera Bac-
 Tu potes istabiles vndas dū calcat Olympi (cho:
 Vindex, attonitis mirantum cordibus altos
 Insinuare metus, turpe vt Phaanta sma, cauamq;
 Corporis effigiem credant tu doctus honorum
 Frāgere iura, dolos serere, atq; odia aspera ferret:
 Tca.

Tende truces animos, nec mollia tēpora differ,
His dictis, mentis fulmen non ocyus errat.
Itque reditis; vias Erebi, rerumq; frequenti
Agm ne quotquot habent armamētaria Ditis,
Deligit immundū Calicē. Pavor ingemīt intus,
Consiliumq; animi præcepis, linguęq; malignum
Virus, Tartareoq; latex libatus ab amni.

Namq; ferunt: postquā detrusas axe cohortes
Aëtez obruerunt æterno carcere nubes;
Exclusumq; hominem Memorū felicibus oris,
Olim autem vacuas rediturū in Principis Arces,
Sæuior exceptit mundi plagas; nocte dieq;
Seruantē memori Sathanam sub pectore vulnus
Extruxisse artes, & nomina mille nocendi
Germinis in magni exitum: sed ea inter amaros
Excudisse Scyphos, & pestiferos Crateras,
Aptos Eumenidum serere in præcordia pestes.
Hinc, & qui Inuidiæ stimulis ignescit, & Iræ;
Quiq; tumet, miseroq; auri pallefcit amore,
Quemq; iuuat rugis frons obfita, quiq; calefcit
Ventricis ab ingluuie, sedoq; Cupidine feruent;
Aute nigram saniem, mōstrofaq; pocla biberūt.
Fit propior, pronumq; senē furtim afflat, & atra
Proluit in patera: perlapsus ad intima inundat
Humor, & orantem exturbat, qui lumina tollēs
In MARIAM, extantēq; solo, nec labra mouētēs
Turbato trepidos in pectore concipit ictus,
Membraq; præcepto torpent defesta calore.
Tunc anceps dubio sensus sub corde recurfat,
Aëreone sinu tenues obdixerit artus
Spiritus, horrendi specubus deductus Auerni,
Feminea ignarum tacitē qui eluderet vmbra.

Et secum. Quæ, Cælicolæ, funesta parantur
Monstra mihi? post implicitas, longasq; viarum
Ambages hæc parta quies? vt scilicet, astu
Cingar, & in rabidum miserādas defecer hostē?
Ah quid, dum cursu fugientis concita feruet
Arca, & ad spectu se subtrahit inuida nostro,
Sufficitis vires, & nil obstante senesta,
Firmatis tremulā per crebra efflamma mētem?
Tuac tempus gressum cohibere, dolosq; paratos
Præ-

Præmonstrare Polo, tonitru sub sidera misso.
Nunc iuxtim furui fax despectissima Regni
Ore preces vomit, & sedes suspirat ademptas?
Sic miser ad multam noctē trepidatior Agno
Fluctuat; vndoso nutantem gurgite Petrum
Dixeris; & Mundo gaudet vanescere Lunam.

Viderat arcano curarum pondere pressum,
Nata Pharo, sparsamq; senis per pectora nubē,
Ceu vitreas Sol trāsit aquas; nec claustra fluētis
Materix abumpit, multo nec lumine frangit.
Tum pavidū dictis firmans. Nec te penes, inquit,
Tartarei vis vlla Ducis, nec te vlla furentia
Fax petit Eumenidum, necis quin excutis vni-
Et reddis iam tute tibi? mortalia cerne (bras;
Membra: queunt longis obnoxia Solibus vri
Ventorum gelidis percussa rigescere penis;
Interior veros anima epotante dolores.

Sic dulces radios in te supremus Olympi
Rector agat, mersumq; nigra caligine Mundū,
Et crudas Erebi Legiones vsque gementem,
Cernere det, qualesq; parent in prælia casses,
Quotq; plicent hominū, noctū more, maniplos.

Tātum effat. Sinus, humeros, vultūq; superne
Quadrifido emunit signo; nouus inde referfit
Ora nitor, viuas iaculantur tempora flammæ.
Mosen lucifluo credas à monte reuerfum:
Vsque adeo iubar irradiat: tunc ille resudans

Epotos lauces, insertaq; semina culpæ;
Concidit in vultus; atq; hinc de plebe videtur
Cornutam faciem non agnoscente beati
Principis; hinc gremio cū qui præreptus anhelē
Doridos, aduersi miscent vbi fulgura ventis,
Stat rationis inops; tandē vt lux reddita menti,
Proditaq; occultis descendit cœcina guttis;

Per rerū Dominū, per carnea vincula, queis se
Implicuit, cum siderea Genitoris ab Arce
Fluxit Virginæ media inter claustra Puellæ,
Auspice quo crudæ per tela algentia brumæ,
Perq; Cleonæos graderis vel nuda vapores:
Annoium ne conde moras, ignotaq; vitæ
Lumina; pande mihi, Quæ sis, qua duxeris Vrbe,

Quid petis, & sedes tacitas quo Sole frequētas.
 Pa de libens; tua laus agitur, Sator Optime, tuq.
 Nofceris, vsq; tui latitās caligine Mundi. (hinc
 Quæ diam secreta beat Sapiaentia mentem,
 Diues inauratos operit quæ glæba fluores,
 Villane venturis referent compendia damnis?
 Sed nec Fama nocens, doctusq; obtrudere palpū
 Arguerit te laudis amor, Deus omnibus auctor,
 Quo duce non notis plantas impressimus aruis:
 Nec fallor; primæ memini data signa senestæ.

Sexdenos Veris tererem cum forte recursus,
 Dæmonis insidijs agitor; qui plurima dum Nox
 Incumbit terris, & habet mortalia Somnus;
 Mentiti sanctos Superum de gente Ministros.
 Vocibus his vsi mecum, Te, quem noua Cælo
 Gloria sublimem cælestibus euehit alis,
 Venimus admonitum. Tēpus iam deniq; sacris
 Infedæas claustris, ne te per rura vagantem
 Spectet ab Axe Deus: veniet longinquo hospes
 Te visum, innumeris qui dotibus aurea vicinis
 Sidera, quotq; obitu pariter lassantur, & ortu.
 Ibam nocturno tumidus præcordia visu,
 Lactabantq; rudem mendacia credita sensum,
 Cum mihi (prò Superū pietas) se obiecit cūti
 Ignoti noua forma Viri, qui voce verenda
 Orci aperit fraudes, verisq; hortatibus implet,
 Tende aliò cursus, Patrèq; imitatus Abramum,
 Orbe tuo egredere, & castam Iordanis ad oram
 Siste pedem. Gens tæsta cauo capita alta cucullo
 Propter agit, quæ Sol radijs nil infustus ambit.
 De grege iam dicor: leges hinc nempe secutus.
 Non sine mente Dei nouus ad te deferor hospes.
 Nam qua luce latēs Christus, frondētibus erar
 Siluarum latebris, patiturq; dolosa profundi
 Tentamenta Ducis; lapides vt vertat in escas;
 Irruat in præceps, Princeps dominetur in oēs:
 Abscedat tæstis Patres, cunctosq; peragant
 Circuitus, quotquot lambit vicinior amnis.
 Lex ea digressis. Vni gradientur, & insistent
 Vsque via: donec tergo deuectus Afelli.

Dum

Dum Pueri palmis, terramq; tapetibus ornant;
 Illustret Dominus Solymorū ascendat in Urbē.
 Ille hæc. Cunctatur Mulier, propiorq; coactę
 Incipit, ima alto suspitria pectore dicens.
 Et pudet insectos maculis tibi prodere mores,
 Et, ne pollurus memoratis sordibus agr
 In nubes cogat sese, turbetq; loquentem,
 Extimeo; tuq; ipse oculis obtrudere palmas
 Cogetis, vitæ metuens opprobria nostræ:
 Forsq; aliò captabis iter; ceu gramine campi,
 Cum quis in obstantem vestigia torserit Hidrū.
 Læus abit, flexoq; pauet fera sibila gressu.
 Si tamen emeriti dulce est cognoscere sæcli
 Dedecus, vt nudam nuper tibi visere præptum,
 Omnigenum nudabo nefas, morumq; meorum
 Dissidia, & scelerum fontes ab origine pandam.

Libri Primi Finis.

IO: BAPTISTAE
LAVRI PERVSINI
AEGYPTIADOS;
LIBER SECVNDVS.
ARGVMENTVM.

Florentis æui cursus, crimenq; peracti
Tēporis, accessum sacræ Salomonis in Urbē,
Inuentæ celebrata Crucis mysteria, & alma
Præsidium Dominæ, transmissaq; littora sancti
Iordanis, tacitis & quidquid contigit annis,
Carmine perpetuo Nilo generata recenset.

CONSEDERE loco, pronaq; vbi
fronte parumper
Conticuit, ducto sic longius in-
choat orsu.
Quæ septemgeminus fuit eruptu-
rus in amnes

Largior, æstiu Nilus latè imbre tumescens:
Terra mihi gentile solum, spirabile Solis
Hic lumen, primaq; hausi miseranda tenebras.
Nec verò annorum referens elementa meorū,
Nutricum teneros lusus, dulcesq; Parentum,
Blanditias, quæ bisseis mihi cognita in annis,
Aegypti portenta canam, dirasq; Decrum
Effigies, Patrum cultis orientia in Hortis
Numina, & eductas Heroum ad sidera Turres:
Sat primas æui curas; tunc ducere eburno
Pestine cæsariem, nodis innescere, in orbem
Colligere, intortam niueis aspergere gemmis,
Insulcare genas, inquirere quæ noua formam

Dam-

Damna iuuent; quæq; in mores infanda pudices
Coniurant, vertuntq; animos. Duodecus aduicq;
Fluxerat Autumnus; patriaq; domoq; relictis.
Adueni; Emathij quæ stirps generosa Philippi
Condita marmoreo iacuit post fata sepulcro.
Sola quidem, multo at Veneris deducta paratu:
Munit iter vinculis infana Licentia ruptis,
Fertq; faces impurus Amor, Petulantia circum
Errat, & effusi Ritus; tunc perlitæ, & amens
Incustoditiura exsoluisse pudoris, (ætas
Et memin; & meminisse pudet, Quæ mollior
Patrarit, cæcis iam peruia fastæ iuuenis:
Quis fando plenos oculis non exprimat imbres?
Exsequar illa tamen; quæquæ meminisse, laetes
Mēs abit in lacrymas, & pectora me or acerbant.

Quam fera nox animo quam n̄ iucundus illa
Luce mihi; quæ Virgineas calcasse coronas.
Atq; Cupidineis potui dare colla catenis;
Ex illo crebris indicere ludicra mentis,
Inq; iocos laxare dies, nimiumq; proteruis
Ebria delicijs, lusus geminare procaces
Ocepi: non muneribus ducebar opimis
In Venerē; Veneris merces vel magna, voluptas,
Et geminādus amor; mētisq; infra atria nostræ
Omnis gazarum penitus subfederat ardor.
Quin ego saepe hominū vel prouida corda cogi
Incessare Polos, sopitaq; pectora in ignes
Arresi; nec cura animo: nam sponte ferebar
In luxus, sensumq; malis excusserat vsus.
Nec mihi quis Pelagē; peritura aut Thaidis acta
Præferat; aut sacris quæ furtim elapsa latebris,
Indulsit gancis, donec Pater excitus Abram
Militis effugiem mentitus, & ora procantis,
Rursus in antiquæ claustris conclusit Eremi.
Iamq; recensitos vltra ter quinq; Decembres
Exierat Titan; & adhuc sine fine fruebar
Illecebris, turpesq; trahens ingloria noctes,
Ingenti Macedum macularam crimine terram.
Fors etiam sensere nouam testæ hospita pestē,
Et populi timuere luem, propinq; periclo
Ad Superos fudere preces, ne impune vagari
Talia

Talia Nilivacas paterentur monstra per Vrbes,
 Areret fons iste mali, siue acta Getarum
 Trās scopulos; sparsum maculis traduceret quū.
 Ingenio peritura loci. Non irrita voces
 Detulit aura tuas, Vrbs nostro infecta veneno;
 Ante vitina tales fudisses ore querelas,
 Additam Stygijs quæ me rapere cauernis.

Tempus erat, cum vicinū properaret in æquor
 Latè hominū conferta manus, quos humida Nisi
 Clausura tenet. Latè aut nimis exhausta Syene
 Ignibus; ardet iter, iuit indiscreta iuuentus
 Oblonga ad talos spectanda in veste, facertis
 Taurinam pellem, dextraq. hastilia gestans;
 Omnibus in vultu Pietas; iam scanditur Alnus,
 Et medio fertur Zephris spirantibus alto.
 Farte alia crebras alij densare biremes
 Ad litus, mistiq. sinus onerare maniplis.

Obstupui, atque ad eò rerum studiosa nonarum
 Appropior Iuueni. Dic è, quid iosa ad vnda
 Concurfus? quò terrarum gens confluit istæ?
 Ille autem. Sacra Solymorum tendit ad Arces,
 Spectet vt inclusum gemis venerabile Lignum
 Christi illustre decus, cuius sollempne trophæum
 Proxima Luna refert: si suaserit ire voluntas,
 (Tunc ego) composita rexis me puppe receptè?
 Duncur merito, subdit: si Nauita naulo,
 Has porò tranabis aquas. Mihi munera nulla,
 Nulla mihi argenti vis est: sed certus eundi
 Impetus: expositum iam destinare ire per æquor.
 Ibo audax, & si rerum ferar indiga, & expers,
 Haud expers tamen ibo mei. Subriscit: at ipsa
 Vsq. que furens, Pinum gelidas tum forte parantè
 Nereos ire vias, conscendi: interq. inopinas,
 Sicut eram malefana, procax, elumbis, & illex,
 Nexa comas violis, fucato splendida cultu,
 Emicui Iuueni, portetum immane, cohortes.

Hic ego quas scelerū facies, quantūq. per oēs
 Conflarim miserāda nefas, quis carmine digno
 Explicet? incepta poruin Mare findere puppi,
 Perq. profanatas errare procacius vndas?
 Continuitq. manum Genitor, ne cælitus ignem

In fontem iaceret; ne venti aduersa frementes,
 Vigerent fessas in saxa latentia rontas?
 Prò Pietas? defauit hiems per cærule, Ionas
 Dum dicto parere negat, Monstriq. reclusis
 Faucibus hauritur: liquidum dū Legifer Heros
 Currit iter, Rubriq. Maris curuatur vtrinq; (ueo.
 Lympha fugax, medio Pharaò iacet obrutus al-
 Ast ego contèptrix Superū, fax subdola amoris,
 Quæq. meos comites sub iniquè Cypridos arma
 Hostis amica adigo, non turbata ceruchis
 Pisce voror, refusa non obruor æquoris vnda.
 Sed tutam, nulloq. Aquilonum turbine raptam,
 Emensam placidi terga inconcussa profundi,
 Optato exponit Ratis imperterrita portu.

Iam tractus, Iudæa, tuos, Solymq. legebam
 Rura plagæ, magno Iuuenum circumdata coetu:
 Eoum qualis Phœnix dum migrat in orbem,
 Pone Auium grex magnus abit: cū protinus om-
 In partes rapitur varias, & me vagus vnā (nis
 Deserit. Agnosco subiti quæ causa recessus:
 Plurima nam pubes diuerso ex orbe profecta,
 Paluere sparfa caput, ieiuno pallida vultu,
 Supplex æterni Tumulum Soteris adibat,
 Sed mens cæca animæ, scelerumq. infusa per artus
 Semina, iamq. calens media de puppe libido
 Præstinxere oculos, nec rem nisi simplice sensu
 Tunc bibo. Digressos petulanti plena cachinno
 Prosequor: Innumeras nō est amor ire per Arces
 Vrbs Idumæq., non aurea visere Dium
 Limina, & effracti vestigia peruia Templi,
 Non muros toties obitos, totiesq. renatos,
 Testa alia, atque alias vestigio sedula turmas,
 Nec labor; aspirant votis Phlegerontia nostris
 Numina, & occurrūt passim, quos labe nefande
 Polluere, & solito placet encurare veneno.

Hic etiam quanto temerarius hospita luxu
 Mœnia? quot, quales animorū euertimus aras?
 Hinc (merces speranda reis) pro talibus ausis
 Flos Vatum, Regum Princeps, terrorq. Gigantū
 A Saule infernam qua pellere fuerus Erynnin,
 Ad Citharam palmas iterum retulisset eandem,

Pelleret ut patria scelus hoc quanto cecius Vrbe:
Ni Pater omnipotens, cuius clementia cunctos
Didit per populos, crimen quocūq. superstat,
Prensasset Regem, melioraq. fata parasset.

Festa dies aderat, solitūq. illustrius vndis (gno
Sol caput extolerat: mihi cum ruere agmine ma-
y. sa acies hominum, non densius aëre brumæ
Lapta cadunt folia, & sedem concedere in vnâ.

Constantinidum moles operosa refulget
Vrbis in amplexu, centenis nixa columnis.
Hæc gens tota fluit, feruent vaga compita, puluis
Fuscat nube vias, & gressu tardat euntes.
Ire iuuat: prius exantes in vertice cirri
Mista rosas, ynguenta bibunt, sparguntur odore
N. stare, & effuso tenduntur symmate vestes.

Quas superfusum multa caligine vulgus
Adfermit ac ritu vndarum, cum nubibus Austere
Insultat pelagos sine more vrgetur, & vrget,
Irruo. Quæ nostro poterat par ire furori

Eumens hæc loci gens dat, sed & inter eundū
Pacem oculis, bellūq. gerens, concludere sursum
Ardeam teneras, Cypræ in vincula mentes.

As aditu prohibet flammæ, animamq. tuetur
Cura vigil, nostrog. timens captiua subesse
Imperio, hæc propius petulant in pellit, & illuc,
Ventum erat ad limen, Gel dâ porta aurea Calpæ
Spectat, nociduis Domini circūlita signis, (vii
Crux hinc, Crux illinc, genitrix ea symbola val-

Prædiant: iâ Tēpla patent, turbæq. frequentē
Expectant; stat densa phalax, & pressa, premēsq.
Angitur, atq. auido semet seruire fatigat.
Irrumpit tandem, magnæq. effusa tumultu

Plebs natus in templo, pugnatq. gaudia carpit,
Vt trabe multiplici, cum crassa exire vetantur
Flumina, ventis tumē, donec super aribus vndis
Oppositas, vident moles; campisq. pererrant.

At non iam missam populis, et oisq. secutam
Accipit ampla, Dom? qui vix pede labere linē
Aggessam tacite vis, in prouide coërcet.

Accellumq. negat. Quid tum? viridifine iuuenē
Robur hæc est? cæbra comitū nū stræda procella

Speratis mea Cymba nequit succedere arenis?
Ergo sacros aditus iterumq., iterumq. retento,
Possibus intractis iterumq.; iterumq. repellor.
Quoq. magis fuscæ coeunt in pectora vires,

Inq. fores accensa feror, violentior insto;
Hoc magis excludor, Retrò sic ire Magistrum
Defunctas Nereo conantem trudere classes
In pertus, à fronte minax sæpe impulit Euris.

Quid faceret? cedo in partē, quādo intima sâguis
Sauciat, & mentem nec opibus coëntit horror.
Dū vapor adpectu, nū quis me forte retrusam
Eludat, rerum facies occurrit vtrinq;

Bina, duplex Paries, vasti latera vtraque Templi
Ambit, quem quondam radiantem mille figuris
Artificum duxere manus, operumq. sacrorum,
Impressere notas. Animi componere fluctus
Poste, mihi res visa satis, propiore sinistrum
Planta adeo larus, & picturæ lumine pascor.

Hæc Puer Abramides Genitoris iussâ cepellit
Impiger, & gladium manibus, sâmamq. iogalē
Gestat ouans, & fasce humeros oneratus acerno,
Festinat celsum montis superare cacumen.

Præcipit hic senior Natum subsistere, onusq.
Ponere, qui fenibus confestim Altaria saxis
Cōstruit; inde struem lignorū imponit, & addit
Isacon, ambobus vinctum post terga lacertis.

Extendensq. manū, nulla formidine ferrum
Stringit, iamq. piæ solamen dulce senectæ
Immolet, & Gnati caros transtuleret artus;
Ni sacer ætheris dilapsus ab Arce Minister
Arceat, & clausum arboribus pone Arietis albi
Oscendat vellus, prima pro cæde litandum.

Illic Hebræos, Chananaeq. insignia pugna
Dum referunt, timor inuadit, pars tæbe furenti
Occidit ignitos pars frustra summonet angues;
Dux tamen, extremam Populo exorante salutē,
Castrorum in mediū concretum ex ære Cerastē
Suspendit longo, qui sinderet aera, conto.

Hinc iussas acies oculos huic tollere, virus
Deserit, & fluidis abscedunt vlcera membris.

Parte alia duplices inimica fronte phalanges
Efful-

Effulgent, fremitu hæ gaudens; grassatur in illas
Tristi corde Pavor; dubia dum forte duellum
Vertitur; & totis spondentur funera campis.
Namq. Philistæas ausum defendere partes
Terribilem membris, immanemq. ore Goliam
Prouocat exigui Pastor gregis, illius arma
Pastorale pedum, lapidesq. in flumine lecti.

Hæc læuus: Dextro rapior dein pariete; ibiq.
Eductus puteo truncum iam certus Iudas
Proderet quadrifidum, gemmata in sedē sedentē
Sistitur ante Helenā supplex, tumulūq. propin-
Culminis ostētat; Veneris delubra nefandæ. (qui
It subito Paphium pars deiectura Colossum,
Pars fodit affixas rupes, & feruida saxa
Diffindit nitens, & toto pectore montem
Dissipat; incuruos alij exercere ligones
Egerere & lapides, effractaq. viscera terræ,
Nec mora, scrobs aperit latebras; educitur imo
Crux triplex fundo. Tunc exarmata catenis
Brachia protendens, iam non captius Iudas,
Aspicit infremere horrendū quod signa Tonantis
Eruta; quod veterum simulacra excisa Deorum.
Quæ verò è Crucibus Regem stellantis Olympi
Extulit applicitum, dum quæritur agmine toto:
Ecce sepulchrali iuuenis condendus in vrna:
Effertur; pheretro imponūt tria ligna; sed vlt. mē
Arboris atactu, frigentia membra reuifit
Spiritus; & nostras admiranda in oras
Exsilit: insuetis populum feruere choreis,
Et pene emota psalteria ludere dextra, norq.
Cernere erat; Dominā ante alias, quæ vestis ho-
Reiecto fastu, posito Diademate Regni,
Et lunata genu, venerabile Robur adorat.
Nec procul hinc Solymi, Romanorumq. caterg
Metantur sedem Templo, spacioq. patenti
Fundamenta locant: struitur noua machina læni
Marmore; conspicuo ducuntur testæ metallo:
Et, ne vel multa moles immensa fatiscat
Clade, columnares firmant latera ardua dorsi.
Inde Crucis vexilla secat Regina, sa cræq.

Par-

Partem infert Aedi; recipit Roma inelyra partē.
Sic ducebam oculos; subitus cū pectora terror
Occupat, accessus causam, pia signa, Crucemq.
Insinuans: animæ in tacitū penetrabile receptus;
Elicit atque genitus; animamq. nocentem
Arguit. Intrabis culparum arguta nouatrix?
Intrabis tandem? nec te scelus, atraq. turbant
Crimina, tot, tantisq. hominum ditata ruinis?
Ergo affixa malo, stolidaq. incendia mentis
Vsq; fouens, scedis venerandā gressibus Aedem
Attentare paras? te vox saltem illa superni
Numinis ad moneat, qua quondā Monte nitenti
Spinoso inuolitans Mosen longè arcuit igni,
Pone pedum soles, quæ calcas, enthea terra est.

Tantū hæc. Acutū excutitur despecta malorū
Congeries; quodcumq. actis peccamin in annis
Admissum, & prisci occurrunt discrimina mor-
Erupte genis lacrymæ, crimēq. solutus (bi.
Fassa comis, geminas laxaus in verbera palmas,
Et pectus mista plangens furibunda querela,
Quæ portæ connexa super de marmore viuo
Concauis Orbis adest, vbi splendet Virginis almę
Dulce puerperium, sustollo lumina, & vndas
Corde vomens, tales effundo pectore voces.

Alma Parens, quam nec primæ contagia labis
Ante ortus tetigere diem; nec gaudia postquam
Luminis hausisti, macularunt crimina tædę;
Indulge misera veniam, quæ conscia culpæ,
Digna Gomorræas dudum bibere ore fauillas;
Si ad vultus; Regina, tuos accedo; tuiq.
Voce vel impura decus implorare fauoris
Haud vercor. Parce, o sæcli spes fida nocentis,
Nēve oculos auersa pios mihi deme, proteruis
Quamuis hisce oculis specteris; fasq., bonumq.
Id licet exposcat, maculosa gentis inani
Obsequio tumeant, qui pallent crimine, quiq;
Virgineæ gaudent animam vinxisse corolla;
Virgineis pariter cultoribus vsque fruantur.
Si verax tamen has olim descendit in aures
Fama, tui venisse vteri sub claustra Tonantem,
Labentem miseratum Orbem, subiisse labores

I

Insc-

Infectos, duroq. affixum brachia malo
 Puram animam medijs in fontibus expirasse,
 Sontibus immeritam pareret qui nempè medela
 Morte sua meritoq. reos arceret Auerno,
 Da, Virgo, talem Natum quæ digna reperta es
 Ingrato donasse Orbi, da posse referre, (aram
 Quod peperit mihi morte bonū. Tibi pectoris
 Deuouco, ritusq. pios imitata regentum,
 Cum puppim emotæ certant sorbere procellæ,
 Vota ferunt, pistaq. parant post vota tabellas,
 Emersa è scelerum fluctu, tacitaq. repulsa
 Libera, marmoreæ radiabit imagine formæ
 Hæc facies, tabulaq. dabit vox ista loquaces.
 Tu modo ne sanctis exclude à postibus, illud,
 Illud ego vt Lignum spectes, quo nostra propago
 Ridet tartareum, iam non captiua, Tyrannum.
 Da faciles aditus: etenim si plena sui mens
 Vel minimum se posse putat, non vilius vnquã
 Inquiner attactu sceleris, non crimine posthac
 Polluar: extremo iniicimus iam vincla pudori,
 Et fidam extremi partem promittimus tui.

Finiarum. Trepidam penetrat celestia mentē
 Robora: continuo Fidei succensa calore,
 Spæq. piæ Genitricis ouans, vestigia raptim
 Ad vetitum refero limen, stantemq. cateruam
 Oppleo: dumq. imo sub pectore spæsq., metusq.
 Concurfant tandem, vi nulla obstant, fremētes
 Transgredior turmas, dubitataq. tēpla subintro.

Quid mihi tunc animi? quã læto in corde vo-
 speratis hæsisse locis? ne gaudia conser (luptas
 Illius, ipsa inter quæ murmura conseruarum
 Haud verita est Christi vestigia tangere dextra,
 Impuramq. olim summittere ad oscula linguã,
 Quamquam animi tunc pura: ergo introgressa
 Vique rubescenti desixi lumina Ligno: (crucore
 Circumstant aræ centum, funalia centum
 Fixa tholis, Mons abscessus, fractiq. molares,
 Ac Domini resperfa pijs sudoribus arma,
 Vtq. oculis satis indultum, mentemq. capaci
 Luce explicitæ datum, pacem, veniamq. rogātes
 Mille verecundis affiximus oscula saxis,

Atq;

Atque exorata lentè decessimus Aula.
 Tollitur extemplo MARIAE aspectus in ora,
 Ore autem. Quas ah? grates, aut quale rependã
 Pectoris obsequiū, meriti quod pandat abunde
 Pondera? tu vetitas aperis mirissima valuas,
 Et das sidere victricia signa tueri
 Principis, atque animæ sperata pace potiri?
 Quã dedimus dignare animã tibi colligit auras,
 Dirige tu dubiam, venientia tempora vita
 Instrue, venturis viuat quo dignus annis.

Hæc vbi dicta: leues subito resoluta per auras
 Vox sonat. Humentes i trans Iordanis arenas;
 Hic tibi tuta quies, & summi terminus æui.

Nec plura. Implorãsq. iterū per vota benignã
 Parthenicæ, gressum ad iussam cito molior vnda.
 Nec deest, conspicuo nudatam tegmine, passa
 Simplicem contentam, largæ qui munere dextræ
 Dignetur gestansq. manu tria liba, Syonem
 Desero, & optati structam prope litora Ponti
 Adem adeo. Interea Sol occidit, atq. montes
 Vmbra tenet: saxo ingreditur fundata vetusto
 Templas: & ad ignotam procedo Numinis aram.

Quã super: Eximiu fluuiio radiare IOANNEM,
 Rore leui, timidè Christi sacra mēbra rigantem
 Intueor; iuuenumq. chosos hinc inde gerentū
 Lintea; demissam cælesti sede Columbam,
 Aeternum magni restantem Pignus Olympi.

Sternor humi, teq. ore pio, Ter Maxime Vatē
 Deprecor, assistas operi, meaq. æthere ab alto
 Orsa iuues. Sed stellanti Nox ardet in vmbra,
 Meq. sopor placidis fessam complectitur alis.

Iam reserata dies, somnūq. à mente fugatam,
 Illic multiplicis consueta piacula noxa
 Concepio: lymphisq; manus, atq; ora refundens
 Attactu quas ipse suo sacrauit Iesus,
 Antiquam celeberrimam da more Synaxim.
 Mox flumen, salubrafq. loci transuectas maligna
 Qua sola, & humane reuocit saxa aspera plãtæ,
 Deferor, & cæcæ fugiens discordia turbe
 Agmina, inaccessi formidine persfnor orbis.

Atq; hic orta Pharo, facto iam sine, quiescet:

I a Ni

Ni Pater: Imo agedū, neque tibi cūq. supersunt
Nube tegas; dulce emensum memorare laborū
Pondus, & exacti seriem percurrere sili.

Illā autē: Innumeras, linguas, exordire q̄relas,
Lingua, meos casus, & quot prope cōdita portus,
Peruliter fluctus, feralibus incipe dictis.

Phœbe, quaterdecies stellantia templa rotasti
Septenos supra cursus; ex quo Vrbe relicta
Dauidis, hos colimus, nullo infestante, recessus,
Nullo, inquam, infestante hominū, quādo omnis ab
Exorta in me tēpestat, hoc fonte dolorum (Orco
Triste fluēs numerus. Ter senos torta per annos
Plus minus, his memini: quantū vicisse pericli
Auspice Christipara, quales superasse recordor
Demonis a sūltus; hinc accipe. Sæpius ægrum
Pectus, & exhaustum lacrymis stringebat edēdi
Acer amor: tostas Cereris cum dentibus escas.
Attererem; subito laxi ludi bria ventris

Surgebat animo, quod terra, quod educat aër,
Quod Nilus, quosq̄cūq. Deos Ægyptus honorat;

Adde merum Meroes, Mareotidis adde salernū,
Cæci luxuriam Bacchi, preciosaq. mundi
Fercula; queis olim lasciuia licentius atas

Diffluxit; quæ quando loci prohibebat egestas,
Pallebam, maciemq. anima interiore coquebā;

Sæpe leues Citharas, spirantia carmina, amātū
Iurgia, molitas fraudes, resolutaq; in ignem
Viscera, & effusas in mollia gaudia noctes

Insinuans, mæstam iam non repetenda Libido
Torquebat lentē, vitæq. in dura trahebat
Tædia. Quid passas nocturna per otia pugnas,
Iniectosq. metus referam? me tardus Hiberno

Deserat ante dies, quā monstra in lurida versos
Enumerem Lemures; quā spectra minātia cēdē;
Insiestas Erebi pœnas, promissaq; demum
Funera, Exemicolæ quæ nusquā hausere priores,

Me tamen, & vultu penitus solatia morbi,
Verberibusq; admitta pijs lamenta tegebant,
Et quæ deuotos VIRGO haud frumtsata precat⁹,
Munifico spargit languentia pectora nimbo.

Hinc clades inter: vibratq. tela profundis

Fra-

Fratribus, Angelicis incincta cohortibus, altis
Visa exisse Polis, & me Mundi ima tenentem,
Despectamq. vltro sanctis animasse loquelis.

Fide animo, victrix tandem ditabere Auerni
Exsuiis, meritaq. dabūt tibi Tartara palmas.
Perfer, & obdura: cælestis semita in arctum
Tendit, & angustus patitur vim limes Olympi.

His ego dum versor vicibus, transmisiq. vitæ
Tempora purgata cordis statione retracto
Curarum extremas rediens Sol attulit horas.

Ex illo, hinc alio tristes abiere tenebræ,
Nec defæcatum violare hunc aëra fœdē
Ditigenum potuere manus; vidi ipsa rebelles

Irrita conari, vidi ipsa immanibus Hydri
Ardere, ac tremulis itæ incandescere flammis;
Vidi etiam admoto procul ablegata flagello

Bella, odia, & Stygij nigra nia fulmina regni,
Et castos Superum post hinc habitasse maniplos;
Qui sceleris puram; functq. laboribus Orci:

Sæpe sacras secum duxere per ætheris oras,
Et patrij dederunt commercia noscere Cæli.
O memores longum lues, absiq. notandæ

Velleribus, quibus Afriferas super edita moles,
Aspexi; Chaldaea olim prope flumina quidquid
Captiuus cecinit perplexo carmine Vates;

Quidquid & Aegæo premitur qua p̄xima Nereo
Pachmos, inexplicitus fertur ceciniisse Ioannes
Sed summo laus summa Patriq; sæpe potentes

Dignatur solio, interea non despicit Orbis
Quiq; ipsias: quo more suos Sol arduus ignes
Æquē pauperibus donat, locupletibus æquē.

Desierat iā plura loqui. Tamē vnde tot annis
Excepit Senior, frugum tibi copia? & vnde
Vel leue nudatos tegmen contexit artus?

Illud idem illa refert, quo liquimus alta Syonia
Mœnia, & irriguas Iordanis obuiimus vndas,
Temporis enectum vitio, nimiaq. senecta

Deciduum, tenues abijt velamen in auras,
Crebrius hinc tactum glaciali frigore corpus,
Grandineq., & crudo pluuiarum algore petiit,
Et Canis Icarij torrentia spicula passum.

Heu quot fastidit, quâ magna incômoda quot
 Induit in facies; posses modo dicere an heli (se
 Effigiem scopuli, refluo cum turnditur æstu
 Aequoris hyblææ similem modo dicere cæræ,
 Quæ perit, ardenti cum ponitur obuia Soli.
 At mihi quas escas dederat pia dextra, diurno,
 Nocturnoq; gelu poterant quæ attraxerent
 Duritiem, deos septem per Veris honores
 Vivere, inde herbis, quæ cæpis hisce virefcent,
 Vescerbar: sed enim veteres lapsusq;, nefasq;
 Corde reuolenti, lacrymisq; piare volenti
 Non vllæ cordi clamydæ, non vlla superba (est,
 Gaudia erât mæse, sed quo calet omnes, qd vsquâ
 Desuper infulsum velabat pectora VERBYM,
 Fecundoq; animam satia bat nectaris imbre.
 Quis dubiter? nostri vera hæc sententia Regis,
 Haud tostæ tantum spirant munimine frugis
 Mortales, certum robur, vitamq; ministrat
 Sermo Dei, dulcesq; epulas imitatur Olympi,
 Quæ Iscæligenas olim pauere cohortes.

Hactenus annorum, seriem memorasse meorû
 Sit satis, & fessæ renuis si gratia lingua
 Debetur, summo pro me pia vota Parenti
 Offer, Auernali meritam ne destinet igni.

Finis erat fandi: postrecta fronte Sacerdos
 Obstupet infusus rores, concessaq; ab alto
 Munera, tum passis suspectans æthera palmis,
 Aeternas, inquit, grates, placidissime Regum.
 Reddo, Christe tibi, qui quos largitus honores
 Huic, quæ in Calicolum se conspirasse fateatur
 Dedecus, educis tenebris, atq; aëtheris Orbi,
 Me præsentem, tuis quo scilicet alter in aris
 Patri pacificas non segnior obtulit escas.

At te, sic subdit Mulier, per numina Cæli
 Obtestor, per si quis dictis fors penes istam
 Caniciem mihi restat honos; ne, deprecor, vni
 Dicta tibi, cures hominum demittere in aures,
 Donec se humanis latebris, & compede viua
 Eximat, & patrios reperat mens libera campos.
 I felix, Aricq;, nouis vbi cornibus annum
 Extulerit, mensesq; nouo Phaëtonte redibunt,
 Huc

Huc adfis, mistoq; iterum sermone fruemur.
 Ante peto, simul ac cineres, & nota recurrent
 Tempora, quæ magni renouant ieiunia Christi,
 Ne superes Iordanis aquas; verum ipsa facultas
 Longe aberit, licet ipse velis; sed vespere sero
 Flos Patris ætherij cum passus adorea liba
 Vertier in se se, conclusum pyxide corpus
 Adfer, vt optatæ celebrem conuiuia cænx.
 Namq; per hoc æui, vastis quo viximus agris,
 Sinceram Domini nequicquam optauimus escâ.
 Ultra Iordanis ripas abuisse moueri,
 Ipsa adero. Iam vade alacer, votumq; volentis
 Corde exire veta, sic in te certa bonorum
 Dona fluant sperentq; suum te sidera ciuem.
 Tantû effata, atque in verbo vestigia torques,
 In diuerta abijt: demissus in ora recumbit
 Zofimus, & pressæ lambit sola feruida terræ,
 Protinus abiecit, sanctamq; remensus Exemû,
 Se lærum socijs comitem redeuntibus addit:
 Quos demum reduces sperata in testa receptos,
 Sacra salutiferæ recreant sollempnia mensæ.

Libri Secundi Finis.

100
IO: BAPTISTAE

LAVRI PERVSINI
AEGYPTIADOS,

LIBER TERTIVS.

ARGVMENTVM.

Z Ofimon inuadit Febris, qua liber, ad vndas
Procedit, vitreo desert sub carcere Christi,
Cuius vbi M A R I E simulagine pasta, quieto
Immoriur letho, Cali supera ardua scandens.
Arua Senex relegit, fusum tellure cadaver
Componit tumulo, nomenq; euglat in Orbem.

I N T E R E A solitas versatilis ex-
pediit anni
Menstrua Luna moras, orditur &
ipse labores
Phœbus ab axe nouos, quo florea
nascitur Orbi

Temperies, verniq; palam referantur honores,
Annus ordo redit, redeunt cum Sole reuerso,
Christiadum de more, dies, quos ore sereno,
Pulueris iniekti auspicio, pulcherrima rerum
Sobrietas avidis ridens complectitur vlnis,
Sobrietas, qua criminibus se se expiatur atris
Turbida vis animæ, qua luxu effusa domantur
Viscera, qua celebri splendent Ieiunia cultu.

Ecce tenebrosis Erebi festinat ab antris
Dira lues, nigro FEBRIS circumdata amictu,
Luce oculos perfusa graui, feruore maligno
Funerum succensa caput, stat frigida circum
Cæsaries, latè glacialibus obstita nimbis.

Dextram frigus incers, læuâ grauat ignea caespis

Lu-

Lustifcosq; Merus, Lethumq; immane, seueras
Dat Pluto comites. Illam iube, ire silentes
Inter Claustricolas, & te peruadere furtim
Sanctæ Senex, qui lethali formidine torpens,
Deserta morerere domo, tecumq; sepulcro
Inferres Pharia monumenta Viraginis. Ergo
Aëra per medium liuentibus incita pennis,
Fertur, & infensam locu, noctisq; tenebris
Gaudentem simulat Volucrem, celeriq; volatu
Limina iussa petit: cunctos in tempore Patres
Aspicit, vt mos est, abitum de Sede parantes.
Insedit foribus, gressus obseruat eunum,
Zosimon opperiens. Vt cui mens læua, furensq;
Subdit Mars stimulos, vnū de millibus ense
Occupet, & crudas exerceat improbus iras.

Iamq; alios, rursumq; alios Fera sæua notarat.
Egreditur tandem, mora nulla, niualibus armis
Imbellem aggreditur, stamisque, sequacibus vrget.
Olli continuò per opertos diditur artus
Arida succidno glacies admitta tremori,
Ac sese argentes paullatim torridus ignis
Ingerit in venas: populatrix flamma repente
Proditor indicijs, geminatur anhelus oris,
Ergo auras captat, fessio rubor errat in ore.
Ergo refert lento vestigia languida motu,
Inferniq; humili languëtia membra grabato.
Hoc erat, exclamans, mihi quod presagijt inges
Femina. Iam Pestes Monstrum exitiale secutas
Excierat, suprema hominem quo perderet aura.
Inde tamen, Senij cui credita cura tuendi,
Summouit Geniis, Febrim consistere passus
Ad paucos Soles, Denos nondum axe recursus
Sol quater expleat, dulce in penetrare receptos
Viderat ille Patres, Mensis lux nona Cypri.
Institerat, Seniorq; lue perfunctus edaci,
Frigida cum summa langueret portio noctis,
Præuia ventura lucis, sine ore profatur:

Nascere; qua toto tardè mihi redderis anno,
Nascere fausta dies, quæ per spatia ampla morâ
Tarda reuertentis dum fluctatur orbita Solis, (tè
Expecto, quæ sola venis paritura petitos

Congressus: effunde iubar; te namq; reuersa,
Christi Epulum Paschale dedit, votumq; rogati
Redditur. Aurato sed Lucifer exit ab ortu.
Tum stata sacra ferunt, stratos ex ordine Patres
Frugibus intactis, roseoq; cruore Sacerdos
Respicit affluens mox lætior inchoat hymnos.
Pæne Poli media Titan plus parte tenebat:
Quod simul aduertit, iustas petere ardet arenas
Ocyus; hinc Vrnam, qua mystica liba recondat,
Accipit, & calathum tenui de vimine textum.
Intus Palmarum foetus, rugosa locatur
Catica, & egelidis perfusa legumina guttis.
It prope, & tardus comitatur Vesper ad vnda.
Substitit in ripis, & per Iordanin amœnum
Intuitus spargit crebros, per flumina si quam
Forte ratem videat, quæ gaudia nota reportet.

Cedebat nocti casurus in æquor Apollo,
Ex alijs nostrum rediturus in æthera regnis,
Noxq; pruinosis erinem redimita tenebris,
Nigrantes vrgebat equos. Ille æquora longo
Prospectu Solymæa legens, trabe nec tamè vlla
Cognita adhuc, animihæc pèdès. Mulierem prio-
Intulit huc platas, dū nil dispendia voluès, (res
Segne iter ingredi? sed enim nec stupea nauim
Vincla ligant, totaq; vacante retinacula ripa.
Forsan ab aduerso dum respicit aggere inane
Littus, & infestum nulli, rata fluxe per auras
Imperia, in solitos vtro fraudata recessus
Tristis abit? Sed nec longo processit Olympo,
Cūq; choro Astrorū Nox Celi limine in ipso est,
Et nūc tempus adest, nostrā quo migret in actā.
Fors nullo molitur adhuc ad littora gressus,
Esto; viæ mentem calor excitet, vnde biremis,
Qua flumen fulcare queat? sine puppe fluendum
Intret, & instabilem non horreat ire per vnda?
Heu me infelicem? quis me spe deiecit? ecquis
Extrahit in luctus, nec parto reddit honori?
Tu, Deus, exigua passus qui claudier vrna
Hanc propter, misera ne despice vota senectæ.
Dūq; iterat Senior lacrymis ea carmina, tandè
Emitat oppositam Soboles Aegyptia in oram.

Ex-

Exfluit, tantusq; obijt præcordia dulcor:
Irrepsit quantus quondam per Moleos agmen,
Splenduit obscura lucens cum nocte Columna,
Inq; die Angelico nituerunt nubila ductu
Qua tamè arte fretū superet, dū pectore versat,
Star dubius, mistoq; metu sua gaudia librat.
Illa vbi protensus gaudens super astitit amnis
Margine, saluifico signans vada peruisa signo,
Mobilibus se credit aquis, secura per vdam
Vadit iter, famulus passim substernitur humor,
Nec tenui gressus aspergine tinguit euntis.

Salue præca Fides Patrū, Christi aurea salue
Compes, amoris opus, rerum gratissima merces.
Hac pede vel sicco, duce te, transsaui, in ethrā
Olim flammigero vinctus qui dicitur axe;
Hæc sancti. Duce te, Isaciū gens foederis Arcā
Intulit, ingrati pepulit contagia morbi
Septena Namaan lotus vice gurgite in isto,
Imperijs veneranda tuis rota Solis hebescit,
Ac relegit conuersa vias, imponis habenas
Fluminibus, transfers aliena in culmina mōtes

At vero intactis sulcantem flumina plantis.
Littora mirantur circum, mirantur & vnda.
Asupet ipsa soror Phœbi, noctemq; verendam
Irradiat maiore coma, non cornua pura
Fronte gerit, pleno orbe tumet, radiosq; comarū
Explicat, excelsum Cæli dimensa cacumen.
Ipse etiam vitreis hilaris Iordanis ab antris
Extulit auras, m faciem; lumenq; rotauit
Dulcius, ac Diuq; pedibus gradientis abundans,
Sæpe verecundo vestigia lambere fluctu
Appetit, passimq; suos testatus honores,
Elieuit placidis festiuium murmur ab vndis.
Quid quod & instrata Senior prociubar in alga,
Oblitus se ferre Deum? ni sancta Virago
Admoneat, quæ forte vadis librata iupremis,
Curlus ad ripæ tumulum propioris agebat.
Appellit glaucaq; tremens exponitur vlu;
Accurvat tum genua solo, vitroq; latentem
Carcere latanti sic voce sstratur Iesum.

Tun' igitur, cui iure pati concedit ab tuo

Orbem regnandum Genitor, cui machina Cæli
 Tota patet, breuiorq; tamen, quã quæ potis am-
 Te Dominus gestare sinu, tu qualis Olympo, (plo
 Et quantus, frugum sub nube reconditis arcta
 Hic ades? indignam dignaris munere tanto?
 Disijce iam quidquid tenebrarum pectore nostro
 Clauditur, & larga radiorum mole refusum,
 Multicolore piâs imiterur luce Columbas.
 O vitinam veros animæ domus induat ignes,
 Inq; tuas abeat flammâs: vt vertitur ignis
 In faciem, viresq; nouat, quodcumq; calenti
 Turbine corripitur: Tu Christe, p Azyphon almi
 Corporis, oro: tui me, si hæud in debita posco,
 Transfer in effigem, puroq; hinc affere Cælo.
 Vt te, multiplici post tempora lapsa rotatu,
 Optatum toties, flagrantî lumine tandem
 Aspicio, totoq; libens te pectore condo?

Tum trepidante manu vitalia liba Sacerdos
 Obtulit, ambrosioq; animam satiauit in haustu.
 Excurrit, mediosq; fluens medicamen in artus,
 Circumfusam animam diuinæ in viscera mêtis
 Interiora vocat: stat terra immobile corpus,
 Aetheria veluti defunctum luminis aura.
 Qualiter imbriferi degens in vertice montis
 Prætrepidat, nimiusq; ligat dum pectora terror,
 Deficit exanimis, nec iâ amplius æthera carpit,
 Hunc penes eliso si decidat aëre fulmen.
 Vtq; diu insolita melior dulcedine sensus
 Delicuit, ceu torpentî sibi reddita somno:
 Nûc, ait, ò Superû Princeps, nûc, deprecor, Orbis
 Eripe me vinculis, famulam dignare perenni
 Libertate Polis, discussis vidimus vmbriis,
 Quem sæcli Dominum, largitoremq; bonorum
 Ante renascentis dederas cunabula Mundi.
 Mox affata senem, Parce, ò Pater optime, parce:
 Hoc quoq; si mens est vltro deponere; velox
 Hinc abeas, & Sole nouo, cum liqueris Aedem,
 Antiquas molire vias, quo limite primum
 Sedimus, in primas vbi solimus ora loquelas:
 Nempe tibi nostri maior tunc copia, tecum
 Non vacat hic seras producere longius horas.

Sub-

Subdit ad hæc, Vtinã lateri, Cælo auspice, detur
 Vsq; hæzere tuo, cordi preciosa voluptas
 Afflueret, dulces cadent in gaudia lactus:
 I tamen, & nosiri, quæcumq; eas, dona canisxi
 Tolle prius, modico te nunc solare paratu.

Illâ Paretonium non aspernata legumen,
 Exilem comedit lentem, dein cætera lenis
 Respuit; illapsam, memorans, diuinitus auram
 Possè implere hominè duplicis munimine vitæ.
 Illic insiluit flumen, præcinctaq; flammis
 Rursus oras sancti tenuit suspensa fluenti.
 Prosequitur visu Senior, litusq; serenis
 Fletibus irrorat, queritur menseseq; rotandos,
 Aestiuasq; moras, non iam cessisse labores
 Hibernos, Cælumq; nouo non ire meatu.
 Lux oculos sed lassâs iners: per nota viatum
 Regreditur, reduceq; anni suspirat habenas.

Nondum raptus honor stellis, tellure sub ima
 Nox non dum sese oculerâs, velocior Euro,
 Exiguus spatij; bisidnas qua via lucis
 Postulat, & longo protenditur ardua tractu,
 Vltimus exacti sic vrget terminus xui,
 Se MARIA affuetis reddit gauisâ latebris.

Empyreas supra Turres, culmenq; supernæ
 Aetheris, augusta stat maiestâte verendus
 Astroxum Genitor: solio subduntur eburno,
 Innumeros inter cuseos, famulasq; cohortes,
 Tempus in æternos numerus quod diuidit orbis,
 Et Natura patet: cruda huic, virididq; senectus,
 Perpetuusq; decor, magno indefessa labore
 Inuigilat Mundi curis, rerumq; sequestra
 Fœdere concordî pugnantiâ semina iungit.
 Cura prior, grauidâ fecundæ Marris in aluo
 Tunc elementorum seriem, quibus ille recisus
 Certandi genius, qui cuiq; ab origine Mundi
 Inditus; hinc siccis vbi non humentia pugnant,
 Frigida non calidis, vno componit acerno,
 Atque rudem massam diuerso sidere Cæli
 Expolit; ac dignè deus imprimit: vtq; Tonâ tis
 Fingat in effigiem, cû iam statâ tēpora Olympus
 Attulit ante Deum sisti, qui informia pulchram

Spi-

Spiret in ora animam, ducēdaq. tempora dicat.
 Scribit dicta Senex; hinc certū Pignus in auras.
 Mittitur; edicti spatium quod finiat aui.
 Quodq. recidēdā cum sila brevissima vitā
 Ventuntur, vel lethali Mors atra veneno
 Orbe rapit, vel bellorum caligo cruentat;
 Obruit aut blandi pellaciā subdola Ponti,
 Adde frequens Morborū agmē. Postrema ruebāt
 Tempora, Nilia cū poscunt fata incita Germes,
 Afflatamq; animam mitis Natura reposcit.
 Ergo non maciem, turpi aut vindictia tabo
 Vlcera; non febris instillat in ossa furentes;
 Supremum iubet ire Gelu, quod dulcē per artus
 Influat, & molli faciat decumbere sonno.
 Iussum Frigus adest; meta (q. vbi mortis adeste
 Sensit, fusa solo purūq. sub ghera tollēs (quat
 Lumina. Numquid, ait, maturior hora propin-
 Alme Deus, qua me tandem compagnis huius
 Liberet hospitio; per venas lene fluens Mors?
 Promissas porro ad sedes mens aeuena, carnis
 Vsa satis laribus, tam pleno pectore anhelat;
 Quam cui iudicis votum contendere ad Arces,
 Perg. Vrbes Pharias iter haurit, forte Canopi
 Delicij longū interea distulxerit ille,
 Si tamen excutiat mentem Pietatis imago,
 Ingemit, atq; loci sortem execratus acerbam,
 Parthorum iaculis, contortoq. ocyor igne,
 Digreditur, vota sq. volans festinat in oras.
 At tu, cū nexus animē prastrinxerit imos (orbes,
 Triste Gelu, & propior tremulos mors presserit
 Mensq. abiuncta luto, nativas exeret artes,
 Diuinamq. aciem, da, ne quid febile, ne quid
 Cernat atrox; neu nigra aliquē de stirpe pfundi
 Damonis; aeternos trepidam qui rapter ad ignes.
 Sunt tria regna tibi; meritis quē digna repēdūt,
 In toridem discretā globos; haud regna petūt
 Summa mihi, degant illic, qui labē recia
 Corporis; ingrati fleuere piacula Mundi;
 Perpetuum casta complexi mente serenum.
 Sat, si in me tatro nigrantis ab agmine turmā
 Nulla ruat facies; intrem regna infera, nō quā

Tor-

Torquet inocciduo pœnarum examinat toruus
 Rector, & aeternū squallentibus asperat vmbri:
 Sed quæ ardēt pennis, quæ olim decescere norint.
 Caligant vmbri; quæ olim vanescere norint.
 Tuque adeo, timidæ pridem tutela carinæ,
 Diua Potens, primis quādo mihi lenis in annis,
 Sis, rogo, nunc eadem; nec me iā morte sub egra
 Versantem, atq; oculos instanti nube grauatam
 Desere: tu nantem verax Cynosura petito
 Redde Polo, ac sedes (si fas) concede paternas.
 Dixit: & apprensā, quæ se fors obtulit, hastā
 Cuspide, deserta scripsit breue Carmen arena.
 CONDE solo MARIAM, terrā sup inijice terrę.
 Zosime, pallenti me Mors excludit ab orbe,
 Noctē sub extrema, sacre post gaudia cenæ.
 Proinus in speciem moribūdā sternitur, ac se
 Poluerea componit humo: sic membra locat,
 Effusus lecto iam iam moriturus Iacob,
 Et vultu Eoum spectat latus. Vltima lechi
 Meta propinquabat: confestim fulgor ab alto
 Desius incingit corpus relictue iacentis,
 Lumineq. ē medio Nubes emergere visa
 Par niueis Cyenis, sulcoq. simillima lacteo
 Hoc super incubit, clausosq. recludit honores.
 Intus femineis Cęli Regina ceteruis
 (Nempe suæ audierat vicinum funus alumnae)
 Cingitur; ipsa suo circum se Sole coronat;
 Astra ligant duodena comas, profernitur vitro
 Ante pedes, longē radios accincta minores
 Titanis; dextra Sanctissima Magdalene
 Triste exosa pepulum promissio crine superbit,
 Proxima terrenos Pelage indignata triumphos
 Effulget, Solymis olim qua veste sub antris
 Delituit mentita virum. Stat parte sinistra
 Suae rubens Marie clypeati Neptis Abrahæ,
 Et roseo madidum siccat velamine vultum.
 Iuxta habitu Thais pulcherrima, luce coruscat
 Candidenti, victaq. refert de Cypride palmam.
 Mille aliæ comitum facies circumq; supraq.
 Funduntur, radijsq. caput morientis inumbraē
 Dumq. fauent oculis, his Virgo vocibus vsa est.

En

En hiemem post edomitam, secundaq. nimbis
 Tempora, florenti letatur sidere Mundus :
 Te quoq; post obitas clades, Orbisq. nocentis
 Exilia, & stygij depressa insignia Monsti,
 Felix extremâs complectitur exitus horâ,
 Exitus, optâtas aditum qui pandat ad oras.
 Gaude animo, partæ prægrandia fœnora messis
 Te Poli in Arce manēt, tibi nulla ambage viarū
 Huc penetrasse datur, quamuis se ostētet aperto
 Nigra cohors Celo, quamuis qua parte feramur,
 Inuertat totos Serpentum Tartarus imbres :
 Tende libens animum, melioraq. regna capeffe.

Sic ait. Ast illi dudum præcordia frigus
 Ambierat, tunc maiori se mole refundens,
 Expulit exultantem animam de pectoris Arce.
 Protinus exceptam socio dignantur honore
 Cælestes Diuæ, plausuq. ardente canoras
 Exercent plectro citharas, cantuq. celebrant.
 Haud secus eximitur dita dum sede Leonum
 Faridicus Daniel, & primæ redditur aula,
 Florentem nulla temeratus labe inuentam,
 Applaudunt Ciues, magnis & honoribus auctū
 Suspiciunt, obitis obliuia iustibus addunt,
 Fortunamq. leuem regali pignore firmant.
 Sic & ab eusto remeans Golliaide Pastor,
 Attonitam Regis stipatus milite in Urbem
 Vadit, eum citharæ versantes pollice neruos,
 Et passim pharijs celebrantes orgia fistris,
 Virginæ prædulce casunt per compita turba.
 At ne perfunctum glaciali vulnere corpus
 In putrem vertatur humum, purissima stillant
 Nectara, mansuris Superum libata fluentis,
 Inde colorata redeunt trans æthera nube,
 Et repetunt Cæli suprema demplicitis arua.
 Assurgit flexo Titan redeuntibus ore,
 Qui tunc eripiens flammâs propioribus Astris,
 Splendidior tremulas radios frangebat in vndas,
 Purpureumq. diem curru meliore vehebat.
 Quisq. comas dum latè aperit, largiq. serenat,
 Igne Polum, infusa conspectum luce cadauer
 Irrubuit, clarisq. diem non inuidet Astris.

At

At senior, non longinquo qui tramite cursum
 Ceperat, & viridi sese celauerat antro,
 Se in gymr vertente Polos, dum proxima cernit
 Tempora adesse; parat Mariæ se sistere vultu.
 Ergo Palæstinâs acturum transmeat vndas,
 Perq. Nemus tacitum, desertaq. cognita terræ
 Incomitatus abit, solersq. hæc voluit, & illac
 Sollicitos oculos, num passim certa cupiti
 Emergant monumenta loci, quo grande quiescat
 Pignus: sic visu saltus rimatur acuto
 Venatrix acies, vestigia si qua latentum
 Depredat Leporum: mœres procedit, & vsquâ
 Nil, quod spectet, adest: questus hic altus ama-
 Elicit interius, Men, o iustissime Dium, (not
 Mitibus alloquijs, sanctisq. a vultibus arces?
 Magnum equidem, rariq. viris, posse ora tueri
 Numinis, humana cuius similitio in vmbra est.)
 Et cui Terra patens vt seruiat, haud ego tanti
 Esse putem: tamē huic duplici si affamine per te
 Congressus, si mirandæ mihi linea vitæ
 Affulsit, leges redendæ edixit, opertum
 Redde decus, neue, o, tantum perijisse viarum,
 Votaq. fusa velis. Pergit, campiq. per oras
 Progrediens humectat iter: nec longa moratur.
 Signa loci apparent, Stetilis terga arida Torrēs
 Explicat, vndanti flammârum cinctus honore.
 Accedit propius, nigra tellure iacentem
 Adspectat MARIAM, ductis ad pectora palmis.
 Nullum fronte decus, spiramina nulla latentis
 Concipit in venas: sparsum riget vndiq. frigus.
 Dirigit visu, tacitamq. recessit in arcem
 Diuilius per membra calor, corpusq. reliquit
 Segnius, & pallentes prætulit in cute Buxoa.
 Idem vtriq; color, frigusq., eademq. per artus
 Segnitias; viuio credas cum Patre cadauer.
 Et cum frigenti certare caduere Patrem.
 Tandē animi redeunt, leuiorq. vbi corde resedit
 Horror, in immesum resolutus protinus imbrē,
 Corpus obit, forma fruitur miserandus inani,
 Expletq. nequit, inunctis modo frigida palmis
 Oscula, nudatis modo diuidit oscula plantis.

Vtq;

Vtq; diu hospitium felix immobilis ore
 Ambijt, has pallens excludit denique voces.
 Hofne ergo affatus, atq; hæc libanda referuas
 Gaudia, præfenti mihi dum promitteris Astro,
 Pacatoſq; animos, hæſuraq; verba relinquis?
 Scilicet, ò fallax rerum tenor! vt tua ſpectem
 Funera, & exequias, extremaq; munera ſoluam.
 Me miſerum! culpæmne moras Cæliq;, meiq;,
 Errorefne meos, admiſſaq; crimina? ſaltem,
 Si certum fixumq; Polis, vt lumina vitæ
 Deſereret, preſſiſſem oculos morientis, & auras,
 Extremas auras abeuntis ab ore bibiſſem;
 Saltem, ſi immotum fatis, vt in æthera ouantē
 Efflares ſine teſte animam, vel nomine ſolo
 Clareres, dubium ne te vulgaret in Orbem
 Fama anceps. O primorum tranſcendere metas
 Digna Patrū, ni præproperus te ad limē Olympi
 Sollicitaſſet amor. Tu Cæli Sidus, Eoz
 Braſidium tu grande plagæ: felicia ſemper
 O ſola, quæ lōgis ea Femina preſſerit annis, (rā
 Quam quondā vndantē lacrymis, terrifq; datu-
 Virgineam ſobolem, trux ore obſederat Anguis,
 Anguis Virgineam ſobolem miſſurus in aluum,
 Verrice ſepteno cui cornua dena rubebant.
 Eluſus tamen iſte; Polo tranſmiſerit ortam
 Progeniem Mulier, binis quæ poſtmodo in aliſ
 Fulſit, & in vaſtam fugiens conceſſit Eremum.
 Tu geminas accinſta alas, tu frigida ſeruans
 Arua diu, Angelicis iungis commercia turmis,
 Serpius in ſummi gremium delata Parentis:
 Et quamquam ſuperi diuina ad pondera vultus
 Suspicienda, hebetem nondum cæleſte rigaſſet
 Mentem, cæleſtis quod gignit Gloria lumen;
 Tu nec adhuc tanto dignam te munere ducens,
 Fleſtebas oculos animæ, ſparſoq; per Orbem
 Oraſbas veniam ſcelerū, ſanctumq; refundens
 Diluuium, proprij delebas erimina mundi.
 Felix forte tua, cuius iuga deſuper alta
 Armeniæ, ſcopulis exempta minantibus Arca
 Sedit, & emiſſam cernens de nubibus Irin,
 Obſcenum puris gaudet lotum imbribus orbē.

Sed quid ego hæc tādē eū nota, ignotaq; raptim
 Hinc abeas, ſuperetq; tui vix fama ſuperſtes?
 Ah dolor! an nomen nobis meminifſe reliſtū?
 Quādo autē ægreſcūt gemitus, crebroq; fatiſcūt
 Rore genæ, vt cumq; calor mihi torpet in ore:
 Sive ad Cælicolum tractus, vacuaſq; cathedras
 Carpis irer, ſeu promiſſa iam ſede quieteſcens,
 Veſceris æternis dapibus, plenaq; tueris
 Fronte Deū, liquidis in quo ceu fontis in vndis,
 Aut læui in ſpeculo, Mundo tibi noſcere præptū
 Quæ ſint, quæ fuerint, & que vëtura trahantur.
 Aſpice res Orbis, rerum que ſceptra fatigant,
 Aſpice nutantes Dominos, quo firma per æuum
 Religio, fœdas non contrahat obliſta labeſ.
 Me me etiā, tua quæ lacrymis ad buſta proſuſū,
 Complexumq; pedes, ſupremaq; iuſta parantem
 Luſtus habet, mitis celeftibus aſpice regnis.
 Hæc ait. In læuam triftis dein lumina ſectēs,
 Impreſſas tellure notas, nomenq;, obitumq;
 Perlegit; extemplo ſeui vis mœſta doloris
 Lenitur, paullumq;, abeunt mala nubila vultu.
 Vt circumſuſum nebulis, pluuiæq; grauatum
 Aëra, ridenti Thaumantias ore ſerenat.
 Tum parat inferias, & longo murmure carmen
 Exequiale canit. Vix dum complerat, & inſtat
 Cura recens, quo te condat, decoretq; ſepulcro,
 Aegypti ſublime decus, ſe & viribus æui
 Ex hauſtum, inualidis ſola nō admittere ſulcos.
 Qua tamen arte poteſt, truncati fragmine ligni
 Impiger vrget humū; ſed prima in viſcera crudū
 Aequor hiat tantū, ſummaq; crepidine vulnus
 Accipit, inſudat preſſans: nec longius iſtus
 Proceſſiſſe videns, abijcit ſpem, condere foſſa
 Poſſe pigrum corpus: crebra hinc ſuſpiria, ſecū
 Multa rogat Superos; dextra cum parte Leonē,
 Deiectumq; iubas, & nil crudele minantem,
 Ptoçiduumq; genu, magnæ ad veſtigia Matris
 Aſtare, ac blanda grefſus allambere lingua,
 Reſpiciat Intremuit pallens, deſuetaq; diras
 Arua ſeras alere exauit: ſed miſe Leonis
 Ingenium ſpectans hominē, dulce annuit, ac ſe
 Dum

Dum cauda alludit, blandeq. ante ora coniscat,
Comiter imperijs offert: Rex magne ferarum.
Tum Senior, Diuis quādo huc te affantibus in-
Meq. viz pōdus, sacrlsq. effata fenectus (fers,
Fossoris nullos patiuntur ferre labores,

Corpus vt hoc terræ mandem: tu cui noua feruēt
Pectora, & immani florent in corpore vires,
Exple opus officij, glebas pede frange iacentes,
Post, haud Niligenū tumulis, haud mole superba
Pyramidum, egesta bustum condemus arena.

Continuo se operi accingit, dentesq. rigentes,
Vulnificosq. vngues acuit, dein pectore toto
Demolitur humum, detritaq. segmina tegit
Egerit, & nitēs aptam MARIÆ excavat Vrnā.
Mox conclamata conuoluens tegmine sancto
Materiam, exiguo fouea tumulauit hiaru.

At Leo summissa Patrem ceruice salutans,
Natiuus, Agno assimilis, remeavit in oras,

Ille genu Pelusiacam veneratus Alumnā,
Crenobij se in claustra refect, interq. cohortem
Fraternā lais sua gaudia habentis, (mis
Et MARIAM memorat, MARIM dū fluitib⁹ al-
Sol oritur, MARIAM gremiū dū Tethyos intrat,
Paullatimq. animas rumor dū gliscit in omnes,
Quotemq; aut pietas, aut ardor adegerat illuc,
Spargitur in populos, NOMENQ; quod exijt
Viribus exiguis primo, maioribus inde (Orbi
Auspicijs, nullaq. situm minitante fenesta,
Aeternam recipit duplicato scēnore famam.

F I N I S.

(563)

NEAPOLIO

COMITOLVS
PERVSIAE EPISCOPVSIO: BAPTISTAE
LAVRO PERVSINO,

*Egyptias tua tertium recusa, &
Centurio secunda coboris selectae
nuper à te in lucem datus, veri-
ti absque internuncio Pretorium
Pontificis introire, adhibito toga-
to Consobrino tuo, se conspectui meo exhibuere,
ac protulere Symbola, nimirum Poëticum &
Epistolare, quibus inter cognominēs dignosce-
rentur. Sed neutro opus habebant. Nam quī
cecinit & centuriauit, olim conscriptus in nu-
mero domesticorum, benè notus erat Pontifici,
sub cuius disciplina forte non penitenda utrius-
que tyrocinium eloquentiae egregiè deposuit: po-
stea quamuis veteranus cum Tribunicia pote-
state, non idèd manumissus memoria excidit,
aut character deletus est. Quid quæris? quæ
beneuola fronte auctorem complexus fuisset,
Centuriam Selectam, & Aegyptiadem suscep-
tibus vlnis. Cœpi libros euoluere, & legere,
nec desinam, donec perlegero. Tu ne require iu-
diciū meum nec expecta laudationem. Blandi-
ri & adulari viderer ipse mihi & tibi, si quod
sentio de ingenio, de eruditione, & de utroq; sty-
lo tuo hisce literis contestarer. Vale carissime,
& perge sanctioris studij, hoc est, Theologiae tue
&que memor. Perusiae Kalend. Octob. 1621.*

ILLVSTRISSIMO,
ET REVERENDISS. D.
D. FRANCISCO
BARBERINO,

S. R. E. Cardinali Urbani VIII.
ex Fr. Nepoti.

IO: BAPTISTA LAURVS
P E R V S I N V S .

N hoc, dicamne? Comitiali Au-
licorum morbo (nam Comitium
Pontificia statim consequutus est,
quæ nobis sapientissimum Pon-
tificem V R B A N V M VIII.
pæperere) à lethifera tæbe afflatus plurimum,
ut pomeridianas horas utcumq; fallerem,
decurias aliquot Epigrammatum meorum col-
legi; ad teq; nunc primum Augustalibus Sacra
Purpura insignibus inauguratum, cohortis do-
mesticae aut honorariae futuras loco, allegavi.
Verum fortasse hoc temerè in mentem veni, &
dices febrim etiamnum in venis meis aestuare,
qui illepida aded carmina, quasi M usarum fe-
bres, à nobis abesse procul minus iusserim.
Enimverò, quid si facilius aliquando est agro-
tare, quam ad versiculos animum non appelle-
re?

*re? fateor autè, & seris illi, qui in maiore in-
gruentis mali vi præsed mibi fuere, testificabun-
tur; dum per Aulas & cubicula vel famulo-
rum feruerent studia, vel adeuntium amico-
rum obstreperent officia, omnibusq; Musæo-
lum meum esset obuiù, nihil me magis timuif-
se, quam ne cuiquam suboleret volumen Sacra-
tionum Carminum Illustris. Cardinalis MA-
PHAEI BARBERINI Patruì tui, & in
maxima paucitate Exemplorum Parisijs ex-
cisorum, mibi auferretur meum. Ob id ne
ea cura diutius torquerer, die quodam, submo-
tis arbitris, me vnà cum Puero illuc adrepsisse,
& sub cervicali suauissimum mibi librum exin-
dè perpetuò occultasse. Cum enim remittit fe-
bris, tutelarium Diuorum laudes ab eloquen-
tissimo Principum inibi expressas, lectito post-
que Iatrorum pharmaca, pharmacum longè
salubrius mibi ipsi diluo ac propino. Iam &
hic vides me à sacris exorsum, nimirù San-
ctiis. D. N. programma in Pronubum B Virginis
Annulù huc è meo Cõmentario transtulisse,
quod Patriæ meæ Genius BARBERI NORVM
nomini obsequentissimus, veluti pietatis resse-
ram, in se beneuolentiae aeternæ unquò suorum ab-
hinc biennium exosculatus est & posthac mul-
tò religiosus seruabit. Ceteris Odarijs nostris si
tyrocinij poetici nomen imponas, nec censebis
falsò, meq; in morbo haud ad insaniam redactũ
pro tua humanitate interpretabere. Vale Prin-
ceps amabilissime, & Laurum clientulorum
omnium tuæ amplitudinis studiosissimum, vs
cœpisti, fouere perge. In Vrbe 2. Octob. 1623.*

216
IO: BAPTISTAE
LAVRI PERVSINI
EPIGRAMMATA.

*Ex Auctoris Commentario de Pronubo Deipare
 Virginis Annulo, qui Perusia
 asservatur,*

Illustris. & Reuerendis. D.

D. MAPHAEI
CARD. BARBERINI,

*Nunc Urbani VIII. Pont. Max. ad eundem
 Anulum Epigramma.*

Imbriferis arcus fulgens in Nubi-
 bus, Orbem

Effera diluui dāna timere vetat,
 Sic Deus omnipotens voluit. de-
 cus, anule, maius

Est tibi, quem supplex Vrbs Pe-
 rusina colit.

Es gemino constans arcu felicior index,
 Nam peragit Virgo nupta salutis opus,
 Virgineo Teiræ coniungens fœdere Cælum,
 Hac duce non pelagi, non Stygis vnda nocet.

217
IO: BAPTISTA LAVRVS
*De eodem Annulo, ex cuius attractu feminæ
 digitus aruerat.*

Vt primum effulsit nitido splendore Lapillus.
 Prætrinxitq. hominum lumina gēma recens:
 Irruit infrenis pietas Mulieris Etruscæ,
 Cui dederat clarum linea præfca genus:
 Irruit, & temerè acceptum digito inserit: ille
 Continud attractis aruit articulis: (ceps
 Clusiadæ attoniti hæserunt. sed Femina Prin-
 certior hoc thalami Virginei esse decus:
 Exorat Mariam, digitum ne deserat algor,
 Aeterno arescat sed reus vsque gelu.
 Vindicis hoc meruit pietatis conscitus horror:
 Hanc meruit Nuptæ Virginis Arrha fidem.

Ad Perusiam de eodem.

Quod tibi virginæ tribuatur tessera dextræ,
 Pura maritalis tessera coniugij:
 Hac Augusta, tuos inuertere gestit amores
 Diua Parens: sis vt mente reiuincta Polo.
 Nèpè potēs vincū, Perusina quod alliget Astris
 Pectora, Virgineus non nisi præset Onyx.

De eodem.

Et benè habet, quæ Clusidas post sæcla quater-
 Deserat, & Gryphios Annulus intret agros: (na
 Sic fertur mutasse frequens Cælumq. locumq.
 Lauretana Domus sub breuiore plaga. (est
 Porro hic Christiparæ auspicijs habere necesse
 Annule: vectores hinc propè, & indè pares.
 Nam quæquæ Angelicæ classes posuere priorè;
 Quæ propè ab Angelica sede ministrat Homo?

De eodem, & de Annulo Astronomico.

Est, qui loquaces temporis taciti notas
 Distinguat Index Annulus, doceat Poli

Essena signa, & Solis obliqui rotam.
 At Virginalis Pronubus certissimam
 Beatoris indicat Cæli plagam,
 Solemque verum, & stabile Vinculum coniugum.
 Quod ima fummis nexuit, Olympum solo.

In eundem.

Subnotato literis Chronographicis Anno
 MCCCCLXXXVI. quo Innocentius VIII.
 Pont. pro Perusinis aduersus Clusinos, &
 Senenses pronunciauit.

Quæ noua Cælo
 Vis creat Vmbra,
 Quæ Perusinis
 Imminet arcibus?

Et tamen immodicis feruoribus æstuat aer.

Solluce premit
 Terga Leonis,
 Signaque signis
 Obuia feruidis
 Summa ima vrant:
 Interim afflicta
 Gryphidos Vrbi
 Propè vicini
 Perire dies.
 Dam sensim suum
 Redit in gyrum
 Caligo vltrix.

Verum arcana dies, atque impenetrabile lumen
 Numinis æterni: Cælo obluſtante, nigramentem
 Stare iubet nubem, exiguis dum prodeat orbis,
 Qui Mariæ digitos, totumque exambijſt Orbem.

Xysto rVVereso,
 InnoCentio Cybò pont IstClb.
 perVs, popVL.
 (Chæ Ma pos.

De

De eodem.

Mirari Orbiculos iam desinat hospes Iarchæ.
 Gestasse & digito quæ Salomona ferūt.
 Hebdomados iuuat vsq; dies Mariæ Annulustat-
 Vincētis Virtus cognita, victus amor. (que hinc

De eodem.

Quæ Rota Signiferi Mūdū, velut Annul⁹, ambit.
 Et Lunæ ac Solis semper ab igne micat:
 Pars tua signifero est, Vrbs ò Perusina, iugalis
 Tessera, cui Superum plurima lampas adest.
 Luce fauet, qua gessit, qui & tetigere vicissim
 Anna, Ioseph, Ioachin, Christus, & Alma Parēs.

*De eodem Arbuscule suspensio, à quo sacrilegū
 veniam Vvintberius deprecatus est.*

Vt primum suspensus Onyx è fronde pependit.
 Arboreum & tetigit candida gemma librum:
 Crediderim subito conuersum germen in aurū.
 Et veteres plantam deposuisse comas:
 Non faceret, venæ vsque adeo cœlestis origo.
 Fluxerit è digitis quæ pia Virgo, tuis?

De eodem.

Nuper silente nocte,
 Cum Siderum phalanges
 Scena explicaret axis:
 Ignium minutulorum
 Galaxia hospitatrix
 Se obiecit intuenti.
 An pulchrior Corona
 (Inquam) Polum liquentem

k 2

Colo-

Colerat, ambit, ornati;
 Tum visa vox reponi;
 Dignior sit ille Circius,
 Qui Augusto splendet orbi;
 Qui flammeos manipulos
 Obruat nitentis æthræ.
 Ille nempe Nuptialis
 Illustre pignus Arrhæ;
 Mariæ parentis olim
 Digtos ligat maritos,
 Ad coniugale pactum,
 En Annulus coruscans
 Candore vincit Astra:
 Quem protinus salutem
 Cælestium Choræ,
 Lumenque ab orbe pulchro
 Mutuatur, & triumphos
 Sponsalis offert Arrhæ.

De Sancto Bartholomæo Martyre.

In populos fureret cum sæua cæde Tyrannus,
 Funesta streperent bellica signa tuba:
 Non erat humano clypeum qui robore ferret,
 Non qui grassantem pelleret arte necem.
 Cladibus in tantis, tantoq. in turbine rerum,
 Præstitit egregiam Bartholomæus opem,
 Corpore disrupto, pellis detracta coiuisset
 In clypeum, ad populos fluxit & inde salus.

AD B. VIRGINEM,

Quasi Aurora consurgens, pulchra ut Luna,
 electa, ut Sol, terribilis, ut castrorum
 Acies ordinata. Cant. VI.

Forte quis Auroræ nollet te nomine dictam,
 Ambigua referat quod prima crepuscula lucis,
 Esto: vocet Lunam; sed & hæc nigratibus ymbribus
 Defi-

Deficit, & varios patitur pudibunda labores.
 Dicemus Solem, roseam qui lampada torquet
 Noctis in algentes tenebras, Cælumq; Sereno
 Vestit, & auratis hilarat mortalia flammis.
 Nil melius. Quod si dictis contra ire proteruis
 Audéat; armatis tu accincta cohortibus, arma
 Exere bellatrix, Orbi tua nomina vindex
 Adfere, linguarumq; animas præcide furentes.

Ad Domum Lauretanam.

Quod mare per medium, ventis librata secundis,
 Calcaris nullo remige terga freti;
 Longe icerint nubes, pontus maiore sereno
 Riserit, horrentes presserit aura minas:
 Haud mirum, eduxit tenerum, Domus alma Tonantem,
 Cui possessa truci paruit vnda Noto.

IN TRANSLATIONE

Reliquiarum SS. Petri, & Herculani Patronorum
 Perusin. 16. kal. Iun. 1609.

Petrus Abbas Herculani Alloquitur.

Non potui meritos viuens tibi reddere honores:
 Ante tibi funus, quam mihi vita: fuit
 Quod potui, superam Cæli translatus in Aulam,
 Olim quod fuerat par tribuisse, dedi,
 Non satis hoc habui, nequij quod viuus in orbe,
 Nunc soluunt tumulis ossa recepta suis.

D. Petrus Abbas

Feminam prægnantem liberat.

Ibat forte via, recta qua tendit ad Urbem,
 Protinus exclamat cum bona Nupta, perij.
 Ecce perij, ingeminat, Cælum implet questibus, ut
 Iam gtauidi ventris prægrauæ pōdus erat. (cui
 k 3 Hanc

Hanc miserans Petrus, sacro nutu erga leauit
 Viscera, deposito pondere læta silet.
 Hæc verò sunt mira: Petrâ quæ incurrit, adæsto
 Ventre soluta perit, ista soluta parit.

Fabrum murarium ad vitam reuocat.

Dum Faber incumbens operi murarius, Aedem
 Construit, in prouum corpora fractus abit.
 Tu vitæ das luce fruis reuocasti, phœretero;
 Absoluitq. iterum fortia cępta manu.
 Sepe pio insistentes operi, veri excidit arce,
 Qui tonsus capite est: & tua signa colit.
 Tu lapsò suppone manum, releuaq. iacentem:
 Est faber hic animæ, templi erat ille faber.

Patriam tutatur.

Italica de cæde calens, tibi Theutonius acer
 Mortem intentabat, quam bene Petrus adest!
 Petrus adest, gladiuq. trucè à ceruicibus auertit,
 Inq. hostem pugnat feruidus ore sacro.
 Seruanti Ciues das germina querna, sed olli,
 Qui Patriam seruet, quæ rogo, ferta dabis?

D.D. Petrus Apostolus, & Petrus Abbas.

Nox erat, & visus Petrum est excire sepulchro
 Petrus, cui templum scripserat ante Petrus.
 Surge age, non vna terrarum in parte fatiscit,
 Quæ fracturam olim dat, malè facta fides.
 Mecum vna incube huic operi, murosq. labâtes
 Cum mea petra liget, tum tua petra liget.
 Paret ab his dictis Petrus, tumuloq. resurgens,
 Aggredi Apostolico cum Patre iussa parat.

Monachi ad eundem.

HORrentes cultros è petra Hebraeus acuta,
 Circumcisa Deo membra daturus, habet.
 Nos te Petre, tua instigunt nos facta, Tonanti
 Sordibus excussis, corpora casta damus.

*AD DIVAM MARIAM
 Aegyptiacam,*

Sat populis nota es, dum Cypridis igne calescis,
 Dum deserta colis, fama sepulta tua est:
 At nunc, quæ Famæ perierunt tempora, Carmè
 Reddit, & æternam donat habere diem.

De Sancto Sebastiano.

Quid cessas, scelerata manus? mea pectora frangè
 Et lateri infligat vulnus arundo frequens.
 Nèpè cor haud poteris, præcurrit Olympia cuspis.
 Ista saluferum pectora vulnus habent.

De Diua Francisca Romana

*Ipso Anniuersarij Coronationis Pauli V. die 19.
 Maij 1608. in Apotheosim relata.*

Annua Pontificis cum pompa recurrit in orbem,
 Qua data sunt capiti gemma sexta tuo:
 Scribitur æthereas inter Francisca cohortes,
 Et par Cęlitibus nunc bona numen habet.
 Hoc Pauli pia cura dedit, voluitq. Coronæ
 Gemmanti hunc alium nectere Chrysolitum.

Cor S. Caroli amoris officina.

Quem glacies armat celestis nescia Amoris;
 Cui ligat indomitus nescia Corda rigor;

Ad Cor accedat Caroli: Faber abditus illic,
 Diuini ardoris spicula cudit Amor.
 Cudit, & adducto componit fortiter arcu,
 Saluificoque istu fauciat inde animas.
 Huc tela, huc arcus, huc tota inuertere Tabernâ
 Cordis Diue tui, feruida Roma rogat.
 Roma salutari iam pridem incensa fauilla,
 Corda modo en iaculis præber aperta tuis.

Cor Germanici, quod cremari non potuit.

Soluerat in cineres defletur flamma Cadaver,
 Corque superfuera, laferat illa nihil.
 Portentum Romæ stupuit Tyrhenus Aruspex.
 Anne hoc venturi Præfulis omen erat? (ignis
 Nempe Heroa sacrum quod in orbe Seraphicus
 Vreret, & cotidi parceret vsque pio.
 Cernimus, Empyreo flagrauit Carolus igni;
 Reliquias flammæ Roma superba tenes.

Cor alatum Emblema ad Romam.

Ludit imago oculos, an habent mea verba fidem?
 Aspicio alatum, penniger astat Amor. (Cor
 Alas aptat Amor; super infilit, atq; volatum
 Carpit ab externis in tua regna plagis.
 Corde velut curru, pennis Auriga supernis
 Vestus Amor, vultus induit inde tuos,
 Fallor? an Insubrum de sinibus ipsa vehens Cor
 Ora aliena geris? Roma vocaris Amor.

In Epiphania Domini.

Infantem Dominum deducta Oriente propago.
 Terno salutari munere.
 Ast ego, cui nec thus, non myrrhea dona, nec
 Angusta cui res est nimis, (aurum,
 Acque indonatum Matrem natumq; relinqua?
 Non

Non munus exiguum feram?
 Est cor: sunt mentis radiantia pignora, Virtus
 Memor, Voluntas, Spiritus.
 Aemulus hinc Regum non inferiore paratu,
 Accedo ad Christi Cunulam. (nus,
 Cor quoq; do quartum, ne Infantule, reijce mu-
 fuerit id inter ludicra.
 Vox clamat Diuina. Hominum cū prole futuras
 In Orbe delicias tuas.

In Cor S. Sebastiani.

In te dum largus iaculorum depuluit imber,
 Membraque Carnificum vexat anhelata manus.
 Tela femunt, pestusq; onerant, & perfurit oēs
 Ira per articulos, plagaque crebra tumet:
 Cor ne istud mucrone petas? parsq; vnica toto in
 Corpore, reiecta cuspidē, iuta manet?
 Arbitror, hoc tua se clypeo Constantia texit,
 Instar marmoreæ Cor tibi Turris erat.
 Hoc mihi discrimē, qui corpora molliter vngūt,
 Percurantq; cutem, mollia Corda gerunt.
 At quibus est oneri corpus, stringuntq; potēter
 Frana sui, in duris fortia corda gerunt.

Nebulas à corde depellendas.

Terra parit nebulas, nebulas quoque parturit
 Hæc ductu immenso cor regis illa Polii. (Aula
 Terrenam Phæbum radio disperseit, ab Aula
 Carolus exortam præcipit ire procul.
 Cor nimis votis tumefactum, speque proterua,
 Borromæianam non nisi possit opem.

Sol Poete canenti blanditur.

Audierat me mane toto consueta canentem
 Carmina Sol oriens, astitit aure vigil.

Exiguo cœpit radio penetrare fenestram ;
 Interea Caroli Cor mea lingua sonat .
 Cor iterat , de Corde melos dat Musa canorum ,
 Exiit Phœbo Cor , aperitque iubar .
 Protinus irrupit tempestas lucida , totum
 Ardentis Solis flamma cubile tenet .
 Sit numeris lux ista tuis , Sol inquit . at Hymnos
 Iam decantatos aure bibisse velim .
 Publica sed mundi possunt me cōmoda ? cantus
 Ora hominum subeant publicas ; ab Axe legā .

Imago Cordis in sepulchris Antiquorum .

Mos vetus effigiem Cordis scripsisse sepulchris ,
 Amoris æque in mortuum ac viuum notam .
 Flere libet , qualem Carolus , te Roma , figeret .
 Nec falsus , es mortalium vorax sinus .
 Vasta sepulchralem referunt tua mœnia nubem
 Et est inane , quidquid interius later .
 Cerne tamen , quantū Caroli experiaris amorē ,
 Non signa , sed Cor viuudum donat tibi .
 Quis scit an attractu Cordis spirabilis , esse
 Cæcum sepulchrum , desinas , vitam probes ?

*Cor lapideum Romæ in carneum
 commutatur .*

Quod possidebas saxum ferox nimis
 Cor Romæ , nunc in carneum almus Infuber
 Immutat , vt sit mitior , pacatior .

Ad Paulum Card. S. Cecilie .

Apud quem Cor S. Caroli fuit menses aliquos .

Laudo pias curas , quas Diuis ante sepultis ,
 Nunc exhumandis , nunc reponendis locas .
 Est felix Romæ , Princeps , tua dextera , per quam
 Donatur Orbis ignota Sanctorum cohors .

Rex

Rex superū studet his meritis par reddere , mētē
 Dat vsque puram , Cœlium plenam bonis .
 Cor etiam Caroli menses concessit habere
 Complusculos , exemplo vt ornares tuum .
 Nunc quando par vita duos , & spiritus idem
 Coniunxit ; est Cor vnicum , quod erat duplex .

De Inundatione Tiberina 1614 .

4. Idus Maij .

Egreditur , stagnatque super violentior vnda
 Thybridis , exitio perditā Roma tuo .
 Nec metuit Maias Idus , Taurumque calentem ,
 Incessu Geminos qui propiore petit .
 Turgent miramur Aquas , querimurq . supernē
 Labentes Imbres , sœuaq . flabra Noti .
 Calcantur segetes , limoque obducta palustri
 Arua rigent , vortex corpora viua rapit .
 Nunc , si quādo , decet Carolum Corde ore ciere .
 Dætiis studeat qui dare rebus opem .
 Dextra potens nunquā tanto tibi venerit vsu
 Roma , Patrem lacrymis ipsa precare tuis .

*Ad Illustrissimum Cardinalem Lantern .
 Kalend. Ianuarij .*

Annæ Iani redeunt kalendæ ;
 Principum gaudet chorus ; appropinquat
 Dexteræ pingues , opulenta certant
 Dona Clientum .

Ipse quid magno exhibeam Patrono ,
 Nullius ditis dominator Aræ ;
 Impotens rerum , validusq ; tantum
 Diuire voto ?

Roma septeno decorata monte ,
 Roma regnantum speciosa mater ,
 Quale nam donum tulit à potenti
 Principe Princeps ?
 k 6 Non

228 IO: BAPTISTAE LAVRI
Non fruces auri; pateras, lebetas,
Vasa crustata; igneolos lapillos;
Indici pompam maris; exterumque
Vellera Serum.

Cor capit: fax Infubriz, decusque,
Ab rubra quondam radians Tiara;
Carolus misit, sed habetur ampli
Muneris instar.

Ipse diuinos imiter Dynastas.
Cor habe nostrum, generose Princeps,
Ne, licet parui, renue clientis
Credita dona.

Nostra sunt saltem: preciosa namque
Largiens, nobis aliena donem.
Corde secluso, haud rear esse nostrum,
Omne, quod extra est.

De Pudore, & Nemesi.

Et Pudor, & Nemesi, cum ferrea viueret ætas,
Dicuntur patrij repetisse palatia Cæli.
Ille Ionem iuxta Regem conседit, at istæ
Herculis exuias inter, Trutinamq. volantem
Fulsit, & æthereis se miscuit vltima signis.
Tunc furor, & cædes, odiūq. immane proteruas
Inuasere domos, facti quæsit iniqui
Nullus erat, summi Reuerentia nulla Tonātis.
Quid tandē? mouere Deos scelera impia, Tellus
Vnda vltrice perit, meritasq. dat improba penas.
Vt verò emicuit meliori in imagine Mundus,
Mutatæq; hominum mentes. Tu Virginis Astrū
Deseris, æquatæ cultrix sanctissima Libræ,
Tuq. Pudor Iouiam sedem, iam fusa per orbē
Maestas, Legumq. decus placidissima ducunt
Tempora, & æternos proprijs cultoribus annos
Impendunt, annosq. supra, clarissima spondent
Sidera; queis magno scōiū cum Nestore vincāt.
Ergo,

EPIGRAMMATA. 229
Ergo, homines, Nemesin, sactūq. Pudoris amorē
Concipite, & Claræ cursum sperate iuuentæ.

Ad amplissimum
D. MARCVM VELSERVM

Duumvirum Augustanum.

Et benè habet, Vellere, tibi quòd carmina Mar-
Peritiorum Principi, Princeps dicat. (cus
Sic Arpinati Varro, sic Picus Etrusci
Cæli Angelo, Bemboq. Fracastorius.
Certè ego (secedat teneri lex carminis) optem
Stylo eruditore in Astra tollere
Vtrosque: & te, Vindelicas spectande per oras,
Beatitatis fruge tanta præditum;
Quantā animo, hoc æui, sapientū pectora fas est
Concipere: teq; Oenotriæ lumen tuæ,
Mirū Orbi exemplū; cuius Constantia mentis,
Inter tot ægri corporis cæcas lues,
Elucet par eloquio, sed pondere cernix
Nimio labascit: vosque, si minus Iyra,
Prosequar adfectu, nolimq. in amore vtriusq;
Mihi anteferri quemquā. At alterum vt colo
Præfens, & Diræq. volens me proluit vnda,
Culto effluens ab ore: sic colo alterum,
Et mecum reuerens, Clūs ceu Numen adoro;
Animæq; passu feruido æternū sequor.

De Victoria
FERDINANDI IMPERATORIS,

Deque eius clementia expugnata
Praga 1620.

Desijt impietas Aquilus vlttricibus arma
Inferre, ac Morauos contra animare suos.
Nempè stetit meliøre loco res Cæsaris, hostes
En leuat officio, quos premere ense potest;
Cæsi.

230 IO: BAPTISTAE LAVRI
 Cælitibus modò thura ferât, & dogmata dånēt
 Quæ Caluinus amat, quæq; Lutherus amat,
 Hæc est Cæsareo victoria digna triumpho,
 Sanguine sordatas non sine esse manus.

In supplicationem
*Indictam à Paulo Quinto, ob recuperatam
 Pragam.*

Atcis vt edomitæ tota percrebuit Vrbe
 Rumor, ad Exquilias Paulus anhelat iter,
 Lætus agit M A R I Æ grates, & parta trophæa
 Adscribit certis Virginis auspicijs.
 Terra madet, noctem obscenus sedauerat imber,
 Et tamen in pedibus cum Patre rubra cohors.
 Rara Senis pietas (Superi hanc augete triûphis:
 Cæsaris en gladius pro pietate calet.

Sapientia per laborem parta cum gaudio
 colitur.

*Ad Comitum Franciscum Mariam Cantal-
 matum, & Fratres, dum Perusia docto-
 ratus Laurea decorarentur.*

Cortice sub duro vestra latet Arboris Histrix,
 Terra pruinoso dum riget vsta gelu.
 Ast vbi sunt Zephyris laxata tepentibus arua,
 Prodit, & excursu liberiore meat.
 Admonet hoc per continuos magnosq; labores,
 Gaudia Musarum cuiq; fruenda dari.
 Noctes atq; dies curis opemur honestis,
 Tandem adierit nostrò parta labore quies.

In Cometem Matutinum Anni 1618.

Hymnus

Ad Paulum Quintum.

Noua Cælo purpurascens
 Fax Auroram prouocat;
 Populique mirabundi
 Cæteruatim confluunt.
 Quale clamant, hoc est Astrum
 Conspicuum barba, an coma?
 Vnde flammeum colorem
 Sensim crescens ebibit?
 Quatit horror hos aut illos,
 Qui bella & pestem expaurent.
 Sed, ò mens ignara rerum!
 Nota non intelligunt.
 Ridet Axis, plaudit Æther,
 Pulchra crines Astra explicant;
 Urbem, Orbem consalutant,
 Quique frano hunc temperant.
 Longa his nam vita secla
 Plena Gratijs, & iubilo,
 Subditisque Faustitatem
 Pleno modio annuntiant.
 Quid quod igne nuptiali
 Ipsa flagrant sidera:
 Cur Vrina tæda cessat
 Facem vri ad Burghesiam?
 Paule gaude, cuius sceptris
 Gloriarum hæc seges datur,
 Pareat vt imperanti
 Prodeuntes ignes Polo.
 Euge Roma, prome plestrum,
 Cane gratum Astris Principem;
 T H Y B R I S en inflare gestit
 Concham latè argenteam.

Huic & melos addo nouum,
 Nouam Cœli vt hospitam
 Concina, læta ominentem,
 Comatulam, barbarulam.

Ad eundem.

Exstructæ moles, iussiq; assurgere Fontes
 Aeternum possunt conciliare decus.
 Quid tempus non frangit edax? vel ferrea turris
 Auctoris funus incidit ante sui.
 Si verò faueat Clio, ruat æthere fulmen,
 Terra fremat; pugnent æquora. perfat epus.
 Paule, tuis donis quibus est Roma incluta, plaude.
 Pignus habent famæ; quâdo ea Carmè habet.

Ad

CARDINALEM BVRGHESIVM.

Circumfert roseos Titan quacumq; capillos,
 Excitat adflicti viscera pigra soli. (auro
 Scipio, cui minio coma fulgurat, & chlamys
 Illusa, & veri Numina Solis habes;
 Ianigenum in pigros iaculeris lumina tractus,
 Et potet radios gens Perusina tuos.
 Certa fides, non hic tantum frôdescere Lauros,
 Sed fœta omnigena fruge tumescet humus.

DE PAVLO V. PONT.

Decuit, Leonis sacra post demortui,
 Dari Draconem cum Tonantis alite.
 Vt occidentis iam fenestæ fulmine
 Affatus Orbis, nunc Draconem prauio,
 Viridis Iuuentæ robur adfumat nouum.
 Tum, terrea nil obstitit caligine,
 Tollat se in auras, Alitis ductu sacra;
 Tellusq; scandens æthera, ipsa æther fiet.

Ad

Ad eundem.

Vix dum Tyrhenâ rumor penetra rat ad urbē
 Te Bar-Ionica fræna tenere Ratis:
 Cum mihi per speciem somnise obiecit imago
 Militiæ, latè quam pius Orbis habet.
 Vndique Palladijs florebant frondibus hastæ,
 Atq; acies Olcæ pulcher obibat honos. (omni
 Quid sibi vult, dixi, quod fulgurat agmine ab
 Sancta seges? quonam sub duce miles agit?
 Astutum verax circumsonat aëra sermo.
 Peruasit mundi Pax, ait, omne latus.
 Nil non sperandū Paulo duce, & auspice Paulo
 Nomen Pacis adest, effera bella procul.
 Marte relegato, sacras procumbere ad aras
 Videris Eoi signa inimica Ducis.
 Tum vero in Ceres turgescent omnia, alumnæ
 Pacis; ab ærisonis aurea sacra fluent.
 Dixit, & auspicijs firmans læta omnia Paulum
 Intonat; Augustus retulit Orbis idem.

Ad Asbilam Hunnorum Regem.

Aufonias, i, rumpe fores, inuertere aratro
 Mœnia Romulidum, Rex truculenre, para.
 At tibi magnanimi vis infringenda Leonis,
 Pectore non trepido qui tua castra petit.
 Nec vero Herculeæ tibi virtus incluta dextre:
 Cecde, aut ab forti vixit Leone, iace.

De D. Leone Pont. & Asbila.

Est labor Alcidiæ, qui iuxta brachia Cancri,
 Qui iuxta Erigonem, fulget in axe Leo.
 Terrer adhuc, si qua in silua stellantis Olympi
 Sidere conspicuo Bellua picta fremit.
 Est Christi labor, Ecclesiæ quod Olympicus axis
 Splen-

234 IO: BAPTISTAE LAVRI
Splendeat, & gremio sidera sacra gerat.
In grege bisseño Astrorum, diuina Leonis
Signa, lacertosus sunt metuenda iubis,
Terret latrantes eius regionis alumnos,
Extra si qua larret Bellua, sternit humi.
Ah rictus pone, Hungaricæ Moris accola terræ;
Aut tua perfodiat viscera dente Leo,

De Paulo V. & Athila,

Athila Pannonicis præceps delatus ab oris
In iura Italidum, Romuleosq; lares:
Vincitur iniusta metuendi voce Leonis,
Et fugit ad patrios non rediturus agros.
Idem Burghesi pedibus nunc subditur vltro,
Seq; iugi patiens mancipat ecce Patri.
Herói ducit satius parere Latino,
Quando etiam Paulo Sacra Tiara datur.

De D. Leone Pont. & Athila's

Mulcet barbaricum leni sermone Tyrannum.
Atq; aliò cogit castra mouere, Leo.
Urget & Heroum par nobile; spicula in Hunnũ
Dum parat, & viso milite discruciat.
Actutum Hugaricas rapitur fugitiuus ad Vrbes:
Ne fuge, ne dubias Athila carpe vias.
Ne fuge; post paullò si sis muniture Lyao,
Heroum ad sanctos præstat obire pedes.

De augustissimo

EVCHARISTIAE SANCTVARIO

Globi vi excusso.

Tormento Aediculã quassant, qua cõditur albo
Panc latens Christus, nostra medela, salus.
Ah scelus indignum! proh foeda licentia belli?
Sua manus? tantum quæ fuit ausa nefas.
Ob-

Obruat, ò, fontem tempestas saxea, fulmen
Comminuat, Stygij sorbeat vnda maris,
Pro scelere immani, pro tam furialibus auis,
Nulla satis clades; vltio nulla satis.

Alba Pompeia ad suum Episcopum.

Flere ego desieram truculenti incendia belli,
Pro lacrymis ferrum fringere tempus erat.
Dum Ciues alibi pugnant; quid tu mihi talis
Pastor ades, totum corpus & ora lacer?
In snè decor mitræ? sacri hæc reuerentia Mystræ?
Hæreticæ, vt video, scruijt ira manus.
En redeo ad lacrymas, superosq; precabor, vt ipsis
Mergar aquis, oculis ne scelera ista notem.

*Militis Natatoris statua prope Anium
effossa.*

Cernis, vt audaci membrorum mole feratur,
Quæ sacra Dijs pelagi est, saxea forma Viri.
Parua quidè breuis obstâtes benè disijcitur vnda;
Quæ redit in tergum dextra retorta, fugat.
Illa supergressas mira domat arte procellas,
Hæc flexo in pronum vertice, findit aquas:
Sic vouit quicumq; suis tumido æquore raptus,
Inque Deum incolumis sede Natator adest.

In librum Rob. Cardinalis

Bellarmini de Ascensione mentis in Deum.

Sideream qua mens ratione feratur in arcem,
Et domito inuadat fortiter Orbe Polos;
Bellarmine, tuus mira docet arte libellus;
Beniamidæ hũc similem sancta fenestra dedit.
Ergo plus alijs meritò hæc tibi pagina cordi est,
Nosque pari studio percoluisse decet.
Simus Beniamidæ fratres, tibi gignitur ille,
Agnoscant gnatos nos tua scripta tuos.

De

*De Ponte Acuto, siue a Cotibus denominato,
non longe ab Vrbe Tudertina Card. Lan-
tes Episc. Tud. opera refecto.*

Cesserat infans Tyberis Pons obrutus vndis,
Nec Tuleri hinc solida spes erat vlla viæ;
Addita purpureo virtus Romana galero,
Fustratum ante alios LANTIS adegit opus.
Tybri prius Pons iste tuâ est vim passus inultus;
Par modò te Pontis vimq. iugumq. pati.

*Lapis in quo gladij aliquot extant aristis
obuallati. De Arbylo.*

Rus colit, cicâis opulenta ex Valle colonis
Arbylus, & cultæ semina mandat humo.
Aliùm forte sreat, malasq. exhibulat ambas;
Auuifos dentes terra subacta capit.
Horruit, & subito deicâus funere mussat:
Cum Cerere obueniet num tua Cadme; seges?
Et tumulo hinc cernis fruges cõsurgere, & enses:
Sic cum Triptolemo Martia glæba facit.

De Puero, & Scorpio.

Humidulas iuxta cautes dum luderet infans,
Vexaretq. rudi frigida saxa manu.
Implicitus digitis truculentus Scorpius hëgit.
Sensim imo educens tætra venena sinu.
Ille dolens, ori applicuit dextramq. feramq.,
Quæ tristem iecit cordis ad ima luem.
Heu miserande Puer, tepido qui ex ore medelam
Dum speras, certam combibis inde necem!

De Acone.

Acstiuo fureret cum Titan fernidus igni,
Icatrium gemeret terra perusta Canem;
Quâ

Quâ Nem^o vmbri feru labëtibus imminet vndis,
Armenti custos ibat anhelus Acon.
His certe requiescè locis, air, & leuis vmbra
Suadet, & assiduo quæ fuit vnda sono.
Adde quod, vt rapidi frãgãtur vtrimq. calores;
Vmbra fluctus adit, fluctibus vmbra natat.

Epitaphium.

Obbam combiberam lactis, medioq. sub æstu,
Mollior intrarat pectora fessa sopor.
Non animaduerso lapsu cum prodijt Anguis,
Ora petens, hausta ductus odore niuis.
Dente meo compressus obit, sed & ipsa malignû
Ore bibo virus, prædaq. mortis agor.
At mea Mors grauior; nam vili condita saxo
Infelix, hosti nobilis Vrna fui.

Tumulus Violantis.

Quisquis es, exigua qui lumina figis in Vrnâ,
Pulueris & taciti nomen inane cupis;
Irrora cinerem lacrymis, è mole sepulta
Quæ erumpent Viola, nomina nostra dabunt.

Nautica.

Cum niger inuerso crudesceret equore nimbus,
Et pelagi faciem sæua referret hyems;
Ambiguus vitæ, peritura in puppe Lycormas,
Oblatam adspiciens lampada, letus air,
Lychne, sedens alta in specula, spes fida salutis
Vna meæ, exenbias qui mihi nocte trahis;
Viue diu, & nanti numquam vacuatus oliuo,
Præfer innocuam per freta nigra facem;
Sic mihi vel Lunæ fax æmula, quâ Pharos effert,
Arctoz aut fueris Stella secunda plage.

In *Vrsam* Insigne *Pompei*
Carrhasij.

Est intacta mari, nullisq; obnoxia fatis
Vrsa, penes nostrum nata rubere Polum.
Nec tua inergetur, Vatum lepidissime; at vsq;
Cum tua sit virtus clara sub Anripodas:
Non moritura olim viuet per secula; eritq;
Parrhasis Vrta Polo, Carrhasis Vrsa solo.

In *Museum Francisci Gualdi Equitis*
Ariminensis.

Aula brevis, sed quam ditat preciosa supellex,
Et multiplex rerum seges.
Fœta alibi quæ effundit opes Natura, recessu
Hoc, Gualde, se exonerat tuo.
Aemula nec donis non Ars se ostendit opimis,
Vel arte, vel tabulis loquax.
Nec tamen his auidè mens excubat vna fruëdis
Tua, sed in omnes explicat.
Admittitque volens, parui quoscunque Theatri
Imago pellexit frequens.
Aula angusta quidem, sed Regi augustior Aulis,
Vbi blanda respirat quies;
Ambitus hinc longè, hinc fucus longè exulat, vno
Hoc tu beatus angulo;
Ex quo subtractus tuus est Leo fluctibus Orbis,
Mœrore & Urbem perdidit.
O vtinam! (verum Urbani post plurima sæcla)
Par adsit & quies mihi.
At te delicijs pollens, me parua supellex
Beabit, haud libris carens.

Ad

Ad Illustrissimum D.
SILVESTRVM

ALDOBRANDINVM

Magnum Urbis Priorem.

Qui postea à Clemente Octauo creatus est
Cardinalis S. Cæsarei.

Hoc opus egregiū, Musas adiungere Marti:
Sic nempe armorum nil graue pōdus erit.
Disce Puer, Mars hic aderit tibi missus ab Arcto,
Castalijq; aderit turba nouena chori.
Disce Puer, (nam si Vatè bonus implet Apollo)
Ictum vinces, Pelicamq; Ducem.

In *Aduentu Eiusdem Perusiam*.

Ecquid humus, dū Ianigenū cōtendis ad Urbē,
Gutris madescit imbrium?
Discessu num forte tuo mœstissima Roma,
Cum lacrymas, queis liquitur,
Ferre tibi nequeat, Cælum submissa precatur,
Guttas ab alto vt fundiret,
Mœroris quæ certa sui sint symbola, quod sit
Absens ab Urbe Romuli?

ANAGRAMMA.

SILVESTER ROMÆ PRIOR
Ter erit maior Vlysse.

Dum Matris grauida Puer egredereris ab alio,
Quæ Iouis è cerebro fluxerat, hæc cecinit.
Cresceris, & patrios felix adolescet in annos,
Et TER ERIT magno MAIOR VLYSSE meo.

Quæ

SILVESTER ALDOBRANDINVS

Venturis erit Sol alter in Annis.

Dum tener æquoreis Sol Tethyos errat in vndis.

Ludit & ad murmur dulcem fluentis aquæ.

Assaluit Pueri Proteus, fatumq. reclusit:

Quadrigas Cæli primus in arcæ reges.

Et nec per varios dum cogeris ire recurfus,

Labatur nimio fessa labore manus.

VENTURIS SOL ALTER ERIT Siluester IN

Et mira superas hauriet arte vias. ((ANNIS

Deciduis utinam LAVRI bonus inflat vmbria.

Et Solis proprium sic imitetur opus.

Sacerdotij Mariani lite inchoata ad S. Theodorum martyrum.

Iam ventum ad pugnâ, lis incipit. expedit arma

Hinc & nostra manus, hinc inimica manus.

Prælia nec primû dubia hæc, Theodore, gerenti

Æterna rerum cum Genitrice faue. (arma;

Casta Helena est nobis, pro Virgine mouimus

Obscænus nostro sac Paris ense cadat.

*Ad S. Catherinam, dum causa cognoscere tur
in Romana Rotâ.*

Imposita es Catharina Rotæ, Rota fracta repête

Disiuluit; visto Cæsare palma tua est.

Et mea de Mariæ hospitio (sic iussit iniquus

Arbiter) iniecta est causa probanda Rotæ.

Stet precor incolumis, circlus frangatur ahenus

Auspice te, visto ex hoste trophæa feram.

*In Obitum Io: Pauli Lauri fratris 19. Sep-
tembris 1616.*

Nox erat extremo in cursu, pariterq. supremam

Tangebant metam tempora, Laure, tua.

Spiritus æthereo se inferre parabat Olympo

Protinus, & superis se inferuisse choris.

Rex

Rex Cæli annuerat cumq. vltima cederet Axe
Stella, tuum voluit Stella præire iter.

AD PERSIAM,

*De eius publica expiatione per Iubilæum,
& benedictionem Pontificiam 1614.*Ergò rudes vestita togas, cinere obruta crines,
Nuda pedes, tollens brachia ad Astra, gemis.
Patria cara gemis Gnatorum antiqua tuorum
Crimina, & in præsens que noua turba patrat.
Sanctum opus, è Cælo tot, tâta piacula Christus
Respicit, & proprio perluit amne scelus. (tur;
Gaude animo, auspicia hinc rerû meliora sequè-
Viucendi fueris cum genus orsa nouum.*Ad Pandulphum Anfidæum.*Et fuit infelix in plano casus, & inde
Dextra tibi duplici tibia fracta loco est.
Sed bene quòd propior Carolo tua cernitur ædes,
Qui medica poterit crus solidare manu.
Hunc votis accerere, vltroq. ad vulnera Cordis,
Si qua tibi fuerint, auxiliator erit.*De Templo D. Dominici Perusia longè amplif-
simo, vetustissimoq; subita ruina
collapso 1613.*Corruit Augustæ Templum, quod nobile, vastû
Credo, Pater Patriæ condidit ipse Noas.
Extulit, ornauit sæpè admirata vetustas.
Nec par Italiæ regna habuisse ferunt.
Hora dedit pessû, quantus fragor impulit Urbem!
Ianus ab adiuncta Valle retorfit iter.
Fluctibus attonitis inflexit cornua Thybris,
Complanata ratus mœnia, adacta solo.
I, nunc structuris Romane, perennibus inista:
Sera licet, cunctas auferet vna dies.

L

Ad

D. MAPHAEVM
BARBERINVM,

CAMERAE APOST. CLERICVM,
Aquis Trasymeni coërcendis, educen-
disq; à Clem. VIII. Præfe-
ctum 1602.

Qui 6. Augusti 1623.

*Vrbani Octauï assumpto nomine Summus Pon-
tiffex creatus est.*

N E A P O L I O
P E R V S I A E E P I S C O P V S .

Pincipis imperio Trasymeno imponere leges,
Atque exundantes cogere missus aquas,
Seu veteres laxare Cauos, quos Bracchius olim
Effudit, tentas siue aperire nouos;
Ni fortuna tuae virtuti, & nisibus obftet,
Haud frustra in tanta cura operosus eris.
Effusam latè lernam siccaffe, lacumque
Per subterfossas euacuasse vias,
Præstus animis, opibusque adscribitur: vnde
Herculis ille labor: Cæsaris istud opus.
Sumptus ingenium supplet, solertia vires
Aggerit, & iussus Principis virget opus.
Iamq; suis Trasymenus aquis dat signa recessus
Edicens, vt, quo iusseris, illò abeat.
Quod citò paruerint, nenter fert æmulus ægrè;
Est, qui te misit, Principe vterque minor.

Cyria-

C Y R I A C O
R O C C I O

FERRARIAE PROLEGATO.

IO. BAPTISTA. LAVRVS,
S. D.

Peruenerat excudendo Typo-
graphus, cum Reuerendis. Nea-
pollionis Comituli Perusie Anti-
stis, tui olim amantissimi, tri-
stissimus renunciatus est obitus.
Qui licet quantum & septuagesi-
mum excessisset annum, senectutis tamen incō-
moda; cum ingenio esset viuido, memoriaq. ex-
prompta, propemodum sensisse non est visus.
Annos triginta tres, communi Pa:riz à Grego-
rio XIV. cum prius in Xii Virali Romanæ Ro-
tæ Cōsilio Auditoris obisset munus, datus Epi-
scopus, summa spectata vitæ innocentia tradu-
xit; & quasi quotidie moriturus, mortuorum sibi
Vigilias quotidie occinebat; rotus in Ecclēsiasti-
ca disciplina tradenda, Cleroq. informando; Vix
liberalibus doctrinis apprime instructus, ac sa-
cræ Poëscos in primis studiosus, quā in postre-
mo vitæ actū, dum esset in lectulo, in curru, in
triclinio, vt à curis grauioribus animam auoca-
ret, sic vsurpauit, vt numeros vltro contēneret;
argumenti grauitate ac sensibus dūtaxat oble-
taretur, cuiusmodi sunt Carmina, quæ ad ma-
nus meas peruenire voluit, Sanctiss. D.N. Vrbano
VIII. recens ad Pontificatum euēctō, offerē-
dæ: ea veluti piaculare quippiā in scrinio lo-
quo: littetas tamen ad eundem paulò ante quam

L 2 mi-

migraret à viuis, conceptas, atque à suis super abaco cubiculis, in quo effluit animā, repertas, & ad me, qui redderem, missas, in mearum cæle trascriptas magna cum voluptate leges. Immortaliter autē sapientissimo Præsuli debco, qui me vix puberem, non tam Pauli Sanvitalis Episcopi Spoletini & Card. Arigonij Auūculi tui hortatu, quā sua sponte singulari studio accepit in elientelā, & in Seminario, verius apud se, educādum curauit, litterarijsq; exercitationibus ipsemet excolere, patetno planè affectu, de dignatus non est. Quinetiā Artiū exacto curriculo, vt eas in Patrio Gymnasio prosterer; grauis admonitor accessit. Septēnio post cum ad aulicos defecissem. Romæq; agerē in familia Card. Lantes Episcopi Tudertini, ac Comitulus paucis ante mensibus, quā Paulus V. mortalitatē expleret, huc cōmigrasset, mecum de Perusina Ecclesiæ Episcopis Historiā propē absolutam cōmunicauit: auctorq; fuit, idē vt ego in Tudertinis præstarem, quod continuò feci: meaq; scriptionem consultò premebā, vsque dum ille in publicum proferret suā: nimirum vt complurium nostratium Episcoporum Pontificatu renarrato, vniuersa penē finitimarū Urbium proderetur antiquitas. Quam sanē lucubrationem fortasse hæredes diu desiderari à nobis minimè patientur: quod vtinam celeriter effectum reddant, alioqui integerrimi Antistitis appellabo Manes, in Cæli Sanctuarium, vt credimus, iam receptos, & Illustris. D. Cosmū de Torres Card. in demortui locum à Sanctis. D. N. suffectum, enixè rogabos, vt eam prouinciam non grauatē suscipiat. Facturum non dubito. Cum euim inter Ludouicū de Torres Cardinalē, & Comitolum Episcopum artissimæ necessitudinis olim iura intercesserint, haud puto gratissimum Nepotem, quo animo laturum, si studiosissimi gentilium suorum Præsulis, suiq; antecessoris scripta supprimantur. Vale Romæ 3. kal. Septemb. 1624.

Saa-

Sanctis. D. N.

V R B A N O

O C T A V O

PONT. MAX.

NEAPOLIO COMITOLVS

PERVSIAE EPISCOPVS.

Beo die (Beatissime Pater) quo primum positus es regere Ecclesiam Dei: Ego inter Operarios tuos Episcopos minimus, & tibi iamdiu deditissimus, plurimum gauisus, plurimas ipsi omnium rerum moderatori egi gratias, præuiso, in ipsa tua exaltatione, totius Christiani Populi bono. Et gaudium meum, Beatitudini Tuæ, explicare litteris optauis, sed debitæ obseruantia ius, scribendi cupiditatem re-

L 3 pres-

presit; quod Principem Administri
videantur consultius venerari ani-
mo, ac prompta in iussis volunta-
te, quam verbis. Facere tamen non
potui, quin litterarum loco, deu-
tionem meam ad tuos pedes expli-
caturum, mitterem, Sanctitati Tuæ
ab adolescentia beneficijs obstric-
tū, & mihi iamdiu familiarē, Fuluium
Mariotellum, nec penituit misisse,
quod cum illum, tali munere pro me
functum, benigne, vrbaneq; habue-
ris, in tristi fenestra, fuerim pluri-
mum recreatus: & cupientem etiam
ob id scribere, vt gratias agerem,
retardauit Maiestas. Iam verò an-
ni Pontificatus tui recurrente prin-
cipio; quem primum, plurimorū
nexu, optare expedit Christiano
Orbi vniuerso; facile de tua per an-
num perspecta benignitate spero, vt
(quando Deus incolatū meum huc-
usque prolongauit) non improbes,
quod antequam cursum consumem
reuerenti ausu, has ipsas litteras ad
Sanctiss. pedes tuos per Io: Baptistā
Laurum, deponendas, consignem.

non vt quid meream de me sollici-
tus; quid enim ipse amplius in vita
mortali sperem? Sed & vt tibi ex ani-
mo tribuam, quod debeo; & de Ec-
clesia mihi commissa satagens, te
precer, vt post meum discessum, pia
Perusiæ religio non sit tibi in mini-
mis: & quod nos exilitate nostrā
ædificare non potuimus, sit qui ædi-
ficet, & perficiat. Firmis viribus,
atque inconcussis, per annum, opus
omnium maximum tenuisti; omnes
vidimus, gaudemus, fruimur. Viget
iustitia, pax, animi fortitudo, con-
stantia, sapientia, gaudemus, iterum
dico, gaudemus, & te vno sospite,
speramus omnium gaudium imple-
ri. Perusiæ aliquamdiu iam nondum
Purpuratus fuisti; vt pene perditis
Trasymeni rebus opem ferres, tuli-
sti; oppressam calamitatibus gentē
subleuasti: Ciuium & mores, & in-
genium vidisti; cognouisti, & ab om-
nibus laudatissimus, laudasti. Quod
Populum bello aptissimum aduer-
tisses, statim ab ipso Pontificatus
principio Perusinos Ciues militari-
bus

bus munijs, honorarijs titulis accersisti, honestati, & honestas adhuc. Erga litterarum cultores idem te facturum speramus. Et hac ipsa spe reposita in sinu meo latus, de proximo præstolor meam immutationem; cui cum tu benedixeris, in tranfitu fortior fiam, ad laudem Dei; quem precor enixe, vt benedicat tempore diuturno, coronæ anni benignitatis tuæ in gloriam sempiternam.

Ex Auctoris Epistola ad Alexandrum Balesinum, de Centimetro in Cor S. Caroli.

DE Centimetro autem meo, quod petieras, in Cor S. Caroli desperata res est: nusquam reperitur, nusquam conparet. ò parum fauente Genio concepta lucubratio! ò infelici ouo prognata fœtura! nacta quidem, vt demum comperit, haud furaces manus, sed apud amicem caput edaces ignes. Ac ne prorsus mœrore enecer, facit insolens ac propè ridiculum infortunium, quod incurrit. Scis per eos dies, quibus Mediolano Romam illud aduectum est, vniuersa illa Epigrammata à me maturinarum commetationum loco effusa, & in volumen redacta, ac Marcello Lati Cardinali Patrono humanissimo oblata. Legit scilicet religiosissimus Princeps multa eū spiritus suauitate: post hebdomadas aliquot reddidit; tum præcipuis amicorum ostensa, diffracta, & quasi edita in publicum nulla yporo ope. Interea, nos bis terue hinc Tuder, Tuder!

Ro-

Romam commigrauimus; negotia semper imminent, curis aliò traducitur, sic vt mēti quiduis aliud adhæresceret, & sacrosacti Cordis corde exciderit cogitatio. Nuperrimè verò dū Pro-nubi Annuli editionem vrgeō, qui ad coronandum Cor, idemque exhilarandum inuentus memoratur: Borromziani Cordis blandior rediit animo species; & iam carenti impatiens, confestim recorder, Exemplar à me iam dudum Egnatio commodatum. Nulla mora, repeto, graubus conuicij vtor, ac plagij crimen satum nō impono. Ecce homo clamitans ad me, fidēs hominum obtestatur, verbis atrocibus furtum & flagitium renarrat. In arculam bene obferatam coniecisse se ait pecuniarum plurimum, & vnā scripta quæpiam cariora abdidisse, in quibus essent & nostra: pessimos nebulones ipsius oculis insidiatos, quibus è ligneo ergastulo argentum suboluerat: die quodam acceptam arculam in conclaue abduxisse, & supposito arido pabulo composuisse sub camino, statimque conceptis flammis, è diffracto conditorio semustulatum marsupium abfussisse, egregiè Plutum extrudentes per Vulcanum. Ex quo sanè incendio manus vtriusq; scriptorum damnatum est obiectum, quàm vni Egnatio pecuniarum. Quid multa? Risi pariter ac dolui, & memoria continuo occurrit Germanici mors, cuius cremati Cor inter ossa incorruptum repertum traditur. Quod videlicet veneno tinctum igne confici nō posset. Enimuerò ecquod pestilentius venenum Cor afflet, quod cum argento conferri queat? Atqui perierit licet Borromziana scriptio; aliqua iactura sarcinemus. Ille interim, cuius fortasse laudes minus pro dignitate à nobis fuerant expositæ, vobis mihiq; perpetuò fauens adsit. Roma kal. Nouembris M. DC. XXI.

F I N I S.

Errata

pag. lin.

27 25 precioso
 40 10 laudes
 73 8 Tabunus
 11 verius
 85 15 amorum
 91 13 fabrisq;
 110 17 licet
 112 1 mensa
 114 in marg. metheor.
 35 nituntur
 115 6 cognitione
 118 8 in pugnate Aueroes, ipugnate Auertoe
 38 qu
 127 15 toto
 176 1 irruat
 211 5 vtcumq;
 240 13 Sacerdotis

Corrige

preciosa
 laudes
 Tabunus
 virtus
 armorum
 fabrisq;
 liceret
 immensa
 method.
 nititur
 cognatione
 qu
 tota
 Ne ruat
 vtcumq;
 Sacerdotij.

